

Jelcin in zmaga z napako

MARJAN SEDMAK

Namesto ene težave ima Jelcin zdaj dve. Vse od splošnega udara avgusta lani dalje mu je metal polena pod noge starokomunistični-ruskonacionalistični sovjet narodnih odposlancev. Po nedeljskih volitvah bodo Jelcinu viseli na levi nogi komunisti (vendar tokrat z mandatom demokracije).

Izvoljene stranke, na desni pa skrajni nacionalisti. Volilni podatki se niso popolni, vendar pa je od ponedeljka zjutraj na dlani, da reformistični center, zbran okoli gibanja Odločitev za Rusijo, ni dobil podpore, na podlagi katere bi lahko nova vsruska država duma postala razumevajoč sodelavec pri uresničevanju reform. Raje nasprotno. Tudi zahodni opazovalci so včeraj že napovedali, da utegne imeti Jelcin z novim parlamentom se več težav, kot jih je imel s starim sovjetom. »Car Boris« je resda dobil ustavo, ki si je je zelel in na podlagi katere postaja Rusija država s predsedniškim režimom par excellence; vendar je Jelcin ta vlak ujel s težavo, saj volilna udeležba se sredi nedeljskega popoldneva ni presegala enainpetdesetih odstotkov. Z veliko manj negotovosti je rezultate volitev se sredi nedelje pričakovala opozicija. Medtem ko je levica v svoje mreže uspešno lovila nezadovoljstvo zaradi socialnih posledic komaj zacetih reform (in ta del volilnega rezultata pove, kako pomembna tema je v »tranziciji« tista, ki govori o socialni znanosti reform), je nacionalistična desnica ujela tisti del volilnega telesa, ki mu ne da spati dejstvo, da je Rusija izgubila imperij in postala drugorazredna sila.

Tako se zna zgoditi, da bodo Jelcinove težave s parlamentom poslej dvojne. Medtem ko ga bo pri uvajanju reform ovirala leva opozicija, ki je svoj uspeh zgradila na dejstvu, da sedemdeset odstotkov Rusov že živi na meji eksistenčnega minimuma, ga bo desna dodatno k temu ovirala se v zunanji politiki, in sicer se zlasti tam, kjer skuša Moskva urediti razmerja tako z državami, ki so članice Skupnosti neodvisnih držav, kot tudi s tistimi državami, ki so to združbo zapustile. Ker gre v teh razmerjih tudi za velike količine orožja, vključno z jedrskim, pa se lahko sleherni renesansa velikoruskega sovinizma izrodi v krizo kontinentalnih, če ne kar globalnih razsežnosti. Pri čemer največji pesimisti - kot na primer nekdanji svetovalec predsednika Carterja Brzezinski - napovedujejo, da je tudi car Boris le prehodna figura in da je ruska prihodnost nacionalistična desnica.

RUSIJA / ZMAGOSLAVJE NACIONALISTOV

Desnica na pohodu

Voditelji pribaltskih držav so po objavi delnih rezultatov sklicali izredni vrh v Tallinu - Vladimir Žirinovski za Rusijo v nekdanjih mejah

MOSKVA - Ruski volilci so sicer podprli Jelcinov predlog ustave, obenem pa vsaj po doslej znanih neuradnih podatkih iz 37 ruskih območij kar 23, 27 odstotka glasov zaupali skrajno nacionalističnim liberalnim demokratom Vladimirja Žirinovskega, ki se je v predvolilni kampanji med drugim zavzemal tudi za vrnitev vseh nekdanjih ruskih ozemelj.

Na drugem mestu je s 14,96 odstotka glasov za zdaj projelcinovska Odločitev za Rusijo Jegerja Gajda-

rja, tik za petami pa so jim komunisti Zjuganova z 10, 78 odstotka glasov.

Več kot pet odstotkov glasov, potrebnih za vstop v parlament, so doslej dobile še konservativna kmečka stranka (8,82), Zenske Rusije (8,67), JABLOKO (6,71) in Demokratska stranka (5, 43). Nic čudnega torej, da je objava omenjenih delnih volilnih rezultatov (uradni rezultati se nekaj dni ne bodo znani), ki so jih z veseljem sprejeli le desničarji v Franciji in Nemčiji, povzročila preplah tako med ru-

skimi zmernejšimi politiki, kot se posebej v Pribaltiku, v skandinavskih državah in med voditelji držav, ki so sestavljale nekdanjo SZ, Ukrajine, Belorusije, Kazahstana itd. Voditelji Litve, Latvije in Estonije so v Tallinu celo sklicali izredni sestanek.

Mnogi domači in tuji analitiki ruskih političnih razmer se sprašujejo, kako bo Jelcin shajal s parlamentom, v katerem bi komunisti in skrajni nacionalisti utegnili imeti več glasov kot vse stranke, ki podpira-

jo reforme skupaj. Komentator Leonid Radzikovski se je tako vprašal: »Ali se je splacalo napasti parlament s tanki, da bi namesto Hasbulatova dobili Žirinovskega?«

Jelcinovi pristasi pa poudarjajo, da je najpomembnejše, ker so ljudje glasovali za predlog nove ustave, Jelcin sam pa je tudi že dejal, da zdaj vse svoje sile vprege v izvajanje ustavnih določil in nadaljnjo krepitev demokracije v državi.

(Agencije)

Več na 11. strani

Proces Cusani: Martelli priznal

MILAN - Bivši pravosodni minister Claudio Martelli je včeraj na procesu Cusani priznal, da je od bivšega upravitelja družbe Enimont Carla Same prejel pol milijarde lir kot prispevek za volilno kampanjo 1992. Priznanje je tožilcu Di Pietru narokovalo takojšnje soocne nje med Martellijem in Samo, ki je nato pojasnil se nekatere pomembne »podrobnosti« iz afera Enimont.

Na 2. strani

ITALIJA / PREDSEDNIK REPUBLIKE GOVORIL V NEAPLJU

Scalfaro proti Bossijevim načrtom

Tudi predsednika senata Spadolini in zbornice Napolitano ostro nastopila proti Ligi

RIM - V soboto in nedeljo je predlog ostal nekoliko v ozadju, ker sta ga zasencila prej spoznanje o nujnosti sodelovanja in nato objem med liderjem Severne lige Umberto Bossijem in založnikom Silviom Berlusconiem. Toda včeraj se je usulo. Nad predlogom Lige o Italiji kot federaciji treh republik in petih avtonomnih dežel se je utrgal oblak rezkih Ne.

Uvod je bil članek politologa Norberta Bobbia, ki je s prve strani Stampe očitel vsem, da so prezrli in premilo ocenili »federativni projekt«. Bil je povod, ki je povzročil plaz. Prvi se je odzval predsednik republike Oscar Luigi Scalfaro, ki je iz Neaplja, vrgel na pladenj političnega dogajanja vso svojo moralno, institucionalno in politično avtoriteto, da bi zaustavil kakršno koli razmišljanje o razbijanju enot-

nosti Italije. Scalfaro je opozoril, da predlog Lige načena temelje, na katerem sloni Italija in da o federativni obliki ni mogoče razmišljati, ne da bi se ljudje o tem izrekli na referendumu. Obenem pa očitel Bossiju, da ga v razbijanju načela solidarnosti vodi gola sebičnost.

Prav tako ostro sta nastopila predsednika senata in poslanske zbornice Giovanni Spadolini in Giorgio Napolitano, stranke pa so, skoraj brez izjeme, obsodile Ligo. Prevrtniški, nesprejemljivi, neodgovoreni so bili privedniki, ki so bili uporabljeni najbolj pogosto. Najbolj pričakovano p

a je bilo mnenje referendumskega liderja Maria Segnija, ki si prizadeva, da bi oblikoval kartel liberalnodemokratskih sil. Toda Segnjev Ne je bil manj odločen, kot pri ostalih. Referendumski lider je poudaril, da

je »obnova Italije, kar predpostavlja njeno enotnost« predpogoj za oblikovanje kartela liberalnodemokratskih sil, obenem pa pohvalil ligo za njen centrizem in ograditev od skrajne desnice. Jasnega Ne, kljub številnim vprašanjem novinarjev v tem smislu, ni hotel izustiti.

Odločnejše je bilo vodstvo krščanske demokracije. Po tajniku Minu Martinazzoliju je odločno odklonilno stališče zavzel tudi predsednik poslanske skupine Gerardo Bianco. Toda KD je ob vprašanju zaveznistev razdvojena in ni malo takih - zlasti v desnem krilu - ki se opredeljujejo vsaj za zacetek dialoga z Bossijem in Berlusconiem.

Kaj pa vlada? »Nadaljevali bomo po zacrtani poti,« je poudaril podtajnik pri predsedstvu vlade Antonio Maccanico. Več na 2. strani

TRST

Še ena smrtna nesreča na delu

V obratu družbe SIOT v dolinski občini se je včeraj zjutraj pripetila huda nesreča, ki je terjala življenje 52-letnega tehničarja Leoneja Bianchija. Nanj se je zakotalila težka cev, ki je služila pri gradnji treh novih rezervorjev, in mu zmečkala prsni koš. Ponesrečeni je bil brat znanega italijanskega plavalca Bruna Bianchija, po katerem je poimenovan občinski bazen v Trstu in ki je življenje izgubil v letalski nesreči leta 1966 pri Bremnu.

BOSNA / SRBSKA OFENZIVA

Tuzli grozi prekinitev povezav s Sarajevom

Hrvaški napadi na Novi Travnik - Solidarnost žensk

TUZLA, SARAJEVO, ZAGREB, ZENEVA - Srbska vojska je z napadi na pomembne cestne povezave s Tuzlo in na mestu Olovo in Teocak se okrepila pritiske na Tuzlo, tretje najpomembnejše industrijsko mesto BiH. Mestu tako grozi prekinitve cestnih povezav s Sarajevom.

O srbskem obstreljevanju so poročali tudi iz Gorazda, kjer opozarjajo na blizajoco se katastrofo, če Srbi ne bodo konvojem s pomočjo cimprej dovolili vstopa v mesto. Hrvaška vojska pa je nadaljevala napade na Novi Travnik. Predsed-

nici vlad Pakistana in Turčije, Benazir Buto in Tansu Ciller, bosta kmalu obiskali bosansko glavno mesto, je sporočil pakistanski zunanji minister. Premierka naj bi se pridružila tudi »zeleznica lady«, nekdanja britanska premierka Margaret Thatcher, ki je znana po kritikah evropske politike do vojne v BiH.

Posebni odposlanec ZN za človekove pravice Tadeusz Mazowiecki je včeraj koncal strednevnji obisk na Hrvaškem in v BiH. Sestal se je s predstavniki vlad in nevladnih organizacij v

Tuzli, Zagrebu in Splitu. Ob odhodu je povedal, da bo predlagal nov način iskanja v vojni izginulih oseb in poudaril, da se teče več raziskav o tem, kaj se je dogajalo z izginulimi osebami, vendar pa te raziskave ovira nesodelovanje sprtnih strani.

Iz Zeneve so sporočili, da bo prihodnje srečanje predstavnikov sprtnih strani v BiH v Zenevi, in ne v Bruslju, kot so sprva napovedovali. Človekoljubni konvoj Bela pot za Novo Bilo in Bosano Srebreno je včeraj prenočil v Tomislavgradu. (Agencije)

Jadranski koledar

Včeraj so v Trstu predstavili javnosti Jadranski koledar in bogato knjižno zbirko, ki ga spremlja. (Foto Sergio Ferrari/KROMA) Več na 3. strani

NEAPELJ / OSTRA OBSODBA BOSSIJEVIH PREDLOGOV

Scalfaro rekel odločno NE vsakemu federativnemu načrtu

Plaz kritik na Bossijev račun tudi iz vrst političnih strank

RIM - Alarm je prvi sprožil politolog Norberto Bobbio, ki je zahteval veliko večjo strogost do predloga Severne lige za razdelitev Italije na tri republike. In predsednik države Scalfaro se je takoj odzval. Iz Neaplja, kjer je včeraj prisostvoval odprtju akademskega leta, je Scalfaro kot zascitnik ustave takoj zakričal svoj odločni NE »federativnemu« načrtu Umberta Bossija in Gianfranca Miglia.

»Med mojimi dolžnostmi je tudi neposeganje v politično dialektiko,« je dejal Scalfaro, vendar je takoj dodal, da »ne morem molčati o problemih, ki zadevajo ustavo«. Pravzaprav po predsedniku republike »enotnost Italije in njenega naroda

nista niti ustavno vprašanje, pač pa eden od temeljev, na katerih sloni ustava«. Zato si nihče ne more drzniti, da bi nacel enotnost države, ne da bi »o tem vprašal za mnenje narod o spremembah, ki zadevajo temelj nase države«. Toda Scalfaro se ni ustavil samo pri tem. Ne da bi sicer nikoli imenoval Lige ali njenega liderja, je prav tako vehementno obsodil secesionistične težnje, ker »načenjajo načelo solidarnosti« in so odraz grobe sebičnosti.

Predsednik republike je torej vrgel na pladenj politične tehtnice vso svojo moralno, institucionalno in politično avtoriteto, da bi obsodil

»federativni« projekt, ki ga je na Bossijev in Migliov predlog osvojil predkongres Severne lige. In svoje sta dodala tudi predsednik senata Giovanni Spadolini ter poslanske zbornice Giorgio Napolitano, ki sta s skupnim sporočilom napovedala, da sta poklicala na pogovor načelnika parlamentarnih skupin Lige v zvezi z napovedanim umikom parlamentarne delegacije. »Vsak poslanec,« sta poudarila predsednika, »predstavlja, kot pravi ustava, vso nacijo... umik parlamentarcev Lige pa bi odvzel zastopstvo tistim, ki so jim zaupali svoj glas.« Francesco Speroni in Roberto Maroni sta se sicer odzvala vabilu, toda Maroni je poudaril, da je sklep o umiku parlamentarcev »kongresni sklep in spremeni ga lahko le nov kongres«.

Sicer pa je predlog o Italiji treh republik izzval plaz kritik. Tajnik DSL Achille Occhetto je načrt ocenil kot »prevratniski«, liberalci Valerio Zanone je menil, da Bossi »odpira duri krizi balkanskega tipa«, predsednik poslancev KD Gerardo Bianco je govoril o »neodgovornem dejanju, s katerim nova partitokracija tepta ustavo«. Kot nesprejemljiv projekt, odraz »laznega federalizma« pa so predlog ocenili republikanci, socialisti in Zeleni.

Toda ti napadi ne razburjajo zaenkrat liderja Lige Umberta Bossija, ki je v tedenskem pismu, ponovil, da »je mogoče razpravljati o formulah

Predsednik republike Oscar Luigi Scalfaro (Telefoto AP)

federativne Italije,« toda »federalizem proti centralističnim partitokratskim težnjam, je edini ključ, ki lahko enotni Italiji odpre pot v tretje tisočletje«. In iz pisma je tudi jasno, zakaj Bossi hoče umakniti parlamentarni skupini: svoji stranki hoče dati signal moči, obenem pa uveljaviti tezo, da razpust parlamenta »ni sklep, ki je prepusten samo predsedniku republike po posvetu s predsednikom senata in zbornice«.

Se največje pa je bilo pričakovanje, kako bo na sklepe Lige reagiral referendumski lider Mario Segni, ki si tudi prizadeva, da bi oblikoval kartel liberalnodemokratskih sil kot alternativo kartelu levice. In Segni, ki je pozorno sledil razpravi »lumbardov«, je včeraj

sklical novinarsko konferenco za svoj odgovor. Pohvalil je Ligo, ker se je opredelila za »center« in za zavezništva, se je jasno ogradila od desnice in hoče biti alternativa levici, obenem pa se zavzela za neposredno izvolitev premiera in za večjo krajevno avtonomijo. Toda predpogoj in bistvo liberalnodemokratskega kartela, je podčrtal Segni, je »obnova Italije in mora zato temeljiti na enotnosti Italije kot nacije in na solidarnosti med deželami ter družbenimi sloji«.

Ali to pomeni jasen Ne zavezništvu z Bossijem, so hoteli vedeti novinarji? Segni svojega Ne ni hotel reci. Skril se je za trditev, da »ne mislim niti za vejico spremeniti svojega programa« (VT)

V PRIČAKOVANJU NOVEGA

Notranji spori v KD so vsak dan ostrejši

Ali so tajniku Martinazzoliju tokrat res škodili dnevi?

RIM - Krscanska demokracija se pripravlja na prehod k Ljudski stranki, vendar ta perspektiva je ni poenotila, pač pa je poglobila razlike med njenimi različnimi »dusami«. Perspektiva bližnjih političnih volitev buri duhove in pogloblja razlike predvsem ob vprašanju zavezništva in govori se tudi o možnosti zamenjave tajnika Mina Martinazzolija (na sliki AP) že pred 18. januarjem, dnem, ko naj bi s posebno skupščino Krscansko demokracijo pokopali in naj bi se rodila kot njena naslednica Ljudska stranka.

Marsikdo je tolmacil nedavne izjave filozofa Rocca Buttiglioneja, nekdanjega ideologa in navdihovalca gibanja Comunione e liberazione, kot samokandidaturo za tajnika. Buttiglione je med drugim predlagal, naj bi on skupaj z ozko komisijo sestavil strankino kandidatno listo za prihodnje volitve, obenem pa ni zaloputnil vrat dialogu z založnikom Silviom Berlusconiem in s Severno ligo, kot jih je v nedeljo v Bresciji Mino Martinazzoli. Odločitev Martinazzoliju urgira zlasti Francesco D'Onofrio, ki je eden od »gojenec« bivšega predsednika republike Francesca Cossiga. »Odločiti se mora takoj, v enem tednu in ne

čakati do 18. januarja,« je včeraj poudaril D'Onofrio. In za dialog z Bossijem, z Berlusconiem in Segnijem se zavzema tudi eden od liderjev desnega krila Pierferdinando Casini. Vodja rimske desnice Publio Fiori, ki se je javno spopadel z Martinazzolijem, ko se je med nedavno balotazo v Rimu javno opredelil za misovskega tajnika Gianfranca Finija, pa za danes sklicuje srečanje somisljnikov v Rimu, da bi oblikoval Nacionalno zavezništvo, stranko, ki naj bi se s Finijem povezala v pol vladne desnice.

Z leve sta Buttiglioneju in njegovim sponzorjem ostro odgovorila Paolo Cabras in Luigi Granelli, ki sta obsodila Buttiglionejevo samokandidaturo kot odraz »stare politike«, nekoliko vode na ogenj polemike pa je skušal priliti notranji minister Nicola Mancino, ki je dejal, da je treba najprej oblikovati novo stranko in nato izvoliti tajnika. In Martinazzolija je podprl tudi predsednik poslanske skupine Gerardo Bianco, ki se je ogradil pred sodelovanjem z MSI, Ligo in Berlusconiem.

Postavlja pa se vprašanje, ali bo KD zdržala še mesec dni ali pa bo notranja kohezija popustila ob vse ostrejših trenjih. (VT)

V ROSIGNANU V TOSKANI

Eksplodizija v Solvayju terjala človeško življenje

ROSIGNANO MARITIMO - V kemičnem obratu Solvayja v Rosignanu se je včeraj pripetila težka nesreča, ki je terjala življenje 26-letnega Leonarda Carotija, medtem ko so 59-letnega Maria Bortoletija zaradi hudih opeklin odpeljali v bolnico v Pizi. Oba sta delala v obratu Solvayja, vendar sta bila uslužbenca podjetja »Toscana manutenzione«, ki ima v zakupu nekatera dela v raznih oddelkih kemične industrije, ki sodi med tako imenovano industrijo »z velikim tveganjem«.

Do nezgode je prišlo v oddelku, kjer proizvajajo peroksid. Domnevajo, da je eksplozijo povzročila mešanica raznih topil, s katerimi so čistili crpalko, in peroksidom. Plamene so zatem gasilci kmalu pogasili, izključujejo pa, da bi prišlo do okuženja okolja. O nesreči so uvedli preiskavo, delavci pa so v znak protesta popoldne proglasili stavko.

Kemični obrat Solvayja v Rosignanu je eno od 219 industrijskih podjetij »z velikim tveganjem«, v katerih je 707 nevarnih industrijskih obratov.

NOVICE

Za božič in novo leto morda brez bencina

RIM - Kaj lahko se zgodi, da bodo italijanski avtomobilisti med prazniki v težavah z bencinom, saj so stanovska združenja crpalkarjev zagrozila z novo stavko. Faib-Confindustria, Fegica-Cisl in Figisc-Confesercenti so včeraj napovedala, da bo stavkovna pripravljenost crpalkarjev v primeru, če vsaj ena parlamentarna zbornica pred koncem leta ne odobri zakonskega osnutka o pravnih preureditvi sektorja, dosegla vrhunec s popolnim zaprtjem crpalk (vključno s samoposreznimi in nočnimi) v dneh od 24. (od 19. ure) do 27. decembra (do 7. ure) in od 31. decembra (od 19. ure) do 3. januarja (do 7. ure).

Mafija obrača 55 milijard lir letno

RIM - Ze dalj časa je bilo znano, da je organiziran kriminal - še zlasti pa mafija, kamora in n'drangheta - pomemben poslovnež. Sedaj pa je parlamentarna protimafijska komisija skušala kvantificirati poslovni promet kriminala. Po prvih podatkih, ki jih je objavil predsednik protimafijske komisije Luciano Violante, mafija, kamora in n'drangheta »obrnejo« v enem letu samo v gospodarskih in finančnih dejavnostih okoli 55 tisoč milijard lir, kar je približno tretjina letnega državnega primanjkljaja. Mafijske organizacije, je dejal Violante, so prisle na trg po treh poteh: z oderustvom, izsiljevanjem in z neposrednim poseganjem v gospodarstvo in finance. In napovedal je, da bo v petek objavil imena kakih 30 srednjih in velikih podjetij, ki so vezana na neapeljsko kamoro. (VT)

AFERA ENIMONT / NA 15. AVDIENCI PROCESA CUSANI

Martelli priznal prejem pol milijarde lir podkupnine in prisilil Samo k soočenju

Carlu Sami ni preostalo drugega, kot potrditi, da je Martelliju podkupnino izročil osebno. Razkril je tudi, da Craxi leta 1992 od Enimonta ni prejel 1,5, ampak 5 do 7 milijard lir

MILAN - Na 15. avdienci milanskega procesa Cusani o podkupninah Enimont je včeraj prišlo do nepredvidenega soočenja med bivsim pravosodnim ministrom Claudiom Martellijem in Carlom Samo. Martelli, ki je namreč med zaslišanjem priznal, da je prejel 500 milijonov lir od Carla Same, medtem ko je bivsi upravitelj Enimonta doslej zanikal svojo vpletenost in odgovornost za podkupovanje valil na Cusanija ali Gardinija. Di Pietro je tako poklical Samo in ga soočil z Martellijem in Sama je bil prisiljen prizna-

ti, da je bivšemu ministru osebno izročil pol milijarde lir med enim njunih pogostih srečanj.

Sama je torej spremenil svoje zadržanje in priznal, da je Martelliju »prispeval« za volilno kampanjo leta 1992. Razkril je tudi, da se je o porazdelitvi in načinu predaje podkupnin predhodno posvetoval z Garofanom in Cusanijem, nato pa je dodal še eno pomembno novost: Craxi leta 1992 ni prejel »samo« poldruge milijarde lir, kot piše v obtožnici, ampak od pet do sedem milijard, medtem ko je bil leta 1991 »nagrajen« z ogromno

vsoto 68 do 70 milijard v vrednotnicah CCT, ki jo je prejel kot podkupnino v zadevi Enimont. Od te vsote naj bi si bil zavod Ior pridržal kakih 10 milijard za stroške operacije. Sedaj je seveda pričakovati, da bo javni tožilec Di Pietro obtožnico razširil.

Proces se bo nadaljeval v petek, ko je predvideno pričevanje bivših sekretarjev Krscanske demokracije Arnalda Forlanija in socialdemokratske stranke Carla Vizzinija.

Na sliki (telefoto AP) Claudio Martelli in Carlo Sama med včerajšnjim soočenjem.

TRST / V PAKETU ZTT NOVOST PRAZGODOVINSKA GRADIŠČA TRŽAŠKE POKRAJINE

Predstavili Jadranski koledar za leto 1994 s knjižno zbirko

Na včerajšnji predstavitvi bralnega darila ZTT je bilo spet izpostavljeno vprašanje nadaljnje izdajateljske dejavnosti med Slovenci v Italiji

BREDI PAHOR

TRST - »Izid koledarja je vse prej kot rutina, praznik, tradicionalni dogodek, temveč založniški čudež.« Miran Košuta, urednik zbornika in knjižne zbirke Jadranskega koledarja '94, je včerajšnji predstavitev tokratnega bralnega darila Založništva tržaškega tiska, začel z bridkimi notami, ki so se nanasale na usodo oddelka Knjižnih izdaj pri ZTT. Zato je seveda izid Jadranskega koledarja s knjižno zbirko podvig, za katerega so poskrbeli ZTT, ki je verjelo v dragoceno poslanstvo koledarja, založba Mihelac, ki je odstopila eno izmed knjig zbirke, in pa Narodna in študijska knjižnica kot soizdajatelj edine prave novosti v tokratni zbirki. Z zbornikom in namiznim koledarjem sestavljajo darilni paket '94 se povest Ivana Sivca Pesem njenih zvonov (Založba Mihelac), zanimiv priročnik Vitjana Sanci na Sadje z našega vrta (ZTT '88) in resnična novost, delo domačih avtorjev Stanka Flega in Lidije Rupel Prazgodovinska gradišča tržaške pokrajine (NSK-ZTT). Gre za prvi sistematični strokovni opis utrjenih prazgodovinskih naselbin v Trstu in okolici po 90 letih od zadnje tovrstne italijanske knjige, izvirna raziskava Flega in Ruplove pa je bogato ilustrirana istocasno izšla v slovenscini in v italijanscini (I castelli della provincia di Trieste). Italijansko verzijo so

posebej predstavili včeraj ob 18. uri v Casnikarskem krožku.

Zbornik za leto '94 ob ustaljeni vsebinski porazdelitvi in tradicionalnih rubrikah prinaša nekaj zaznavnejših novosti: kot uvodničar nastopa predsednik Slovenije Milan Kučan, opazna je povečana skrb za kulturo, literarna antologija je posvečena piscem z Goriskega, več prostora je namenjenega Beneciji in deloma tudi Reziji, objavljena pa sta tudi kratka sestavka bosanskega pisatelja Dževada Karahasan. Glede namiznega koledarja je Miran Košuta opozoril na njegovo uporabnost, za platnico obeh, zbornika in namiznega koledarja, je poskrbel Boris Zulian, za grafično opremo Graficenter, za tisk pa Graphart.

Pesem njenih zvonov Ivana Sivca je izšla lani pri Založbi Mihelac v zbirki Slovenska povest. Ivan Sivec je s skoraj dvema desetina knjižni eden najplodnejših slovenskih avtorjev, zapisal pa se je kmečki povesti.

Priročnik iz sadjarstva Sadje z našega vrta je pred leti napisal domači avtor Vitjan Sanci, ki je strokovnjak na tem področju. Kot je v spremni besedi zapisal prof. dr. France Adamič, je Sanci novo Sadje z domačega vrta »namenjeno poklicnim sadjarjem, ljubiteljem, za uporabo v strokovnih solah in pri posolskem izobraževanju in srečno dopolnjuje to-

Z včerajšnje predstavitve Jadranskega koledarja v prostorih ZTT (Foto Ferrari)

vrstno slovensko literaturo». Temeljito pripravljen in lepo opremljen priročnik, ki obravnava 22 sadnih vrst, ki jih lahko gojimo na Primorskem, je izšel leta '88 pri ZTT in ostaja eno najzanimivejših del na tem področju.

Do knjige, kot so Prazgodovinska gradišča tržaške pokrajine, ne more priti slučajno, kot je na včerajšnji predstavitvi povedal direktor NSK Milan Pahor, je to sad raziskovalne dejavnosti, ki so jo razvili v okviru knjižnice. Dodatno zanimivost daje knjigi dejstvo, da nacenja precej obcutljivo področje, ker sega daleč nazaj v zgodovino, v čas pred Slovani. Nadvse pomembno je tudi to, da je prva tovrstna publikacija po znameniti knjigi Marchesettija iz pred 90 let, za slovenski

trg pa je sploh novost. Zaradi vsebine knjige in pa želje, da bi s spoznanji slovenskih raziskovalcev na Tržaskem seznanili tudi italijanske strokovnjake in prišli na sirsir trg, knjiga izhaja dvojezično. Ob splošnem prikazu dobe in pomenu utrjenih naselbin pa knjiga, ki so jo uvrstili v zbirko ZTT Kulturna dediščina, prinaša natančen opis 53 gradišč. Med njimi - kot je opomnil Stanko Flego - pa so tudi tri, ki doslej sploh še niso bila opisana.

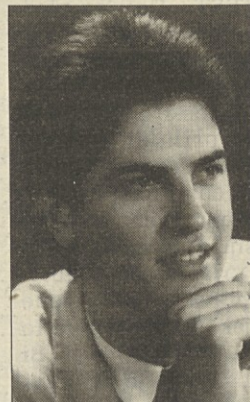
V zvezi s paketom je treba se povedati, da cena ostaja lanska, se pravi 55 tisoč lir, prodaja pa se po utečenih poteh. Na včerajšnji predstavitvi v prostorih ZTT pa je seveda prišlo v ospredje vprašanje nadaljnje izdajateljske dejavnosti med Slovenci v Italiji.

Miran Košuta je novonastali (uradno se bo sicer rodila 1. januarja '94) založbi Devin, v kateri sodelujeta ZTT in Založba Mihelac, zazele srečno pot, direktor Devina Mihelac pa je na kratko predstavil založniški program. Prvi del programa zadeva naslove, ki jih je za objavo že pripravljalo ZTT, drugi izmenjavo z italijansko založbo Einaudi (kolikor knjig slovenskih avtorjev bo objavljenih v italijanscini, toliko prevedenih italijanskih del bo objavljenih preko Devina) in končno tretji, komercialni del, ki naj bi zagotavljal obstoj nove založbe. Skupno naj bi v letu '94 pri Devinu izšlo približno 25 knjig, od katerih 8-10 del, ki so izraz ustvarjalnosti Slovencev v Italiji.

PIKANA K

Kdo bo naša Toni Morrison?

MIRAN KOŠUTA

Kako podejstviti Eliotovo prepričanje, da mora vsaka nacionalna kultura tudi dajati in ne le sprejemati od sveta, če naj bo ziva, moderna in plodna? Kako vrniti Evropi nekaj (srednje) evropskega in Zahodu nekaj zahodnega - namreč tisto slovensko kulturo, ki je bila zaradi ideoloskih pregrad desetletja po krivici emarginirana v blokovski onostranstvo? Kako plasirati sirse v tujino našo glasbo, film, gledališče, slikarstvo, kiparstvo, literaturo? Ali je možno sistematizirati, uskladiti številna državna, institucionalna prizadevanja na tem področju z zasebnimi, strokovnimi za karseda učinkovit prodor na sosednja tržišča? Kaj storiti, da bi bila v velikem morju kulture naša kaplja razpoznavnejša, da nas v Parizu, New Yorku, Rimu ne bi zamenjevali s Slovasko ali nas se danes pomilovali zaradi vojne v Jugosloveniji?

Take, morda ne obrobne dileme smo si zastavljali minulo sredo v Ljubljani sogovorniki Alenke Zor-Simoniti v televizijski oddaji Akcent ob specifični temi uveljavljanja slovenske književnosti na tujem, prepričani, da pomeni posredovanje nasih literarnih in kulturnih dobrin drugim neodložljivo nacionalno nujnost in bogastvo za vsakogar: za tistega, ki prejme, ker je obdarjen z novim spoznanjem, za tistega, ki daje, ker se lahko svetovljansko sooča z razlikami in tako kritično preverja lastno umetniško konsistenco. Nismo se - kljub nespornim uspehom teh ambasadorjev slovenske kulture - slepili z megalomanskimi evforijami, kako so Laibachi osvojili svetovno rock sceno, slovenski založniki frankfurtski knjižni sejem, Tomaz Pandur Mehiko, Italijo ali Evald Flisar London. Pred kamerami in ze prejš, v sproscenem kramljanju, si ni nihče delal utvar. Da bi se goljatovski narodi sklonili do slovenskega Davida samodejno, je le utopija naivnezev. Založnik Lojze Wieser je npr. trezno ugotavljal, kako so veliki svetovni trgi cinčni do literatur majhnih narodov. Povedal je, da so resnični iskalci pisateljskih talentov male založbe, kakršna je njegova, ki investira do 3 milijone silingov letno samo za promocijo neuveljavljenih, pretežno slovenskih avtorjev. Postregel je z zgovornim po-

datkom o gigantskem Suhrkampu, ki se je med stotinami letos izdanih naslovov plasmajsko "potrudil" le za sto izvodov Dubravke Ugrešić v vsej Nemčiji. Urednica in pisateljica Lela B. Njatin je vneto pledirala za državno subvencioniran Institut za književnost, ki bi organsko družil in trajneje uresničeval knjižna prizadevanja Društva slovenskih pisateljev, Vilenice, PEN-a, Sklada Vladimirja Bartola in Trubarjeve fundacije. Da pri plasmaju slovenske literature in kulture na tuje ne gre za kak uspešniški, medijski prodor, temveč za vzpostavitev normalne, samoumevne kulturne komunikacije, je naglasil tudi pisatelj Jani Virk, urednik revije Litterae slovenicae, ki prinaša v antološki številki pomenljiv izbor iz sodobne slovenske kratke proze v spanskem prevodu. Tudi sam sem se ogreval za politiko majhnih korakov, za sinergijo državnega in spontanega, za boljše korišćenje naravnih posrednikov, kot so nacionalne manjšine ali na tujem živeči slovenski kulturni entuziasti, denimo Evgen Bavčar v Parizu, František Benhart v Pragi ali Katarina Žalamun-Biedrzycka v Krakovu. Samoumevna kulturna komunikacija - sem dejal - ne bi smela potekati le prek veleposlanstev. Država lahko veliko pomaga pri promociji, a nacionalna literatura in kultura se morata vendarle osmisliti in uveljaviti samobitno, prek svojih avtorjev, del, estetskih kvalitete ter imanentnih duhovnih vrednot, ki nosijo kajpada v sebi posredno tudi slovensko specifičnost, nacionalno Weltanschauung. Če bomo postali tudi v književnosti in kulturi nasprotni državljani sveta, potem ne bo sanjarjenje o slovenskem nobelovcu iz literaturne kulture, ki si ga je za konec oddaje privoščil Jani Virk, nikakršna promocijska več. Povsem naravno bo ugibati: kdo bo naša Toni Morrison?

NADZOR NAD SREDOZEMLJEM

Ameriško vojaško bazo v Avianu bodo še okrepili

Prispeli bosta dve novi letalski eskadrilji in še 1.300 vojakov

PORDENON - Poveljnik ameriškega letalskega poveljstva (USAF) v Avianu polk. John H. Campbell je na včerajšnji tiskovni konferenci potrdil, da bodo v oporišču se povečali vojaški aparat z dvema letalskima eskadriljama z letali F 16 in s 1.300 vojakov, ki bodo okrepili že obstoječo vojaško strukturo. Prihod novih bombnikov - je dejal Campbell - bo omogočil večji nadzor nad Sredozemljem, ki ima za ZDA strateški pomen. Letalska baza se bo torej spremenila iz strateske v operativno in bo nadaljevala z akcijami "deny flight" nad Bosno. Bombniki (prispelo naj bi jih od

36 do 48) bodo v Avianu prileteli z hamskega letališča Ramstein, v enem letu pa bi morali aviansko bazo okrepiti nadaljnjih 1.300 oseb (pilotov in ostalega pomožnega osebja). Struktura za sprejem novih letal in osebja so že pripravljene, ameriške vojaške oblasti pa so se medtem obrnile na prebivalstvo, ki naj bi pomagalo pri iskanju stanovanj za uslužbence oporišča in njihove družine. Aviano ima 8.500 prebivalcev, poleg njih pa v mestu prebiva še 3.500 vojakov z družinami (vseh naj bi bilo okrog tri tisoč), ki se spoprijemajo s stanovanjskimi problemi.

RIM / ZADEVALO NAJ BI PRVO POLOVICO STOLETJA

Kmalu javno arhivsko gradivo Savojske hiše?

Kaže, da bo datum objave, ki ga je določil Umberto, kmalu napočil - Nejevolja v državnem arhivu

RIM - Ali bodo res dostopni dokumenti iz arhiva zadnjega italijanskega kralja Umberta II.? Nekateri znaki kažejo, da bi v kratkem lahko bila pojasnjena »kriminalka« o kopici arhivskega gradiva, ki zadeva italijansko in mednarodno dogajanje v prvi polovici tega stoletja in ki jih italijanski arhiv ni našel v uradni zapuščini »majskega kralja«.

Eden od Umbertovih sodelavcev, grof Luigi Solarolo Monasterolski, trdi, da kralj ni unicil nicesar, pač pa skrbno shranil vse dokumentarno gradivo. Med drugim naj bi bila med tem gradivom tudi pisma francoske vlade Umbertovu očetu Viktorju Emanuelu III., s katerimi naj bi Pariz baje silil Italijo, naj gre v vojno skupaj z Nemčijo, da slednja ne bi bila osamljena ob mirovni mizi. Drugi dokumenti naj bi zadevali ključne odnose s Sveto stolico, fasizem, Mussolinija, referendum leta 1945, na katerem so se Italijani odločili za republiko, pa tudi italijanske politike tega stoletja.

Umberto naj bi v izgnanstvu skrbno pregledal vse arhivsko gradivo in izbral dokumente, ki naj bi jih po njegovi smrti izročili italijanski državi, ter tiste, ki naj bi zaradi »oportunističnosti« ostali dalj časa rezervirani. To gradivo naj bi razdelil v šest svežnjev in jih zaupal nekaterim sodelavcem. Del tega gradiva naj bi ostal v Italiji, del pa naj bi bil shranjen v bacnih kavojih in pri nekaterih cerkvenih redih. Pokojni kralj naj bi tudi določil, kdaj naj bo to gradivo objavljeno. In vse kaže, kot je mogoče sklepati iz besed grofa Monasterolskega, da bo v kratkem napočil datum objave pisma francoske vlade in dokumentov o referendumu. Kaže tudi, da so bili dokumenti shranjeni in zapečateni, na svežnjih pa naj bi Umberto napisal ime naslovnika in datum objave.

Novice so izzvale takojšnjo reakcijo ravnateljice državnega arhiva Isabelle Ricci, ki grozi s prijavo sodstvu, če je res, da so bili nekateri dokumenti prikriti, vendar Riccijeva v to dvomi. (VT)

DEŽELA / RAZPRAVA V KOMISIJAH

Že prve težave s proračunom

Prihodnji teden soočanje v skupščini

TRST - Dezelna vlada Severne lige, ki nima za sabo večine svetovalcev in je, kot znano, odraz manjšinske koalicije, se bo v prihodnjih dneh znasla pred odločilno politično preizkušnjo. V pristojni svetovalski komisiji se je namreč včeraj pričela proračunska razprava, ki bo v ponedeljek, 20. decembra romala v deželni svet. Bilanca, ki jo je pripravil odbor predsednika Pietra Fontaninija, je vsekakor doslej doživela več kritik kot ugodnih ocen, tako da ne gre izključiti njene zavrnitve, ki bi avtomatično povzročila padec odbora in seveda takojšnjo krizo.

Negativno mnenje o osnutku proračunu so v

komisiji napovedali svetovalci Demokratične stranke levice, Komunistične prenove in socialisti. Vse tri skupine so mnenja, da bilanca ne odgovarja gospodarskim in družbenim potrebam dezelne realnosti in da je zgolj knjigovodski dokument, ki popolnoma zanemara avtonomijo Furlanije-Juljske krajine. Kritike na račun Fontaninija so prisle tudi iz vrst Furlanske avtonomistične lige (LAF), katerih svetovalci pa se bodo v skupščini vzdržali.

Severna liga je z nacelnico svetovalske skupine Fiordaliso Cartelli seveda vneto zagovarjala vsebino proračuna. Rekla je, da so Fontanini in njegov sodelavci pripravili zelo dober finančni

dokument, ki je odraz novega in ki nima nice-sar skupnega s preteklim vodenjem Dezele. Bos-sijevo gibanje, je se pou-darila Cartellijeva, stre-mi po novih političnih zavezništvi, ni pa pove-dala kako in s kom misli Liga razsiriti sedanjo upravno koalicijo.

Edini, ki so pokazali zanimanje za odobritev proračuna, so misovci in Severna liga. Nacelnik MSI Gianfranco Casula je v bistvu napovedal, da bo skrajna desnica podprla dokument, nekoliko previdnejši pa je bil listar Gianfranco Gambasini. Če bo Fontanini sprejel nase popravke, je dejal melonarski voditelj, bomo glasovali za proračun, v nasprotnem primeru se bomo vzdržali.

Kritike na račun proračuna za leto 1994 so prisle iz vrst Krscanske demokracije, ceprav se ni popolnoma jasno, kaj bo ta stranka naredila prihodnji teden v dežel-nem svetu. Del KD, ki se odkrito zavzema za na-predna zavezništva, je mnenja, da bi moral deželni svet zavrniti proračun in izvoliti upravo brez Severne lige. Nekateri demokristjani pa na-sprotno računajo na spo-razum z Ligo.

Kakorkoli že, se v nasi deželni realnosti, kot kaže, napovedujejo glo-boke politične spremem-be. Ni izključeno, da bo Furlanija-Juljska krajina postala neke vrste poli-tični laboratorij za nova širša zavezništva in to v pričakovanju spomla-danskih parlamentarnih volitev.

FIRENCE

Di Rosi bodo sodili šele čez leto dni

FIRENCE - Zakonca Donatella di Rosa in Aldo Michittu, ki ju obtožujejo prevare in poskusa izsiljevanja generala Franca Monticoneja, se bosta pred sodiscem znasla šele oktobra prihodnje leto. Sprva je bilo sklenjeno, da bo predhodna obravnava 16. t.m., vendar sta se tej obravnavi odrekla.

Sodnik za predhodne preiskave pa se še ni iz-rekel o drugi zahtevi, in sicer, da bi opravili nove izvide, s katerimi bi dokončno ugotovili, ci-gavo je bilo truplo, ki so ga odkopali oktobra le-tos v Palmi De Mallorci. Di Rosa in podpolkovnik Michittu namreč vztraja-ta, da ne gre za truplo Giannija Nardija, ki naj bi bil se živ.

ŠOLSTVO / AKTUALNO VPRAŠANJE

O reformi in avtonomiji višjih srednjih šol

Slovenske šole že več desetletij zama zahtevajo avtonomijo, da bi bolje ustrezale potrebam skupnosti

ŽIVA MARC

Odkar se je v prejšnjem stoletju tvorila Italijanska kraljevi-na, je solstvo v Italiji centralistično urejeno. Tako ureditev je izhajala iz zgodovinske potrebe, da se v mladih rodovih utrdi za-vest pripadnosti novi državi s primernimi vzgojnimi in kulturnimi smernicami.

Prvi korak k šolski avtonomiji, kar je v skladu s 5. členom ita-lijanske republiške ustave, je bil napovedan v 8. členu odloka predsednika republike st. 416/1974 (pooblaščen odloki). V osemdesetih letih so se pojavi-li predlogi zakonov za reformo šolske uprave, reformo šolskih zbornih organov in za večjo avtonomijo šolskih zavodov.

Gospodarska kriza je okrepila silnice v to smer. Osnutek finančnega zakona st. 1508, ki je bil odobren v senatu 11. novem-bra t.l. in ki je zdaj v razpravi v poslanski zbornici, zelo temelji-to posega na solsko področje.

V tretjem členu daje vsem so-lam »pravno osebnost in orga-nizacijsko, finančno, didaktično, raziskovalno ter razvojno avtonomijo.« V mejah vsedravnega zakonodaje po-dročni oz. za-vodni svet šole izdela splošne smernice na osnovi predlo-gov učiteljskega zbora in ob spoštovanju svobode poučevanja prilagodi šolski urnik, di-daktične dejavnosti in učni načrt, odobri pōsege za usmerjanje in za izobrazevanje, dejavnosti za podporni pouk in za pre-čevanje osipa, ustanovitev teca-jev za permanentno izo-brazevanje odraslih in za izo-brazevanje tujih državljanov. Na višjih srednjih solah zavodni svet tudi določi kriterije za pri-spevke dijakov, ki niso več so-loobvezni.

Področni oz. zavodni svet imenuje ožji izvršni odbor, ki je upravni organ šole in mu pred-seduje ravnatelj. Na višji srednji soli se odboru lahko pridruži-ta se dva zunanja strokovnjaka. Dohodke višjih srednjih sol sestavljajo državni prispevek za upravno in didaktično delo-vanje, šolske takse, prispevki dijakov v trieniju, dohodki kon-vencij s krajevnimi ustanovami in z zasebniki, dohodki šolskih pobud, prispevki krajevnih uprav, tudi za vzdrževanje sol-skih poslopij, finansiranja za po-samezne nacrte, darovanja in de-discine.

V roku treh mesecev po vsto-pu v veljavo zakona bodo izdana pravila za njegovo izvajanje. Pravilnik bo vseboval rok za izpeljavo avtonomije, kar bo povezano z nacrtom za racionalizacijo sol-ske mreže. Pri tej bodo uposteva-ne potrebe in predlogi krajevnih uprav, starost učencev in potre-be na teritoriju.

Poleg tega bo pravilnik do-ločal izvajanje didaktične avtonomije v okviru načrtov posa-meznih šolskih zavodov, sodelo-vanje z drugimi solami in usta-novami, organizacijsko in upravno avtonomijo, sezname osebja in njihovo racionalizacijo, preje-

manje splošnih in izrednih državnih prispevkov. Pri tem bo zagotovljeno polno izvajanje pravice do izobrazevanja.

Ravnateljem bo zaupana vloga pri vodstvu in ovrednotenju sol-skega osebja in pri upravljanju sredstev. Statut dijakov bo do-ločal njihove pravice in dolžno-sti ter sodelovanje v življenju so-le.

V teku šestih mesecev bo vla-da izdala enega ali več odlokov za preureditev centralne in peri-ferne šolske uprave in za potreb-no reformo zbornih organov. V pričakovanju slednje je mandat obstoječega vsedravnega šolske-ga sveta podaljšan za eno leto.

V naslednjih dveh šolskih le-tih bo na novo določena pok-rajinsko razmerje med razredi in dijaki z upoštevanjem demografskih, geografskih, socialno eko-nomskih pogojev posameznih pokrajin.

Od naslednjega šolskega leta dalje bodo seznami vodstvenega, učnega in neučnega osebja do-ločeni na osnovi verjetnih upokojitev in dejanskih potreb za delovanje razredov.

S finančnim letom 1994 bo stroške za letne in začasne sup-lenke kril vsak posamezni sol-ski zavod.

Minister za solstvo bo dodelil šolskim skrbnikom ustrezne vs-ote za kritje proračuna na osnovi pokrajinskega števila učnega, upravnega in pomožnega osebja.

Z ukrepi v tem zakonu se bo proračun šolskega ministrstva zmanjšal v naslednjem triletju za 292, 7 milijarde letno.

V zadnjem odstavku so potrje-ne pristojnosti tridentinske in boccenske avtonomne pokrajine, ki bosta uredili snov tega člena z lastnim pravilnikom, tudi z ozi-rom na potrebe jezikovnih sku-pin in v smislu izvršilnih norm posebnega statuta (na predlog sen. Ferrarja).

Tako govori 3. člen osnutka fi-nančnega zakona. Slovenskih sol člen ne omenja, šole v Dolini Aosti pa so že danes deležne si-roke avtonomije v deželnem ok-viru. Pod pritiskom velikih ma-nifestacij dijakov v zadnjih ted-nih (v Milanu je zasedenih preko 90 % višjih srednjih sol) bosta ministra Jervolino in Cassese verjetno omejila domet tega osnutka in poverila uresniče-vanje šolske avtonomije od-lokom v naslednjem letu.

Slovenci v Italiji postavljamo že desetletja zahteve po upravni in didaktični avtonomiji sloven-skega solstva. Prvo resolucijo v tem pogledu je dne 21.1.1957 podpisalo 30 slovenskih organi-zacij. Doslej smo dobili z zak-onom Belci-Skerk leta 1973 samo posvetovalno komisijo na dezel-

nem solskem uradu ter dodelitev devetih oseb tržaskemu in go-riskemu solskemu skrbnistvu »za delovanje sol s slovenskim učnim jezikom«. Te osebe pa so večinoma vključene v splošno delovanje šolskega skrbništva in niso organizirane v posebno eno-to za slovenske šole, kar deloma izničuje njihovo vlogo. Tudi vsakodnevni dogodki na sol-skem področju (v zadnjih mese-cih n. pr. zapleti s stipendijami, zamude pri natecajih in njihov prekluc, afera s sempo-lajsko osnovno solo itd.) nam po-trjujejo, da so nase zahteve tako včeraj kot danes zelo upravičene in potrebne.

Vsodravnji solski svet je že le-ta 1988 in ponovno letos v konč-ni dokument o solski avtonomiji vključil tudi zahtevo po avtonomnih zbornih organih za slo-vensko solo in po specifičnem organu, ki naj ga vodi intendant (pobudi sta dala prvič Samo Pahor in letos Josip Pecenko, kot predstavnika slovenske šole v tem organu). Enak predlog z do-datnim sklicenjem na medna-rodne pogodbe je tedaj izdelal

Sindikat slo-venske šole ter ga poslal poli-tičnim in kul-turnim pred-stavnikom, ki so člani Sol-skega odbora, zato, da ustrezno po-sežejo v parla-mentu.

Solska avto-nomija, kateri se blizamo z odločnimi ko-raki, bo prine-sla velike spre-membe v sol-skem sistemu.

Delovanje šole bo bolj povezano s teritorijem in lastno stvarnostjo, kar je za slovensko solo bistvene-ga pomena. Privedla bo do večje-ga soodločanja šolskih kompo-nent, terjala bo večjo in strožjo odgovornost vodstva vsakega po-sameznika in celotne družbe, v okviru katere sola deluje.

Ce ne bodo izvršilne norme opredeljevale izvajanje šolske avtonomije dovolj jasno in točno, bo z lahkoto prislo do spre-nevedanja oz. do njene zlorabe.

Slovenske šole, kot n. pr. je-zikovni liceji (edini v Italiji s tako ponudbo!), poklicni in trgovski zavodi bodo prav gotovo spadali med »uspešne« šole, zanimive tudi za širši krog. Kaj pa druge, »nerentabilne« šole? Bodo že za-radi tega postale drugorazredne?

Kaj bo z državnimi prispevki za obvezne šole raztresene po teritoriju?

Nereseno vprašanje je tudi osebje na slovenskih solah. Slo-venske šole nimajo osebja »v pre-sežku« kot večina sorodnih ita-lijanskih sol; na njih deluje še vedno mnogo nestalnega osebja. Nezakonit je po našem mnenju prekluc natečaja za slatez na slo-venskih osnovnih solah, nasprot-no, potrebni so novi natečaji tudi na srednjih in višjih srednjih solah in 15. člen zakona 417/19 so-lam manjšin to omogoča.

Nedorečenih vprašanj je ve-liko in tako solniki kot politiki ter vsa slovenska javnost mora-mo spremljati dogajanja z veliko pozornostjo in aktivnostjo ter po svojih močeh vplivati na njihov potek in razvoj.

NOVICE

Rop v bančnem zavodu v Meretu di Tomba

VIDEM - V filialo Credita Romagnola v kraju Mereto di Tomba sta včeraj zjutraj vstopila obo-rozena in zakrinkana roparja, ki sta uslužben-cem velela, naj jima izročijo denar. Po prvih iz-računih sta odnesla okrog 70 milijonov lir. Od-peljala sta se z avtomobilom in ju kljub števil-nim cestnim zaporam, ki so jih postavili po vsej osrednji Furlaniji, niso uspeli izslediti.

Maria Giovanna Elmi se je poročila na Višarjah

VIDEM - Televizijska napovedovalka Maria Gio-vana Elmi se je včeraj zjutraj v cerkvi na Višarjah poročila s furlanskim podjetnikom Ma-riom Gabrielejem Massaruttom, s katerim se je spoznala že pred 10 leti. Slovesnost, na katero sta novoporočenca z redkimi gosti prisla s he-likopterjem, je bila v strogo zasebni obliki, tako da tudi žabniški župnik ni vedel, kdo sta bili prici. Fotografske pravice so za 80 milijonov lir odstopili nekemu tedniku.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZIT d.d. Založništvo tržaskega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - PRAE d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZIT, Trst

Tisk: EDIGRAF, Trst

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakciji: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-1313121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročninska služba

Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958
Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publist
tel. 040-7796611, fax 040-768697

Italija: podružnice SPI

Slovenija: ATELIER IM - Ljubljana
tel. 061-1253244 int. 38, fax 061-224943

Cene oglasov

Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec; višina 42 mm) 80.000 LIT,
finančni in legalni 120.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
850 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.300 LIT - 50 SIT

Naročnina za Italijo: letna 315.000 LIT za leto 1993

Postni tr. PRAE DZP st. 11943347

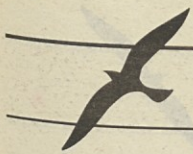
za Slovenijo: mesečna 1.500 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,
Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373

Registiran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6. 12. 1948

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

NA OSNOVI DEŽELNIH ZAKONOV

Prispevki 1993 našim društvom

Sklep komisarja Domenica Mazzurca

Tiskovni urad pokrajinske uprave je včeraj objavil porazdelitev finančnih sredstev kulturnim in športnim društvom ter kulturnim ustanovam za leto 1993. Tozadevni sklep je 7. decembra podpisal izredni komisar Domenico Mazzurco, ki trenutno vodi Pokrajino in izvršuje vse dolžnosti pokrajinskega sveta in odbora. Prispevke so razdelili na osnovi raznih deželnih zakonov.

Iz deželnega zakona st. 15 iz leta 1987 (deželni posegi za sirjenje kulture miru in sodelovanja med narodi) so med drugim dobili prispevke:

Narodna in študijska knjižnica (1 milijon), Dijski dom Srečko Kosovel (2 milijona), Slovenska prosveta (2 milijona), Občina Devin-Nabrezina (5 milijonov), Občina Repentabor (1 milijon), Občina Zgonik (2 milijona), Slovenska gospodarsko-prosvetna skupnost (1 milijon) in Svet slovenskih organizacij (5 milijonov).

Na osnovi deželnega zakona st. 68 iz leta 1981 (šesto poglavje-deželni posegi za razvoj in sirjenje kulturnih dejavnosti) so med drugim dobili prispevke:

KD Vesna (1, 5 milijona), Odbor Kraskega pusta (1, 5 milijona), KD Fran Venturini (2 milijona), KD Lipa (1 milijon), KD Lonjer-Katinara (2 milijona), KD Valentin Vodnik (2 milijona), KD Rovte-Kolnkovec (1, 5 milijona), Občina Devin-Nabrezina (1, 5 milijona), Občina Zgonik (3 milijone), Občina Milje (3 milijone), TFS Stu ledi (3 milijone), Skupina '85 (2, 5 milijona) in devin-

ske-nabrezinski Krozek 1991 (1 milijon).

Deželni zakon 43 iz leta 1980 (podpore športnim dejavnostim):

Slovensko planinsko društvo (3 milijone), Kosarkarski klub Bor (5, 5 milijona), Odbojgarski klub Bor (7 milijonov), SD Primorec (1, 5 milijona), SZ Union (1, 5 milijona), Sportni krozek Kras (9 milijonov), SZ Sokol (4 milijone), SZ Zarja (5, 5 milijona), SZ Domio (2, 5 milijona), FC Primorje (3 milijone), Trzaski pomorski klub Sirena (2, 5 milijona), KK Adria (2 milijona), Smucarski klub Brdina (1, 5 milijona), Smucarski klub Devin (1 milijon), SZ Breg (3 milijone), SZ Gaja (3, 5 milijona), SD Kontovel (3, 5 milijona), SD Mladina (2, 5 milijona), SZ Podlet (2, 5 milijona), ZSSDI (1, 5 milijona), Sinkhai karate klub (1 milijon), SD Vesna (1, 5 milijona), SZ Bor (5, 5 milijona), SZ Jadrin (5 milijonov), SZ Sloga (5 milijonov), Pomorski klub Cupa (4 milijone).

Deželni zakon 43 iz leta 1980 (razvoj rekreacijskih dejavnosti):

Deželni odbor Svetovnega slovenskega kongresa o tržaskih volitvah

Deželni odbor Svetovnega slovenskega kongresa za FJK bo na svoji redni seji posvetil osrednjo pozornost razmeram po nedavnih volitvah, ki so skupnemu slovenskemu nastopu prinesle nedvomno razveseljevalni uspeh. V tej luči bo obravnaval novo nastalo situacijo znotraj slovenske manjšine, njen odnos do matične domovine in obratno kakor tudi splošno stanje organizacije, ki se bo na drugem svetovnem zasedanju zbrala v pričetku aprila 94 v Celju. Za območje dežele bo občni zbor predvidoma marca 1994, ko se bo zaključilo prvo triletno obdobje SSK. Seja bo v četrtek, 16. decembra ob 19. uri na sedežu Slovenske prosvete v Trstu, ulica Donizetti 3.

OBLETNICA

200 let tržaské občinske knjižnice

S posvetom o »Knjižnici od razsvetljenstva do računalnikov« se bodo v ponedeljek, 20. decembra zacele prireditve ob 200-letnici tržaske Občinske knjižnice. Na srečanju, ki se bo pričelo ob 9.30 v dvorani muzeja Revoltella in ki so ga organizirali ob finančni pomoči deželne uprave, bodo najprej govorili o začetkih knjižničarstva in tudi tržaske knjižnice. Ta del bo vodil Alfredo Serrai z rimske Knjižničarske sole in pa docent na tržaski in beneski univerzi. Kot dober poznavalec tržaske zgodovine bo govoril o razvoju trgovskega Trsta, v katerem je v 18. stoletju nastala tudi prva mestna knjižnica, ki sedaj slavi visok jubilej.

Popoldne pa bodo govorili o zelo specifičnem vprašanju, in sicer o razvoju znanosti, ki se je razvila v toliko vej. Ta del razprave bo vodil Domenico Romeo, predsednik Raziškovalnega centra pri Padricah. Kratek prikaz o tem, kako so se iz vseobsegajoče znanosti razvile »področne« usmeritve bosta podala Giuseppe O. Longo, univerzitetni profesor teoretične informatike, in Gilberto Marzano z goriskega instituta Insiel in strokovnjak za umetno inteligenco. Posveta se bodo udeležili tudi direktorji narodnih knjižnic iz Ljubljane, Budimpešte in z Dunaja.

Popoldne ob 16. uri bodo odprli tudi razstave, ki jih je ob svoji dvestoletnici pripravila Občinska knjižnica, naslednjega dne pa bo v dvorani muzeja Revoltella srečanje na temo »Knjižnica kot sredstvo demokracije«.

Deželni zakon 68 iz leta 1981 (deželni posegi za razvoj kulturnih dejavnosti, člen st. 3):

Skupina '85 (2, 5 milijona) in kulturni krozek 1991 (1 milijon).

ŠOLSTVO / AKTUALNO VPRAŠANJE

Volitve zmešale štrene šolnikom

Prekinitev kontinuitete pouka negativno učinkuje na šolski proces

MARJAN KEMPERLE

Ob predstavitvi koledarja letošnjega šolskega leta smo zapisali, da je z 203 dnevi pouka med najkrajšimi v zahodnem svetu. Sedaj pa kaže, da bo postal res »najkrajši«.

Krivec za ta neslavni primat je vse bolj nejevoljnim profesorjem in učiteljem dobro znan: volitve. Odkar so stopila v veljavo pravila o dvojnem volilnem krogu, se je število dni brez pouka v solah-volilnih sedežih se podvojilo, na šolskem obzorju pa se v prihodnjih mesecih ne svita nič dobrega. Pomladi že grozijo pokrajinske volitve, na duri trkajo politične, za njimi pa evropske volitve (ki jih po zakonu ni mogoče združiti s političnimi, medtem ko bi pokrajinske in politične lahko združili).

Napovedi so torej črnogledne, a tudi preteklost ni roznata. V treh mesecih (od 15. septembra do danes) so na solah-volilnih sedežih opravili le 64 dni pouka. Novembra so bili solarji v soli le 19 dni; decembra so imeli na visjih srednjih solah do včeraj le 5 (!) dni pouka, do konca meseca pa se jih bo nabralo vsega 13 (če ne bo prišlo medtem do nepredvidenih prekinitev). Kako je mogoče poučevati v takih pogojih? Kako je mogoče opraviti predvideni program? Ta vprašanja brez odgovorov si v teh dneh vse bolj pogosto zastavljajo učitelji in profesorji, ki jim volitve odjedajo maneverski prostor (beri: učne ure).

Včeraj smo na pedagoškem liceju Slomsek izvedeli za nekaj »skrajnih« primerov. V 4. A razredu so opravili v novembru le 3 ure filozofije, namesto predvidenih 8. Sveti Just, šolska naloga, tečaj za profesorje, volitve in poledica so dijakinje (in profesorico) »prikrajšale« za uro filozofije. V istem razredu so »imeli« novembra sedem ur matematike namesto trinajstih, v decembru pa le dve od petih predvidenih.

»V takih pogojih je delo nemogoče,« je opozorila profesorica matematike Milena Padovan. »Pripravi si urnik, potem pa gre vse k vragu.

Prekinitev ne učinkuje negativno le zaradi zmanjšanja števila ur, pač pa tudi zato, ker prekine kontinuiteto pouka. Na primer: dijaki ostanejo zaradi volitev en teden doma. Kaj stori profesor? Dodeli jim več naloge, a te naloge mora nato popraviti, jih pregledati z dijaki, kar pa gre na račun učne ure; profesorju je tako onemogočeno, da bi nadaljeval s snovjo.

»Dijaki snov hitro pozabijo, treba jo je zato ponavljati. Več je prekipitev, več je treba ponavljanja. Dijaki potrebujejo vsaj dva tedna kontinuiranega pouka, da se vpeljejo v pouk. Tri dni pred »festami« so z glavo že napol na počitnicah; podobno se dogaja, ko se vrnejo v solo,« omenja Padovanova.

Križ predstavljajo tudi šolske naloge. Ob tako utesnjenem šolskem koledarju je težko dobiti termin za pisanje šolskih nalog, saj je treba dijake za šolske naloge tudi primerno pripraviti. Po pisanju je treba naloge v razredu pregledati, kar že spet pomeni, da ne bo časa za nadaljevanje snovi. Nič čudnega torej, če v 4. A razredu pedagoškega liceja Slomsek pred božičnimi in novoletnimi prazniki ne bodo pisali druge šolske naloge iz matematike.

Kaj bi se dalo storiti, da bi vsaj nekoliko omilili te dejanske težave? Ideja o dodatnem pouku bi stežka prodrila, tudi zato, ker imajo vsaj v visjih razredih dnevno po 6 do 7 ur pouka. Resitev bi morali poiskati drugje, recimo pri izvoru vprašanja, pri volitvah. Zakaj ne bi izbrali drugih volilnih sedežev? Na primer: katarske ali občinske urade. Na ta način bi zadostili ustavno zajamčeni pravici do študija, ki jo vse bolj pogoste volitve vedno bolj krnijo. Šolniki opozarjajo pri tem se na en aspekt tega vprašanja. Dijaki »izgubijo« pouk tudi na druge načine, na primer z izleti ali poučnimi ekskurzijami, a imajo vsaj nekaj od tega, medtem ko nimajo za dneve, ko ostanejo doma zaradi volitev, prav nič za zameno.

KRIZA INDUSTRIJE / UDELEŽIL SE JE SINDIKALNE SKUPŠČINE

Župan Illy se je srečal z zaskrbljenimi delavci škedenjske železarne

Trzaski župan Riccardo Illy je včeraj obiskal tržasko železarno in se udeležil skupščine, ki so jo sklicale sindikalne organizacije. Udeležil se je tudi izredni komisar Giampaolo De Ferra. Znano je, da je železarna po enem letu se vedno v kriznem stanju. Trenutno vprašanje je, ali se komisarju obnovijo pristojnosti o vodenju obrata: v nasprotnem primeru se bo položaj ze zaostрил z vsemi možnimi posledicami. Doslej ni zaleglo niti srečanje, ki je bilo 7. t.m. v Rimu, kljub temu pa je izredni komisar De Ferra, kot ugotavljajo tudi sindikalisti, "zmerno optimist".

Sindikalni predstavniki so na srečanju izpostavili vrsto vprašanj, predvsem glede vsedravnega načrta o železarski industriji in pri tem poudarili, da Evropska gospodarska skupnost ni postavila omejitev glede proizvodnje v železarskem

sektorju. Župan Illy je v kratkem posegu podčrtal, da je treba predvsem poseči pri Združenju industrijev in pri občinski upravi, da se to vprašanje dokončno uredi. Železarno je treba na vsak način resiti - je se dejal - predvsem v trenutku, ko je že pripravljen načrt o njeni preureditvi. Župan se je tudi obvezal, da bo občinska uprava naredila vse potrebno za pozitivno resitev vprašanja in posegla tudi pri osrednji vladi. Skupščina je tudi zahtevala, da se pri občinski upravi začne širše posvetovanje, na katerem naj vse zainteresirane strani prispevajo k reševanju tega vprašanja. Predstavniki sindikatov se bodo vsekakor že danes srečali na prefekturi s predstavniki oblasti, da bi razrešili nastali položaj.

V škedenjski železarni je trenutno zaposlenih okrog 1.000 uslužbencev.

Poseg župana Illyja na delavski skupščini v železarni (foto Ferrari/KROMA)

NOVICE

Tečaj za novoizvoljene slovenske predstavnike

Krozek za družbeno-politična vprašanja Virgil Sceek prireja krajši tečaj za upravno-politično pripravo novoizvoljenih občinskih in rajonskih svetovalcev. Prvo predavanje bo danes z začetkom ob 20.30 v Peterlinovi dvorani v Ul. Donizetti 3. Predaval bo dr. Kazimir Cibic na temo: »Pristojnosti občinskih uprav in vloga izvoljenih predstavnikov«. Nadaljnja predavanja bodo določena tudi na osnovi posveta z zainteresiranimi.

Na TZ bodo danes predstavili zbirko "Panorama di Trieste"

Drevi, ob 18. uri, bodo v konferenčni dvorani Trgovinske zbornice v Ul. S Nicoló, st. 5. predstavili knjigo "Panorama di Trieste". Gre za vrsto slik in tlorisov o Trstu in teritoriju, ki ga obkroža; vse gradivo prihaja iz zbirke Davia. Pokrovitelja pobude sta TZ in Ustanova za turistično promocijo. Zbirko bo predstavil prof. Giorgio Cuscito.

"V šoli miru": pobuda Združenja "L' Officina di Trieste"

Združenje L'Officina di Trieste prireja vrsto pobud v javnosti in v mestnih solah, ki se bodo odvijale pod geslom "A scuola di Pace". Javna razprava bo na sporedu v četrtek, 16. t.m., ob 16.30, v hotelu Excelsior. Razpravo bo vodil Valerio Fiandra, gosta pa bosta prof. Assia Habash in prof. Roni Gechtman.

NOVICE

Poštna urada odprta
za plačilo davka ISI

Postna uprava sporoča, da bodo njeni uradi odprti za plačilo salda davka ISI (s postnimi položnicami, placati pa jih je treba do jutrišnjega dne) z naslednjim urnikom: na Trgu V. Veneto do 18.30 in na Opcinah (na Proseki ulici) do 18.30.

Vsedržavna skupščina
ladjedelskega sektorja

V četrtek bo na Pomorski postaji (v dvorani Illiria), z začetkom ob 15. uri, vsedržavna skupščina kovinarjev ladjedelskega sektorja. Uvodno poročilo bo imel vsedržavni koordinator FIOM Dino Tibaldi. Skupščina se bo nadaljevala naslednjega dne ob 9. uri z razpravo, ob 12. uri pa bo na sporedu okrogla miza o vlogi, krizi in perspektivah ladjedelniskega sektorja v državi; razpravo bo koordiniral Massimo Greco. Razprava se bo nadaljevala ob 15. uri, ob 16.30 pa jo bo zaključil tajnik FIOM Cesare Damiano. Posegla bosta tudi predstavnik vsedržavnih tajnistev FIM in UILM.

Kulturne, znanstvene
in gospodarske pobude
v Barceloni

Od 7. do 25. septembra prihodnjega leta bo "Evropska hisa iz Trsta", skupno s katalonskimi odborništvii za kulturo in za zunanje zadeve ter z Italijanskim institutom za kulturo ter združenji ENIT, FAD in TRANSIT v Barceloni priredila vrsto kulturnih, znanstvenih in gospodarskih manifestacij. Delegacija Kataloncev, ki je za to priložnost pršla na kratek obisk v Trst, je pobudo včeraj orisala predsedniku Trgovinske zbornice Giorgiu Tombesiju in drugim prirediteljem.

Glavni poveljnik karabinjerjev
na obisku v Trstu

Včeraj se je mudil na obisku v Trstu glavni poveljnik karabinjerjev, armadni general Luigi Federici. Na pokrajinskem poveljstvo v Ul. dell'Istria mu je poveljnik polkovnik Giuliano Ferrari orisal delovanje in strukturo poveljstva in stanje javnega reda v pokrajini. Gen. Federici se je tudi srečal z vojskim poveljnikom v Trstu gen. Caureruccioni in s predstavniki krajevnih oblasti ter na gricu Sv. Justa položil venec k spomeniku padlim (na sliki) ter sop cvetja na bližnje obeležje padlim karabinjerjem.

Težka cev pokončala 52-letnega uslužbenca

»Nismo le številke...«

Prvega decembra je bila v Tovarni velikih motorjev skupščina, ki jo je sklical tovarniski svet, da bi z njo uslužbenci protestirali zaradi nesreče na delu, v kateri je umrl njihov delovni tovariš Antonio Giacconi. Na zborovanju je spregovoril tudi uradnik. Predstavil se je kot »številka 55495«; tako je pač registriran pri podjetju. Zaprepasčen je bil nad pogoji dela, ki so jih v posegih pred njim orisali njegovi kolegi v sivorjavih delovnih oblekah. Izsiljevanja z vpisom v dopolnilno blagajno; vsakodnevno opravljanje del, za katera delavci niso poklicno usposobljeni, a so jih vseeno prisiljeni izvesti; pomanjkanje najbolj osnovnih pogojev, ki bi zanjajali varnost na delovnih mestih - vse to mu je bilo dotlej tuje. Tovariseva smrt je iztirila njegovo »blazeno delovno življenje za pisalno mizo«.

Včeraj je delo spet terjalo smrtno žrtev. Cetrto v manj kot dveh mesecih: po pristaniškem delavcu Luciu Novotnem, bolničarki Mariji Utzeri in delavcu Antoniu Giaconiju, je najhujše tokrat doletelo tehnika podjetja, ki upravlja naftovod SIOT.

Vzroke te zadnje v verigi nesreč na delu bo

moralo ugotoviti sodstvo. Vse večje število tragedij, ki imajo v delovnih mestih svoj zalostni skupni imenovalec, pa bi nas moralo prepričati, da vsaj malce odskremo vrata, ki zapirajo pogled v delovni svet v teh kriznih devetdesetih letih.

Leta krize so leta varčevanja. Vpisi v dopolnilno blagajno sodijo k varčevanju. Zamenjava poklicno usposobljenih delavcev z delavci, ki usposobljeni niso, pomeni varčevanje. Omejevanje delovnega procesa na golo, nujno potrebno proizvodnjo je gospodarsko rentabilen varčevalni ukrep. V ekonomski računici so varnostni pogoji zapisani v rdečem, pomenijo obremenitev, strošek. Mnoga podjetja skušajo varčevati tudi na tem področju. Velikokrat jim to uspe brez večje skode; kdaj pa kdaj se zatakne, »na ključke« odloči drugače, kot je predvideval varčevalni program. Izguba takrat ni več le gospodarsko številčna, je cloveska. Ze Kajuh je pred desetletji, v drugačnih razmerah zapisal, da »nismo le številke, smo ljudje«.

Na to ugotovitev bi se morali bolj pogosto spomniti tudi sedaj, v letih boja za zaposlitev.

Marjan Kemperle

Nov delovni teden se je začel na najbolj tragičen način, z novo smrtno žrtvijo na delovnem mestu. Pri SIOT, družbi, ki upravlja naftovod Trst-Ingolstadt-Dunaj, je namreč včeraj izgubil življenje 52-letni tehnik Leone Bianchi. Nanj je padla težka cev in mu zmečkala prsni koš, tako da je zaradi hudih notranjih poškodb izdihnil kmalu po prevozu v bolnico na Katinari.

Bianchi je bil s skupino uslužbencev, ki se je z ustrezno mehanizacijo odpravila po cevi, ki jih imajo uskladiščene na prostem, na področju v dolinski občini, kjer so objekti družbe SIOT in kjer gradijo tri nove rezervoarje. Cevi so dolge po 12 m, premer znaša 1 meter in tehtajo tri tone. Kaže, da se je ena od teh cevi zakotalila na tla in pod sabo pokopala Bianchi. Natančno dinamiko nezgode morajo sicer še ugotoviti, vendar kaže, da ni posledica kakšne napake pri operaciji, kateri je Bianchi načeloval. O tem pa bo zadnje besedo povedala preiskava, ki so jo uvedle pristojne oblasti.

Delovni kolegi kot tudi tovarniski svet so izrazili svojo solidarnost družini (Bianchi zapušta ženo in sina), sklicali pa bodo tudi skupščino vseh zaposlenih, na kateri se bodo seznanili z izsledki preiskave in ocenili, kako je do nezgode prišlo, da bi lahko v bodoče preprečili podobne tragedije. Kot so nam povedali v sindikalnih krogih, pri SIOT posvečajo veliko pozornost varnosti in domnevajo, da za nesrečo ni krivo nespoštovanje varnostnih predpisov.

Paolo Bianchi je bil pri SIOT že od njenega nastanka in je bil brat znanega Bruna Bianchija, kapetana italijanske plavalne reprezentance, po katerem je tudi poimenovan občinski bazen v Trstu. Bruno Bianchi, ki je sodeloval na olimpijskih igrah v Rimu in Tokiu, je 23. januarja 1966 izgubil življenje v letalski nesreči v Bremnu, kjer bi se italijanska reprezentanca morala udeležiti mednarodnega mitinga. Nihče od tekmovalcev, tehnikov in casnikarjev se tedaj ni resil.

Ceprav je pri zadnji tragediji morda res slo le za splet nepredvidljivih okoliščin, se je v zadnjem obdobju v Trstu pripetilo preveč smrtnih primerov

Leone Bianchi

(Tovarna Velikih motorjev, pristanice, razna gradbišča v mestu in okolici), da bi vse pripisali le usodi in golemu slučaju. To odločno poudarjajo tudi tajništva NCCdL-CGIL, UST-CISL in CCdL-UIL, ki krivdo zvrčajo na nespoštovanje določil o varnosti na delu in dodajajo, da so razmere postale nevzdržne. Tudi v obdobju gospodarske krize namreč ni mogoče opustiti tistih nujnih ukrepov, ki zagotavljajo varnost življenja in zdravja zaposlenih. Nepojmljivo je, nadaljuje sindikalno sporočilo, da podjetja skušajo povečati produktivnost tako, da zaposlenim naložijo več dela in obenem zmanjšajo varnostne ukrepe. Zato se pokrajinska tajništva CGIL, CISL in UIL obračajo do sodnih oblasti, da z največjo hitrostjo in tudi »prozornostjo« dokončajo vse preiskave v teku, a obenem pozivajo kontrolne organe (medicina dela, ISPESL, inspektorat za delo), da učinkovito in odločno ukrepajo glede preventive.

Sindikalna tajništva so obenem sklenila, da bodo sprožila pobudo, s katero bi vnovic oživila zavzemanje sindikata za varnost na vseh delovnih mestih.

PLAČATI SALDO DAVKA NA NEPREMIČNINE

Še danes in jutri čas za poravnavo ICI

Po tolikem izze-manju družinskih blagajin morajo davkoplacevalci plačati se zadnje davscino v letu 1993. Se danes in jutri je namreč čas za poravnano salda občinskega davka ICI na nepremičnine.

To obveznost morajo spoštovati lastniki in legitimni posestniki (kot npr. užitkarji) zgradb in zazidljivih zemljišč. Pri tem se upošteva realna razpoložljivost nepremičninskih dobrin v teku leta. Če je prišlo do spremembe lastništva, morajo različni upravitelji poravnati sorazmerni delež nepremičninskega davka.

Osnovna enota za obračunavanje dajatve je mesec, pri čemer se upošteva kriterij, da se vsaj 15-dnevno ne

prekinjeno razpolaganje s posestvom stega je kot okrogli mesec. Pri izračunavanju davka ICI je treba upoštevati spremembo namembnosti poslopja in morebitno dograditev stavbe na zazidljivi površini.

Do 15. decembra morajo lastniki in užitkarji nepremičnin plačati saldo in od globalnega davka odšteti predujem, ki so ga plačali preteklega julija. Takratni delež je znašal 45 odstotkov, sedaj pa je treba poravnati se razliko 55 odstotkov dolgovane zneska. Pri tem ne bo odveč, da se enkrat preverimo, za katero vrsto nepremičnine gre, koliko znaša katastrska renta, kolikšen je odgovarjajoči kolicnik, ki ga aplicira po-

samezna občina, obenem pa odštejemo odbitek za prvo stanovanje v vrednosti 180.000 lir. Davčni zavezanci, ki so julija pomotoma plačali celotno dajatev ICI, so sedaj plačila v celoti oproščeni.

Davek ICI poravnamo s posebno položnico prek postnega urada ali pa v bančnem zavodu, ki opravlja blagajniško službo za določeno občino. Kdor razpolaga z nepremičninami v različnih občinah, je dolžan opraviti prav toliko ločenih vplačil. Tudi solastniki morajo poravnati vsak svoj delež in isto velja tudi za zakonca, ki morata plačati davek ICI vsak zase, tudi če sta optirala za skupno davčno prijavo. (B)

SMRTNA NESREČA / V UL. CAPODISTRIA

Dekle z mopedom v ustavljen avtobus

Nedalec od doma se je včeraj nekaj pred 14. uro smrtno ponesrečila 25-letna Lucia Bardella. S svojim mopedom je namreč poljala po Ul. Capodistria, v kateri stanuje na št. 43, ko se je na križišču z ulicama Orsera in Visinada zalela v tamkaj ustavljeni avtobus mestnega prevoznega podjetja, ki vozi na progi št. 1. Zadela je v odbijac, prav na zadnjem levem vogalu, in obležala na tleh.

Osebe Rdečega križa ji je že na kraju nezgode nudilo prvo pomoč, saj je bilo takoj jasno, da je njeno zdravstveno stanje zelo resno, nakar so jo odpeljali v katinarsko bolnico, kjer so jo sprejeli s pridržano prognozo. Bila je v nezavezi, prebila si je spodnji del lobanje, ugotovili so, da ima tudi notranje

poškodbe. Popoldne so jo operirali, vendar ji življenja niso resili.

Izvide o nesreči so opravili mestni redarji, njena dinamika pa ni povsem jasna. Ni bilo namreč ugotovljeno, zakaj je izgubila nadzorstvo nad malim vozilom. Res je sicer, da je tamkajšnje področje nevarno, saj se prav tam stekajo tri ceste, vendar je dekle peljalo navkreber (cesta serahlo vzpenja), torej njena hitrost ni mogla biti velika. Ker je bilo cestisče suho, tudi ni verjeti, da ji je spodrsnilo.

Neki očividec je omenjal, da je ravno trenutek pred nesrečo mimo Bardellove privozil avtomobil. Domnevali so, da je morda zapeljal preblizu dekleta, ki se mu je skušala izogniti tako, da je zavozil

Lucia Bardella

la preveč na desno, in se pri tem zaletela v ustavljeni avtobus. Na vsak način je avto odpeljal, a nihče si ni zapomnil njegove registrske tablice.

PREISKAVA

Za blatenje Illyja kriv še polkovnik A. Augusto?

Na vojskem pravdnistvu v Padovi so včeraj zaslislali maresala Ennia Cotogninija, ki je priznal, da je objavil informacije v zvezi s kartotečnim listom župana Riccarda Illyja. S Cotogninijem, ki je v službi na tržaskem vojskem okrožju, naj bi sodeloval Antonino Augusto, polkovnik v pokoju: bil je na listi, ki je na nedavnih volitvah podpirala Giulia Staffierija. Po mnenju javnega tožilca Sergia Dinija naj bi z namigovanji, da Illy ni odslužil vojaškega roka zaradi domnevnih psihičnih problemov (slo pa je za živčno izčrpanost), skušali oskodovali Illyja v korist Staffierija. Kartotečni list naj bi po trditvah Cotogninija zahteval sam polkovnik Augusto, ki naj bi ga v kratkem zaslislali.

DOMJO / PRISRČNA KULTURNA PRIREDITEV OB POMEMBENEM JUBILEJU

Zbor Fran Venturini praznoval 25 let petja

Priznanja pevcem - Otroški zbor jamstvo za bodočnost

NEVA LUKES

Praznovati 25. letnico delovanja je zelo pomemben dogodek. Tega so se zavedali jubilarji sami - društvo in pevski zbor Fran Venturini od Domja - tega so se zavedali tudi prebivalci Domja in bližnjih vasi, ki so se v soboto zvečer udeležili prelepe prireditve v skoraj že dokončno obnovljenih prostorih kulturnega doma Anton Ukmar.

Kot vsi udeleženci, smo tudi mi nestrno pričakovali začetek proslave, ki je bila namenjena uvodnim besedam predsednika društva dr. Marjana Spetice, takoj nato pa pozdravnemu nastopu najmlajših pevcev, ki so pod vodstvom svoje zborovodkinje Suzane Zerjal zapeli tri pesmi, v zahvalo in v vzpodbudo domaćemu društvu in zboru.

Potem je stekel večer z ubranim petjem naših pevcev, ki so nam, pod vodstvom Ivana Tavcarja, podali vrsto domačih ljudskih in umetnih pesmi, kot tudi pesmi drugih narodov.

Vse je bilo tako lepo, tako doživeto, da se nam je zdelo kar prav, da so nastopu sledila tudi priznanja in odlikovanja. In seveda se čestitke raznih naših društev, ki so želela izraziti društvu in zboru svoje iskrene čestitke in želje za nadaljnje uspešno delo.

Prisotni smo z vsem srcem spremljali nastop najmlajših pevcev, ki so zapeli v pozdrav jubilarantom in so s svojim nastopom pokazali, da resnično predstavljajo tiste mlade sile, ki bodo lahko v bo-

docnosti nudili temelje zborovski in glasbeni dejavnosti v društvu. Gre za društvo, ki je z vsem zatom in zagnanostjo začelo s svojo dejavnostjo že takoj po vojni, jo nadaljevalo vse do leta 1948, nakar je njegova dejavnost povsem zamrla, dokler se niso nasli poztvovovalni posamezniki, ki so se odločili, da bodo društvo obnovili, da bodo v tem trzaskem predmestju, ki je vse bolj spreminjalo svojo podobo, v skodo slovenskega življa, obnovili tako pevsko kot glasbeno dejavnost.

Vse to je v svojem govoru lepo zajel predsednik KD Fran Venturini dr. Marjan Spetice, ki je seveda predvsem čestital pevcem in zborovodji ob njihovem srebrnemu jubileju, pohvalil pa je tudi dejavnost otroškega zbora, trenutno prav gotovo najstevilnejšega otroškega zbora

na našem območju, kar pomeni tudi lep obet za prihodnost pevske dejavnosti pri Domju. Pohvalil je dejavnost sole za diatonično in klavirsko harmoniko, pohvalil tudi vse - od članov društva do mladih in odraslih pevcev in gojencev sole, ki so vzdržali, v nelahkih razmerah, da bi društvena dejavnost ne zastala.

Lepemu in doživetemu petju zbora - jubilanta, ki ga z veselo roko vodi Ivan Tavcar, je sledilo podeljevanje priznanj, ki so jih bili deležni tisti pevci, ki pojejo v društvu že od vsega začetka: Petru Krmecu, Dariju Strajnu, Ignaciju Samcu in Salvinu Bandiju.

Potem so prišla na vrsto se Gallusova odličja, ki jih je, v imenu Zveze kulturnih organizacij Slovenije, podelil novi predsednik pokrajinskega odbora ZSKD Boris Pangerc. Več

pevcev je prejelo bronasta odličja za več kot petletno sodelovanje v zboru, stirje srebrna odličja in tri zlata odličja za 25-letno sodelovanje v zboru. Bronasto odličje je prejela se Suzana, ki vodi v društvu številni otroški zbor, pa tudi gojence za klavirsko harmoniko.

Pevcem in društvu, ki sta oba slavila visok jubilej, so prinesli svoje pozdrave in dobre želje predstavniki KD Vodnik iz Doline, KD Primorsko iz Mackolj, KD Slavec iz Ricmanj, Godba na pihala iz Ricmanj, lepo pozdravno pismo s čestitkami pa je poslal tudi znani slovenski pevec Ladko Korosec, častni član društva. Lepo in močno občuteno prireditev sta napovedovali Mirjam Ota in Martina Sancin.

Na sliki (foto Ferrari /KROMA) nastop zbora Venturini ob jubileju.

Božična revija v petek pri Sv. Ivanu

Zbor Jacobus Gallus iz Trsta vabi na 3. že tradicionalno božično revijo, ki bo letos v petek, 17. t.m. ob 20.30 pri Sv. Ivanu v Trstu. Poleg omenjenega zbora bo nastopila se italijanski zbor Società Polifonica Santa Maria Maggiore pod vodstvom Antona Baloha. Na sporedu bodo poleg nekaj narodnih pretežno nabožne skladbe. Revija bo omogočilo podjetje Korsič ob 30-letnici svojega delovanja. Prostovoljni prispevki so namenjeni otrokom, ki so žrtve vojne v bivši Jugoslaviji.

Na Proseku sestanek predstavnikov društev

V Kulturnem domu na Proseku se bodo danes ob 20 uri zbrali predstavniki kulturnih, športnih, gospodarskih društev in ostalih vaskih organizacij. Tema sestanka bo analiranje opravljenega dela v teku leta, ter izdelava okvirnega programa posameznih društev za 1994. Tekla pa bo tudi beseda o aktualnih problemih vasi. Nedvomno lepa in hvalevredna pobuda prosekove kontovelskih delavcev, za katero upamo, da bo imela tudi lep odziv. (Bruno Rupel)

VČERAJ-DANES

Danes, TOREK, 14. decembra 1993
DUSAN

Sonce vzide ob 7.38 in zatone ob 16.21 - Dolžina dneva 8.43 - Luna vzide ob 8.23 in zatone ob 17.44.

Jutri, SREDA, 15. decembra 1993
KRISTINA

VREME VČERAJ: temperatura zraka 9,8 stopinje, zračni tlak 1016,8 mb ustaljen, brezvetrje, vlaga 67-odstotna, nebo oblačno, morje skoraj mirno, temperatura morja 12,3 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI
RODILI SO SE: Denis Rustia, Martina Sabadin, Dario Minoia, Le Thann Dung Nguyen, Sara Vecchiet, Annalisa Dalla Mora, Silvia Mauri, Ilaria Marano, Danja Volpi, Margaret Krizman.

UMRLI SO: 91-letna Giuseppe Bartelloni, 82-letna Anna Uicich, 93-letni Carlo Guadagni, 65-letni Carlo Grison, 77-letna Alice Pangos, 67-letni Francesco Ascani, 73-letni Ezio Panelli, 89-letna Ermelinda Crevatin, 52-letna Maria Gasparini, 88-letna Margherita Mosetti, 84-letna Maria Tarantino, 53-letni Marcello Bernobio, 77-letni Ermanno Krelis, 88-letni Antonio Ravalico, 83-letni Bruno Lantschner, 81-letna Silvana Padovan, 66-letni Livio Ielussig, 85-letni Libero Franzolini, 80-letna Aida Guadagnan, 55-letni Sergio Slavec, 77-letni Aldo Vizzoto in 87-letna Anna Olivo.

LEKARNE

Od ponedeljka, 13., do nedelje, 19. decembra 1993
Normalen urnik lekarn: od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30.
Lekarne odprte od 13.00

do 16.00
Trg. Giotti 1 (tel. 635254), Ul. Belpoggio 4 (tel. 306283), Ul. Flavia 89 - Zavljje (tel. 232253).
FERNETICI (tel. 416212) - samo po telefonu za najnujnejše primere.
Lekarne odprte od 19.30 do 20.30
Trg. Giotti 1, Ul. Belpoggio 4, Istrska ulica 33, Ul. Flavia 89 (Zavljje).
FERNETICI (tel. 416212) - samo po telefonu za najnujnejše primere.
NOCNA SLUŽBA
Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Istrska ulica 33 (tel. 727089).

Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 - **TELEVITA**
Urad za informacije KZE-USL - tel. 573012.

Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure. - tel. 573012.

Zdravstvena dežurna služba

Nocna služba od 20. do 8. ure, tel. 118, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.
Hitra pomoč tel. 118.

Telefonska centrala KZE-USL: 399-1111.

MALI OGLASI

OSMICA pri Piscancih. Silvano Ferluga vabi prijatelje in goste na pokusno domače kapljice in svežih kolin.

OSMICO je odprl Zori Pangerc pod Krogliami na st. 474.

OSMICO ima v Zgoniku Miro Zigon.

OSMICO ima odprto Zbogor v Samatorci st. 47.

PRI KOVACEVIH v Doberdolu - Pot na Drago 3 - so odprli agriturizem. Tocijo belo in crno vino ter postrzejo s pristno domačo kuhinjo.

BERTO TONKIC, Trzaska 25 - Doberdob, toci belo in crno vino ter nudi domač prigrizek se do nedelje, 19. decembra. Pohitite!

OSMICO ima odprto Just Skerlj, Salez 44.

OSMICO imata Marcelo in Ervin Doljak v Samatorci 22.

OSMICA je odprta v Borsu pri Zaharju.

RIBOGOJNICA AGROITICA GLINSCICA iz Boljunca nudi kanadske losose vsak petek in soboto od 8.30 do 12.30. Tel. st. 228297. Odprta bo tudi v sredo, 22., četrtek, 23. in petek, 24. decembra.

ASTMA, alergija do hisnega prahu in nocni kaselj. Mi vam nudimo možnost zmanjšanja teh težav. Za brezplačen sestanek tel. na st. (040) 228779 od 13.30 do 14.30 in od 18.30 do 19.30.

DIPLOMIRANA na fakulteti tujih jezikov, z izkušnjo poučevanja, nudi lekcije iz angleščine. Tel. na st. 814550.

NE ISCEM dékle, ampak dekle ali mamo. Resno mislim! Zivim na Krasu in sem zivega značaja. Pisati na Publiet, Ul. Montecchi 6, 34137 Trst, po sifro »Dekle«.

V GORICI prodam stanovanje 90 kv. m z garazo. Tel. na st. 520484 v večernih urah.

HLAVATYJEVE akvarele prodam po ugodni ceni. Tel. na st. 413142.

PRODAM nissan 200 SX, letnik oktober 1992, plave metalizirane barve, prevozenih 27.000 km, po ugodni ceni. Tel. na st. 200939 od 12. do 13. ure.

ZARADI popravil iscem v najem za obdobje februar, marec, april 94 stanovanje v Repnu ali bližnji okolici. Tel. v zgodnjih jutranjih urah na st. 327091.

PRISPEVKI

V spomin na Silvo Kodric daruje družina Kraus 50.000 lir za Glasbeno matico.

V spomin na g. Danico Regent darujeta Stefka in Nereo 50.000 lir za Glasbeno matico.

50-letniki dolinske občine so ob priliki skupnega družabnega izleta nabrali 350.000 lir, darujejo jih za Sklad Mitja Cuk.

Namesto cvetja na grob Pi-

nota Fonda daruje Leo Cavo 50.000 lir za Godbeno društvo Nabrezina.

V spomin na Sabino Godina daruje družina Kodric 50.000 lir za SKD Ivan Grbec - Skedenj.

V spomin na Odon Sedmaka in Pepija Ukmarja daruje Vojko z družino 20.000 lir za SD Vesna.

V spomin na Odon Sedmaka in Pepija Ukmarja darujeta Ardemia in Gigi 30.000 lir za SD Vesna.

V spomin na dragega Maria Milica darujeta Nadja in Pino 50.000 lir za SPDT, 25.000 lir za TPK Sirena in 25.000 lir za SKD Barkovlje.

V spomin na Viktorja Milica, Maria Milica in Milko Petelin daruje družina Kreševic 25.000 lir za SK Kras in 25.000 lir za KD Rdeca zvezda.

V spomin na drago Tanjo Stocca daruje družina Zetko 300.000 lir za Sklad Mitja Cuk.

Nepričakovano nas je zapustila naša draga žena, mama in nona

Karolina Sancin por. Laurica

(Draga)

Pogreb bo jutri, 15. decembra, ob 12.15 iz mrtnišnice glavne bolnišnice v cerkev sv. Martina v Dolini.

Zalostno vest sporočajo moz Josip, sinova Mirko, Boris in sestra Marija z družinami ter drugi sorodniki

Dolina, 14. decembra 1993

Ob nenadni izgubi drage zene oz. mame Drage izreka-moz Josipu in predsedniku Borisu Laurihi ter vsem svojem iskreno sožalje

clani Zadruga Dolina

V krogu svojih dragih je tiho zaspal

Giovanni Zaccaria

(Ivancek)

Pogreb bo jutri, 15. decembra, ob 13. uri iz mrtnišnice sanatorija Pineta del Carso v cerkev sv. Roka v Nabrezini.

Zalostno vest sporočajo zena Adua, sin Giorgio z Valentino, hčerka Mariagrazia s Tulliom in vnuki Danjel, Anna ter Jan

Nabrezina, 14. decembra 1993

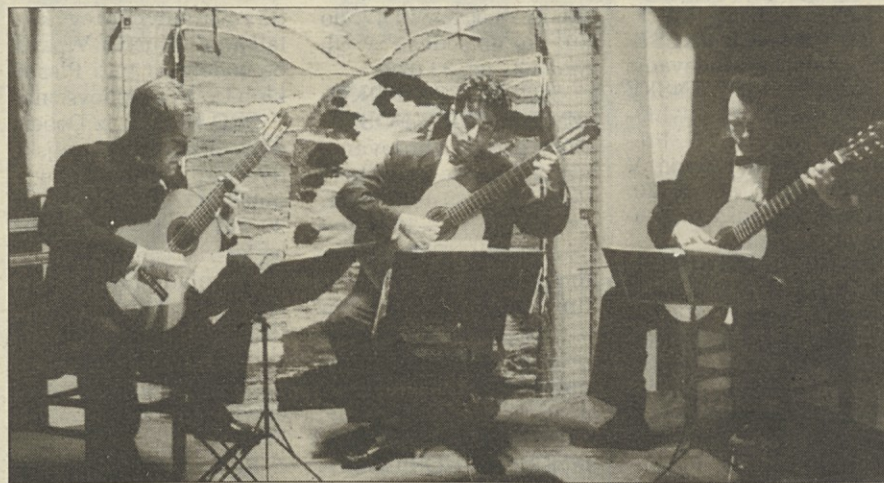
Ob smrti Ivana Caharja - Ivančka izreka občuteno sožalje družini

odbor VZPI-ANPI
Devin-Nabrezina

GLASBA / V OKVIRU OPENSKIH SREČANJ

Prepričljiv trio kitar Physis

NIVES KOSUTA

dobi klasicizma; sledile so se Vier Miniaturen sodobnejšega ustvarjalca E. Werdina, Rondò P. Hindemitha in priredbe originalnih klavirskih del Bajo de la Palmera in Granada skladatelja Albeniza.

Na željo publike so izven programa zaigrali se 1. stavek Krakowiak iz zbirke Krasnoludki (Palčki) poljskega skladatelja K. Serockija.

Clani Tria Physis, ki se udeležujejo tako na koncertnem kot tudi na pedagoškem področju, so izvedli program prepričljivo, tako iz tehničnega kot tudi iz muzikalnega vidika, kljub nekaterim, za trio kitar skoraj neizogibnim, intonacijskim nečistostim. Nedvomno je do učinkovitejših in popolnejših zvočnih zlitosti treh kitaristov prislo ravno v delih, ki so iz-

virno napisana za to instrumentalno zasedbo, se zlasti v ritmično zanimivih in harmonsko barvitih Vier Miniaturen.

Cetrti in zadnji koncert iz jesenskega ciklusa Openskih glasbenih srečanj bo na sporedu v nedeljo ob običajni uri in sicer ob 10.30 s sugestivnim koncertom za flavto in harfo dua Basile-Pacini.

(Foto Ferrari/KROMA)

Preteklo sredo je v sklopu Openskih glasbenih srečanj uspešno nastopil v Prosvetnem domu Trio Physis. Trio kitar sestavlja, poleg priznanega domačega poustvarjalca in pedagoga Marka Ferija, se Donato D'Antonio iz Faenze in Giovanni De-martini iz Cervie.

Trio se je številnemu zbranemu občinstvu predstavil s sporedom, ki je vključeval priredbe in izvirne skladbe napisane za tovrstno instrumentalno zasedbo.

Tako smo v prvem delu prisluhnili priredbi Vivaldijevega Tria v a-molu, priredbi Telemannove Triosonate v E-duru in Triu Concertantu za tri kitare op. 29, klasičnega francoskega skladatelja A. L'Hoyerja. V drugem delu programa pa so izvedli se Trio op. 12 F. Gragnanija, ki je prav tako ustvarjal v

ZSKD vljudno vabi danes, 14. decembra 1993, ob 17. uri v Gregorčičevo dvorano

na predstavitveno srečanje SEMINARJA ZA RETORIKO

Seminar, ki bo potekal januarja, je namenjen vsem, ki javno nastopajo in ima namen usposobiti udeležence v gladkem in jasnem izražanju, v improvizaciji govornih nastopov, v sproščnem in učinkovitem sporočanju, tako v pisni, kot tudi v ustni obliki.

KINO

ARISTON - 15.30, 18.35, 21.45 »Addio mia concubina«, r. Chen Kaige, i. Gong Li.

EXCELSIOR - 16.00, 18.00, 20.00, 22.15 »Piccolo grande amore« r. Carlo Vanzina, i. Barbara Snellenburg.

EXCELSIOR AZZURRA - 16.30, 18.20, 20.10, 22.00 »Caro diario«, r. Nanni Moretti.

NAZIONALE 1 - 16.00, 18.00, 20.00, 22.15 »Kallifornia«, i. Brad Pitt, Juliette Lewis.

NAZIONALE 2 - 16.30, 18.15, 20.15, 22.15 »Le donne non vogliono più«.

NAZIONALE 3 - 16.00, 18.00, 20.05, 22.15 »Giovanni Falcone«, i. Giancarlo Giannini, Michele Placido.

NAZIONALE 4 - 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »Insonnia d'amore«, i. Tom Hanks, Meg Ryan.

GRATTACIELO - 16.30, 18.15, 20.10, 22.00 »Aladdin«, risani film, prod. Walt Disney.

MIGNON - 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »Senzatregua«, i. J.C. Van Damme.

EDEN - 15.30 - 22.00 »Sconvolgenti atrazioni sessuali«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

CAPITOL - 17.30, 19.50, 22.10 »Sol levante«, r. Philip Kaufman, i. Sean Connery, Wesley Snipes.

ALCIONE - 18.30, 20.15, 22.00 »Blu«, r. K. Kieslowski, i. Juliette Binoche, Benoit Regent.

LUMIERE - 16.30, 18.20, 20.10, 22.15 »Per amore solo per amore«, i. Diego Abatantuono, Stefania Sandrelli.

RADIO - 15.30 - 21.30 »Giovani troie libidinose«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

OBVESTILA

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV bo danes, 14. t. m., ob 20. uri v Marijinem domu v Ul. Risorta 3 predstavlja ZBORNIK 30 LET ZCPZ. O knjigi bo govoril casninar Marko Tavcar. Prisotni bodo uredniki in odborniki organizacije, ki bodo na koncu prireditve izročili zadavne knjige zborom, ki delujejo na Trzaskem in so prejeli priznanje na slovesnosti ob 30-letnici Zveze v nedeljo preteklega 28. novembra. Pel bo moski zbor Novega sv. Antona, ki ga vodi Edi Race.

TRZASKA KNJIGARNA obvesca cenjene odjemalce, da bo v decembru poslovala ob ponedeljku do sobote po običajnem urniku od 8.30 do 13.00 in od 15.30 do 19.00 in tudi v nedeljo, 19. od 10.00 do 12.00 ter od 16.00 do 18.00.

SKD GRAD vabi na ogled sejma BOŽICNIH ROCNIH DEL PO NASE v

Ovcarjevi hisi pri Banih. Sejem bo odprt v soboto, 18., in v nedeljo, 19. decembra, od 16. do 19. ure.

SKD CEROVLJE-MAVHINJE obvesca članke in simpatizerje, da bo III. REDNI OBCNI ZBOR jutri, 15. decembra, na društvenem sedežu v Mavhinjah st. 38, v prvem sklicanju ob 20. uri in v drugem sklicanju ob 20.30. Vljudo vabljeni.

SKLAD MITJA CUK vabi se jutri 15. t. m. na ogled razstave ilustracij Vesne Benedetic v dvorano Hranilnice in posojilnice na Opcinah.

DOLINA SKOZI FOTOGRAFSKI OBJEKTIV MARIJA MAGAJNE - razstava v društvenih prostorih KD Valentin Vodnik v Dolini je na ogled do petka, 17. t. m., od 18. do 20. ure.

DRUSTVO SLOVENSKIH UPOKOJENCEV - TRST, Združenje aktivistov in invalidov NOB na Trzaskem in KRUT vabijo na TRADICIONALNO NOVOLETNO DRUZABNOST, ki bo 29. t. m. ob 17. uri v Gostilni Sardoc v Prečniku. Vstop samo z vabili, ki so na razpolago na sedežu organizacij v Ul. Cicerone 8/B, tel. 360324. Zagotovljen prevoz z avtobusi.

KD S. SKAMPERLE, Vrdelska cesta 7, prireja 17. t. m. ob 20.30 VEČER O ANDSKIH DEZELAH. Lojze Abram bo z besedo in sliko prikazal svoja spoznanja s potovanja po Peruju, Boliviji in Čilu.

SLOVENSKA KULTURNO-GOSPODARSKA ZVEZA sklicuje XIX. občni zbor, ki bo v nedeljo, 19. t. m., ob 9.30 v avditoriju L. Fogar v Gorici, na Verdijevem korzu. Dnevni red: 1. otvoritev, 2. izvolitev predsedstva občnega zbora, 3. poročilo predsednika SKGZ, 4. pozdravi gostov, 5. tajniško poročilo, 6. razprava o poročilih in delovanju Zveze, 7. volitve, 8. razno.

SKUPINA »ALCHIMISTI« v sodelovanju z »Music club Servola« prireja SILVESTROVANJE v Motelu Kozina s sodelovanjem skupine »Claudio e i Diavoli Rossi«. Rezervacije in informacije na tel. st. (040) 54691 po 16. uri, razen ob ponedeljkih.

SKD IGO GRUDEN pod pokroviteljstvom Kmečke in obrtne hranilnice in posojilnice v Nabrezini, vabi na ogled razstave KAMEN. Razstavljajo krajevni obrtniki ter ustvarjalci in oblikovalci kraškega kamna v društveni dvorani Igo Gruden, Nabrezina 89, s sledečim urnikom: v petek, 17. in v soboto, 18. decembra od 18. do 20. ure ter v nedeljo, 19. decembra od 10. do 12. in od 16. do 20. ure. Za obisk sol v jutranjih urah po domeni tel. 200620, Venier.

KROZEK VIRGIL SCEK prireja krajsi tečaj za pripravo novoizvolje-

nih občinskih in rajonskih svetovalcev. Prvo predavanje bo danes z začetkom ob 20.30 v Peterlinovi dvorani v Ul. Donizetti 3. Predaval bo dr. Kazimir Cibic na temo: »Pristojnosti občinskih uprav in vloge izvoljenih predstavnikov«.

KNNJIZNICA PINKO TOMAZIC IN TOVARISI vabi v petek, 17. decembra 1993, ob 20.30 v Prosvetni dom na predstavitev knjige »Caduti, dispersi e vittime civili dei comuni della regione FVG nella seconda guerra mondiale. Provincia di Trieste«. Gosta večera bo sta prof. Alberto Buoli - Institut za zgodovino od porniskega gibanja iz Vidma in psihoanalitik dr. Pavel Fonda.

DANES, 14. decembra, bo ob 19.30 v Ul. Donizetti 3 predaval Andrej Poznič, duhovnik v Novem mestu, na temo »KRISTJANI IN POLITIKA«. Predavanje bo v okviru tečaja družbenih ved, ki ga prireja Mladinski odbor Slovenske prosvete. Vabljeni.

KULTURNI KROZEK ISTRIA in Evropsko federativno gibanje vabita v četrtek, 16. t. m., ob 18. uri v Kavarno San Marco (Ul. Battisti 18) na predstavitev revije ANNALLES. Sodelovali bodo odgovorni urednik Dario Darovec ter urednika Salvatore Žitko in Amalia Petronio.

ŠOLSKE VESTI

SINDIKAT SLOVENSKE SOLE - tajništvo Trst, sporoča, da bo jutri, 15. decembra, deželni šolski urad v Trstu (Trg sv. Antona Novega 6, urnik 10.00 - 13.00) objavil pokrajinske lestvice asistentov tehničnega in praktičnega pouka, ki so uspešno opravili natečaj na podlagi izpitov in uradnih listin.

Sindikat sporoča obenem, da je deželni šolski urad razpisal natečaj na podlagi izpitov in uradnih listin za delovno mesto ravnatelja na Slovenskem znanstvenem liceju. Prosnje sprejema omenjeni urad (Trg sv. Antona Novega 6, 34122 Trst). Rok za vložitev prošnje zapade 30. decembra.

RAVNATELJSTVO LICEJA PRESEREN sporoča, da bodo roditeljski sestanki:

- jutri, 15. t. m., ob 18. uri za 1.a, 1.b, 1.c razred ter za 2.a, 2.b, 2.c in za vse razrede klasičnega oddelka in

- v četrtek, 16. t. m., ob 18. uri za 3.a, 3.b, 3.c, 4.a, 4.b, 4.c, 5.a in 5.b razred.

RAVNATELJSTVO SREDNJE SOLE IVAN CANKAR v Trstu vabi starše učencev na roditeljski sestanek, ki bo na soli danes, 14. t. m., ob 17. uri. V prvem delu bo psiholog dr. Scuka spregovoril staršem o pomoči staršev pri šolskem delu otroka, nato bo razgovor staršev s profesorji.

PRIREDITVE

RDEČA ZVEZDA organizira v nedeljo, 19. t. m., ob 17. uri v Salezu ogled in pokušnjo izdelkov »IZ DOMACE PECI«. Najboljši izdelek iz vsake kategorije (1. raznovrsten kruh, 2. domače pecivo, 3. po želji in fantaziji) bo nagrajen. Prijave zbiramo se danes, 14. t. m., tel. 229533, od 15. do 18. ure. Sodelujejo Tonca in Vanka, vaski godci, Magda Skrk ... Prispevki bodo sli v clovekoljubne namene. Vabljeni.

OB 40-LETNICI RMV taborniki vabijo sedanje in bivše člane ter prijatelje na SLAVNOSTNI OBCNI ZBOR s kulturnim programom »Tam ob ognju našem«, ki bo v soboto, 18. t. m., ob 20.30 v Kulturnem domu v Trstu.

SKD GRAD v sodelovanju z Rdečim križem Italije prireja 10-dnevni brezplačni tečaj OSNOVE PRVE POMOCI, ki bo predvidoma v januarju in se bo odvijal v društvenih prostorih. Vodila ga bo dr. Petaros, ob koncu bodo udeleženci prejeli potrdilo. Informacije in vpisovanje se jutri 15. t. m. na tel. št. 422582 (Karmela Bellafontana) v večernih urah.

GODBA NA PIHALA IZ RICMANJ prireja JUBILEJNI KONCERT ob 25. obletnici obnovitve v nedeljo, 19. t. m., ob 17. uri v občinskem gledališču F. Prešeren v Boljuncu.

KD VALENTIN VODNIK vabi na tradicionalni POZDRAV STAREMU LETU 93 - razvedrilno-družabno-kulturni večer po domači zamisli. Srečamo se v soboto, 18. t. m., od 19. ure dalje v vaski gostilni Pri studencu. Prijave in vpisovanja v popoldanskih in večernih urah naravnost v Gostilni do petka, 17. t. m. Vljudo vabljeni posebno Dolincani in Dolince, prijatelji, znanci in vsi, ki bi radi preživeli sproščen večer v prijetni družbi.

KD SKALA iz Gropade priredi v soboto, 18. t. m., BOŽICNICO. Nastopata domači pevski zbor s celovečernim koncertom in mladinska skupina s krajsko humoresko. Vabljeni.

GODBENO DRUSTVO NABREZINA vabi na TRADICIONALNI BOŽICNI KONCERT v nedeljo, 19. t. m., ob 17. uri v nabrezinski cerkvi. Sodelujejo MPZ Igo Gruden in mladi gojenci glasbene sole.

PEVSKI ZBORI VESELA POMLAD zaključujejo niz prireditve ob svoji 15-letnici s KONCERTOM, ki bo v soboto, 18. t. m., ob 20. uri v Prosvetnem domu na Opcinah. Zborovodja Franc Pohajac, pri klavirju Martina Feri in David Lenisa. Ob koncertu bodo predstavili priloznostno brošuro ter odprli razstavo o petnastletni pevski dejavnosti, ki bo v predvežju Prosvetnega doma na ogled ob delavnikih od 17. do 19. ure in ob nedeljah od 11.30 do 12.30 do 23. decembra. Prisrčno vabljeni.

KD FRANCE PRESEREN vabi na predavanje ROMBON: SLOVENSKE JAME MED NAJGLOBLJIMI NA SVETU. Predaval bo Marko Simić. V četrtek, 16. t. m., ob 20. uri v društvenih prostorih v Boljuncu.

SLOVENSKI KULTURNI KLUB (Ul. Donizetti 3) vabi v soboto, 18. t. m., na BOŽICNI DOBRODELNI VEČER za otroke, starše in mladino. Na sporedu bo predvajanje Disneyevih filmov Knjiga džungle (ob 16. uri) in Lepotica in Zver (ob 18.30), vmes pa bo tombola z bogatimi nagradami in srečolov. Prosto-voljni prispevki bodo namenjeni nakupu zdravil za sarajevsko bolnišnico.

SKD TABOR - OPEN-SKA GLASBENA SREČANJA v nedeljo, 19. t. m., s pricetkom ob 10.30 v Prosvetnem domu na Opcinah bo na sporedu 4. koncert. Nastopil bo duo Basile - Pacini: harfa in flauta.

DOBERDOB / OBCNI ZBOR KRAŠKIH KRTOV

Pozitiven obračun in zanimivi načrti

Radi bi čimprej dokončali hidrogeološko študijo območja Doberdobskega jezera

S petkovega občnega zbora Kraških krtov (foto Studio Reportage)

Člani jamarskega kluba Kraški krti so se v petek zbrali na rednem občnem zboru. Spregovorili so o obsežnem delu, ki so ga opravili v treh letih - zadnji občni zbor je bil 26. oktobra 1990 - ter o nalogah, ki jih nameravajo uresničiti v prihodnje, pri čemer postavljajo na prvo mesto dokončanje hidrogeološke študije o Doberdobskem jezeru. Pojave v jezeru (merjenje gladine, analize vode, podvodne raziskave) spremljajo že dalj časa ob sodelovanju društva Lindner iz Foljana.

OBVESTILA

SPD GORICA sprejema prijave za smučarske tečaje in smučarske izlete: danes od 19. do 20. ure, jutri od 11. do 12. ure in v četrtek od 17. do 20. ure na sedežu v Ul. Malta 2 - tel. 33 029.

SINDIKAT UPOKOJENCEV CGIL - DOBERDOB prireja zborovanje upokojencev iz doberdobske občine, jutri, 15. t. m., ob 15.30 v glasbeni sobi v Doberdobu. Razprava bo o novostih finančnega zakona 94 in o problemih na socialnem in zdravstvenem področju. Sledi družabnost.

DRUSTVO UPOKOJENCEV IZ GORICE prireja silvestrovanje v nedeljo, 26. decembra, v gostišču Al Fogolar v Galianu pri Cedadu. Prijave sprejemajo samo še do jutri, 15. decembra.

pozornosti so v zadnjih letih namenili odpiranju novih jam in risanju in registriranju ze znanih. Med novimi dosežki so tri brezna, ki z globino 82, 63 in 51 metrov sodijo med najgloblja na Doberdobskem krasu.

Poleg rednega raziskovalnega dela so Kraški krti tudi v zadnjem obdobju veliko sodelovali s sorodnimi italijanskimi društvi, jamarskimi društvi v Sloveniji in na Koskemu, utrjevali stike celo z jamarji na Ceskem.

Rezultat prizadevanj za usposabljanje mlajšega kadra je 5. osnovni tečaj speleologije, ki so ga uspešno opravili v oktobru in novembru in ki se ga je udeležilo sedemnajst mladih in mlajših jamarjev, potrditev visoke strokovne pripravljenosti pa dejstvo, da je kar nekaj članov vključenih v

dezelno reševalno službo. Med nalogami, ki jih bo treba razrešiti v prihodnjem in naslednjih letih sta vsaj dve velikega pomena za nadaljnjo rast društva: preureditev jamarskega doma in usklajitev Statuta.

Na obcnem zboru so izvolili nov dvanajstčlanski odbor, ki ga sestavljajo Katja Antoni, Marčo Bruzzechesse, Michele De Lorenzo, Darin Devetak, Viljena Devetak, Diego Glessi, Marjan Grillo, Stanko Kosić, Igor Juren, Paolo Laković, Dario Legisa in Albano Marusić.

Pozdrav doberdobske občinske uprave je Krtom prinesel zupan Mario Lavrenčić, planinskega društva Vlado Klemše, združenja jamarskih društev pa Carlo Padovese. Pozdravil je tudi predstavnik Banjske jamarske družine.

PRIREDITVE

KSD VIPAVA prireja kotalkarsko revijo v soboto, 18. t. m., ob 20.30 in v nedeljo, 19., ob 19.30 v občinski telovadnici v Sovodnjah. Poleg kotalkarjev društva Vipava bo sodeloval tudi Plesni klub Urška iz Ajdovščine.

SKD HRASST iz Doberdoba priredi v župnijski dvorani v Doberdobu v petek, 17. decembra, ob 20. uri predstavitev knjige Igrarija carovnika (Igrice za mlade izvajalce iz zapuščine Franke Ferletić). Delo bo predstavila Lucana Budal. Sledilo bo predvajanje dokumentarca Oj Doberdob, Franke Ferletić.

SPD GORICA vabi v petek, 17. t. m., ob 20. uri na večer z arh. Jožetom Cejem. V besedi in sliki bo predstavil vzpon na streho Afrike - Kiliman-dzaro. Vabljeni.

GLEDALIŠČE

OBCINSKO GLEDALISCE V TRZICU danes in jutri: 20.30 »Rihard II«, W. Shakespeare. Nastopa skupina Teatri Uniti. Rez. Mario Martone.

KINO

GORICA VITTORIA Zaprti zaradi prenove dvorane. V četrtek: 20.45 Gorica kinema, »Addio mia concubina«. Rez. Chen Kaige. I. Gong Li.

CORSO 18.00-20.00-22.00 »Per amore, solo per amore«. I. D. Abatantuono in S. Sandrelli.

VERDI Zaprti. **TRZIC COMUNALE** Ni predstave.

LEKARNE

DEŽURNA LEKARNA V GORICI BASSI THEA, Rastel 52, tel. 533349. **DEŽURNA LEKARNA V TRZICU** RISMONDO, Ul. E. To-ti 52, tel. 410701.

POHIŠTVO

Korsic

RAZPRODAJA vseh artiklov v razstavnih prostorih (do 31. decembra) Ul. San Cilino 38 - Tel 54390 Fax 350150

AVTOELEKTRIČARSTVO RUDI

ul. Sv. Mihaela 117 - Štandrež - tel. 0481/21915
Vas pričakuje v novih prostorih in Vam ponuja posebne popuste na vseh avtoradijih in alarmnih napravah

GORICA / SPREMEMBE V ORGANIZACIJI PSIHIATRIČNE OSKRBE

KZE prepušča občinam skrb za nekaj desetih pacientov

Nov dom zanje odprli včeraj, ne ve pa se, kdaj bo začel delovati

MARKO MARINCIC

Sredi parka psihiatrične bolnišnice v Gorici so včeraj otvorili prenovljeno poslopje, kjer so uredili dom za oskrbo nesamostojnih oseb. V njem je prostora za 38 ljudi, ki zaradi telesnih ali psihicnih motenj ne morejo živeti samostojno, niso pa niti tako bolni, da bi potrebovali oskrbo v bolnišnici. Ob odprtju je izredni upravitelj KZE Claudio Bevilacqua poudaril, da sodi to odprtje v sklop pobud za dehospitalizacijo psihicnih bolnikov. Dom bo sprejel ljudi, ki niso bolniki v ozjem smislu. Njihova oskrba ne sodi med pristojnosti KZE, je dejal Bevilacqua in pozval občine (v prvi vrsti gorisko, ki naj bi v novi strukturi koristila 30 mest), naj prevzamejo svoje odgovornosti. Nova struktura bo namreč začela delovati sele, ko bodo občine zagotovile osebe in vse potrebno za delovanje. KZE bo lahko se naprej nudila prehrano in pomoč bolnišničnega osebja, vendar le na osnovi konvencije z občino.

Direktor psihiatričnih služb dr. Di Stefano in dr. Bianca z uprave KZE sta pojasnila smisel odprtja nove strukture. Gre za zagotavljanje mreže struktur za psihiatrično oskrbo izven bolnišnice, na teritoriju: v ta namen deluje tudi bivalna skupnost ARSI v Mosu, kmalu bodo odprli podobno v Podgori, v kratkem pa naj bi tudi odprli nekaj ministrano-

vanj. Selitev ostarelih gostov iz bolnišnice (kjer so v breme KZE) v domove in podobne centre (kjer skrbijo zanje občine proti plačilu), bo omogočilo prihranek 2 milijard v proračunu KZE, poleg tega pa bodo del osebja psihiatričnih služb lahko namenili koristnejšim funkcijam. Bodo torej morali poslej bolniki plačevati sami za oskrbo? Nobene skrbi, trdi dr. Bianca: »Vsem smo zagotovili invalidsko pokojnino in prispevke za spremljevalca: ta denar v glavnem neupravičeno koristijo svojci, prav pa je, da gre oslej za kritje stroškov za oskrbo«.

Oblasti otvarjajo prostore, ki pa bodo še nekaj časa samevali (foto Studio Reportage)

DOBERDOB / SEKCIJA DSL

Zadovoljstvo ob volilnem napredovanju levice

Prejsnji teden je bil v Dobrodo bu kongres tamkajšnje sekcije Demokratske stranke levice Jože Srebrnič. Med udeleženci zasedanja je bilo tokrat vzdušje dokaj veselo zaradi spodbudnih rezultatov stranke na vseh državni ravni. Posebno je razveselila Illyjeva zmaga v Trstu. Levica ima sedaj v tržaški pokrajini v rokah vse občine in bo morala z dobrim delom dokazati, da njena volilna zmaga ni naključje.

Tajnik doberdobske sekcije DSL Nordio Gergolet je poleg tega povedal tudi, da se je politika

zaveznistev pozitivno obnesla in da jo bo treba se v bodoče gojiti na vseh ravneh, kajti samo ta lahko privede do zmage levice.

Na dnevnem redu so bili se drugi problemi lokalne tematike, predvsem organizacijskega in političnega značaja, nakar so člani obnovili odbor sekcije. Novo vodstvo sekcije Jože Srebrnič sestavljajo: Nordio Gergolet (tajnik), Karel Ferletič (blagajna) in Marko Jarc (organizacija). Vse ostale funkcije so bile potrjene ali so ostale nespremenjene. (mj)

ŠTEVERJAN / SEKCIJA SSK

Kritike upravi z mislijo na prihodnje občinske volitve

V Steverjanu je prejsnje dni bil občni zbor sekcije Slovenske skupnosti, ki se pripravlja tako na pokrajinski kongres (napovedan je v začetku prihodnjega leta) kot na občinske volitve čez poldrugo leto, na katerih bo cilj SSK pridobiti spet upravo Steverjanske občine. O tem je uvodoma spregovoril predsednik Ivan Vogrič. Pozdravila sta pokrajinski tajnik Harijan Corsi in deželni predsednik Marjan Terpin, sekcijski tajnik Dominik Humar pa je obravnaval aktualne probleme. Govor je bil o

tezavah sole: mimo upadanja rojstev so ocitki leteli na upravo, ki da nima denarja za popravila, in na starše, ki otroke vpisujejo v sole izven vasi. Nasploh so občinski upravi očitali "nesposobnost in medlost pri vodenju občine", govorili pa so tudi o ekonomskih težavah v vasi.

Izvolili so tudi 19-clanski odbor sekcije, v katerem so trije občinski svetovalci SSK, nadalje 9 neizvoljenih na isti listi ter se 7 članov, ki so jih izbrali na občnem zboru. Izvršni organ bo odbor izvolil na svoji prvi seji.

NOVICE

Okrogla miza o javnih prevozi na Goriškem

Zeleni golobice, ki so v preteklih tednih priredili vrsto javnih razprav o vprašanjih javnega in zasebnega prevoza na Goriškem, bodo jutri skusali strniti predloge in ugotovitve s teh srečanj na skupni okrogli mizi, pri kateri bodo sodelovali vodilni pri raznih javnih prevoznih podjetjih. Srečanje bo jutri ob 20. uri v konferenčni dvorani Vecnamskega socialnega centra v Ul. Baiamonti 22. Sodelovali bodo ravnatelj mestnega avtobusnega podjetja v Gorici inž. Carlo Mistretta, deželni ravnatelj lokalnega železniškega prometa inž. Corrado Leonarduzzi, ravnatelj pokrajinskega avtobusnega podjetja APT inž. Pierluigi Peressini, namestnik ravnatelja Avtobusnega podjetja v Novi gorici Bogdan Kofol. Koordiniral bo predsednik upravnega odbora APT Franco Visintin.

Skupina Sharkiat in etno-jazz jutri v novogoriški Perli

Sharkiat je skupina sedmih etno-jazz glasbenikov iz Kaira, ki se bodo jutri, 15. decembra 93 predstavili v Perli, v Novi Gorici. Glasbo, ki jo skupina izvaja, je komponist, pianist in aranžer Fathy Salama poimenoval "jazz oriental". V skladbah povezuje new orleanski jazz z arabsko, indijsko glasbo in glasbo Daljnega Vzhoda. Povezavo "Zahod-Vzhod" je mogoče opaziti že v samem imenu skupine - prvi del pomeni "Zahod", drugi del besede pa "stvari, ki prihajajo z Vzhoda". Omeniti je potrebno, da je vse skladbe skomponiral Fathy Salama, besedila pa je spesnil njegov prijatelj Atef Shaheem. Sam je povedal, da je to "zelo osebna glasba, ki jo je potrebno pozorno poslušati". Vsekakor bo to eden izmed glasbenih dogodkov, vrednih poslušanja. Naslednji dan bo nastopil Teo Teocoli, znani italijanski televizijski zvezdnik in komik.

Zbirka pesmi v furlanščini

Na sedežu Furlanskega filološkega društva (SFF) bodo drevi, ob 18. uri, predstavili knjigo poezij Anne Bombig "Aga de riul" (Studencina). O avtorici in njeni zbirki bo spregovoril prof. Eraldo Sgubin, nekaj poezij iz knjige bo recitala prof. Livia Persolia Delpin. Udeleženci večera si bodo zatem ogledali še video film v furlanščini "Sul troi de vite". Sedež SFF je v Bellinijevi ulici 3.

Občinski svet v Sovodnjah

Občinski svet v Sovodnjah je sklican nocoj ob 20. uri v občinski sejni dvorani. Med točkami na dnevnem redu so poleg odobritve odborovih proračunskih sklepov sprememba v organiku osebja, preklic variante st. 10 in odobritev variante st. 11 k splošnemu regulacijskemu načrtu, določitev novih prodajnih cen zemljišč v občinski obrtniški coni in pogodba o podnajemu nogometnega igrišča.

Jutri stavka šoferjev mestnih avtobusov

Ravnateljstvo občinskega avtobusnega podjetja obvešča, da bodo jutri, v okviru vsedrjavne stavke delavcev v mestnem prevozu, prekinili storitve med 9. in 11.30. Avtobusi, ki bodo v tem času na poti, bodo peljali do končne postaje.

MEDNARODNI POSVET

Mittelevropski kulturni dnevi

Letos bo govor o strpnosti in varovanju človekovih pravic

»Strpnost in človekove pravice - Iluminizem in njegove posledice v mittelevropi (1781-1948)«. To je tema 27. mednarodnega posveta, ki ga prireja Institut za mittelevropska kulturna srečanja. Trajal bo tri dni, od četrka, 16., do sobote, 18. decembra, na njem pa bodo poleg italijanskih sodelovali še kulturniki in raziskovalci iz devetih srednjeevropskih držav (Avstrija, Češka, Hrvaška, Nemčija, Poljska, Rumunija, Slovaška, Slovenija, Madžarska).

Simpozij se bo začel v četrtek ob 16.30 v konferenčni dvorani Trgovinske zbornice (Ul. Crispi 10), kjer bodo tudi petkova in sobotna zasedanja, z okroglo mi-

zo na temo Strpnost in človekove pravice. O tem bodo razpravljali profesorji Angelo Arta (Pavia), Miklos Vasarhelyi (Budimpešta) in Quirino Principe (Milan). Takoj za tem bo prof. Alberto Albani imel predavanje na temo »Governo della ragione e ragione del governo«, pri čemer bo primerjal Dunaj in Milan za časa vladanja Jozefa II.

V petek in soboto se bo zvrstilo še več kot dvajset referatov, ki bodo osvetlili razvoj varstva človekovih pravic o jozefinskega edikta o verski toleranci (1781) pa do odobritve univerzalne deklaracije o človekovih pravicah (1948).

PROMET / DO 3. JANUARJA

Del Verdijevega korza bo od jutri otoček za pešce

Z otokom za pešce, ki naj bi zajel dobršen del mestnega središča, ne bo se nič. Namesto otoka bomo ob božicnih in novoletnih praznikih dobili, tako kot že prejšnja leta, "otoček". Jutri bodo namreč za promet zaprli del Verdijevega korza in sicer med ulicama Crispi in Garibaldi in ga praznično uredili. Zapora bo v veljavi do 3. januarja. Korza se bodo torej, ceprav samo za nekaj dni, spet polastili pešci. Tudi letos, se sredi novembra, je bilo slišati za namero, da bi za promet zaprli se nekatere druge ulice, predvsem pa Garibaldijevo, ki povezuje Korzo s trgom pred zupanstvom. Načrt pa je padel v vodo menda zaradi nasprotovanja nekaterih tr-

govcev. Namen je bil tudi, da bi na območju Garibaldijeve uredili oder na odprtem, kjer bi med prazniki nastopali glasbeniki, gledališčniki itd., v vezi gledališča Verdi pa naj bi postavili prodajno razstavo umetne obrti. Razstavo so res pripravili vendar v vezi zupanstva. Oder za mladinske glasbene in druge skupine pa je ostal le v lepih načrtih. Vse po starem torej, vse kakor lani. Izjema je morda le območje ulice sv. Ivana, ki je prav te dni spet zaživila.

Spričo zapore odseka Verdijevega korza, so bili na občini prisiljeni sprejeti tudi nekatere ukrepe in spremembe, ki zadevajo prometno ureditev sosednjih ulic.

MAMILA / PREDAVANJE PROF. CANCRINIJA

Priznanje goriški službi za pomoč narkomanom

Ugledni izvedenec bo osebno sledil delovanju centra SERT in terapevtske skupnosti "La tempesta"

Prof. Cancrini med predavanjem (foto S. Reportage)

Prof. Luigi Cancrini, ki velja za enega največjih poznavalcev problematike mamila v Italiji (poučuje psihiatrično kliniko in psihoterapijo na univerzi "La Spaienza" v Rimu, bil pa je tudi minister opozicijske vlade v senci) je imel v soboto množično obiskano predavanje v Gorici. Poudaril je predvsem pomen sodelovanja med javnimi službami in terapevtskimi skupnostmi. Pozitivno je ocenil sodelovanje med goriskim SERT (službo za mamila pri KZE, ki jo vodi dr. Bernard Spacapan) in skupnostjo "La tempesta". Njegovo zanimanje za te izkušnje je tolikšno, da je napovedal, da bo občasno prihajal v Gorico, da bi osebno sledil delovanju teh centrov.

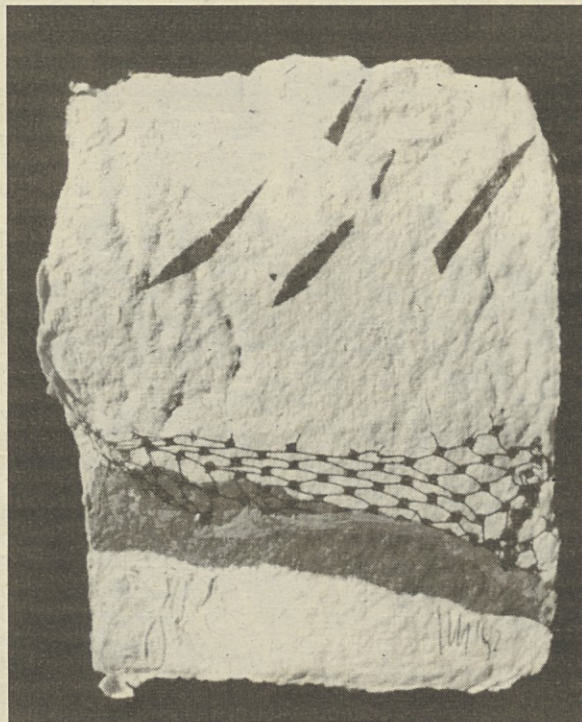
LIKOVNA UMETNOST / JASNA MERKU V T-GALERIJI

Otipljiva sanjskost »Žarnega papirja«

SERGIJ CESAR

Pokrajine lastne notranjosti, po katerih se vsakdo, se posebej pa občutljivi ustvarjalec, premika brez meja in omejitev, kjer norme in zakoni sledijo samo potrebi po psihičnem in estetskem užtku ter niso vezani na časovno ali krajevno zamejitev, so dela Jasne Merku, prikazana na prvi razstavi nove sezone T-galerije. Pod naslovom »Žarni papir« se zvrstijo slike (na fotografiji eden od izdelkov), ki so pravzaprav materializacija umetniških sanj, podaljšek njene domisljije prenetene s prsti podzvesti. Papir ni več samo osnova, na katero ustvarjalka prenaša svoje vizije, postane sam s svojo snovnostjo izrazno sredstvo in slika ob enem, saj ga Merkujeva sama izdelava in mu s posebnim postopkom daje barve in oblike, ki so vgrajene vanj. Ne uporablja copica ne drugih sredstev za izdelavo risbe, sama snov papirja v svoji se neformirani obliki se pod prsti spremeni v sliko, nanos barve ni od zunaj, poraja se z nastankom samega papirja, postane tako nekakšno dvodimenzionalno kiparsko delo. Nastale so tako pokrajine, predvsem neznih barv, ki se se najbolj približujejo njene tridimenzionalne ter neravnih robov, kot bi hotela dovoliti sebi in gledalcu, da objame širše dimenzije svobodnega razmišljanja in cutenja brez zunanjih omejitev. Po prejšnjih ustvarjalnih nizih in iskanju v različnih likovnih jezikih, od grafike preko keramike do malih abstraktnih del z uporabo predvsem tkanin, je Merkujeva šla se skozi solo kiparstva na ljubljanski ume-

tnostni akademiji, kar se pozna tudi v teh novih slikarskih delih kot pretehtana in usklajena uporaba barvnih in snovnih mas v splošni kompoziciji razstavljenih del. Kot rezultat solanja pa sta na ogled se dve kiparski deli, ki dopolnjujeta prostorsko zasnovano razstavo. Nekoliko sta se solsko izdelani, vendar pa se v njih pozna zametek samostojnega pristopa k obdelavi prostorske gmote, ki bi lahko bila začetek novega niza v ustvarjalnem delu te umetnice. Obdelovanje gline je bilo že prej njeno interesno polje, ko se je predala keramiki, pa je opustitev bila le začasna in razstavljeni glavi dokazuje, da zanimanje tudi za to oblikovanje ni popustilo.

FILMSKA SREČANJA ALPE-JADRAN

Za »predjed« filmi iz let '60

Gre za dela režiserjev, ki so danes svetovno znani

S predvajanjem filmov slavnih režiserjev kot sta Roman Polanski in Miloš Forman se je včeraj v dvorani muzeja Revoltella v Trstu začela peta pobuda namenjena filmski umetnosti dežel Alpe-Jadrana. Pravzaprav gre za nekakšno uverturo v peta Mednarodna srečanja Alpe-Jadrana, ki bodo januarja prihodnje leto. Do 18. decembra pa si bo mogoče ogledati nekatera najbolj znana in znamenita dela, ki so nastala v letih '60 na Poljskem, v bivši Čehoslovaški, na Madžarskem, v Nemčiji in v bivši Jugoslaviji.

GLEDALIŠČE / GOLDONIJEVA KOMEDIJA V ROSSETTIJU

Neusahljiva aktualnost Zdrah

Odločilnost prijema režiserja Strehlerja

BOJANA VATOVEC

Goldonijeva komedija Le baruffe chiozzotte v režiji Giorgia Strehlerja za milanski Piccolo Teatro, ni le dokaz več o veljavnosti trditve, da veliko gledališko delo ostane za vedno aktualno, saj so v njem zasejane klice, ki zagotavljajo večno prenavljanje in odkrivanje novih možnosti interpretacije in novih sporočilnih not, temveč tudi presenetljivo odkritje, da je postavitev izpred skoraj trideset let ohranila svežino in zlasti enako silovit sporočilni naboj, čeprav so se časi toliko spremenili. Slavni režiser tržškega rodu je namreč za predstavo v okviru zaključnih prireditev Svetovne razstave v Seville sklenil obnoviti uprizoritev iz leta 1965; nespremenjena je ostala s posevno lucjo osvetljena scena Luciana Damiani, ki prikazuje majhen trg ob morju, s pomolom, ob katerem pristane ribiška barka, in dvema hisama; enaki so ostali tudi skoraj etnoloko natančni Damianijevi kostumi; enaka melanholija preveva dogodke, ki so se zvrstili v Chioggi nekoga sončnega jesenskega dne okoli leta 1760.

Komedija pripoveduje o drobnih skoraj nepomembnih stvareh, o prepirku med petimi ženskami zaradi kosca pečene buče, ki jo mladi Toffolo najprej ponudi nepravemu dekletu. Zamera neustavljivo raste, preprič se spremeni v obračunavanje z metanjem kamenja in groženjem z velikim nožem, tako da se Toffolo mascevalno obrne na sodno oblast, ki jo predstavlja mladi pomo-

cnik pomočnika sodniškega uradnika Isidoro. V tem liku je Goldoni verjetno predstavil samega sebe, saj je v mladih letih nekaj časa res opravljal to službo v Chioggi. Isidoro si vzame k srcu usodo preprostih ljudi kljub njihovi nezaupljivosti in tako se dan sklene s tremi porokami ob plesu in petju. V komediji ni pravega protagonista, temveč vse nastopajoče osebe podajajo jasno skupinsko sliko življenja ribiškega mesta nedaleč od Benetk.

Giorgio Strehler je v svojih postavitvah Goldonijeve komedije očistil navlake osladnosti, pretirano dobrohotne duhovitosti in narečne izumetničenosti, ki se je z leti nabrala na njih in jim povrnil silovitost, satirično ostrino in življenskost, čeprav je Goldoni do svojih junakov vedno prijazen in spostljiv. Tako tudi v Baruffah stojijo pred nami

zivi ljudje z živimi čustvi: živahna, ponosna in trmasta Lucietta (Pamela Villorresi), njen enako trmasti in ljubosumni zaročenec Titta Nane (Armando De Cecon), malce potuhnjena sedemnajstletna Checca (Laura Pasetti), njena odrezava starejša sestra Orsetta (Susanna Marcomeni) z zaročencem Beppom (Paolo Sartor), temperamentna in razumevajoča madonna Pasqua (Maria Grazia Bon) in njen soprog padron Toni (Mimmo Craig), prav tako temperamentna madonna Libera (Donatella Ceccarello) in njen jecljajoči mož padron Fortunato (Gianfranco Mauri), trezni padron Vincenzo (Adriano Micantoni), vihravi in nepremišljeni Toffolo (Nino Bignamini) ter mladi Isidoro (Luciano Roman), ki mu je v malem mestu dolčas in nekako ne najde svojega mesta.

Na liki Nino Bignamini (Toffolo) in Pamela Villorresi (Lucietta)

ZA NAJMLAJŠE / 4. ŠTEVILKA REVIE

Decembrski Pastirček je bolj »prazničen«

December je čas praznikov: v četrti letošnji številki Pastirčka je precej prostora namenjenega le-tem

OBLETNICE / OB 10-LETNICI SMRTI GORIŠKEGA ZGODOVINARJA

Izčrpen prikaz življenja in dela Camilla Medeota

MARKO WALTRITSCH

Pobudnika in animatorja Goriskega instituta za socialne in verske studije v Gorici Camilla Medeota so počastili ob 10-letnici njegove smrti z zajetno dokumentačijsko knjigo. V njej je Italo Santeusano prikazal njegovo premocno življenje in aktivnost na političnem, verskem ter zgodovinskem področju, Lucia Pilon pa je analizirala Medeotov arhiv. V njem je prikazan drobci goriske zgodovine tega stoletja.

Medeot ni bil namreč le zgodovinar, ki je od konca šestdesetih let pa tja do smrti v letu 1983 izdal več knjig o tukajšnji zgodovini, temveč je v politični areni tudi nastopal v prvi osebi. Rojen v Slovrencu l. 1900 se je takoj po 1. svetovni vojni vključil v gorisko politično življenje. Bil je med vodilnimi italijanskimi katolici, ki niso kar tako hoteli pozabiti na poslanca Luigi Faidduttija in njegove socialne ideje.

Faidutti se ni ogražal za Italijo. Bil je vnet zagovornik italijanske identitete znotraj Avstrije, večkrat tudi v polemiki in

boju z goriskimi Slovenci. Zelel pa si je, do zadnjega, da bi ti kraji ostali v habsburški monarhiji. Zaradi tega po prihodu italijanskih čet sploh ni smel več v Gorico. Mladi Camillo Medeot je s članki v tukajšnjem časopisu zagovarjal Faiduttijeva stališča tudi potem ko so l. 1922 fasisti prisli na oblast.

Potem je moral umokniti. Po 2. svetovni vojni se je nekaj časa spet posvečal politiki, pa se je umaknil v življenje verskih organizacij. Pogovarjal pa se je z ljudmi, zbiral dokumente in, ko je bil kot učitelj upokojen, je takoj pričel pisati in izdajati knjige. Že prva njegova knjiga je vzbudila veliko polemik. Posvetil jo je namreč tistim furlanskim duhovnikom, ki so jih italijanske vojaške oblasti l. 1915 internirale ter z njimi ravnale kot z avstrijakanti, torej sovražniki.

Tudi njegova kasnejša dela so vzbujala polemike med pravovernimi nacionalisti, pa čeprav je bil Camillo Medeot prepričan Italijan. Ni pa bil sovinit. Spoštoval je

slovenske ljudi. Čeprav ni znal slovenscine, se je v svojem razikovalnem delu zatekal tudi k slovenskim tekstom in za prevod ter nasvete naprosal slovenske prijatelje na tej in drugi strani meje.

Bil je tudi pobudnik uvodoma omenjenega goriskega instituta za socialno versko zgodovino, ki je v zadnjem času priredil vrsto posvetov o goriski, tudi slovenski realnosti. Pozornost in polemiko so vzbudili posveti o vlogi katolicizma v goriski politiki v treh časovnih razdobjih: pred 1. vojno, med vojnami in po 2. svetovni vojni. Zadnji njegov nastop pred smrtjo v avgustu 1983 je bil 8. aprila 1983 v slovenskem Kulturnem domu v Gorici, kjer je skupno s prof. Jožetom Pirjevcom predstvil knjigo avtorja teh vrstic o Slovenskem bančnistvu in posojilnistvu na Goriskem. Slovenskim in italijanskim poslušalcem je takrat povedal za marsikoga bridko resnico, in sicer da je namreč več kot polovica dokumentov shranjenih v goriskih arhivih napisana v slovenskem jeziku.

RUSIJA / NEVAREN VZPON NACIONALISTOV

Jelcinu tudi z novimi poslanci ne bo lahko

Žirinovski po objavi rezultatov ubira bolj umirjene tone

MOSKVA - Z izidom nedeljskega referenduma se je Jelcinova moč vsaj na papirju okrepila, vprašanje pa je, kako bo lahko shajal s parlamentom, v katerem bi večino utegnili imeti nacionalisti Žirinovskega in komunisti Zjuganova, ki oboji močno nasprotujejo gospodarskim in političnim reformam, Liberalnodemokratska stranka Žirinovskega se celo zaveza za vračanje nekdanjih ruskih ozemelj, kot sta Finska in Poljska, ter seveda vseh republik nekdanje SZ.

Njihove najbolj skrajne zahteve so morali obsoditi celo komunisti. Voditelj proreformistične Ruske izbire Jegor Gajdar je za danes napovedal sklic protizirinovskovske zve-

ze, v katero se bodo morali vključiti tudi komunisti, saj po njegovem mnenju zahteve Liberalnih demokratov vodijo naravnost v fašizem, s katerim seveda ni mogoče sodelovati ali celo sklepati koalicijskih zavezništev.

Vladimir Žirinovski je seveda drugačnega mnenja in zadovoljno zagotavlja, da je pripravljen sodelovati v novi vladi, če bo k temu povabljen, da ima že pripravljene moze, ki bi lahko zasedli ustrezno število ministrskih stolčkov itd.

Zagovorniki Jelcinove reformne politike se sprasujejo, kje so naredili napako, in menijo, da je mnogo krivde za tak izid mogoče pripisati Jelcinu, ker se je premalo aktivno udeleževal predvolilnega boja in ker vsi skupaj volilcem niso dovolj jasno pojasnili, kaj jih čaka z izvolitvijo Žirinovskega, ki so se mu »resni« politiki se pred časom smejali kot ruskemu političnemu klovnu.

Boris Jelcin se je v ponedeljkovi izjavi osredotočil predvsem na izid referenduma, na katerem se je šestdeset odstotkov volilcev, ki so prišli na volišca (udeležba je bila le nekaj nad 53-odstotna), izreklo za novo ustavo. Dejal je, da bo izbral vsa pooblastila, ki mu jih daje nova ustava, za krepitev demokracije.

Neki ruski novinar je ob tem dejal, da je Jelcin pisal ustavo po De Gaullovem vzoru, a če bi francosko ustavo bolj preučil, bi videl, da ima predsednik lahko veliko moč le s solidno parlamentarno večino.

(Agencije)

Žirinovski je osvojil srca nezadovoljnih

MOSKVA - Vladimir Žirinovski, kandidat skrajne desnice, je odličan govornik in po prvih rezultatih nedeljskih volitev precej visoko uvrščen. Zaslugo gre pripisati njegovi osebnosti, pa tudi idejam, ki jih zagovarja, saj so nekakšna zmes ekstremizma in populizma. V medijih je bil močno navzoč; nihče ne ve, kdo je denarno podprl njegovo skrajno nacionalistične, dobro zasnovane programe, čeprav jih njegovi nasprotniki dolgo časa niso jemali resno.

Predsednik Liberalnodemokratske stranke se je v ruskem političnem svetu znašel precej nepričakovano. Bil je povsem neznan kandidat, vendar pa je na predsedniških volitvah leta 1991 zbral 5, 9 milijona volilnih glasov oziroma 8 odstotkov, in to s programom, ki je predlagal znižanje cene vodke. Od takrat je začel uporabljati milejše volilne parole za svoje skrajne ideje, spet drugič je svoje skrajne ideje svobodno izrazil in jih prilagajal rameram. Njegovi napadi na »južna ljudstva« nekdanje Sovjetske zveze so bili skrajno rasistični. Ta 47-letni odvetnik, navdušen nacionalist, ki govori več jezikov, se je rodil v Kazahstanu, v Alma Ati. Meni, da bi morala Rusija zavzeti meje nekdanje SZ in se razširiti na svoja »zgodovinska ozemlja« - Finsko in Poljsko. V predvolilni kampanji ni omenjal vojaške moči, ampak le gospodarsko: z gospodarskimi sankcijami naj bi nekdanje sovjetske republike prisilili, da bi se vmile pod okrilje Moskve.

»Tisti, ki ima nafto, je tudi močan. Ko bomo prišli na oblast, bo v treh dneh konec z Letonijo. Gospodarsko vas bomo uničili,« je rekel nekemu letonskemu novinarju, ki je pisal o neodvisnosti svoje države. Žirinovski zavrača obtožbe, da je skrajnež, vendar pa priznava, da zagovarja »desničarsko usmerjeno državo, ki jo vodi močan predsednik«, kot ga predvideva nova ustava.

Svojim poslušalcem zagotavlja, da bo naredil konec kriminalu, ustanovil vojaška sodišča, ki bodo izrekli in izvedla sodbo kriminalcem kar na samem mestu. Ne govori o dobrih, starih casih, ko je za red, preskrbo in stanovanje skrbela država.

Pred dvema letoma je zbudil pozornost s tem, da je poslal nekaj deset »prostovoljcev« v boj proti »iraski agresiji«, pred nekaj meseci je poslal v Srbijo »okrepitev« bosanskim Srbom, leta 1991 je glasno zagovarjal pučiste - vendar pa se je v zadnjih tednih namenoma zresnil. Državna televizija, ki odkrito podpira predsednika Jelcina, je v soboto predvajala film, v katerem Žirinovski ženskam obljublja lepe case, obrnil se je tudi k ruskim Turkom in muslimanom, bojevitvo je nagovoril vojake in z nasmehom izrekel nekaj najbolj strašnih predlogov.

Isabelle Astigarraga / AFP

Zmagovalec nedeljskih volitev Vladimir Žirinovski (Telefoto: AP)

AMERIŠKI POGLED NA RUSKE VOLITVE

Za dobre odnose ni pomembna barva

Rdeč ali črn parlament, Washington zanima predvsem sodelovanje in razumnost

KNOXVILLE - Bela hiša v ponedeljkovem jutru (slovenskem večeru) se ni povedala svojega mnenja o nedeljskih volitvah v Rusiji. Neuradno pa je znano, da bi volitve pokazale drugačno podobo, če bi jih lahko ukrojili Američani.

Stranka Žirinovskega zanesljivo ne bi zmagała, saj dobijo ameriški politiki ošpice ob napovedih, da si bodo ruski vojaki po obnovitvi sovjetskega imperija »oprli skornje se v toplih vodah Indijskega oceana«. Ruski komunisti bi končali na političnem smetišču. Če bi odločali Američani, bi se tudi Jelcin iz »manjšega zla« spremenil v prvovrstnega demokrata. Ker pa so v Rusiji na volitvah odločili Rusi, Američani upajo, da bo kombinacija z novo ustavo okrepljena predsednika in nacionalistične-

ga, a neenotnega parlamenta kljub vsemu vodila evrazijsko velikanko v razumne vode mednarodne politike. Washingtonska strategija, ki jo vodi Clintonov prijatelj in nekdanji ugledni novinar Strobe Talbott, se zaveda ruske velikosti. Zato bodo ameriški voditelji, ki se bodo vrstili v Moskvi vse do januarskega obiska predsednika Clintona, Rusom v zameno za kolikor toliko razumno zunanjo politiko se naprej ponujali korenček namesto palice. Ne, vzhodnoevropske države ne bodo postale članice vojaške zveze Nato brez ruskega blagoslova. Da, Rusi bodo dobili vse ameriške tehnološke skrivnosti in še naprej milijarde dolarjev gospodarske pomoči. Toda sosednje države morajo pustiti pri miru, hkrati pa pretrgati vse stike z nekdanjimi prijateljicami

Irakom, Libijo, Severno Korejo in s perzijskim Iranom. Če bo Moskva še naprej sodelovala pri umirjanju mednarodnih kriznih žarišč, bo dobila iz Washingtona vse, kar si bo želela, kljub crnim ali rdečim političnim barvam v parlamentu.

Washington upa, da bodo tudi najbolj zadržni nacionalisti poklekili pred radodarnimi ponudbami. Clintonova vlada si samo v najhujši nočni mori predstavlja, kaj bi jim prinesla zavrnitev »novega strateškega sodelovanja«. Če se bo Moskva spet spremenila v sovražnico, bodo morali Američani pri vsijih silah iskati pomoč za nadzorovanje jedrskega orožja, mednarodnih mafijskih povezav in nevarnih diktatur severnokorejskega ali iranskega sloga.

Barbara Kramzar

ODMEVI / NEMČIJA

Jelcinu se ne gre odreči kljub presenetljivim izidom

BONN - Nemčija je preseñena nad rezultati volitev v Rusiji, je včeraj izjavil Klaus Kinkel. »Seveda smo pričakovali, da so reformistične sile močnejše,« je povedal zunanji minister Nemčije, države, ki sodi med najtrajnejše podpornice ruskega predsednika Borisa Jelcina.

»Nasa politika podpiranja reformističnih sil je bila pravilna in zato jo moramo nadaljevati brez omejitev.« Kinkel, ki je opozoril, da mora biti zveza Nato glede na izide ruskih volitev posebej previdna pri sprejemanju vzhodnoevropskih držav med svoje članice, je dejal, da visok odstotek glasov nacionalističnim kandidatom in nezadovoljstvo z gospodarskim položajem, izražanim v podpori komunistom, pričajo, da Rusija še vedno išče svojo identiteto. »Rusija še vedno išče svojo pot,« je dejal Kinkel in dodal, da Rusija potrebuje pomoč iz tujine: »Volilcem, ki so glasovali drugače, moramo od zunaj pokazati, da je pot k demo-

Zunanji minister K. Kinkel

kratičnim strukturam nepreklicna in edina pravilna.« Na vprašanje, ali bi morala Nemčija Rusiji nameniti še kaj več kot 80 milijard mark, kolikor jih je že dala, je Kinkel odgovoril: »Zdaj so na vrsti drugi. Druge gospodarske velesile, na primer Združene države Amerike, Japonska in druge evropske države se morajo zavedati - in se zavedajo -, da moramo pomagati. To je eden glavnih izidov volitev.« (Reuters)

ODMEVI / POLITIČNA DESNICA

Francoska in nemška desnica ploskata Žirinovskemu

PARIZ - Francoska skrajnodesničarska stranka Narodna fronta, ki jo vodi Jean Marie Le Pen, je prav tako skrajno nacionalističnemu kandidatu Vladimiru Žirinovskemu poslala brzojavko, v kateri mu čestita k »briljantnemu uspehu« na parlamentarnih volitvah. »Rusko ljudstvo je pokazalo, da noče vrnitve komunističnega sistema niti dedakence, ki jo vsiljujejo obiskne sile, ki prevladujejo na Zahodu,« je zapisala Narodna fronta.

Presenetljivi uspeh Žirinovskega je pozdravila tudi desnica v Nemčiji. Nemška ljudska unija je uspeh skrajnih nacionalistov opisala kot »zvezdo vodnico solidarnosti med dvema največjima ljudstvom Vzhoda«. Predsednik Nemške ljudske unije Gerhard Frey je v pozdravni brzojavki zapisal: »Nikomur se ne sme posrečiti, da bi sprl ta dva velika naroda, ki ju družijo podobni miselnosti, cel kup skupnih intere-

sov in čudovita zgodovina, bogata skupnih uspehov, pridobljenih v boju za visoke cilje.«

Manj navdušena je bila poljska desnica. Voditelj Republikanskega gibanja Romuald Szeremietiew je poudaril, da vpliv, ki ga bo dobila stranka Žirinovskega, geopolitični položaj Rusije in nova vojaška doktrina, »lahko ustvari nevarnost za poljske interese.« (Agencije)

Le Pen (Telefoto: AP)

ODMEVI / REPUBLIKE NEKDANJE SZ

Takojšen sklic sestanka Litve, Latvije in Estonije

RIGA, STOCKHOLM - Voditelji treh baltičskih držav so za sredo sklicali nujni sestanek, na katerem bodo razpravljali o izidu ruskih parlamentarnih volitev in uspehih nacionalističnih in komunističnih strank. Voditelji Latvije, Litve in Estonije najbolj moti uspeh skrajnega nacionalista Vladimirja Žirinovskega, ki je v svojem predvolilnem boju razglasal, da Rusijo vidi predvsem v njenih zgodovinskih okvirih, v katere sodijo tudi baltiske države.

Litvanski predsednik Algirdas Brazauskas je dejal, da »nas je narasčajoci radikalizem v Rusiji prisilil, da dogodke analiziramo. Upamo, da se bo v ruskem parlamentu izoblikovala močna demokratična koalicija.« Estonski premier Mart Laar pa je dejal, da Evropa »ne more pozabiti nemške izkušnje iz 30. let. Ne smemo ponoviti svojih napak v pre-

teklosti.« Latvijski veleposlanik v Stockholmu pa je izjavil: »V Rusiji se je zgodilo tisto, česar smo se bali.« Poudaril je, da lahko izidi volitev zaostrijo že tako zapletene odnose med Rigo in Moskvo, se posebej pri pogajanjih o umiku vojskarskih sil nekdanje Sovjetske zveze. »V Latvi in Estoniji je namreč se 17 tisoč ruskih čet.

Svetovalec ukrajinskega predsednika Kravčuka je dejal: »V Italiji smo videli uspeh fašistov in komunistov na lokalnih volitvah. Zdaj gledamo to se v Moskvi.« Moldovski predsednik Mircea Snegur pa je dejal, da bo izid volitev nedvomno vplival na sosedске odnose. »V svojih predvolilnih govorih je Žirinovski opisoval Moldovo kor rusko gubernijo. Dejal je celo, da je zanjo nasel guvernerja - po veljnika ruske 14. armade (ki je nameščena v Moldovi),« je povedal Snegur. (Reuters)

Volitve so stvar Rusije

HELSINKI - Finska si deli z Rusijo 1270 kilometrov dolgo mejo in obrambna ministrica Rehnova je ponovila skrb zaradi kopčenja ruskih čet in orožja tik za mejo. Za dviganje prahu pa je poskrbel tudi Žirinovski, ki se je zavezal za vrnitev srednjeazijskih, baltičskih republik in Ukrajine pod kremeljsko oblast in izjavil, da si država, ki ima za obrambnega ministra žensko, ne zasluži neodvisnosti. Zunanji minister Haavisto je izjavil, da so pričakovali uspeh nacionalistov in da je najpomembnejši rezultat volitev potrditev nove ustave. (Reuters)

BLIŽNJI VZHOD / PRELOŽEN UMIK Z ZASEDENIH OZEMELJ

O izraelskih potezah bo odločala vlada

Premier Rabin se posvetuje z generali in ministri

JERUZALEM - V ponedeljek bi se moral zaceti napovedani umik izraelske vojske z zasedenih ozemelj Gaze in Jeriha, vendar pa izraelski premier Jicak Rabin in voditelj PLO Jaser Arafat, ki sta se v nedeljo sesla v Kairu, očitno niti tik pred zdajci nista mogla razresiti razlik v stališčih, zaradi katerih je prišlo do odloga dogovorjenega umika.

Po vrnitvi se je Rabin kar nekaj ur pogovarjal z izraelskimi vojaškimi poveljniki - podrobnosti pogovorov niso znane -, sklical pa je tudi sestanek vlade, da bi ministre obvestil o pogovorih z Arafatom in da bi se skupaj odločili za nadaljnje poteze.

Medtem ko je premier govoril poslušalcem izraelskega radia, je na eni od

izraelskih vojaških cestnih kontrol prišlo do incidenta, v katerem je bil ubit palestinski atentator, ki je skušal z ukradenim reševalnim vozilom, polnim razstreliva, napasti izraelske vojske. Od objave mirovnega sporazuma med Izraelom in PLO je bilo ubitih že 39 Palestincev in 18 Izraelcev. »Realisti« na obeh straneh se bojijo, da bo vsakršno zavlačevanje uresničitve mirovnega dogovora spodbudilo skrajneže k se večjemu nasilju.

Jicak Rabin je izrazil upanje, da se bosta z Arafatom najpozneje v naslednjih desetih dneh dogovorila o spornih vprašanjih, ki zadevajo predvsem varnost, nadzor na mejah in velikost območja okrog Jeriha, ki naj bi pripadlo Palestincem. (Reuter)

Palestinska osvobodilna organizacija še ni opravila vsega dela

TUNIS - Čeprav naj bi Zahodni breg in Gaza dobili avtonomijo, Palestinska osvobodilna organizacija (PLO) poudarja, da s tem njeno delo se ni končano. PLO si je 30 let prizadevala, da bi zastopala milijone Palestincev, ki živijo v izgnanstvu ali pod izraelsko okupacijo; tudi zdaj ne namerava pustiti na cedilu tistih, ki jih palestinsko-izraelski mirovni sporazum ne vključuje. PLO se bo zdaj osredotočila na Zahodni breg in Gazo, vendar pa bo imela v prihodnje organizacija svoja predstavništva v tujini, ki bodo tudi v prihodnje delovala podobno. »PLO bo obstajala toliko časa, dokler ne bo dosežena neodvisnost, torej vse dokler ne bosta rešeni se dve vprašanji: vzhodni Jeruzalem in begunsko vprašanje. Do ustanovitve palestinske države bo PLO ostala najvišji vrhovni organ,« je izjavil član izvršnega komiteja PLO Sullejman Najab. Zato bo ustanovljena nova Palestinska nacionalna oblast (PNA), ki bo imela enake pristojnosti kot PLO s sedežem v Tunisu. Sprva bo člane PNA imenovala PLO, sredi prihodnjega leta pa bodo izbrani njeni novi člani. Vodja PLO Jaser Arafat se ni imenoval članov PNA, vendar pa je pričakoval, da jih bo izbral skupaj s se nekaterimi starimi člani PLO. Pri imenovanju članov bodo sodelovali tudi Palestinci z Zahodnega brega in Gaze, ki so dobili vpliv zaradi sodelovanja pri palestinsko-izraelskem mirovnem sporazumu. Čeprav se se niso dogovorili o natančnih načrtih, pa nekateri visoki predstavniki PLO napovedujejo, da bo morala večina predstavnikov Palestinske osvobodilne organizacije, ki imajo vlogo ministrstev, svojo izvršilno moc prenesti na posebne oddelke PNA. Odločitev ne zadeva tistih nacionalnih oblasti, ki se bodo ukvarjale z diplomatsko in mednarodno dejavnostjo ter z vojaškimi in izseljenjskimi zadevami. Med taksne sodi tudi zunanepolitični svet, ki ga vodi Faruk Kaddumi, svet za izseljenjska vprašanja in svet za mednarodne zadeve pod vodstvom Mahmuda Abbasa (Abu Mazema), človeka, ki je podpisal mirovni sporazum z Izraelom. Nekateri sveti bodo iz osvobojenih obmo-

cij prenesli le del svojih pristojnosti. Tako bo imela na primer PLO še vedno svet za socialna vprašanja tudi na nekaterih drugih območjih. »Za nekatere pristojnosti bo odgovoren novoustanovljen svet pri PNA, vendar pa bo PLO še vedno skrbela za pomoč ljudem, ki živijo v izgnanstvu,« je povedal Najab, ki je na celu PNA.

»Prav zato ne bodo vsi člani vrhovnega komiteja PLO tudi v PNA. Sedež PLO bo tudi v prihodnosti zunaj zasedenih območij,« je dodal Najab. Prav tako je se nejasna politična sestava PNA, čeprav naj bi imel Fatah v njej veliko sedežev. Fatah je bil gonilna sila mirovnega sporazuma, podpirala ga je tudi Najabova Palestinska ljudska stranka in tunizijska frakcija Demokratske fronte za osvoboditev Palestine, ki zdaj pripada skupini, na zasedenih ozemljih znani kot Fida. Prejšnji teden je Arafat izvršnemu komiteju povedal, naj bi bili Palestinski nacionalni sveti nekakšne regionalne formacije, pomenili naj bi ravnotežje med muslimani in kristjani, med moškimi in ženskami. Fatahovi zagovorniki se se niso odločili, ali bodo sodelovali v PNA. Kljub temu pa to ni najbolj pomembno vprašanje, s katerim se pred izraelskim umikom ukvarja vodstvo PLO v Tunisu. Le 400 vojakov v sestavi nove palestinske policije namreč ve - ne pa tudi kakih 300 vojakov ter 600 članov političnih oddelkov - kdaj se bodo vrnili v sveto deželo, če se sploh bodo. »Nimamo nobenega trdnega načrta,« je izjavil neki visji uradnik. Hakam Balawi, palestinski veleposlanik v Tunisu, je izjavil, da bodo družine tistih Palestincev, ki bodo odšli na osvobojeno ozemlje, ostale v Tuniziji do prihodnjega poletja, seveda, če imajo soloobvezne otroke. Abu Mazen opozarja, da imajo velike finančne težave: »Pomanjkanje denarja je največja ovira. Kako naj se selimo?« je izjavil Mazen. Neki mlajši vodja, ki je moral Gazo zapustiti pred tremi leti, pa meni, da bi se morala PLO zavedati se necesa: »Kam pa sploh gremo? Se naši voditelji zavedajo, da tam, kamor smo namenjeni, sploh ni his?«

Abdelaziz Barrouhi / Reuter

»Welcome to Gaza« - še dolgo le pobožna želja (Telefoto: AP)

SRBIJA / PREDVOLILNO ZATIŠJE

Socialisti za zmago ne potrebujejo niti kampanje

BEOGRAD - Srbska oblast povsem mirno pričakuje volitve v republiški parlament. Vsaj vtis daje tak, saj je kampanja Milosevičevih socialistov blede. Ne spremljajo je več velikanski mitingi in ognjeviti predsedniškovi govori. Njegovi ideološki nasledniki Goran Perčević, Ivica Dadić in Dušan Djogo, najmlajši funkcionarji stranke, ne bi s svojo sposobnostjo javnega nastopanja napolnili niti vaske kinodvorane. To preprosto dejstvo je zaskrbelo - opozicijo.

Pri Deposu so prepričani, da navidez uspravna vladajoča garnitura spet na tihem spletkari. Pred tremi leti je v času volitev vsak tretji mladenič, ki naj bi podpiral Vuka Draskovića, dobil poziv na vojaško vajo. Takrat so za Milosevića in njegove glasovali celo mrtvi. Opozicija je odkrila kar nekaj tovrstnih primerov. Namesto pokojnikov, katerih imena so se znasla na spiskih volilcev, so glas za socialiste oddali kar člani komisij - socialisti seveda. Marsikomu so tudi zagrozili, da bo ostal brez dela, če na volilnem lističu ne obkroži številke pred imenom srbskega vožda.

Lani je bila volilna prevara se precej bolj učinkovita. Ob osmih zvečer so volišca zaprli, polne skrinjice pa so nato prenočile kar v prostorih ob-

cinskih sodisc, kamor opozicija seveda ni smela. Ponoči je po približnih ocenah izginila najmanj petina opozicijskih glasov.

Kaj si bo oblast izmislila tokrat? To vprašanje vse bolj buri duhove v vrstah opozicije. Svojevrstna prevara je že sam datum volitev - 19. decembra, pravoslavni praznik svetega Nikola. Takrat namreč v vsakem tretjem srbskem domu pripravijo veseljačenje za sorodnike in prijatelje. Vuk Drasković je to nakano spregledal, zato poziva državljane, naj najprej glasujejo in sele nato praznujejo.

Prav tako je sporno dejstvo, da so le v dveh od skupno devetih volilnih enot sestavili nove seznime upravičencev. Kot da v letu dni ni nihče umrl in nihče dopolnil 18 let. Drasković prav tako trdi, da ima nekaj tisoč Milosevičevih pristavev več osebnih izkaznic, kar pomeni: en socialist - dva glasova. Zakonitost takega početja je seveda že druga zgodba.

Srbsko ustavno sodisce je sklenilo, da se sme voliti tudi brez matične številke. Verodostojen dokument je že prijavnica bivališca, ki pa jo imajo tudi begunci. Lahko se torej zgodi, da bodo o politični usodi Srbov odločali Srbi - z drugega brega Drine.

Zarko Rajković

NOVICE

Sojenje nekdanjemu članu tajne policije

PRAGA - Včeraj so pred plzenskim vojaškim sodiščem začeli soditi nekdanjemu članu tajne komunistične policije Vaclavu Wallisu, obtoženemu, da je tajne informacije prodajal vodilnemu češkemu poslovnemu Viktorju Kozenyju, vodju Harvard Capital and Consulting, tretji največji investicijski fondaciji. Med drugim naj bi Wallis posredoval podatke o drugih investicijskih skladih, podjetjih, ki jih bodo privatizirali, in o zasebnem življenju nekaterih čeških politikov. V devetih mesecih naj bi Wallis tako zaslužil 500 tisoč kron (16, 900 ameriških dolarjev), policija pa ga je razkrinkala lanskega decembra. Sodbo bodo predvidoma izrekli 21. decembra, Wallisu pa lahko prisodijo do 10 let zaporne kazni. (Reuter)

Na Portugalskem zmagala opozicija

LIZBONA - Opozicijska socialistična stranka je včeraj slavila zmago na občinskih volitvah. Čeprav so premagali vladajočo socialdemokratsko stranko, ne bodo sklicali predčasnih volitev. »Rekli smo, da ne bomo zahtevali razpustitve parlamenta in res je ne bomo zahtevali,« je izjavil voditelj socialistov Antonio Guterres. Naslednje parlamentarne volitve bodo konec leta 1995, vendar se bosta socialdemokratska in socialistična stranka spopadli že prihodnje leto na volitvah za evropski parlament.

Socialisti so dobili približno 40 odstotkov glasov, socialdemokrati 34 odstotkov, komunistična stranka 12,5 odstotka, desničarski krščanski demokrati pa 8,5 odstotka. Število volilcev, ki glasujejo za komunistično partijo, je nespremenjeno od leta 1989 kljub razpadu Sovjetskega imperija in zavezanosti ortodoksnim časom Brežnjeva. Komunisti so obdržali skoraj vseh 50 občinskih svetov, ki so si jih izborili pred stirimi leti. (Reuter)

MADŽARSKA / KDO BO NASLEDIL ANTALLA?

Premier bo najverjetneje dosedanji namestnik

Vodstvo Demokratičnega foruma izbira kandidata, ki ga mora potrditi še parlament

BUDIMPESTA - Madžarski politiki so v ponedeljek začeli iskati novega predsednika vlade, da bi zapolnili mesto, ki ga je do svoje smrti zasedal Jozsef Antall. V starosti 61 let je Antall umrl v nedeljo, potem ko se je dolgo bojeval z rakom; njegovo mesto ostaja prazno.

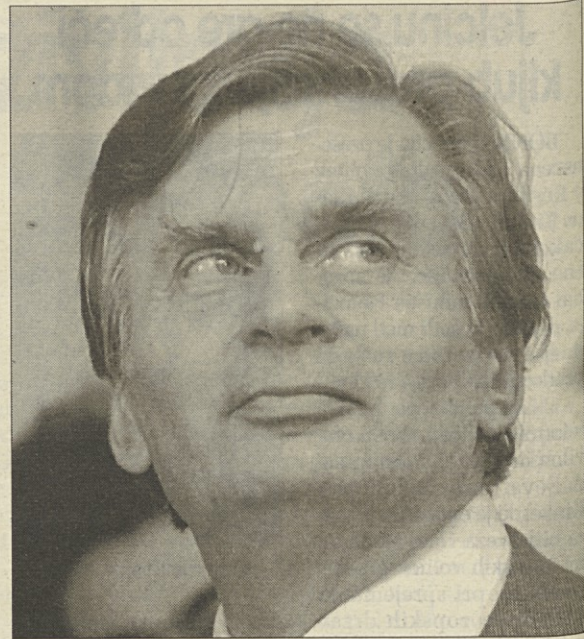
Vodstvo Madžarskega demokratskega foruma (HDF) se je sestalo v ponedeljek zvečer; na sestanku se bodo

odločili o kandidatu, ki naj bi zasedel mesto predsednika vlade. Njegovo ime bodo sporočili predsedniku republike Arpandu Gönczu. Nekateri menijo, da je najresnejši kandidat za izpraznjeno mesto Peter Boross, ki je med večtedensko odsotnostjo nadomestil bolnega Antalla. »Največja odlika politike HDF je njena kontinuiteta in možnost napovedovanja njene politike,« je

izjavil nekdo, ki pozna madžarske politične stranke in tako je odgovoril tudi na vprašanje, ali obstaja možnost, da bo Boross ostal vodja stranke. Karoly Herenyi, tiskovni predstavnik stranke, je izjavil, da je bil ponedeljkov sestanek sklican zato, da bi izbrali Antalovega naslednika, vendar pa ni hotel omeniti imen možnih kandidatov. Po ustavi ima Göncz možnost, da po pogovoru s parlamentarnimi strankami sam imenuje predsednika vlade. Novi ministrski predsednik mora dobiti večinsko podporo v parlamentu, ni pa nujno, da je kandidat član Demokratičnega foruma. Nekateri kot možnega predsednika vlade omenjajo ministra za obrambo Lajosa Fura, drugi ministra za finance Ivana Szaba, lahko pa bi bil imenovan tu-

Drnovsek izrekel sožalje sorodnikom pokojnega madžarskega premiera

LJUBLJANA - Predsednik slovenske vlade dr. Janez Drnovsek je sorodnikom preminulega madžarskega premiera in sedanjemu premieru Petru Borossu izrekel sožalje ob smrti Jozsefa Antalla. »V Sloveniji je bil dr. Jozsef Antall znan kot pogumen državnik, visokih človeških vrlin, ki je v odločilnih trenutkih Madžarsko cvrsto vodil po poti krepitve mednarodnega sodelovanja in v boljšo prihodnost,« je med drugim v sožalni brizgovki zapisal slovenski premier. (STA)

Jozsef Antall (Telefoto: AP)

di predsednik HDF Sander Lezsak. Zadnji je javno povedal, da si ne želi tega položaja, nekateri člani HDF pa niso navdušeni nad Furam, ker je bil lani kot strankin vršilec dolžnosti na celu razkola, ki ga je sprožil radikalno desno krilo stranke. Desna struja pod vodstvom pisatelja Istvana Csuska se je v začetku leta ločila od HDF

in tako oslabilo desnorsko koalicijsko, ki ima v parlamentu večino. Szabo je popularen med zakoreninjenimi člani HDF, vendar pa jim primanjkuje izrazite osebnosti, da bi premagali vzpenjajočo se Socialistično stranko, ki je nastala iz nekdanjih reformiranih komunistov.

Emil Varadi / Reuter

ZDA / NASA NADVSE ZADOVOLJNA

Posadka Endeavourja spet na Zemlji Uspešno je popravila teleskop Hubble

Sedaj bo ameriški kongres bržkone lažje podprl nadaljnje načrte ameriške vesoljske ustanove

CAPE CANAVERAL - Sedem astronautov posadke vesoljskega trajekta Endeavour se je v ponedeljek vrnilo na Zemljo, potem ko je uspešno zaključilo odpravo, ki je imela nalogo popraviti vesoljski teleskop Hubble in dvigniti Nasin padajoči ugled. Pri Nasi so bili tokrat res vsestransko uspešni.

Vesoljsko ladjo je upravljal poveljnik Dick Covey. Na svojo prisotnost je opozorila z glasnim pokom, ko je dvakrat prebila zvočni zid, nato se je nenadoma pojavila iz teme in mehko pristala brez luči oziroma električne energije ob 5.25 zjutraj po srednjeevropskem času. Pri Nasi so poudarili, da so astronauti med enajstdnevno odpravo morali opraviti vrsto vesoljskih »sprehodov«, zato da bi popravili napake teleskopa Hubble, a vse je potekalo kot po olju.

Cim se je vesoljski trajekt po pristanku ustavil v soju luči na pristajalni stezi vesoljskega centra Kennedy na atlantski obali v Flori-

di, se je oglasil poveljnik Covey in dejal: »Spet smo tu.« Po radiu mu je Ken Cockrell s kontrole v Houstonu sporočil: »Zahvaljujemo se vam za brezhiben polet. Nestrpno čakamo na trenutek, ko bomo lahko po vaši zaslugi uporabili teleskop Hubble, ki nam bo sedaj končno omogočil, da bomo z njim se globlje pogledali v naše vesolje.«

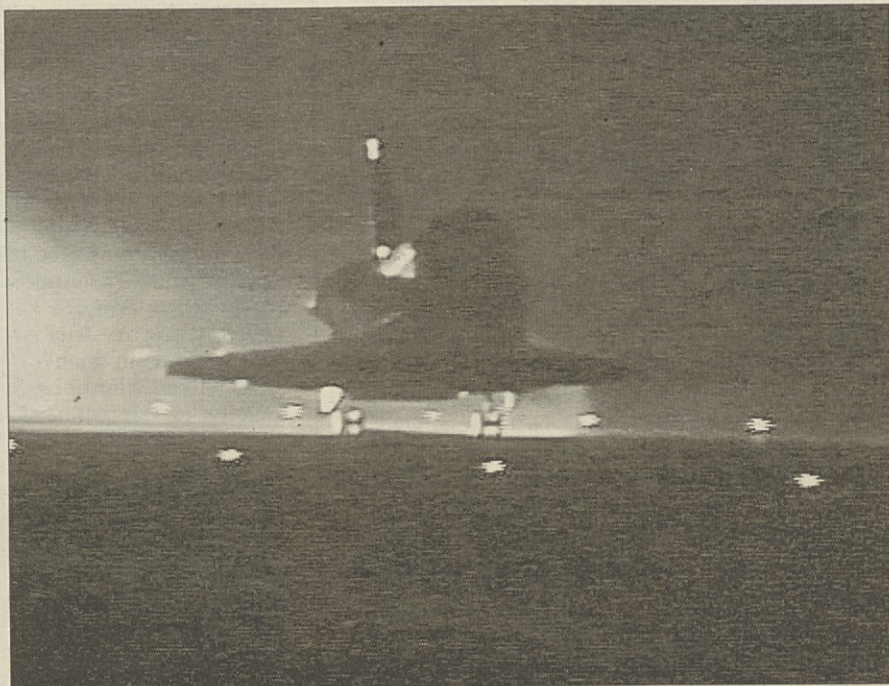
Story Musgrave, Jeff Hoffman, Tom Akers in Kathy Thornton so popravljali napake teleskopa, vrednega skoraj tri milijone dolarjev, kar 35 ur in 28 minut in s tem postavili nov svetovni rekord. Nasa je poleg tega tudi upala, da bo enajstdnevna odprava koristila padajočemu ugledu agencije in dokazala, da so astronauti resnično usposobljeni za vzdrževanje ogromnega satelita, na primer morebitne bodoče vesoljske postaje.

Jeremiah Pearson, načelnik Nasinega odseka za vesoljske polete, je izjavil, da je bila odprava res uspešna in je dokazala, da je agencija

sposobna izpeljati obljubljene nacrte. Ker je bila odprava uspešna, se bo Nasa lažje predstavila amerišskemu kongresu, ki seveda odloča o finansiranju agencije.

Na tiskovni konferenci sta v nedeljo Musgrave in Covey iz vesolja izjavila, da posadka kljub velikemu veselju ni praznovala uspeha odprave, čeprav se je po zadnji misiji v vesolju vsem odvalil kamen od srca, ko so končno popravili Hubble in ga zopet utirili v orbito. Hoffman, ki je Musgrava spremljal pri treh pohodih, je poudaril, da je posadka pokazala veliko sposobnost pri delu zunaj vesoljske ladje. Poleg omenjenih so posadko sestavljali se kopilot Ken Bowersox in svicarski astronaut Claude Nicollier.

Odprava, ki se je pravkar zaključila, je bila zadnja od sedmih, ki so jih letos nacrtovali. Sestdeseta odprava vesoljskega trajekta je predvidena za 27. januar 1994, takrat pa bo član posadke prvič tudi ruski astronaut.

Endeavour je kljub temi brezhibno pristal na oporišču Kennedy (Telefoto AP)

I Z R A E L

Mrtvo morje čaka na prekop

LUIGI SANDRI / ANSA

TEL AVIV - Izrael, PLO in Jordanija so mnenja, da bi izgradnja prekopa do Mrtvega morja zagotovila Bliznjemu vzhodu ogromen vir energije in zasluzka, a mednarodna skupnost (in z njo tudi Italija) se se obotavlja, da bi financirala ta znanstvenofantastični načrt, ker med drugim se ni jasno, ali hočejo to najglobljo depresijo na svetu povezati s Sredozemskim ali z Rdecim morjem.

Mrtvo morje meri 980 kvadratnih kilometrov, je dolgo 80, široko pa 18 kilometrov. Največja globina tega jezera brez odtoka, v katero se izliva reka Jordan, je 399 metrov, vodna gladina jezera pa se nahaja 394 metrov pod morsko gladino. Po sredini tega jezera poteka meja med Izraelom in Jordanijo, ki se ravno nadaljuje do 180 kilometrov oddaljenega Rdečega morja, kjer sta drug ob drugem izraelski Eilat in jordanska Akaba.

Kot rečeno, je Mrtvo morje najnižja depresija na svetu. Nič čudnega torej, da je to dejstvo že v prejšnjem stoletju razvnelo fantazijo Theodorja Herzla, očeta sionizma. Prav on je prvi sprožil zamisel o prekopu do 90 kilometrov oddaljenega Sredozemskega morja. Zaradi višinske razlike bi lahko na tem prekopu zgradili orjasko elektrarno, voda Sredozemskega morja bi ceneno poganjala vodne turbine in proizvajala električno energijo.

Po ustanovitvi izraelske države leta 1948 sta tako Izrael kot kasneje tudi Jordanija zacela sistematično izkoriščati sol iz Mrtvega morja, ki je s svojo 27% slanostjo najbolj slano »morje« nasega planeta, tako da v njem ni ne rastlinskega ne živalskega življenja. Na Herzlovo zamisel pa niso pozabili, saj jo je v sedemdesetih letih ponovno predlagal izraelski državnik Jigal Allon. Načrtovanje pa so takoj opustili, ker bi se najkrajša uresničljiva trasa prekopa začela na območju Gaze, ki so jo Izraelci zasedli v sestrnejni vojni leta 1967. To območje bi Izraelci le s težavo nadzorovali; »prividu« pa se Izraelci niso odpovedali, le da so se sedaj ogrevali za alternativno traso do Rdečega morja. Ze res, da bi bil ta prekop dvakrat daljši, a za Izraelce sprejemljivejši, ker bi lažje našli skupen jezik z Jordanijo kot s Palestinci.

Po začetku madridske konference o miru na Bliznjem vzhodu je Izrael se vedno vztrajal na projektu »Rdečemo Mrtvo morje«. Letosnjega maja pa se je Italija ponudila, da financira studijo o izvedljivosti, a le pod pogojem, da bi se z uresničitvijo prekopa vsi strinjali, ali pa, da mu vsaj ne bi nasprotovali. S sporazumom med Izraelom in PLO 13. septembra so sklenili ustanoviti koordinacijski izraelsko-palestinsko-jordanski odbor za izkoriščanje Mrtvega morja in morda za od-

prtje prekopa od Gaze do Mrtvega morja.

Ko pa je pred časom v Jeruzalemu zunanji minister Simon Peres sprejel podtajnico za zunanje zadeve Lauro Fincato, je sef izraelske diplomacije ponovno zaprosil za italijansko podporo pri uresnitvi projekta Rdečemo morje. Zakaj Izrael po sklenitvi sporazuma s PLO se vedno vztraja na rdecemorski varianti, ni povsem jasno. Ob geopolitičnih razlogih (Palestinci) temu bržkone botruje tako gospodarski kot ekološki račun. Ze res, da bi bila ta trasa dvakrat daljša kot sredozemska, a tehnično lažje izvedljiva, ker na trasi ni nobene gričevnate pregrade, saj poteka po dolgem Uadi el Arab, neke vrste dolini, ki se položno spušča proti Mrtvemu morju in je le podaljšek Jordanskega jarka. Med drugim bi lahko odpravili pristanišči Eliat in Akabo, ki skodujeta ekosistemu Rdečega morja, ker bi lahko uresnili skupno izraelsko-jordansko pristanišče v notranjosti Uadija el Araba, ki bi bilo bližje gospodarskim središčem obeh držav. Nenazadnje je treba omeniti, da je Rdečemo morje cistejše od Sredozemskega in da dotok nove vode v Mrtvo morje ne bi smel povzročiti hujših zleptov pri izkoriščanju soli. Seveda pa je se vedno neznanka, kako bo ta faraonski načrt vplival na podnebje celotnega območja.

ZDA / KER CLINTON RAD ZAMUJA

Veleposlaniki so besni

WASHINGTON - V Washingtonu akreditirani veleposlaniki so ameriskemu predsedniku Clintonu dali negativno oceno iz vedenja, ker prihaja stalno z zamudo in ker tudi desetkrat spremeni uro zmenka in se obdaja z nesposobnimi sodelavci, ki streljajo kozle. Washington Post je stopil v stik s skoraj vsemi veleposlaniki in ugotovil, da v zaupnih sporočilih svojim vladam veleposlaniki imajo Clintona za »nevedneža«, »objestnega«, »naivnega« in cloveka »brez zanimanja«. Neki veleposlanik naj bi celo poudaril, da so po Clintonovi izvolitvi postavili pravo železno zaveso med njim in veleposlaniki zavezniskih držav. Drugi pa je primerjal Washington z Moskvo za casa Leonida Brežnjeva.

Najbolj uzaljeni so Francozi in An-

glezi, tradicionalni privilegirani sogovorniki ameriških administracij. Francoze moti, da sedanja administracija daje prednost azijskim veleposlanikom. Manj razlogov za uzaljenost imajo Angleži, ki pa jih vseeno moti, da je navaden lakaj zaustavil njihovega obrambnega ministra Rifkinda, ki je bil povabljen na sprejem v Belo hišo. Ogorčeni so tudi Spanci, Clinton je njihovega kralja Juana Carlosa povabil na čaj, a je nato kar 11-krat spremenil uro tega zmenka.

Med Clintonovimi svetovalci je v zobeh predvsem George Stephanopoulos. Sto diplomatov je s soprogami placalo vstopnico za neko njegovo predavanje, a Stephanopoulos je prišel skoraj z dveurno zamudo in predavanje končal po desetih minutah.

FILIPINI / SMRTNA KAZEN

Nimajo plinskih celic, električni stol pa ne dela

MANILA - Filipinski predsednik Fidel Ramos je včeraj podpisal zakon o ponovni uvedbi smrtno kazni, ki jo je leta 1987 po strmoglavljenju diktatorja Faerdinanda Marcosa odpravila predsednica Corazon Aquino.

Zakon, ki mu že nasprotujejo organizacije za zaščito clovekovih pravic, predvideva smrtno kazeno v plinski celici za morilce, ugrabitelje, prekupevalce z mamili, posiljevalce in celo za tatove avtomobilov. Na smrt pa bodo obsodili tudi tiste vladne funkcionarje, ki si bodo nezakonito prisvojili vsote nad 1,8 milijona dolarjev.

Trenutno pa bodo morali še počakati, ker nimajo več nobene plinske celice. Tudi zakonsko do-

polnilo, da bi zacasno uborabljali električni stol, ni izvedljivo, saj je to napravo pred časom pokvaril požar zaradi kratkega stika.

S temi problemi pa se ne ubadajo gverilci maocistične Nove ljudske armade in niti islamski separatisti, ker pri tem uporabljajo kalasnikove ali celo navadno hladno orožje. Samo v zadnjih dneh so pobili 16 civilistov, drugih 14 pa so ranili. Kljub temu predsednik Ramos upa, da bodo uspešna prihodnja pogajanja z islamskimi uporniki in komunističnimi gverilci. Islamska osvobodilna fronta je namreč opustila zamisel o ločitvi in bi se sprijaznila že z avtonomijo filipinskih islamskih pokrajin.

NOVICE

Požar v tovari: šestdeset mrtvih

PEKING - Sestdeset mrtvih je tragicni obračun požara, ki je izbruhnil v neki tekstilni tovarni v južnokitajskem Fuzhouju in ki se je razširil tudi v spalnice zaposlenih. Vzroki požara se niso znani, oblasti so vsekakor uvedle preiskavo, saj je bilo v zadnjem obdobju vse preveč požarov, ki so prizadeli obrate, last tujih vlagateljev. Obstaja namreč upravičen sum, da tudi tokrat tajvanski vlagatelji niso poskrbeli za varnostne sisteme v tej tekstilni tovarni.

V ZDA ima vsak četrti študent orožje

WASHINGTON - Po zadnjih statističnih podatkih ameriškega pravosodnega ministrstva ima vsak četrti študent orožje, kar 12% studentov pa ima orožje stalno pri sebi. Po trditvah floridskega kriminalista Thomasa Blomberga fantje nosijo orožje iz strahu pred napadi, a s tem posredno prispevajo, da je vedno več nasilja. To bo seveda nov adut, s katerim bo Clinton poskušal izsiliti od kongresa nov zakon, ki bo se dodatno omejeval prodajo in posest strelnega orožja.

Privatizirali tudi pisma Božičku

LONDON - V Veliki Britaniji privatizacija ni obsla niti postne službe za Božička. Kakih 600 tisoč britanskih otrok je vsako leto naslovilo svoje želje na naslov: »Božiček, Severni tecaj«. Do sedaj so vsa pisma romala v posebni urad na pošti, odslej pa bo neko zasebno podjetje »brezosebno« in »hladno« odgovarjalo na ta pisma.

AVSTRIJA / VOLITVE 1994

Zeleni upajo v 12 sedežev v parlamentu

Stojsičevi zagovoljen mandat

CELOVEC - Brez velikih presenečenj se je v nedeljo v koroški prestolnici končal tridnevni zvezni kongres avstrijskih Zelenih.

Kot smo že kratko poročali, je v središču zborovanja bila izvolitev zvezne kandidatne liste za državnozborske volitve leta 1994. Za glavno kandidatko je s 94 odstotkov vseh glasov bila izvoljena sedanja klubska predsednica Madelaine Petrovič, na drugo mesto pa so delegati uvrstili gradiscansko Hrvatice in sedanjo manjšinsko govnico Zelenih Terzijo Stojsičevo.

Le-ta ima s to uvrstitvijo že zagotovljeno mesto v državnem zboru, seveda pod pogojem, da Zeleni pri volitvah presežejo 4-odstotno klavzulo.

Tretje mesto na kandidatni list zaseda poslanec Johannes Voggenhuber, dokaj nepričakovano pa je 5. mesto ekonomista in zagovornika avstrijskega pristopa k Evropski uniji van der Bellena.

Glavna kandidatka Petrovič je poudarila, da je optimistična, da bodo Zeleni s sklenjenim kandidatno listo dosegli svoj cilj, namreč osvojitve 12 sedežev v avstrijskem parlamentu (trenutno 10). Pozitivno je izpostavila visoko uvrstitev manjšinske kandidatke Terzije Stojsič. (I.L.)

NOVICE

Trije mrtvi zaradi požara v stanovanjskem bloku za tujce

GRADEC - Trije mrtvi ter 14 deloma težko ranjenih. To je strašna bilanca požara v neki stanovanjski hiši v Gradcu, v kateri so živeli večinoma tujci. Med smrtnimi žrtvami sta dva turška državljana ter Avstrijka, vzrok za strahovit požar paje bila malomarnost brezdomca, ki je prenočil v kleti stanovanjskega bloka in zaradi nizkih temperatur zanetil odprt ogenj. Požar v stanovanjskem bloku v predmestju Schönau-Gürtel je izbruhnil v ponedeljek zjutraj ob četrti uri ter se bliskovito razširil po celem stanovanjskem bloku, v katerem živi nad 50 ljudi.

Umr nekdanji avstrijski vicekancler Fritz Bock

DUNAJ - V 82. letu starosti je konec preteklega tedna umrl Fritz Bock, nekdanji vicekancler in dolgoletni minister za trgovino v vladi kanclerja Klausea. Bock je bil leta 1945 med ustanoviteli ljudske stranke (ÖVP), leta 1949 bil izvoljen v državni zbor, leta 1956 je postaj minister in kasneje vicekancler. Obe funkciji je izvršil do leta 1968.

AVSTRIJA / TISKOVNA KONFERENCA ŽUPANA ZILKA TEDEN DNI PO ATENTATU

Nauk krvavega nasilja je odločni »ne« novemu fašizmu

Dunajski župan poskrbel za medijski dogodek leta 1994 v Avstriji

IVAN LUKAN

DUNAJ - »Tisti, ki so mislili, da jim bo uspelo, da mi bodo zavezali jezik, so se zmotili; - boj proti vsaki obliki desnega fašizma se mora nadaljevati, vsako popuščanje bi bilo usodno. To je nauk iz krvavega terorja, s katerim je bila Avstrija soočena v zadnjih dneh«.

S temi svarilnimi besedami se je včeraj dunajski župan Helmut Zilk, samo osem dni po bombnem atentatu, pri katerem je bil težko ranjen, na improvizirani tiskovni konferenci v 17. nadstropju dunajske splošne bolnišnice (AKH) spet vključil v politično življenje v Avstriji.

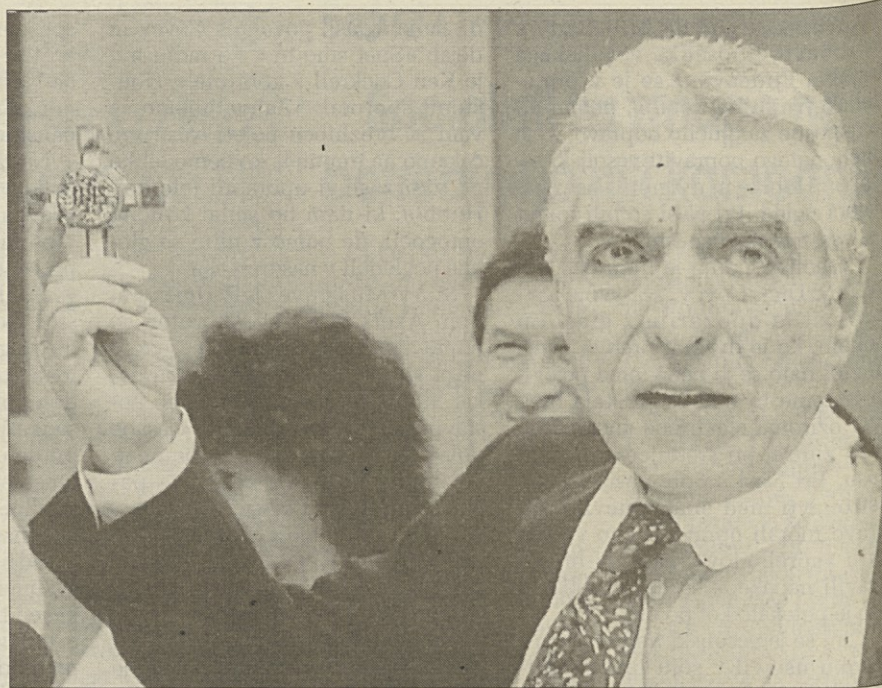
Zilk je s tiskovno konferenco hkrati poskrbel za medijski dogodek leta, saj so bili navzoči vse pomembne televizijske in radijske hiše, mednarodne agencije, časopisi itd. In prav to navzočnost je nekdanji direktor ORF izkoristil tudi za odločen obračun z desnimi skrajneži, ko je opozoril, da gre pri seriji bombnih atentatov v Avstriji za »novo metodo zahrbtnega umora, s katero hoče desni ekstremizem doseči destabilizacijo družbe in demokracije v Avstriji«. »Kdo to po zadnjih dogodkih ni spoznal, temu ni za pomagati«, je dodal Zilk in ob tem poudaril, da pred desnim nasiljem ne bo klonil. »Ostalo bom na položaju dunajskega župana vsaj do državnozborskih volitev (predvidoma jeseni leta 1994 - op. ured.), kajti izvenparlamentarni

opoziciji ne bom naredil uslugo, da ji bo uspelo poseči celo v personalne odločitve na vrhu avstrijske prestolnice«.

67-letni politik je v prisotnosti svoje soproge, gledališke igralka Dagmar Koller, zdravnikov, ter 18-letne tajnice Astrid Bilek, ki je pred tednom dni prav tako postala žrtev neonacističnega terorja v Avstriji, opisal tudi trenutek, ko je odprl eksplozivno pismo in pri tem bil težko ranjen na levi roki. »Nisem bil junak«, je odkrito priznal visoki politik in se zahvalil predvsem pri svoji soprogi, ki mu nudila prvo pomoč. »Izgubil sem veliko krvi, spremljal pa sem vse pri polni zavesti. Da mi zdaj manjkajo trije prsti ni nobena katastrofa, važno je, da živim«, je s solzami v očeh in krucifiksom v desni roki (»Moje življenje je v rokah Boga«), dejal župan.

Kot znano, je krvava serija bombnih atentatov z eksplozivnimi pismi v Avstriji bilo dejanje avstrijske desnoekstremistične scene, po večdnem zaslišovanju obeh, pretekli četrtek aretiranih neonacistov varnostni organi pa ne izključujejo, da so skrivni povzročitelji se na prostosti, moroda celo v Nemčiji.

Konkretno preverja kriminalna policija - s pomočjo nemških kolegov - alibi nekega voditelja desnoekstremistične scene v Berlinu, potem ko so predvsem nemški mediji na široko poročali o tesnih povezavah med av-

Dunajski socialdemokratski župan Helmut Zilk s križem: »O življenju odloča sam Bog«.

strijsko in nemško neonacistično sceno. V teh poročilih se je pojavil tudi vodja neke neonacistične organizacije v Berlinu, kateri se je baje tik pred serijo bombnih atentatov bilo v Avstriji.

Glede rezultatov zasliševanja obeh aretiranih osumljencev - preiskovalni sodnik ju je medtem premestil v preiskovalni zapor - varnostni organi ne povedo skorajda ničesar.

Potrdili so samo, da oba osumljenca, Peter B. in Alexander W., pripadata avstrijski desnoekstremistični organizaciji VAPO, eden od osumljencev pa je v nedeljo izdal lokacijo skladišča za razstrelivo. V njem so našli nad 20 kil razstreliva TNT, stare vojaške puske ter tudi posamezna dela za drugo orožje.

ZALOŽBA DRAVA

Knjiga kot sredstvo za uveljavitev

CELOVEC - Slovenske založbe na Koroškem so se v zadnjih letih vse bolj zavedale pomembnosti prisotnosti na knjižnem trgu - ali naj je to na Koroškem, v Avstriji, v Slovenji, ali na velikih mednarodnih sejnih. Odprla so se vrata tudi svetovnega trga.

Zadnji letosnji sejmski nastop založbe »Drava«, katero vodi Helga Mracnikar (slika), je bil na koroškem knjižnem sejmu, ki je so ga letos prvič predili v Beljaku.

V središču Dravine promocije je bila knjiga »Neues Europa - alte Nationalismen, Kollektive Identität im Spannungsfeld von Integration und Ausschluss« Helmuta Guggenbergerja in Wolfganga Holzingerja. Knjiga je pri publiki zaradi svoje aktualnosti in strokovnosti naletela na velik odmev.

Med Dravine knjižne novosti iz dvojezičnega programa letošnje jeseni pa sodijo poleg že omenjene knjige se publikacija o Romih in Sintih »Geboren bin ich vor Jahrtausenden«, ki jo je pripravila Beate Eder s predgovorom znanega psihiatra Ericha Hackla in knjiga »Am Ende der Philosophie? - Das gescheiterte Modell Jugoslawien - Fragen an Intellektuelle im Umkreis der Praxis« Grupp.

V tej knjigi se nemška avtorica Ursula Rütten sprašuje, ali je navzlic vojni opciji na bivšem jugoslovanskem prostoru za demokracijo med Ljubljano in Skopjem sploh še mesta? Založba »Drava« je

letos sodelovala tudi na frankfurtskem in ljubljanskem knjižnem sejmu. V Frankfurtu je stojnico »Drave« obiskal tudi avstrijski zvezni minister za pouk in umetnost Rudolf Scholten, vodja založbe, Helga Mracnikar, pa je s tem v zvezi izpostavila pomen in potrebo sodelovanja na obeh sejnih, pa čeprav so pogoji bistveno različni.

To se začena že pri stroških za stojnico, saj je Frankfurt celo cenejši kot Ljubljana, in se nadaljuje v splošnem odnosu do knjige in do razstavljalcev ter se posebej odraža se v lastnem vrednotenju.

»Nastop v Ljubljani je že zato važen, da zamejska založba kot je to Drava, ne izgubi stika z maticnim knjižnim prostorom in trgov«, je menila ravnateljica Helga Mracnikar in pri tem kritično pripomnila, da je prav ta maticni prostor in trg v preteklosti tudi dostikrat izgubil čut solidarnosti za potrebe zamejstva.

KOROŠKA / MOHORJEVA ZALOŽBA PREDSTAVILA:

Bogat knjižni dar za l. 1994

Poleg koledarja in Pratique otroška knjiga Dese Muck ter prevoda Wieserovega romana »Podkmoški gospod« in knjige R. G. Jacksona

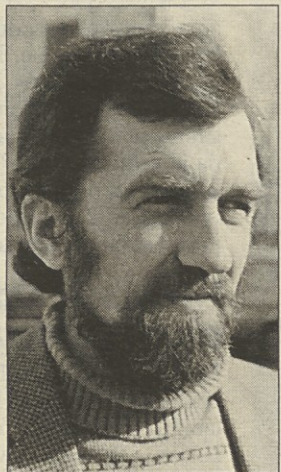
CELOVEC - Vodja celovške Mohorjeve založbe, Franc Kattinig, je te dni - skupaj z avtorji - na tiskovni konferenci v Celovcu predstavil skupek knjig, ki so namenjeni kot knjižni dar za leto 1994 vsem ljubiteljem Mohorjank doma in po svetu.

Od prvih let delovanja Mohorjeve družbe sredi prejšnjega stoletja do danes je bil namen založbe, med Slovenci siriti dobro čtivo, negovati lepo slovensko besedo ter posredovati tudi določen izobraževalni program. To je uspelo celovski Mohorjevi tudi letos, kljub pomanjkanju denarja in preobremenjenosti založniškega osebja.

Ob že znanih vseljudeških ljubljencih - Mohor-

ALOIS ANGERER

jevem koledarju in Pratici - obsega knjižni dar za leto 1994 se eno izvirno

Vodja Mohorjeve založbe v Celovcu Franz Kattinig.

mladinsko povest in dva prevoda.

Mohorjev koledar za leto 1994 se predstavlja v nekoliko prenovljeni obliki, saj poleg običajnih sporočil iz lastne hiše in koroške domovine vsebuje se zanimivo poglavje »Križi in znamenja na Koroškem« v odličnih barvnih slikah, in seveda tudi prispevke o narodopisju, slikarstvu, jezikoslovju in obsežno pisano branje domačih avtorjev. Pratika 1994 pa je po starem, izkušenem konceptu zbirka poučenega, praktičnega, razvedrilnega čtiva za a cloveka v današnjem času.

Desa Muck, tudi na (avstrijskem) Koroškem

mnogim znana kot voditeljica televizijskih oddaj za otroke (za otroško radijsko igro je prišla nagrada ljubljanske televizije - op. ured.) je tokrat dopolnila povestico iz lastnega otroštva, v kateri je zapisala resnično doživetje in naredila iz nje privlačno sodobno knjigo.

Koroški roman znane avtorice Dolores Wieser »Der Gurnitzer« je prvič prevedel v slovensčino že Janez Pucelj v 40-ih letih tega stoletja, vendar zaradi vojnih in drugih razmer ni izšel. Zdaj ga je hodiški župnik in pisatelj Lovro Kassel predelal, posodobil in ob 90-letnici avtorice pod naslovom »Podkmoški gospod« izdal kot »skromen in hvaležen poklon slavni ko-

roski pisateljici za njen prijazni odnos do nas in naše govornice ....«. Gre za ganljivo in pretresljivo zgodbo južne Koroške v dobi turskih vpadov z vsemi značilnostmi domace povesti.

»Vedno čili in zdravi« pa je naslov predelane knjige kanadskega zdravnika Roberta G. Jacksona, v kateri opisuje svojo rešitev gotove smrti s prilaganjem načina življenja naravi in njenim zakonitostim. Knjigo je napisal prav tako v 40-ih letih tega stoletja - vendar je presenetljivo sodobna in aktualna, tudi po zaslugi biologinje Tatjane Angerer, ki jo je posodobila in priredila. Uvršča se med najbolj priljubljene in cenjene knjige o skrbi za zdravje.

TAJNE SLUŽBE PRED SODNIKI

Agenti izpodbijajo trditve obtoženih

Uslužbenci Voma so pričali pred javnostjo

KRANJ - Zgodba o vlogu in kraji orožja iz kranjske vojašnice v začetku preteklega leta oziroma o različnih kaznivih dejanjih v zvezi s tem, ki se te dni razpleta v veliki sodni dvorani kranjskega temeljnega sodišča, kot kaže, se ne bo tako hitro zaključena. Tako gre vsaj soditi po dosedanjih obravnavah, ki jih redno spremljajo tudi novinarji. Slednji so bili vsaj posredno očitno tudi razlog za dve pravzaprav ne povsem običajni reakciji slovenskega obrambnega ministrstva. Eno je podpisal šef kabineta obrambnega ministra mag. Milan Zver. V njej v obliki obvestila za javnost sporoča, da so izjave osumljencev v »gorenjski orožarski zgodbi« na račun nekaterih delavcev ministrstva za obrambo neresnične in tendenciozne. Druga reakcija pa je prišla s strani nacelnika Varnostnega organa ministrstva za obrambo (Vomo) generalmajorja Andreja Lovšina, ki je sodisce zaprosil, naj v času pricanja pripadnikov Voma izprazni dvorano.

Toda po sklepu petčlanskega sodnega senata je bil tudi včerajšnji, sesti dan glavne obravnave, ko so pričali pripadniki Voma z Gorenjske, javen. Sesterica obtoženih, Jovan Crnjanski, Andrija Vestan, Milan Kopše, Saso Kokalj, Srečko Perger in Aleksander Ros, šest odvetnikov in namesnica javnega tožilca, so včeraj najprej prislulnili pricanju 37-letnega pripadnika Voma Francija B. Ta je največ časa posvetil svoji interpretaciji stanja v kranjski vojašnici ob koncu leta 1991 in v začetku leta 1992. Povedal je, da je po prevzemu vojašnice iz rok

JA oktobra leta 1991 v zvezi s ključji, ki odpirajo vrata hangarjev, »vladala velika zmesnjava«. Po njegovi oceni je lahko imel ključje, tudi tistega, ki je odklepal hangar številka 8, kjer je bilo takrat shranjeno orožje, »vsak, ki je to hotel«. Po prevozu vojaške opreme in orožja iz 150 vagonov na kranjski železniški postaji in njeni namestitvi v vseh 10 hangarjev kranjske vojašnice je po mnenju Francija B. trajalo kar nekaj časa, preden so se »stvari normalizirale«.

Nacelnik Voma za Gorenjsko Damjan M. je kot priča predvsem opisoval sistem varovanja kranjske vojašnice v spornem času in poudaril, da so orožje prvič v celoti popisali februarja leta 1992. Nazorno je predstavil stanje v vojašnici po odhodu JA (omenil je celo vrsto uničenih reči) in pripomnil, da so imeli večkrat tudi disciplinske probleme s takratnimi poklicnimi vojaki - enkrat so stražarje nasli celo v bližnjem gostišču. V popolnem nasprotju s trditvami obtoženega Crnjanskega, ki ga je po drugem dnevu obravnave neki neznanec zabodel z nožem, pa je Damjan M. zatrdil, da obtoženi nikoli ni neposredno sodeloval z varnostno službo, se manj pa naj bi slednja od njega »odkupila« kakršno koli informacijo ali premet. Nacelnik gorenjskega dela Voma je tudi zatrdil, da o identiteti neznancev, ki so lani poleti napadli obtoženega Kokalja, ne ve ničesar. »O tem sem izvedel iz sredstev javnega obveščanja«, je kratko odgovoril Damjan M. Sojenje se jutri nadaljuje.

Vine Bester

Miha Brejc in Andrej Lovšin: Agenti niso medijske zvezde (Foto: Srđan Živulović)

DIPLOMATSKA KRONIKA

Odpri slovensko veleposlaništvo

Peterle na obisku v Španiji - V Bruslju politični dialog z EU

LJUBLJANA - Slovenski zunanji minister Lojze Peterle je danes odpotoval na uradni obisk v Španijo, kjer se bo mudil do 16. decembra. Po množičnem mednarodnem priznanju Slovenije je to prvi uradni obisk na tako visoki ravni. Našo državo je Kraljevina Španija priznala januarja leta 1992, skupaj z drugimi članicami evropske dvanajsterice, diplomatske odnose pa sta obe državi vzpostavili marca letos. Avgusta letošnjega leta je začelo delovati tudi slovensko veleposlaništvo v Madridu, najvišje slovensko diplomatsko predstavništvo pa bodo slovesno odpri prav v času Peterletovega obiska. Seveda pa to ne bo prvo diplomatsko srečanje predstavnikov samostojne Slovenije in Španije. Se ko

je Slovenija čakala na mednarodno priznanje, je takratni zunanji minister Dimitrij Rupel obiskal Madrid. Prav tako sta se že večkrat srečala tudi premiera obeh držav, Drnovsek in Gonzales. Nazadnje na letosnjem dunajskem vrhu Sveta Evrope.

Komaj teden dni po prvih pripravljalnih pogovorih o sporazumu o pridruženem članstvu med Slovenijo in Evropsko unijo (ki so bili prejšnji teden v Ljubljani), že prihaja do političnih pogovorov med našo državo in EU. Državni sekretar v ministstvu za zunanje zadeve Ignac Golob se bo namreč danes v Bruslju pogovarjal z državnimi sekretarji trojke EU, tj. s predstavniki Belgije, Danske in Grčije.

Margareta Jarc

STRANKE / ZDRUŽEVANJE NA SREDINI

Mala koalicija še korak bližje združitvi

Precej mirno sprejeli izstop Franceta Bučarja

LJUBLJANA - Demokratska stranka je med tremi partnericami »male koalicije« (sestavljajo jo socialisti, ekozeleni in demokrati) se vedno najbolj zadržana do napovedane spomladanske združitve z liberalnimi demokrati. Na sobotnem glavnem odboru demokratov se je pokazalo, da je združitev male trojke zelo realna in celo nujna, kljub nasprotovanju nekaterih občinskih odborov (denimo Ljubljane Centra, Jesenice...). Zgodila se bo predvidoma konec januarja ali v začetku februarja, vsekakor pa pred lokalnimi volitvami. Nobena od treh malih strank namreč sama nima veliko možnosti za preživetje. Socialisti so sicer podedovali močno občinsko mrežo, ki pa brez republiške centrale pocasi propada. Ekozeleni so po razkolu »matične« zelene stranke ostali skoraj brez lokalnih organizacij. Tudi demokrati so znani kot stranka z »močnimi« posamezniki na republiški ravni, ki pa nima močnega zaledja. Čeprav se trojka se vedno ni lotila najbolj neprijetnih vprašanj (ime stranke, novi predsednik, ki ne sme biti z vrha nobene od dosedanjih strank), je uspeh projekta združitve zelo verjeten. Morda je glavni

odbor Demokratske stranke tudi zato soračerno mirno sprejel nedavni izstop enega svojih vidnejših članov - Franceta Bučarja. Prav Bučar je namreč spadal med tiste demokrate, ki niso bili naklonjeni povezovanju središinskih strank.

Precej bolj problematično je povezovanje z LDS. Občinski odbori DS so v soboto poudarjali, da bi moralo združevanje potekati postopoma - z liberalnimi demokrati sele na koncu. Največ težav povzroča dejstvo, da je LDS najmočnejša vladna stranka, DS, ZESS in SSS pa so v opoziciji. Mala trojka naj bi že na začetku pogajanj povedala, da ne namerava vstopiti v vladno koalicijo, kar verjetno pomeni, da namerava svoj morebitni vstop v vlado drago prodati. To tudi kaže, da bo LDS za združitev prisiljena ponuditi trojki več, kot bi ji po njeni parlamentarni teži pripadalo. LDS je bila v dosedanjih pogajanjih sicer sila radodarna, vprašanje pa je, ali bo tako ravnala tudi po tem, ko bo sprejet proračun. Prav ta dokument bo namreč (spet) ključni preizkus trdnosti koalicije in vladne ekipe sploh, s tem pa tudi indikator morebitnih resnih sprememb medstrankarskih razmerij. Tanja Staric

Igramo se državo in učimo se Evrope - v Albaniji

JELKO KACIN

V naši državi se gre oblast državo zares, kar vedno znova in javno dokaže. Poučne dokaze smo videli pretekli teden ob obisku predsednika v prijateljski Albaniji.

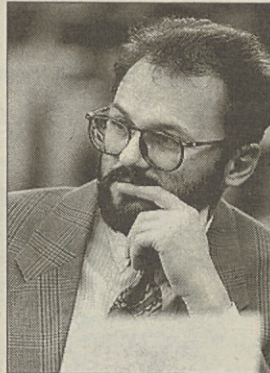
Predsednik Kučan je odpotoval iz Slovenije in pripotoval v Albanijo. Ob odhodu iz Slovenije častne cete ni bilo, v Tirani pa je bila in na TV posnetku je bila zglebna. Bila je pravo nasprotje »specifičnim« stosom, ki so pred leti krožili na račun njihove vojske v naših krajih. Bil je adjutant našega predsednika - brigadir in skupaj s predsednikom sta zglebno opravila pregled albanske častne cete. Poročali so: »Sprejem z najvišjimi državnimi in vojaškimi častmi«. Celo šef albanskega protokola je imel priloznost vstopiti v »predsedniško« letalo in se s predsednikom dogovoriti o zadnjih podrobnostih pred sestopom na albanska tla. To je bilo mogoče, ker je g. predsednik potoval z Adriinim letalom, ki ima dovolj širok trup, da lahko kdo v letalo tudi vstopi in se v njem vzravna. Ko je predsednik Kučan nedeolgo tega odletel na obisk v Francijo, vodja francoskega protokola ni mogel razumeti, da bo predsednik pripotoval z najmanjšim možnim poslovnim - vladnim letalom in da on - šef protokola, prvi v letalo pac ne more, ker v njem ni niti za ped prostora. Ampak, to je bilo se v Franciji. V Albaniji je bilo že vse drugače.

Gledal sem posnetek srečanj - v istem poročilu so isti kader zmontirali dvakrat in ga pokazali dvakrat in z zanimanjem sem iskal druge člane slovenske delegacije. Opazil sem generalnega sekretarja Urada predsednika, pa našega veleposlanika, ki je priletel iz Rima, se prevajalca, pa tudi gospe, ki v Ministrstvu za zunanje zadeve skrbi za Albanijo in mojega soobčana, državnega sekretarja za Slovence po svetu. Bil sem že v Albaniji, v Tirani, Draču, tudi Skenderbegov mavzolej sem obiskal, ampak kljub albanskemu strokovnemu vodstvu nisem slisal, da bi bilo sploh kaj, se manj pa, da bi bilo dosti Slovencev v Albaniji. In sploh ne verjamem, da bi bili Slovenci avtohtono naseljeni v deželi orlov. Ampak moja skrb je presla, ko sem kasneje prebral, da je g. Vencelj podpisal sporazum o sodelovanju v izobraževanju, kulturi in znanosti, ne pa na primer o plačilnem prometu med državama. Lepo in prav, saj nas jezik in kultura naredita za Slovence ali Albance. Nekaj so sicer potožili, da je bila blagovna menjava skromna, le štiri milijone dolarjev, ampak zdaj bo, s podpisom tega sporazuma, gotovo bolje. Nobenega direktorja ali poslovneža nisem prepoznal. In zdaj ne vem, ali jih snemalci ni posnel, jih niso zmontirali v prispevek ali pa jih zares ni bilo zraven.

Predsednik si je ogledal Albanijo iz zraka - iz helikopterja. Tako je na Albanijo gledal bolj globalno, videl je je več in hitreje in se mu ni bilo treba čuditi banalnimi podrobnostim, ki Albanijo se razlikujejo od razvite Evrope. Albanija je veliko bolj slikovita iz zraka kot s tal. Ne zavidam g. predsedniku njegovega poleta, saj bi jaz storil enako, ampak tisto, kar nam manjka, je gospodarsko sodelovanje in konkretni posli. Na tleh pa lahko gospodarski del delegacije vidi vse, kar v Albaniji potrebujejo in bi kupili, če bi jim ponudniki znali svetovati in pomagati pri plačilih v naravi. In kot pravi pregovor: »Delo je pri tleh, denar pa praviloma leži na tleh«, zato upam, da je kak podjeten zasebnik vendarle znal izkoristiti priloznost, ki jo je ponujal porredniški obisk in je ob tej priloznosti zaslužil kaj zase, za svoje zaposlene in našega finančnega ministra.

In potem se je predsednik vrnil v državo in mu ni bilo treba pregledati nase častne cete. Se rokovati se mu ni bilo treba z nobenim našim častnikom, kar je sicer navada. Kaj bi ga obremenjevali s tem, glavno je, da vojake postrojimo, ko pridejo tuji predsedniki in kronane glave in dokazemo, da nam evropske manire (vcasih) niso tuje in odveč.

Ce bi Butalci pošiljali svojega zupana s spremstvom na uradni obisk v tuje kraje, bi se zagotovo sporekli o namenu obiska in sestavi delegacije. Ker bi se o tem težko dogovorili, bi delegacijo izbrali po preizkušeni, najbolj demokratični in strokovni poti. Nadenjali bi kandidati za pot svoje brade okrog mize na zupanstvu, na sredo pa spustili občinsko živino, bolho in katerega brado bi si zivalca izbrala, ta bi bil najbolj pravi in strokoven za tisto pot in tiste pogovore. In ce bi sli v severne mrzle kraje, bi zagotovo izbrala butalskega svetnika za tople kraje in ce bi se napotili prav daleč na sever - med Eskime, ki jedo meso, ker kdove zakaj nimajo razvitega umnega sadjarstva ali poljedelstva, bi zupana spremljal se svetnik, ki doma prideluje in prodaja repo. In ne gre dvomiti, da bi Butale odlično zastopali in ponesli njeno slavo daleč in za dolgo. Le malokateri Butalec pa bi upal pomisliti, ali so sklenili tudi kakšen posel, da bi iz njega in od njega laže plačevali butalskega policaja in druge butalske stroške.

VČERAJ V PARLAMENTU

O občinah in gozdovih

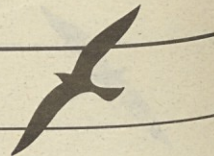
Zavrnjena pobuda za spremembo zakona o skladu kmetijskih zemljišč

LJUBLJANA - Komisija državnega sveta za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je na včerajšnji seji med drugim obravnavala in zavrnila pobudo skupščine občine Kočevje za spremembo in dopolnitev zakona o skladu kmetijskih zemljišč in gozdov. V dopisu, ki so ga poslali državnemu svetu, je bilo navedenih 14 sklepov občinske skupščine, ki jih je sprejela na skupni seji vseh treh zborov v zvezi s podpravljenjem kmetijskih zemljišč in gozdov na Kočevskem. Med drugim zahtevalo, da se sedež Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov iz Ljubljane preneša v Kočevje. Imenovali bodo tudi komisijo za pripravo predloga sprememb in dopolnitev zakona ter vodenje postopka zbiranja

pet tisoč podpisov.

Komisija državnega sveta za regionalni razvoj pa je včeraj obravnavala najnovejšo gradivo predloga zakona o lokalni samoupravi, ki ga je pripravila skupina poslancev za tretjo obravnavo v državnem zboru. S predlaganimi rešitvami glede volitve zupanov in financiranja občin ni bila zadovoljna, zato bo zahtevala od državnega sveta, da navedeni zakon uvrsti na dnevni red naslednje seje. Komisija je najprej opravila prvo obravnavo predloga zakona o referendumu in ljudski iniciativi, ki naj bi urejal referendum o spremembi ustave in zakonodajni referendum, ki ju predvideva ustava, ter posvečevalni referendum, ki je predviden v poslovniku državnega zbora. (STA)

NAGRADE IN PRIZNANJA

Zlata ptica

Včeraj je LDS že šestnajstič podelila nagrade za izjemne dosežke v kulturi

Dragan Živadinov

Za predstavo Molitveni stroj Noordung

Zamah Zlate ptice je morada prekat za cloveka, ki se ozira po vesoljnih daljavah in svetlobnih hitrostih, pa vendar naj ostane za zgodovino zapisano, da je Dragan Živadinov z odkritjem Hermana Potočnika Noordunga v svoj gledališko-spektakelski opus zarisal nov polet, primerljiv s prelomnostjo zdaj že razvpitega Krsta pod Triglavom. Kov v predstavi Noordung slišimo, da »v kratkem casu misel stori vec kot vase pocasno telo v letu dni«, nehoti pomislamo na notorico hiperaktivnost Živadinova, ki hkrati ustvarja NSK ambasade v Moskvi in Berlinu, bdi noci na Metelkovi in režira po vsej Evropi.

Mitja Vrhovnik Smrekar

Za filmsko in scensko glasbo

Ceprav ima Mitja Vrhovnik Smrekar za sabo komaj nekaj let skladateljskega staza, lahko recemo, da spada med tiste redke izjeme, ki so na dobri poti, da jim to uspe. Prav zato se njegov že kar obsezen opus uvrsta med najpomembnejše dogodke v slovenski glasbi zadnjih let. Njegov dosežek je se toliko pomembnejši, ce vemo, da se je sprva uveljavil v javnosti kot skladatelj takomenovane namenske glasbe, napisane predvsem za gledališko skupino Betontanc, letos pa tudi za film Ko zaprem oči.

Ervin Hladnik Milharčič

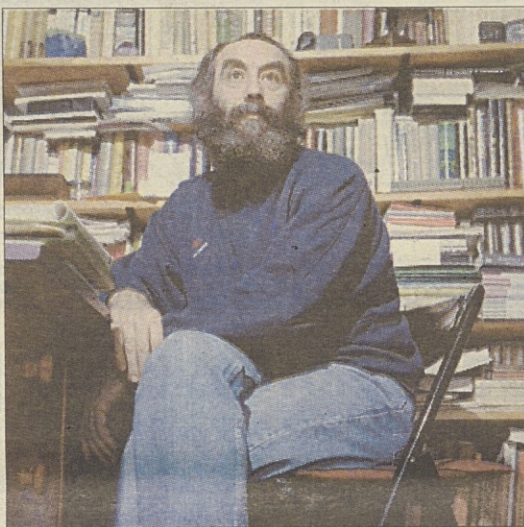
Za izjemne dosežke v publicistiki

Ervin Hladnik Milharčič na straneh Mladine iz tedna v teden dokazuje, da skoraj ni zanra, ki bi mu ne uspel ze po nekaj vrsticah vtisniti svojega nezgresljivega avtorskega pecata. Bodisi da gre za klasicen intervju s skrbno izbranim sogovornikom, pretresljivo reportažo iz vojne zarisca, nekonvencionalno ubijalski komentar bodisi za eno od antologijskih satiricnih izmislij - vselej v njih prepoznamo avtorja veliko prej, preden pridemo do podpisa. Ervin Hladnik Milharčič je danes ena red-

kih zanesljivih referenc v vse bolj tabloidnem svetu tiskane in govorne besede - zato z mojstrstvom svoje pisane besede privede tako do nemega besa kot do iskrenih solz. Zlata ptica je tako končno nasla svoje zlato pero.

Komisija za podeljevanje nagrade Zlata ptica, v kateri so bili Peter Božić, Jani Kovacic, Stojan Pelko, Matjaž Vipotnik, Dusan Jovanovic in Majda Sirca, je izbrala nagrajence za izjemne dosežke na razlicnih podrocjih kulturnega ustvarjanja v letu 1993. Objavljamo odlomke iz obrazlozitev.

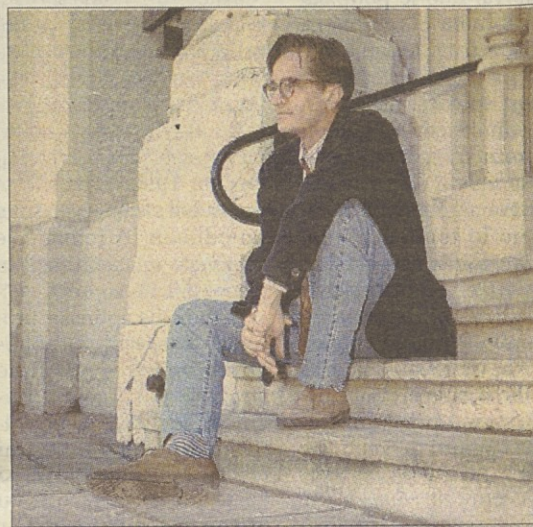
Josip Osti

Za prevajalski, kritiski in pesniski opus

Josip Osti je pesnik in publicist iz Sarajeva, ki zivi in deluje v Sloveniji že 10 let in je v tem casu postalo njegovo delo del zive literarne in publicisticne ter prevajalske tvornosti, je v zadnjih dveh letih intenzivno posegal v zivo problematiko vojne, položaja bosanske kulture, ljudi, ki kljub nemogocim razmeram živijo in delujejo v Sarajevu, na neaktivističen estetsko in publicisticno dognan način. Tako smo bili prica izidu njegove pesniske zbirke, ki je nastala v tem casu, vrsti esejev, ki jih je objavljval tako kot pred tem v slovenskem tisku in na radiu, kjer je najbolj zvest kritik in ocenjevalec slovenske literarne produkcije. Navkljub vojnim razmeram se je v okviru teh možnosti enako intenzivno kot prej posvecal tudi prevajanju, predvsem poezije in objavljanju tudi take pesniske produkcije, ki nastaja v Bosni v vojnih razmerah. Njegovo celotno delo je po svoje izjemno, zlasti v poslednjih dveh letih.

Tomaž Brate

Za kritiko na arhitekturnem podroccju

Strokovni clanki - usmerjeni tako v kritiko arhitekture, kot v njeno popularizacijo. Kolumni, ocene, kritiski zapisi, komentarji v strokovnih revijah, tednikih in casopisih in na televiziji. Organiziranje arhitekturnih razstav, urdnjsko delo, predavanja in kontinuirano pisanje vse od takrat, ko je diplomiral na ljubljanski soli za arhitekturo in ko se je odlocil, da bo namesto his »projektiral« arhitekturno misel. Znotraj triade arhitektura-kultura-druzba Tomaž Brate kot spreten publicist uravnava zapletene odnose med ustvarjanjem, kritiko in porabo. Zna natančno izlusciti vrednostna merila, ki kvalitativno opredeljujejo opazovani metje. Zna seci v intimni svet arhitekturne ustvarjalnosti, hkrati pa ga uvrsta v sirse okvire kulture. Odlocnost in jasnost njegovih misli pa ostaja zgled smerem bolj odprtega dialoga v družbi. T. Brate nam skratka kultivira pogled na arhitekturni prostor in stroko dviguje nad graditeljstvo.

NAŠA (NE)ZNANA BOGASTVA / MUZEJ NARODNE OSVOBODITVE MARIBOR (8)

Pismo na žepnem robčku

Muzej je od leta 1953 deloval v okviru Pokrainskega muzeja Maribor kot oddelek ljudske revolucije oziroma NOB. Ob ustanovitvi leta 1958 je prevzel ime, ki ga ima se danes. Je torej zgodovinski muzej, ki obravnava obdobje od leta 1914.

V muzeju je v sedmih razstavnih prostorih stalna razstava, ki prikazuje dogajanja v letih 1941 do 1945 na mariborskem obmocju. Za raziskovalce je zlasti pomembno gradivo o pomembnih nacrtih in ukrepih nacisticnega okupatorja. Muzej ima v arhivskem oddelku bogato fototeko, zbirki narodnoosvobodilnega tiska in okupatorjevih plakatov ter razglasov. Nekaj razstavnih prostorov pa je namenjenih postavitvam obcasnih razstav o temah iz celotnega obdobja, ki ga muzej zajema.

Dislocirane enote:

Razstava Partizansko Pohorje v Domu Pohorskega bataljona na Osankarici. Zgodovinska razstava v osnovni soli v Ribnici na Pohorju. Razstava Zidanska brigada v osnovni soli sv. Primoža na Pohorju.

Zelo dragocena je zbirka poslovnih pisem udelezencev narodnoosvobodilnega boja, ki jih je okupator aretirali ali zajel in jih v skupinah usmrtil. Med enega tovrstnih najbolj dragocenih dokumentov slovenskega pismenstva sodi tudi, kot nam je sporočil muzejski ravnatelj Marjan Znidaric, poslovlno pismo Martina Koresa na žepnem robčku. V določenem obdobju je okupator dovoljeval talcem, da so se lahko s pismom poslovlili od svojcev. Neposredno pred smrtjo so jim razdelili papir in jim dali določen cas za pisanje. Pricakovali so, da bodo

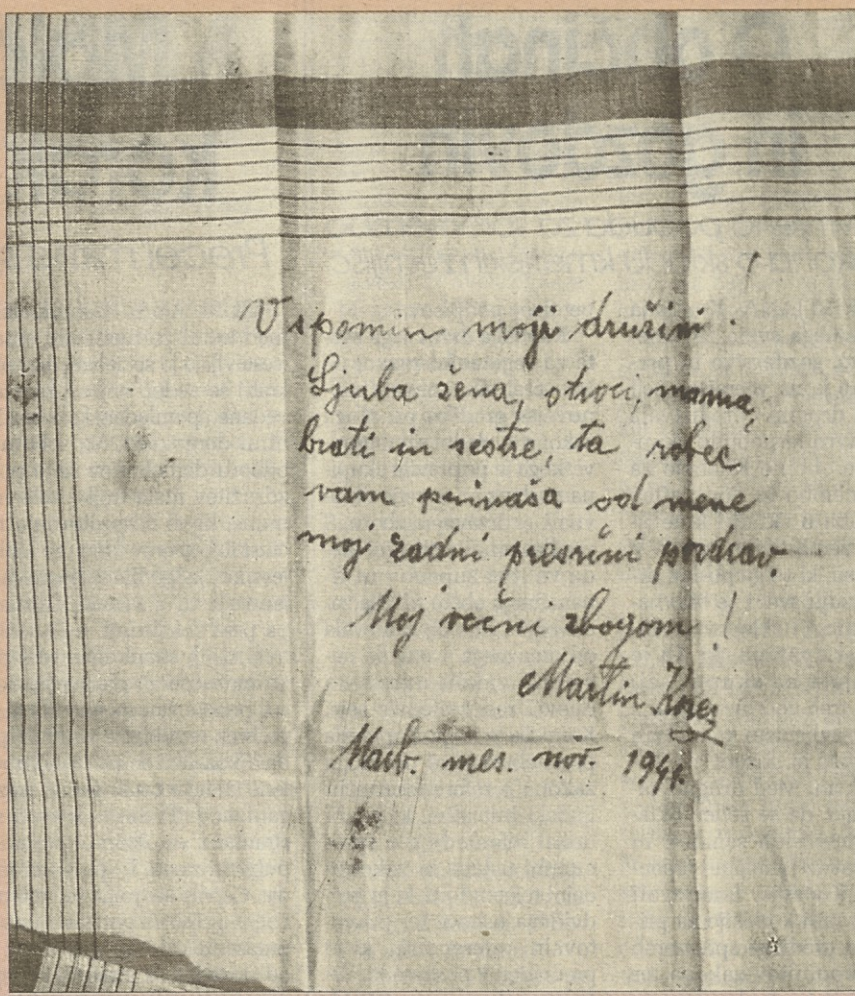
njihovi jetniki, ki so preživeli strasna mucenja in so malo pred tem izvedeli za bliznjo smrt, klopili in bodo svarili svojece pred nevarnostjo. Pricakovali so, da bodo pisma ponesla med nase ljudi strah in obup. Vendar se to ni zgodilo. Strasna je bila smrt ljudi, ki so bili razlicnega svetovnonazorskega prepričanja in so padli v pravicnem boju svojega ljudstva. Njihova pisma pricajo o velikini žrtev za svobodo, o moralni moci na smrt kajocih, ki so tedaj, ko so bili sami v najhujši stiski, tolažili in hrabрили druge.

Med poslovlnimi pismi je bilo tudi nekaj ilegálnih. Eno takih je na žepni robec napisal kršcanski socialist Martin Kores in ga skrivaj pretihotopil iz zaporov. Kores se je rodil 4. novembra 1896 v Cernožisah blizu Zetla v Halozah. Izucil se je za ključavnicarja ter se

zaposlil v Mariboru. V prvi Jugoslaviji je deloval v Jugoslovanski strokovni zvezi. Takoj po prihodu okupatorja se je vključil v odporisko gibanje v Mariboru. Njegovo stanovanje je bilo 1941. leta ena najpomembnejših postojank OF v Mariboru. Maja 1941 se je udeležil ustanovnega sestanka pokrainskega odbora OF za severno Slovenijo na Kojzici pri Rimskih Toplicah in bil član tega odbora. Njegova aretacija 30. oktobra 1941 in ustrelitev 27. decembra istega leta sta bila hud udarec za odporisko organizacijo v Mariboru.

Naslov: Muzej narodne osvoboditve, Ulica heroja Tomsica 5, 62000 Maribor, tel. 062/211 671. Odprto: od 8. do 18. ure, v soboto od 9. do 12. ure, ob nedeljah zaprto.

Pripravlja: Tanja Fajon

GLEDALIŠČE / HARWOODOV GARDEROBER - TRETJA PREMIERA V SSG TRST

S pudrom in šminko prepojeno življenje

Gre za imenitno predstavo, za prikaz sveta, ki je tržaškemu gledalcu dobro znan

SSG - Trst: R. Harwood, Garderobier. Prevod L. Kralj, redakcija in lektorstvo J. Faganel, režija V. Möderndorfer, scena: T. Marolt, kostumi M. Vidau, glasha J. Golob. Igrajo Alojz Svete, Lidija Kozlovic, Bogdana Bratuz, Anton Petje, Luccka Pockaj, Stojan Colja, Valter Dragan, Adrijan Rustja, Vladimir Jurec, Gojmir Lesnjak, Franko Korosec.

Delo prikazuje življenje v »igralcevi gledališki skupini«, v kateri je vsak član usmerjen v razvoj glede na prirojene sposobnosti, potem pa igra celo življenje vedno iste vloge. Pred gledalci se na odru odvija igra ljubezni in predanosti, zlaganosti in vere v visoko poslanstvo gledališča, obenem pa pride na dan iluzornost zunanjega blišča.

Avtorjev glasnik je Norman (A. Svete), ironičen in subtilen rezner, ki s tipično noto ležernosti posega v tkivo drame. Ob njega je postavljen Sir (A. Petje), »veliki igralec« s svojim »physique du rôle«, ki svoje vloge izbira, druge pa scrta, da ga ne bi zasencile. Igralec, ki nastopa na rampi, o katerem pišejo, zaradi katerega občinstvo prihaja v gledališče, pa je v zaodru dejansko odvisen od najbližjih, ki vanj verjamejo. Zato je avtor postavil Normana v ekstremno situacijo: do konca izpolnjuje voljo »plemenitega gospoda«, ker je le-ta ni več sposoben udeležati. Predstava bo,

ker je potrebna, ker mora biti.

Dogajanje se odvija v garderobi, v zakulisju, na odru in v dvorani. Nelahko scensko rešitev, ki gledalcu omogoča, da ima vpogled v več prizorišč hkrati, je domiselno ustvaril Tomaz Marolt, Marija Vidau pa je pripravila ustrezne kostume.

Režiser Vinko Möderndorfer je dogajanje zilil in vodil v sporočilnost s tenkocutno pozornostjo do teatrske pomenljivih replik. V ospredje je postavil dramo Sira.

Pri tem je Normanovo hotenje ostalo včasih zasenceno, mogoče tudi zaradi predolge ekspozicije: gre vsekakor za izbiro, ki glede na komplementarnost obeh glavnih vlog deluje nekoliko neusklajeno. A. Petje je »veliki igralec« tik pred in med igranjem svoje zadnje vloge: torej z vsem običajnim pompom in potrebnimi rituali, pa tudi s tisto zagnanostjo, ki izhaja iz prepričanja, da bo njegova kreacija občinstvu in bližnjim ostala krepko vtisnjena v spomin. Tu so vse značilnosti tipičnega in v zgodovini gledališča razpoznavnega igralca: samoljublje in samozadostnost, starčevsko onemogla pohota in beda, impozantnost in citatno izvajanje gest in mišic, ki vanj prejšnjih stvaritev, torej vseskozi hoteno in »mogočno velik« lik.

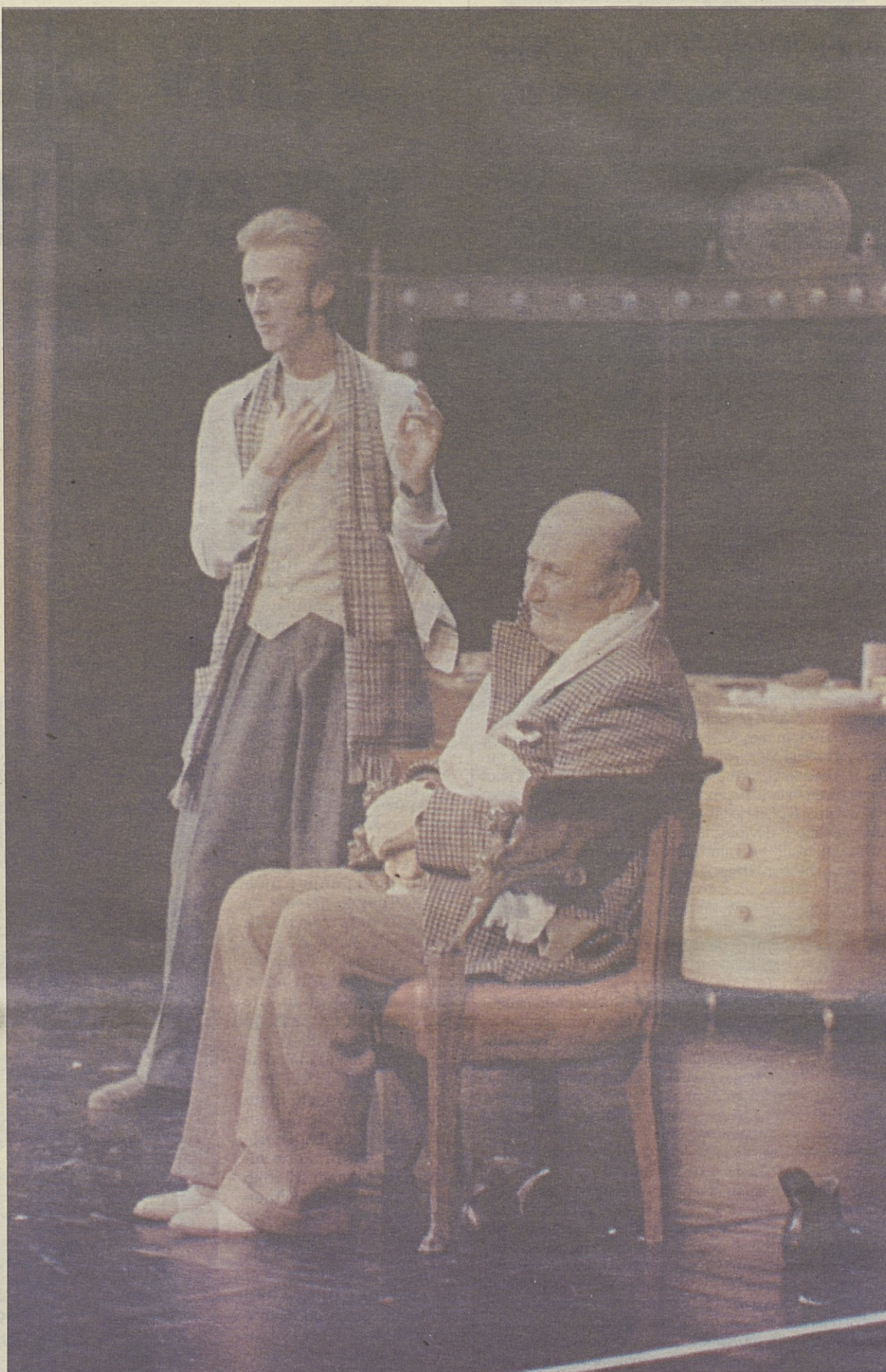
Kot je bilo to norma v tovrstnem gledališču, so ostali liki v funkciji protagonist: Lady ali ple-

menita gospa Lidije Kozlovic sunkoma raste od nemoči v zaskrbljenost, inspicientka Madge Bogdane Bratuzeva precizno odmerjeno izpoveduje svoja čustva, Irena Lucke Pockaj izraza napetost »splosne igralk«, ki hoče cimprej iz nederocene vloge. Tudi Geoffrey Thornton, ki mu Stojan Colja daje majavo starčevsko podobo, prepričljivo deluje v funkciji nezasencenja svojega gospoda.

Po drugacnih tirnicah pa teče vloga Normana A. Sveteta, uslužnega garderobierja in nesebičnega partnerja. V tekstu so iztočnice soigralcev namenjene njemu, Norman poslušna in odgovarja, v svoji vlogi pa je na odru sam. In prav v tem solističnem izvajanju A. Sveteta suvereno izraza tisto človeško predanost, ki se stopnjuje v ljubezensko ekskluzivnost in v končno spoznanje lastne odvečnosti.

Gre vsekakor za imenitno predstavo, za prikaz gledališkega sveta, ki je tržaškemu gledalcu dobro znan, saj vsi starejši italijanski igralci izhajajo iz pomembnejših »igralcevih gledaliških skupin«. Tudi zato je občinstvu gledališka terminologija dobro znana, seveda v italijansčini, slovenski prevod pa je v tem pogledu akademski in deluje odtujevalno. Mogoče ne bi bilo odveč, ko bi tržasko gledališče začelo končno uveljavljati specifičnost lastnega izražanja, ki izhaja tudi iz prikazane gledališke tradicije.

Bogomila Kravos

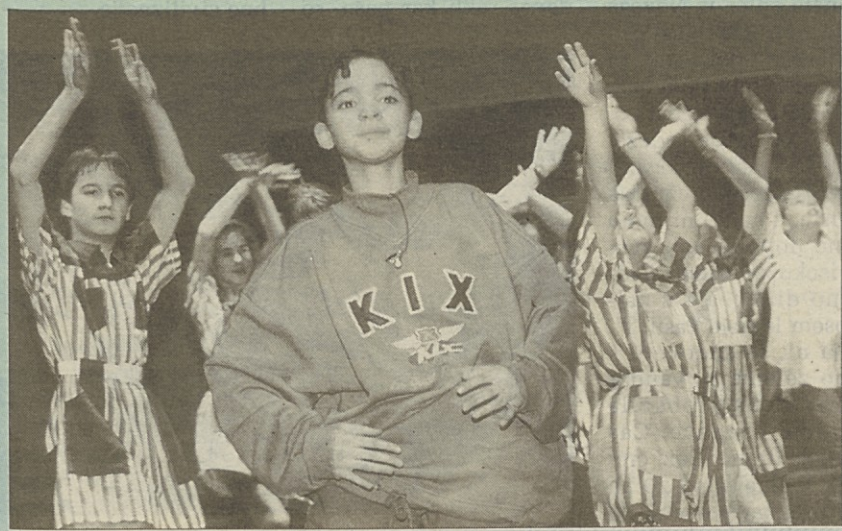
Alojz Svete in Anton Petje v Garderobierju SSG (Foto Ferrari)

NÓVO NA ODRU

MILAN DEKLEVA: BUCKA NA BROADWAYU, otroški muzikal, produkcija Cankarjev dom Ljubljana, glasba Petar Ugrin in Milko Lazar, režija Boris Kobal, igrajo Lena Andresek, Gaynor Jakic, Anže Okorn, Maja Koncar, Bernarda Oman, Tanja Ribic, Bojana Emersic, Zvone Hribar, Roman Koncar, Marko Okorn, Jurij Soucek in otroci plesne skupine Mojce Horvat, premiera noč ob 19.30 v Linhartovi dvorani Cankarjevega doma, predviden zaključek predstave ob 20.30, cena vstopnic 400 tolarjev (premiera 500), predstava nima odmora.

»Kaj se zgodi, če zjutraj vstanete in vas v kuhinji čaka Indijanec Mo-

kro koleno? Totalna odstekan dan. Kaj se zgodi, ko se totalna odstekan dan konča? Moko koleno vas povabi v Ameriko. Kaj vse se vam lahko zgodi tam? Spoznate novega prijatelja, ki mu je ime Vlažni komolček, ugrabi vas italijanska mafija, v ujetnistvu srečate najzvezdo Karamelo Meden, rešiti pa vas skuša vse prej kot spretna Supergirl. In potem... odgovor je prevec zapleten, da bi vam ga razložili...« Tako je na kratko podal vsebino nocojsnjega muzikala avtor literarne predloge Milan Dekleva, vsi ustvarjalci predstave pa zatrjujejo, da si je ta »mega« muzikal res potrebno ogledati. (M.T.)

Švedska pozornost slovenskemu slikarstvu

HELSINGBORG - V soboto, 4. decembra so v tem mestu na južnem Švedskem odprli razstavo Slovenska sodobna umetnost - fragmentarni pogled, ki jo je organizirala Zveza društev slovenskih likovnih umetnikov v sodelovanju s švedskim veleposlanstvom na Švedskem. Po uspešni predstavitvi v glavnem mestu v Palacu umetnikov so likovna dela 18.

avtorjev sedaj na ogled v tem gospodarsko in kulturno zelo pomembnem mestu v Galeriji Staro mesto do januarja 1994. V njenem okolju živi tudi precej Slovencev. Sponzor razstave je mesto Helsingborg, katerega zupan Folke Straube je skupaj s slovenskim veleposlanikom Ivom Vajgloš slavnostno odprl razstavo. Tako kot v Stockholmu je predstavitev dela slovenske umetnosti tudi tukaj doživela izjemen sprejem. V selekciji, ki naj bi tujemu gledalcu predstavila osnove sodobne umetnosti naše dežele, sodelujejo: Emerik Bernard, Irena Brunec, Dragica Cadež, Srečo Dragan, Crtomir Frelih, Stefan Galic, Marjan Gumilar, Zmago Lenardic, Lojze Logar, Franc Purg, Jože Slak-Đoka Zora Stancic, Tugo Susnik, Klavdij Tutta, Petra Varl Simončič,

Zarko Vrezec in gosta Joze Strazar ter Daniel Wetter. Izpeljavo celotnega projekta je poleg posameznih sponzorjev omogočil predvsem Urad za informiranje Vlade Republike Slovenije, nam je sporočila Galerija ZDLSU iz Ljubljane. (Na sliki Istrski zapredki Emerika Bernarda, 1987)

Nagrajenci Mini printa Slovenija '93

MARIBOR - V Umetnostni galeriji so pretekli teden odprli prvo Mednarodno razstavo male grafike, ki pomeni novo možnost Maribora in Slovenije za prodor v Evropo in svet. Razstavo je odprl castni predsednik projektnega odbora Mini print Slovenija '93 in predsednik mariborskega izvršnega sveta Anton Rous. Dve uri pred tem pa je državni sekretar za kulturo Joze Osterman v razstavnem salonu Rotovz odprl spremljevalno razstavo z naslovom Mednarodna pomoč umetnikom Sarajeva. Mednarodna ziriya je razglasila tudi rezultate letošnjega Miniprinta. Veliko nagrado je dobil slovenski grafik Stefan Galic iz Murske Sobote, devet enakovrednih nagrad za grafične tehnike pa so dobili Getulio Alviani iz Italije, Janez Knez iz Slovenije, Nikola Koydl iz Hrvaske, Michael Müller iz Nemcije, Takasuke Nakajama iz Japonske, Jean Sanders iz ZDA, Peter Stefanovits iz Madzarske, Josef Tichy iz Avstrije in Maria Fernanda Vera iz Argentine. Poleg tega je ziriya dodelila tudi 20 odkupnih nagrad. (STA)

Tradicionalne jaslice v Krizevniški cerkvi

LJUBLJANA - Festival Ljubljana bo, kot sam sporoča, letos že tradicionalno postavil jaslice v Krizevniški cerkvi v sodelovanju z lazaristovskimi bogoslovci. Otvoritev bo jutri, 15. decembra ob 17. uri. Nastopili bodo učenci glasbene šole Ljubljana Moste-Polje. Jaslice bodo postavljene od 15. do 24. decembra, vsak dan bo organizirano vodstvo in sicer med 11. in 13. uro ter med 15. in 18. uro (24. decembra od 11. do 13. ure). Ob jaslicah bomo prodajali tudi novoletne voščilnice, zbrana sredstva pa bomo namenili otrokom z geslom: Festival Ljubljana za Rdeči križ Slovenije.

HIPNOLOGIJA (6)

Magnetno valovanje

MILOŠ REMIČ

Ko ze odpiramo vrata problemu prenosa nekaterih sicer neznanih sil s človeka na človeka, ali morda s tem nehoti ne vstopamo v prostore področja elektromagnetnih sil? V naravi poznamo štiri sile: gravitacijsko, sibko nuklearno, močno nuklearno silo ter elektromagnetizem. Že italijanska znanstvenika Volta in Galvani sta pred dvema stoletjema preizkusala delovanje elektricitete na živo snov. Francoski fizik d'Arsonval je ob koncu 19. stoletja objavjal svoje poskuse z draženjem mrežnice z magnetnimi valovi. Junija leta 1986 je bil na univerzi Purdue, Indiana, ZDA, 1. mednarodni simpozij na temo stimulacije centralnega in perifernega živčnega sistema z elektromagnetizmom. Na seminarju je z referatom sodeloval tudi nevrolog Milan Dimitrijević, ki deluje v Hustonu, poprej pa je več let delal na nevrološki kliniki v Ljubljani. Kar zadeva ESP (-Extrasensory perception - zunajčutno zaznavanje) so si znanstveniki precej časa podajali zoge po zelo dolgem igrišču elektromagnetnega spektra, saj vemo, da na primer naša optika leži natanko v sredini. Zadnje case ta zogica, čedalje bolj odsakuje na tistem področju spektra, kjer je frekvenca elektromagnetnih valov izredno nizka - tako E(-xtremly) L(ow) F(requency) s frekvenco 3-330 Hertzov ter U(ltra) L(ow) F(requency) s frekvenco pod 3 H. Seveda tej izredno nizki frekvenci ustreza velika dolžina elektromagnetnih valov - frekvenca in dolžina teh valov sta, kot vemo, vselej konstantni; gre za svetlobno hitrost. Že več kot desetletje so na voljo izjemno natančni, toda izredno dragi aparati za merjenje slabotnega, tudi najslabkejšega magnetizma. Naprava se imenuje SQUID (Superconducting Quantum Interference Detector) in deluje po zakonitostih superprevodnosti, kot so dognali Brian Josephson, nobelovec iz l. 1973, in njegovi sodelavci. S tem aparatom je mogoče ugotavljati, da človeški možgani izzarevajo 10 na minus 13 Tesla enot, srce pa npr. 10 na minus 10 Tesla enot magnetizma - kar je neprimerno manj celo od zemeljskega magnetizma. SQUID je bil že doslej zelo uporaben v medicini, posebno v nevrologiji. Tako pri Alzheimerjevi bolezni in epilepsiji, pri kateri lahko do milimetra natančno določamo žarišče bojazni. Minimalni magnetizem lahko izzareva kvejemu nekaj decimetrov od možganov. Robert Baker, ortoped in New Yorku, je januarja 1992 v glasilu The Journal of the American Society for Psychical Research napisal uvodni članek Electromagnetism and Psi (Psi je 23. črka grškega alfabeta, s katero označujemo parapsihološke pojave). Ta American, ki ga stejejo za »nacionalno avtoriteto na področju biološkega efekta elektromagnetizma«, je med drugim napisal 150 znanstvenih člankov in pet knjig. Beker piše o možnosti prenosa elektromagnetnih valov od 60 hertzov na sekundo, torej nizke frekvence skozi morske, oceanske globine, o možnostih radijskega komuniciranja s podmornicami - kar je znano že nekaj časa. Navaja tudi nekatere zivalske vrste, na primer salamanore, ki jim je mogoče amputirati cele okončine, pa se potem ponovno popolnoma regenerirajo. Po regeneraciji naj bi se obnovljena okončina anatomsko in fiziološko popolnoma prilagodila preostalemu organizmu. Lokalni pojav, je Galvani opisal v smislu »toka po poskodbi«, ki bi izrazil nekakšno podobo električnega sistema celotnega telesa. Baker omenja elektromagnetno delovanje na možgane s posebnim ozirom na zemeljski magnetizem (zelo nizke frekvence). Razprava pa naj bi dosegla višek s tezo o »dvojnosti« našega živčnega sistema. Sicer pri tem Baker priznava dejstva o izredni majhnosti elektromagnetnih možnosti ter sposobnosti naših možganov - tudi kar zadeva merjenje z aparatom SQUID. Kar zadeva podvojenost, naj bi torej elektromagnetna stimulacija obsla nevrone možganov z nekakšnim »by-passom« in nekako potovala po perinevronske (poleg nevronov ležečih) celicah. Gre za področje, polno vprašanj, manj pa morda odgovorov. Baker je med drugim poročal tudi o zdravljenju kostnih zlomov z magnetizmom. Michael Persinger, psiholog z univerze v Sudburyju (Kanada), se je med l. 1979 ukvarjal z delovanjem elektromagnetizma, vključno zemeljskega, na možgane. Pri raziskovanju se mu je pridružil tudi Robert Cameron iz biofizikalnega laboratorija na tej univerzi. Parapsihologija, ki so jo nekatere vzhodnoevropske dežele (predvsem Češka) krstile z imenom psihotronika, preučuje najrazličnejše pojave, tako telepatijo (prenos misli), jasnovidnost in druge. Ti pojavi pa niso istovetni z hipnozo, čeprav je v marsikakem okolju prihajalo in se danes prihaja - pa ne samo pri laikih - do vsaj približnega poistovetenja. Res pa je, da po dosedanjih dognanjih malo laze pride do tovrstnih manifestacij pri močno hipnotiziranih ljudeh. Ronald Pekala s sodelavci iz West Chestra, Pennsylvanija, je avgusta 1991 poročal na srečanju Združenja ameriških psihologov o obsežnem poskusu, v katerem je sodelovalo 475 študentov. Ti so bili najprej testirani, koliko so dovzetni za hipnozo - po znani skali. Ta dovzetnost je po znani lestvici pokazala 6. stopnjo. Od vseh teh oseb jih je pet kazalo v določenem smislu zunajčutne zaznave - in še ta, torej slab odstotek celotnega števila, je sodil v skupino močno hipnotiziranih. Jasno pa je, da taki poskusi niso bili ne prvi ne zadnji. Vernon Neppe, psihiater z univerze v Witwatersrandu, Južna Afrika, je od l. 1980 objavil trinajst člankov, kjer je poročal o svojih studijah možne atomske možganske lokalizacije paranormalnih pojavov. Med drugim je ugotovil, da je od 12 medijev 10 imelo zmerno abnormalen EEG (elektroencefalogram) v temporalnem (slepem) režnju možganov. Nobeden med njimi pa nikoli ni imel kakšnih krčev, ki bi spominjali na epileptične napade. Od 240 testiranih mladih moških naj bi imelo 60 oseb malo do zmerno abnormalen EEG. Delal sem z različnimi aparati in tehnikami za diagnostiko možganov, vendar ni nobena - niti EEG - popolnoma natančna. Pri tej ugotovitvi seveda nisem osamljen. Junija 1992 je bil v Amsterdamu 3. svetovni kongres Elektromagnetna topografija možganov, na katerem sem bil tudi sam prijavljen z referatom, a se ga iz tehničnih razlogov nisem mogel udeležiti. V kongresnem gradivu pa nisem zasledil nikakršnih dognanj, ki bi se našla na parapsihologijo.

ANTROPOLOGIJA / O ŽELODCU, PREBAVILIH IN MOŽGANIH

Vpliv prehranjevanja na evolucijo primatov

MARIJAN ERJAVEC

Krošnje tropskih gozdov se zde kot pravi raj za bitja, ki so se naučila tam živeti. Varna so pred zvermi na tleh, na dosegu ust pa imajo v tem zelenem baldahinu obilico sadja, semen, listja in sončnih pogankov, da se z njimi hranijo. Razumljivo se torej zdi, da so se opice in nasploh primati razvili prav v tem okolju. Današnja človeška prehrana je sicer povsem drugačna, kot je ponujajo tropske krošnje, vendar anatomija sodobnega človeka, se bolj pa naših prednikov kaže, da je tudi naša davna zibelka tekla tam.

Zgodba ima svoj začetek pred 55 milijoni let, ko je bil svet se prekrit s pragozdom angiospermov in ko so se nekateri manjši sesalci pri iskanju svojih žuželk pričelji povzpenski navzgor. Tam so naleteli na užitne dele rastlin in evolucija primatov se je lahko pričela. Tako kot sicer, je tudi tod naravna selekcija podpirala razvoj tistih lastnosti, ki so služile učinkovitejši prehrani. Razvijale so se noge in roke, ki so omogočale oprijemanje in gibanje v krošnjah, pa tudi nabiranje in lupljenje sadežev. Za hrano je bilo treba le stegniti roko in si izbrati najslastnejše. Ali morda ne?

Ze, toda svojo voljo za preživetjem in evolucijo imajo tudi rasline. Ker drevje pred pozresnimi opicijami predniki ni moglo pobegniti, se je branilo drugače: svoje listje je pričelo prepajati s tanini, alkaloidi in drugimi snovmi, ki imajo odbijajoč okus, če že niso naravnost strupene. Ziva snov in semenje postaja zavito v vlaknast les, ki ga je težko razgristi in nemogoče prebaviti.

Drvesne krošnje torej niso nikakršna restavracija ampak bojšice, kjer se obdrži samo tisti, ki je dovolj prilagojen. Rastlinojede opice se morajo močno potruditi, da si iz velikanskega, neuzitnega in grenkega kupu poišejo drobnice, v katerih je tisto, kar potrebujejo: ogljikovi hidrati, aminokisline in vitamini.

Strategija prilagajanja tej težki borbi za hrano gre na splošno v dveh osnovnih smereh: ali se bitje anatomsko prilagodi velikim količinam malovredne hrane na lahkem dosegu, ali pa razvija sredstva za iskanje kakovostnih, vendar težje dostopnih grizljajev. Uspe lahko oboje in zgledov za to v zivalstvu ne primanjkuje. Med našimi opicami si lahko na primer ogledamo dva skrajna primera.

Opica kolobina, ki živi v Afriki in Azimni, je izvrsten primer prve

Evolucija primatov očitno ni podobna lovu sove

kjer služijo opici kot vir energije, v jetrih pa jih pretvarja tudi v sladkor in rezervni glikogen. Opicini predželodec razkroji tudi vrsto strupenih snovi. Da bi bila tovarna se popolnejša, bakterije sproti tudi odmirajo in odnasa jih v drugi navadni, kisli želodec, kjer so zivali vir beljakovin. Res je sicer, da drugi primati in človek prav tako lahko použijejo nekaj celuloze in da jo tudi pri njih bakterije fermentirajo, vendar se to dogaja v širokem črevesu, v zelo omejenem obsegu, hranilna vrednost tega pa je neznatna.

Velikim količinam malovredne, s celulozo obremenjene hrane se je mogoče prilagoditi tudi s povečanjem telesa. Kdo ve zakaj, vendar je poraba energije na enoto teže pri večjih zivalih manjša. Sloni in govedo na primer so zadovoljni z skoraj vsakršnim zelenjem. Vendar ta pot ni primerna za opice. Veje

bi se pod velikimi zivalmi počutile in popadale bi nazaj na tla.

Druga, nasprotna pot do preživetja vrste je v prilagajanju na manjše količine kvalitetnejše hrane, kot jo v krošnjah pragozda predstavljajo na primer sladki užitni sadeži ali pa jedra semen. Med 700 različnimi vrstami dreves pa je le malo pravih in posamezna so lahko tudi po večsto metrov narazen. Primat, ki se je

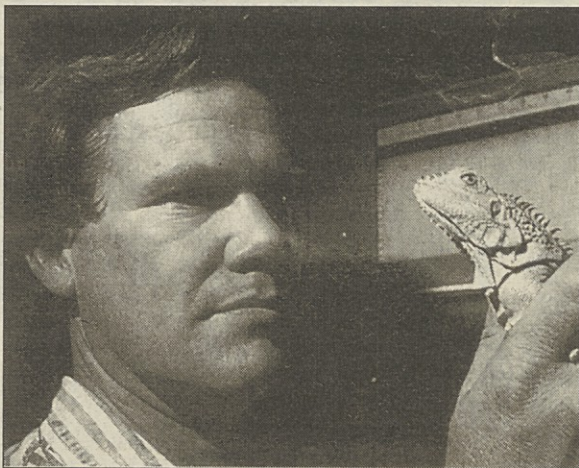
stornine predela več manjvredne hrane. V nasprotju z njo, vriskac vse leto nabira zelenjavo, za sadje okrog sebe pa se niti ne zmeni. Tudi pri njemu traja prehod hrane skozi črevo le 4 ure. Med obema opicama pa je se en bistveni razkorak, ki pojasnjuje to nerazumljivo razliko v njihovem vedenju: svilnata opica ima dvakrat večje možgane od vriskacevih. Pomagajo ji, da pride do kakovotne hrane, ki pa jo ta energetsko skrajno potratni organ tudi terja.

Vse te povezave je osvetlila dr. Katherine Milton, antropolog iz Berkeleyja v svoji doktorski disertaciji. Spekularala pa je se naprej o vplivu prehrane na razvoj človeških možganov, oziroma narobe. Orjaski kočniki v izkopanih lobanjah australopitekusa, afriške stranske veje naših prednikov, ji dokazujejo, da se je hranil z grobo rastlinsko hrano, očitno nizke kakovosti. Čeprav je hodil po dveh, njegovi možgani niso bili nič večji od opicij. Ko so se pred 2 milijonoma let, v začetku pleistocena, pričele vrstiti ledene dobe in je tropski gozd marsikje nadomestila pustinja savana z redkejšim drevjem, australopitekus spremembam ni bil kos in je izumrl. Izpodrinili so ga kopitarji, ki so se bolje prilagodili malovredni savanski pasi. Obdržal pa se je njegov brantranec Homo habilis, ki je imel večje možgane, vsaj dokler tudi njega ni izrinil njegov lastni, se pametnejši sorodnik H. Erectus. V tem tekmovalstvu za preživetje se je znotraj rodu »Homo« končno obdržal le H. sapiens, naš neposredni prednik. Fosilni ostanki kažejo, da so se njegovi možgani vztrajno povečevali, čeprav precej po polzevo: vsakih 100.000 let za eno čajno žličko.

Vzporedno z večanjem možganske prostornine v tej razvojni crti so se manjšali tudi kočniki, vse do te velikosti, kot jo imamo danes mi. To jasno kaže, da se je tudi njihova hrana spreminjala. Od grobe rastlinske, ki bi ji danes rekli kar pase, so

bodisi presli na neznejšo in bolj kakovostno, ali pa so jo pričeli tako ali drugače obdelovati. Kamenito orodje kaže na prve zametke tehnologije že pri H. habilis. H. sapiens pa je segel še dlje, po mestu, ki zaleže največ, je pa težje dosegljivo. Le z lovom. Nove navade dokazujejo ostri noži in sulice, ki jih je izdeloval. Pričel je tudi shranjevati hrano za zimo ali suso. Ker je živel v večjih družinah, danes bi rekli socialno, se je pojavila delitev dela. Nekateri člani skupnosti so lovili meso, drugi pa iskali sadeže in semenje. Posvetilo se jim je tudi, da užitno semenje lahko posejajo v blizini svojega bivalisca in - glej čudo - tudi na teh pranjivah je naravna selekcija učinkovala v njegovo korist: med množico enakih posejanih rastlin, so se obdržale ve večje in močnejše. Začetke poljedelstva je tako nehoti pospela spontana izboljšava gojenih poljščin, torej je to splošno pravilo, ki se vedno velja za vsako udomaćeno zel. Življenje je postajalo kompleksnejše tudi na drugih področjih in vse večja potreba po sporazumevanju je zivalske krike naših prednikov preuredila v vse bolj prožno človeško govorico. Pot k pospešenemu napredku je bila zdaj odprta.

V veliki meri se imamo tako za svoj nastanek v današnji obliki zahvaliti naravni selekciji v pradavnini, ki je podpirala prilagajanje hominidov na bolj kakovostno hrano z manj vlakni - in razvoj možganov obenem. Prav ironično pa je, da smo sli pri tem najbrže predalec. Kakovostna hrana ostaja v prebavih predolgo in kancerogene snovi, ki so v njej, lahko pridejo do svoje, za ljudi usodne, veljave. Medicina je odkrila, da vlaknasta hrana pospešuje prebavo in preprečuje raka prebavil. Zato je paradoksalno, da nas danes najbolj ogroža kakovostna hrana, torej prav tisto, kar nam je nekoč odprlo pot iz drvesnih krošenj do sodobne civilizacije.

Prostor za najrazličnejša bitja (Foto: J. Phillips)

GLEDALIŠČA
SLOVENIJA

LJUBLJANA

DRAMA SNG, tel.: 061/ 221-511

V sredo, 15. decembra, ob 19.30 I. Cankar: ZA NARODOV BLAGOR, za abonma dijaški 4 večerni in izven.

V soboto, 18. decembra, ob 19.30 G. Feydeau: DAMA IZ MAXIMA, za izven.

MALA DRAMA SNG, tel.: 061/ 221-511

V četrtek, 16. decembra, ob 20. uri M. Jesih: LJUBITI, za izven. Predstava bo se v petek, 17. decembra, ob isti uri, za izven in konto. V soboto, 18. decembra, ob 20. uri A. Nicolaj: BLAGI POKOJNIKI, DRAGI MOZJE, za izven in konto.

OPERA SNG, tel.: 061/ 331-950

Danes, 14. decembra, ob 10. uri Cipci: SNEGULJČICA. Predstava bo se v četrtek, 16. decembra, ob 11. uri. Razprodano! Danes, 14. decembra, ob 19. uri Strauss ml.: NETOPIR. Razprodano!

V sredo, 15. decembra, ob 19. uri Cajkovski: HRESTAC, za red sredo in izven. Predstava bo se v petek, 17. decembra, ob 16.30, za red petek in izven.

V četrtek, 16. decembra, ob 19. uri Verdi: RIGOLETTO. Razprodano!

SMG, tel.: 061/ 1253-312

V petek, 17. in v soboto, 18. decembra, ob 19.30 E. Filipčič: PSIHA, za izven in konto.

MESTNO GLEDALIŠCE LJUBLJANSKO,

tel.: 061/ 210-852

V sredo, 15. decembra, ob 19.30 M. Camolleti: PRIDI GOLA NA VEČERJO, za abonma red O. Predstava bo se v četrtek, 16. decembra, ob 19.30, za abonma študentski A. V petek, 17. decembra, ob 19.30 I. Cankar: ZA NARODOV BLAGOR, za izven in konto.

MARIBOR

DRAMA SNG, tel.: 062/ 221-206

V sredo, 15. decembra, ob 18. uri v Minoritski cerkvi M. Vezovisek: JERMANOVO SEME. Predstava bo se v četrtek, 16. decembra, ob isti uri.

MALI ODER, tel.: 062/ 221-206

V sredo, 15., in v četrtek, 16. decembra, ob 22. uri koncert Vlada Kreslina: NAJLEPSA LETA NASEGA ZIVLJENJA, za izven.

OPERA IN BALET, tel.: 062/ 221-206

V sredo, 15. decembra, ob 19.30 Verdi: RIGOLETTO, za abonente in izven.

V četrtek, 16. decembra, ob 19.30 N. A. Rimski-Korsakov: CARJEVA NEVESTA.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Kulturni dom

Slovensko Stalno Gledališče

Jutri, 15. t. m., ob 20.30 (red D) ponovitev komedije Ronalda Harwooda »Garderober«. Režija Vinko Möderndorfer. Nastopajo Alojz Svete, Lidija Kozlovic, Bogdana Bratuz, Anton Petje, Lucka Pockaj, Stojan Colja, Valter Dragan. Ponovitve: v četrtek, 16. t. m., ob 20.30 (red E); v petek, 17. t. m., ob 20.30 (red F).

Verdi - Dvorana Tripcovich

Operna sezona

Danes, 14. t. m., ob 20. uri (red B) ponovitev opere »Hänsel in Gretel«. Direktor Michael Luig. Ponovitev jutri, 15. t. m., ob 20. uri (red C).

Prodaja vstopnic in rezervacije pri blagajni dvorane Tripcovich (9-12, 16-21).

Gledališče Rossetti

Danes, 14. t. m., ob 20.30 bo Piccolo Teatro iz Milana ponovil C. Goldonijevo komedijo »Primorske zdrahe«. Režija Giorgio Strehler. V abonmaju odrezek st. 4. Ponovitev jutri, 15. t. m., ob 20.30 (red prost).

Pri blagajni gledališča je v teku potrditev starih in vpisovanje novih abonmajev.

Gledališče Cristallo-La Contrada

V nedeljo, 19. t. m., ob 11. uri : iz cikla »Povem ti pravljico« bo na vrsti pravljica »Tisoc in ena noč«.

Od 18. do 23. t. m.: Max Frisch »Omobono e gli incendiari« v izvedbi gledališke skupine La Contrada.

TRZIC

Obcinsko gledališče

V torek, 14. t. m., ob 20.30 gostovanje gledališke skupine Teatri Uniti s Shakespearovo »Rihard II«, Režija Mario Martone. Ponovitve v sredo, 15. t. m., ob 20.30.

NAD AFRIKO - POLET Z ZMAJEM S KILIMANDZARA.

RECITE NESTRPNOSTI NE!

Teden boja proti nestrpnosti in ksenofobiji do 18. decembra

Danes, 14. decembra, ob 20. uri Hribarjev večer v klubu Penati: POSTMODERNI NACIONALIZEM; ob 18. in 20. uri dnevi antinacionalističnega filma v Kinoteki Ljubljana; v sredo, 15. decembra, ob 18. in 20.30 dnevi antinacionalističnega filma v Kinoteki Ljubljana; v četrtek, 16. decembra, ob 18. uri koncert RECITE NESTRPNOSTI NE! v Kulturnem domu Grosuplje; ob 18. in 20. uri dnevi antinacionalističnega filma v Kinoteki Ljubljana; v petek, 17. decembra, ob 18. in ob 20. uri dnevi antinacionalističnega filma v Kinoteki Ljubljana; v soboto, 18. decembra, ob 18. uri in 20.15 dnevi antinacionalističnega filma v Kinoteki Ljubljana.

RAZNE PRIREDITVE
SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM, tel.: 061/ 222-815

V sredo, 15. decembra, bo ob 18. uri RUSIJA DANES - RUSIJA JUTRI. Predaval bo prof. LJUBO SIRČ.

MREZA ZA METELKOVO,

tel.: 061/ 217-212

V sredo, 15. decembra, ob 20. uri jazz koncert ZARKO ZIVKOVIC TRIO (Gala dvorana).

KUD FRANCE PRESEREN, tel.: 061/ 332-288

V sredo, 15. decembra, bo ob 20. uri v okviru ciklusa Vesele znanosti predaval IZTOK GEISTER. Ali nam je narava v napoto?

GLEDALIŠČE GLEJ, tel.: 061/ 216-679

Vsak četrtek in petek v decembru ob 21. uri predstava NEURODANCER.

SEŽANA

KC SRECKO KOSOVEL

V četrtek, 16. decembra, ob 20. uri KLEPET DOMA - javna radijska oddaja, vodi RADO CASL.

TRZIC

KNJIZNICA, Balos 4

V sredo, 15. decembra, bo ob 18. uri predstavitve dveh knjig dr. IZTOKA TOMAZINIJA: GO OJU - TURKIZNA BOGINJA in NEBO

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

MILJE

Gledališče Verdi

Mladinsko gledališče -Laboratorij za mlade:V četrtek, 16. t. m., ob 21. uri - Nastopa Velemir Teatro iz Trsta.

ZA NAJMLAJŠE
SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM, tel.: 061/ 222-815

Danes, 14. decembra, ob 19.30 premiera otroškega muzikla BUCKA NA BROADWAYU.

PIONIRSKA KNJIZNICA,

tel.: 061/ 317-269

Danes, 14. decembra, ob 17. uri ura pravljic: KMALU SE VRNI, SEVERNI MEDVEDEK.

KUD FRANCE PRESEREN,

tel.: 061/ 332-288

V sredo, 15. decembra, se bo ob 15.30 na ploščadi

pred Plavo laguno za Bezigradom ustavil carobni avtobus s pravljico O NAVADNI PTICI.

IDRIJA

V četrtek, 16. decembra, ob 9.30 in 11.30 M. Swintz: KRALJEVI SMETANOVI KOLACKI.

IZOLA

GALERIJA INSULA

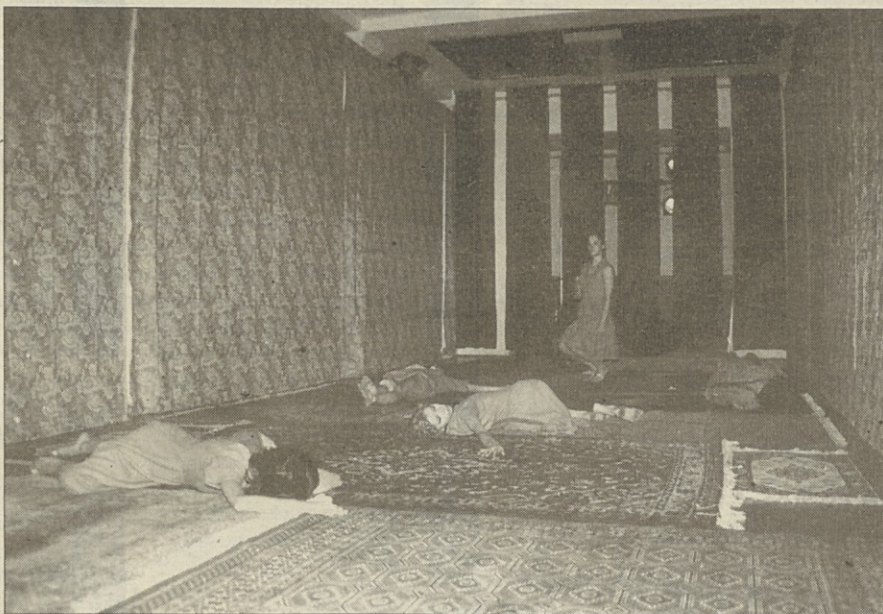
V petek, 17. decembra, ob 17. uri likovno-animacijski projekt za otroke. Male likovnike bosta zabavala mlada glasbenika RUDI BUČAR in GABER RADOJEVIČ.

*Plesni teater Ljubljana in SOU v Ljubljani
pripravljata ponovitve celovečerne predstave
RDEČI ČEVELJČKI.*

Rdeči čeveljčki so zgodba o plesu.

V njih je nemogoče plesati.

*Predstave bodo v prostorih Galerije SOU na
Kersnikovi 4, od srede, 15. decembra, do nedelje,
19. decembra, ob 21. uri.*

RAZSTAVE
SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM, Prešernova 10

Razstava svetovne novinarske fotografije 1993 je na ogled do 26. decembra (Sprejemna dvorana).

MODERNA GALERIJA, Tomsčeva 14

Razstava fotografij JANEZA MARENCICA je na ogled do 16. januarja. Razstava ODMIK IN BLIZINA je na ogled do 9. januarja.

V sredo, 15. decembra, bo ob 19. uri otvoritev razstave avstrijskega umetnika ARNULFA RAINERJA. Razstava bo na ogled do 31. januarja.

NARODNA GALERIJA, Prežihova 1

Razstava FRANA KLEMENCICA (1880-1961), sopotnika slovenskih impresionistov, je na ogled do 10. januarja.

Danes, 14. decembra, bo ob 11. uri otvoritev razstave avstrijskega umetnika ARNULFA RAINERJA. Razstava bo na ogled do 31. januarja.

BEZIGRAJSKA GALERIJA, Dunajska 31

Danes, 14. decembra, bo ob 18. uri otvoritev razstave STANETA KREGARJA.

GALERIJA PIC LEK, Verovskova 57

Danes, 14. decembra, bo ob 13. uri otvoritev razstave slik KATARINE BELAVIC in ESTERE LAMPIC. Razstava bo na ogled do 14. januarja.

GALERIJA SLOVENIJALES,

Dunajska cesta 22

Razstava akademske slikarke MARJANCE JEMEC-BOZIC je na ogled do 31. decembra.

GALERIJA TIVOLI, Pod turnom 3

Razstava grafik akademskega slikarja GORAZDA SEFRANA je na ogled do 19. decembra.

GALERIJA VODNIKOVA DOMACIJA,

Vodnikova 65

Razstava slik ERNESTA KRNAICA-ENCIJA je na ogled do 21. decembra.

KULturno-INFORMACIJSKI CENTER

KRIZANKE,

Trg francoske revolucije 7

Razstava CIPKE IZ BABIČINE SKRINJE je na ogled do 6. januarja.

SLOVENSKI SOLSKI MUZEJ,

Plečnikov trg 1

V sredo, 15. decembra, ob 19. uri otvoritev razstave SREČNA AFRIKA - otroške igrice iz Gane in Burkin Faso. Razstava bo na ogled do 15. februarja.

KULTURNI DOM SPANSKI BORCI,

Zaloska 61

V sredo, 15. decembra, bo ob 18. uri otvoritev razstave slikarjev - naivcev. Razstava bo na ogled do 12. januarja.

DOMŽALE

LIKOVNO RAZSTAVISCE DOMŽALE

V sredo, 15. decembra, bo ob 18. uri otvoritev razstave slik MARIA VILHARJA. Razstava bo na ogled do 29. decembra.

GORNJA RADGONA

KNJIZNICA LU

Razstava del ANICE ZULA z naslovom SVILA IN BARVA je na ogled do 22. decembra.

KRANJ

MALA GALERIJA IN

GALERIJA V MESTNI HISI

Razstava Bienale mesta Kranj 1993 je na ogled do 25. decembra.

GALERIJA GRAFTI, Tavcarjeva ulica 18

Razstava del slikarja ANDREJA TROBENTARJA je na ogled do 16. decembra.

MENGEŠ

Razstava del slikarja DUSANA LIPOVCA v prostorih knjižnice v Osnovni soli Menges je na ogled do 24. decembra.

NOVO MESTO

DOLENJSKI MUZEJ, Muzejska ulica 7

Tretja medregionalna likovna razstava je na ogled do 7. januarja.

PIRAN

GALERIJA MEDUZA 2, Tartinijev trg 3

Prodajna razstava miniaturni in novoletnih originalnih vosčilnic je na ogled do 6. januarja.

POSTOJNA

GALERIJA POD KLANCEM, Vilharjeva 4

Danes, 14. decembra, bo ob 19. uri otvoritev razstave STEFANIJE POZAR. Razstava bo na ogled do 10. januarja.

PTUJ

PTUJSKI POKRAJINSKI MUZEJ,

Muzejski trg 1

Arheologija Poetovionensis - stara in nova arheološka spoznanja ob stoti obletnici ustanove in razstava slikarja SANDIJA CERNKA sta na ogled do 15. januarja.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

TGalerija

Do 20. t. m. bo na ogled razstava Jasne Merku »Zarni papir«.

Kulturni dom

V vhodnem fojerju je do konca decembra na ogled spominška razstava ob 50-letnici Partizanskega dnevnika.

Dvorana Tripcovich

Do 22. t. m. bo v fojerju na ogled razstava Marina Zocha.

Art Gallery

Do 20. t. m. bo na ogled skupinska prodajna razstava skulptur in grafik.

Sejna dvorana Hranilnice in

posojilnice

Do 16. t. m. bo na ogled razstava ilustracij Vesne Benedetic.

ČEDAD

Tržaška kreditna banka

Do 15. januarja 1994 razstavlja svoja dela Rado Jagodic.

VIDEM

Arteseigno

Do 18. januarja 1994 razstavlja svoja dela Lojze Spacal.Urnik: petek, sobota, ponedeljek in torek od 17. do 20. ure, ob nedeljah od 10. do 12. ure.

KOROŠKA

CELOVEC

Dezelna galerija

Do 30. januarja 1994 razstavlja svoja dela Valentin Oman.

Galerija Judith Walker

Do 22. t.m. razstavlja svoja dela Konrad Koller.

TINJE

V galeriji Tinje razstavlja svoja dela Irene Gutt-Gregoric.

Do 18. decembra bodo razstavljali »Koroške motive« clani likovne sekcije Vir kulturno-umetniškega društva Radovljica.

GLASBA
SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM,

tel.: 061/ 222-815

Danes, 14. decembra, ob 19.30 premiera otroškega muzikla BUCKA NA BROADWAYU (LD).

V četrtek, 16., in v petek, 17. decembra, bo ob 19.30 koncert orkestra slovenske filharmonije za oranzni abonma I in II (GD).

V soboto, 18. decembra, ob 22. uri in v nedeljo, 19. decembra, ob 20. uri PIAF - koncert za dva igralca (SD).

SLOVENSKA

FILHARMONIJA,

tel.: 061/ 213-640

Danes, 14. decembra, ob 19.30 koncert flavte brez meja: MASA BERTOK, VESNA JAN, NATASA PAKLAR in KAROLINA SANTL-ZUPAN. Program: Boismortier, Fuerstenau, Lancen, Ramovs, Kumar, Lauber, Guiot.

MGLC

V sredo, 15. decembra, ob 18. uri koncert MILENE PERIC - flavta.

GALERIJA INSULA,

tel.: 061/ 221-794

Danes, 14. decembra, bodo ob 19. uri GLASBENI DIALOGI: BOJAN DROBEZ (kitara) in LADO JAKSA (klaviature in pihala).

KLUB PENATI,

tel.: 061/ 322-382

V sredo, 15. decembra, solski program - jazz oddelek SGS.

SEŽANA

KC SRECKO KOSOVEL,

tel.: 067/ 73-355

V nedeljo, 19. decembra, ob 17. uri, 4. mladinski festival KRASKA POPEVKA. Gost festivala skupina CALIFORNIA.

NARODNI MUZEJ

Matjaž Kmecl

Andrej Smole

znameniti Slovenec

igra **Tone Gogala**

Režija Dušan Mlakar

Petek, 10.12. ob 20^h
Četrtek, 23.12. ob 17^h
Sreda, 23.12. ob 20^h

Rezervacije: blagajna muzeja 218 986

FJK

TRST

Gledališče Rossetti

Tržaško koncertno društvo-

Prihodnji koncert bo v ponedeljek, 10. januarja 1994, ob 20.30. Nastopil bo Maurizio Zanini.

Sv.Ivan

V petek, 17. t. m., ob 20.30 bo na sporedu 3. božična revija, ki jo prireja zbor Jacobus Gallus iz Trsta. Sodelovala bosta tudi italijanski zbor Società Polifonica S.M.Maggiore, ki ga vodi Marco Podde in MePZ Primorsko iz Mackolj pod vodstvom Antona Baloha.

MILJE

Gledališče Verdi

Sezona jazz koncertov 1993-94 - 29. januarja 1994, ob 20.30 bo nastopil ansambel The Fringe.

GORICA

Avditorij Savio

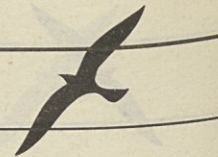
V četrtek, 30. t. m., ob 20.30 novoletni koncert z orkestrom Oltenia. Vodi Ovidiu Balan.Solistka Anastasia Tchebotariova - violina.

TRZIC

Obcinsko gledališče

V petek, 14. januarja 1994, ob 20.30 koncert Simfoničnega orkestra RTV Slovenije pod vodstvom Antona Nanuta. Solista sopran Luisa Castellani in violinist Sergej Krylov.

SLOVENSKI PROGRAMI

SLOVENIJA 1

09.55	Zlati prah: O dveh sosedih
10.00	Pamet je boljša kot zamet
10.05	Sezamova ulica, 13/13 del ameriske otroške nanizanke
11.05	4 x 4
11.35	Po sledeh napredka
12.10	M. Wesley: Vpreženi pavi, 1/2 del angleske drame
13.00	Poročila
13.05	Sobotna noč
16.00	Sedma steza
16.20	Mostovi
17.00	TV dnevnik 1
17.10	Lonček, kuhaj! Oslic z zelenjavo
17.20	Hovl, 8., zadnji del angleske nanizanke
17.50	Risanka
18.00	Regionalni studio Koper
18.45	Stiri v vrsto, tv igrice
19.10	Risanka
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.10	Zarišče
20.40	Gore in ljudje
21.35	Osmi dan
22.20	TV dnevnik 3, VPS 2220
	Poslovna borza
	Sova
22.55	Medvedja usluga, 10. epizoda angleske nanizanke
23.30	Palaca vetrov, 1/6 del angleske nadaljevanke
00.30	Video strani

SLOVENIJA 2

09.50	Sestriere: Slalom (M), 1. tek, prenos
11.00	Video strani
12.50	Sestriere: Slalom (M), 2. tek, prenos
15.30	Slalom (M), posnetek iz Sestriera
16.10	Mednarodna obzorja:
	Krajina - Se kdaj Hrvaska?
16.50	Ljudje in zemlja
	Sova, ponovitev
17.20	Ljubezen na prvi pogled, 7/10 del koproduk. nanizanke
17.55	Poirot Agathe Christie, 8., zadnji del angleske nanizanke
18.45	Iz življenja za življenje:
	Prisluhnimo tišini
19.30	Dnevnik 2
20.10	Hans Fallada: Železni Gustav, 2/7 del nemške nadaljevanke
21.10	Pro et Contra
22.10	Videospon
23.05	Svet poroča
23.40	Evropski pokal v kosarki (M):
	Smelt Olimpija - Fidefinanze, posnetek iz Ljubljane
01.00	Video strani

KANAL A

09.00	MacNeil in Lehrer komentirata, oddaja v angleščini
10.00	CMT
10.50	A-Shop
11.00	Luc svetlobe, ponovitev 56. dela ameriske nadaljevanke
12.00	Charlie Chaplin - V zastavljalnici, burleska
12.25	Video strani
16.25	A-Shop
16.30	Beg iz zapora, ponovitev ameriske kriminalke
17.50	A-Shop
18.00	Luc svetlobe, 57. del ameriske nadaljevanke
18.45	Jazzbina, ponovitev 44. oddaje
19.15	Risanke
19.25	CMT
20.00	Risanke
20.10	Poročila
20.30	Komandos, ameriski akcijski film
22.00	Jazzbina, 45. oddaja
	Poslušajte in uživajte!
	V nocojšnji oddaji boste slisali Red Nichols orchestra, Freddie Rich Orchestra, Bunny Berigan, Ina Ray Hutton and her Melodears Orchestra, Larry Clinton, Bea Wain in Ford Leary.
22.30	Poročila
22.50	Charlie Chaplin - V zastavljalnici, ponovitev burleske
23.15	A-Shop
23.25	CMT
01.00	Video strani

KOPER

18.00	Studio 2 pogovor

KOROŠKA

19.00	Zvezna dezela danes

RAI 1

6.45	Jutraja oddaja Unomatina, vmes(7.00, 8.00, 9.00, 9.30, 10.00) dnevnik, 7.35 gospodarstvo
9.35	Nan.: Ocetov pes
10.05	Film: Carmela è una bambola (kom., It. '58), vmes (11.00) dnevnik
12.00	Nan.: Nancy, Sonny & C.
12.25	Vreme in dnevnik
12.00	Variete: Buona fortuna
12.35	Nan.: La signora in giallo - Il ritorno di Ned
13.30	Dnevnik in Tri minute
14.05	Variete: Prove e provini a Scommettiamo che...?
14.40	Otroški variete
15.10	Mladinski variete: Uno per tutti, vmes risanke, aktualnosti, zanimivosti
17.55	Danes v Parlamentu
18.00	Dnevnik 1, kino
18.15	Nan.: Brillantina, 19.00 Don Fumino
19.50	Vreme, dnevnik, sport
20.40	Film: Il cttore dei soldi (kom., ZDA '86, r. M. Scorsese, i. Paul Newman, Tom Cruise)
22.55	Dnevnik
23.00	Koncert: Simfonije Cajkovskega (4. del)
24.00	Dnevnik in vreme
0.30	Danes v Parlamentu
0.50	Dok.: Oblika zemlje (7.)
1.10	Prove tecniche di trasmissione

RAI 2

6.30	V kraljestvu narave
6.55	Spoznavajmo biblijo
7.00	Male in velike zgodbe
8.20	Nan.: Superfoce
8.45	Jutraji dnevnik
9.05	Nan.: Un medico alle Hawaii
9.45	SP v smučanju
11.00	Kronike v živo
11.45	Dnevnik
12.00	Variete: I fatti vostri
13.00	Dnevnik, gospodarstvo in vreme
13.40	Nad.: Beautiful, 14.20 Santa Barbara
15.10	Kronike v živo: detto tra noi (vodi P. Castelli)
17.15	Dnevnik 2
17.20	Iz Parlamenta
17.25	Pogum življenja
18.20	Sport
18.45	Nan.: Hunter
19.35	Vreme, devnik in sport
20.20	Variete: Ventientanti
20.40	Nan.: Amico mio - Fratelli (i. Massimo Dappor- to, Katharina Bohm)
22.25	Aktualno: Dosje
23.20	Dnevnik in vreme
23.40	Nan.: Un giustiziere a New York
0.25	Pregled tiska, kino
0.45	Film: Poliziotto a Miami

RAI 3

6.25	Pregled tiska
6.45	Jutraja odd. Laltrarete
7.00	Odprta sola
7.30	Odd. o kulturi Tortuga
9.00	Aktualne oddaje
12.00	Dnevnik 3 iz Milana
12.15	Aktualne oddaje
13.45	Znastveni dnevnik
14.00	Dezelne vesti
14.20	Popoldanski dnevnik
14.50	Glasba: Operne arije
15.20	Sola se posodablja
16.10	Sport: odbojka, nogomet, smučanje, 17.20 Derby
17.30	Nan.: Vita da strega
18.00	Dok.: Geo - Vodnjak v puscavi
18.35	Insieme, vreme in sport
19.00	Dnevnik, Dezelne vesti
19.50	BlobCartoon: risanke
20.05	Blob, Una cartolina
20.30	Chi l'ha visto?
22.30	Dnevnik ob 22.30
22.45	Milano, Italija
23.45	Nan.: Hitchcock - Concorso a bordo
0.30	Dnevnik in vreme
1.05	Fuori orario

RETE 4

6.30	Nanizanke
8.30	Nad.: Piccola Cenerentola, 9.00 Anima persa
9.30	Dnevnik TG 4
9.45	Variete: Buona giornata
10.00	Nad.: Soledad, 10.30 Febbre d'amore, 12.00 Celeste, 13.00 Sentieri, vmes (11.55) dnevnik
13.30	Dnevnik TG 4
14.00	Nad.: Sentieri, 14.30 Primo amore, 15.30 La signora in rosa
16.00	Kviza: La verità, 16.45 Gioco delle coppie
17.30	Dnevnik TG 4
17.45	Aktualno: Luogo comune, 17.55 Funari News, vmes (19.00) dnevnik
20.30	Film: Uragano (dram., ZDA '79, i. M. Farrow)
22.30	Radio Londra
22.40	Film: Terrore cieco (krim., VB '71, i. M. Farrow, 23.30 dnevnik

CANALE 5

6.30	Na prvi strani
9.00	Maurizio Costanzo Show
11.45	Aktualno: Forum
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Sgarbi quotidiani
13.40	Kviz: Sarà vero?
15.00	Agenzia matrimoniale
16.00	Otroški variete
17.55	Dnevnik
18.00	Kviz: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5
20.25	Striscia la notizia
20.40	Film: C'era un castello con quaranta cani (kom., It. '89, r. D. Tessari, i. P. Ustinov, R. Alpi)
22.40	Aktualna odd.: Diritto e rovescio (vodi Enrico Mentana)
23.15	Variete: Maurizio Costanzo Show, vmes (24.00) dnevnik
1.30	Sgarbi quotidiani

ITALIA 1

6.30	Pregled tiska
9.15	Nanizanke
12.15	Aktualno: Tu, Italija
12.30	Odprti studio
12.45	Otroški variete
14.30	Varieteja: Non à la RAI, 16.15 UnoMania
16.30	Nan.: Agli ordini papà
17.15	Varieteja: Benny Hill Show, 17.35 Mitico
17.50	Studio sport
18.00	Nan.: SuperVicky, 18.30 Bayside School, 19.00 Il principe di Bel Air
19.30	Odprti studio
19.50	Radio Londra
20.00	Variete: Karaoke (vodi Fiorello)
20.35	Film: Blue City (krim., ZDA '86, i. Judd Nelson, Ally Sheedy)
22.40	Sport: Torkov priziv
0.40	Tu, Italija
0.55	Studio sport
1.40	Nan.: Starsky & Hutch

TELE 4

13.30	19.30, 23.05 Dogodki in odmevi
15.25	Caffè dello sport
20.30	Film

MONTECARLO

19.30	22.55 Dnevnik
13.00	Sport
14.05	Film: Contro tutte le bandiere ('52, i. E. Flynn)
15.45	Variete: Tappeto volante
20.30	Film: Hannah e le sue sorelle (kom., ZDA '86)

Koper

13.00	Mannix
13.50	Saj ni nič resnega, ital. komedija, 1936
	Režija Mario Camerini.
14.50	Dragnet
15.15	V ospredju,
	avtor Bruno Agrimi
15.25	Ob izviri zvoka,
	ital. dokumentarna serija
16.00	TV novice
16.05	Carobna svetilka
17.00	Ponedeljkov sportni pregled, ponovitev
18.00	Studio 2, pogovor
18.45	Primorska kronika
19.00	TV dnevnik
19.30	Mannix
20.20	Dragnet
20.45	Dve ženi sta prevec,
	ital. komedija, 1950
	Igrajo: Lea Padovani, Kieron Moore in drugi; režija Mario Camerini.
22.00	TV dnevnik
22.15	Stanje stvari - Kultura
	Smelt je ob Crnem morju zgradil največji slovenski civilni objekt. V Istri, v Marusicah ustvarja japonski kipar Masayuki Nagase. V Piranu so imeli svoje redno srečanje arhitekti, v Trstu je SSG predstavilo svojo prvo letosno igro.
22.55	Zgodba o belem konju, dokumentarni film

ORF Avstrija 1

09.00	Cas v sliki
09.05	Pri Huxtablovih
10.30	Ris gre na pot, pon. sovjetskega filma
13.00	Cas v sliki
13.35	Družinske vezi
14.45	Mojstri jutrisnjega dne
15.00	Otroški program
15.40	Panda Club
15.50	Nahrbtnik poln dogodivscin
16.35	Kremenčkovi
18.00	Cas v sliki
18.30	V stalni pripravljenosti
19.22	Znanost
19.30	Cas v sliki
20.15	Univerzum:
	Zemlja obrodi, 3. del
21.07	Pogledi od strani
21.20	Na lastno nevarnost, serija
22.10	Lepa reč!, am. komedija, 1989
	Igrajo: Chevy Chase, Beverly D'Angelo, Randy Quaid; režija Jeremiah S. Chechik
23.45	Cas v sliki
23.50	Oko, franc. psih. kriminalka, 1983
01.45	Poročila
	Tisoc mojstrov

ORF Avstrija 2

09.50	Sestriere: Slalom (M), 1. tek, prenos
11.55	Sportna arena, pon.
12.50	Sestriere: Slalom (M), 2. tek, prenos
14.50	Tisoc mojstrov
15.00	Lipova ulica, serija
15.40	Habsburžani, 6. del
16.35	Dobrodošli v Avstriji: Dunajski muzeji
17.00	Prijatelji za življenje, 4. del: Cirkusant in njegove opice
17.30	Orientacija
18.00	Pri Huxtablovih:
	Pogovori v oblačilnici
18.30	Tista stvar je, kviz
19.00	Zvezna dezela danes
20.00	Kultura
20.15	Najboljše iz oddaje-Kdor se smeje, zmaga
21.00	Zivali in ljudje
21.07	Reportaze iz tujine
22.00	Vecerni studio
22.35	Klub 2
00.00	Rally, 7. del: Dediscina
00.50	Poročila

Hrvaška 1

10.00	Poročila
10.05	Solski spored
	Ogljik
10.30	Elektromagnetna indukcija
10.50	Zivalski svet
11.15	Ameriska anglescina
11.35	Življenje se gleda v oči, 5/6 del otroške dokumentarne serije
12.00	Poročila
12.15	Luc svetlobe, 112. del
13.00	Za kralja, pon. francoskega filma
15.25	Poslovne informacije
15.30	Ucimo se o Hrvaski
16.00	Poročila
16.05	Glavni odmor, otroški program
16.30	Promet
17.00	Hrvaska danes
18.00	Poročila
18.05	Kolo sreće
18.35	Santa Barbara, 585. del ameriske nadaljevanke
19.30	Dnevnik 1
20.15	Pax Christi, 5/6 del hrvaske dokumen. oddaje: Misijonarstvo na Kitajskem je bilo sredi dvajsetega stoletja tesno povezano s kolonialnimi težnjami velikih imperialnih sil. Ravno zato je kršcanstvo popolnoma izgubilo svojo verodostojnost.
21.00	V velikem planu
22.30	Poročila
22.35	Plava trava zaborava, glasbena oddaja
23.20	Slika na sliko
00.20	Poročila v angleščini
00.25	Sanje brez meja

Hrvaška 2

16.30	TV-koledar
16.40	Življenje se gleda v oči, pon. 5/6 dela serije
17.05	Skrivnosti, 19/65 del
17.30	Dokazi, pon. 1/6 dela am.-ital. nadaljevanke
18.20	Japonska, pon. 2/8 del angleske dokumentarne oddaje
19.15	Risanka
19.30	Dnevnik
	Sport
20.15	Popolna tujca, 14/22 del am. humoristicne nanizanke
20.40	Dokazi, 2/3 del am.-ital. nadaljevanke
21.35	Rojstvo Evrope, 6/7 del dokumentarne oddaje
22.30	Tajna organizacija, 12., zadnji del am. nanizanke
23.15	Radar
23.45	Video strani

MTV Madžarska

06.03	Dobro jutro
09.00	Cez dan
09.30	Riviera, serija
10.30	Moselbrška zgodba, 4. del serije
11.30	Igra
12.00	Opoldanski zvon
12.07	Pojavi v zivalskem svetu, angleska serija
16.00	Dnevnik
16.10	Tele video '93
16.15	Risanka
16.25	Oblast in strast, serija
17.15	Matere
17.40	Za boljši jezik
17.50	Spored za otroke
18.25	Polna hiša, za ribice
18.35	II. Nacionalni glasbeni festival, Dresch-Quartett
18.50	Katoliška kronika
19.07	Pravljica
19.30	Dnevnik
20.25	Moja zgodba, koprodukcijaska serija
21.20	Gospodarski magazin
22.00	Mondolat
22.20	Evropski popotnik
00.10	Dnevnik

	TV SLOVENIJA 1	17.10
	LOŃČEK, KUHAJ! Oslić z zelenjavo	

Detel in Janez vas vabita v svojo kuhinjo. Danes bosta pripravila oslić z zelenjavo. Recept je za 4 osebe. Potrebujete 70 dag oslićevega fileja, 4 jušne žlice limoninega soka, 1/4 l zelenjavne juhe, sol, 80 dag krompirja, 80 dag korenja, črn mlet paper, 2 šopka drobnjaka, 1 žličko masla, 2 jušni žlici smetane in olje za alufolijo.

Kuhala bosta Janez Vinšek in detel (Peter Dougan in Karel Brišnik). Urednica serije je Irena Struna Arko.

	KANAL A	22.00
	JAZZBINA, 45. oddaja	

V današnji Jazzbini dodo jazzirali: Red Nichols Orchestra, Freddie Rich Orchestra, Bunny Berigan, Ina Ray Hutton and her Melodears Orchestra, Larry Clinton, Bea Wain in Ford Leany.

	RADIO SLOVENIJA 1	21.00
	ZGODNJA DELA, Irski gost Brendan Culleton	

Če ste žival ali rastlina, bi na Irskem uživali, saj je dežela prelepo zelena. Če ste katoličan, bi zadržali in bili zatirani. Če ste protestant, bi še šlo, imeli pa bi slabo vest. Še najbolje je biti Brendan Culleton. Mladenič je namreč Dublinčan in vam bo pripovedoval tako zanimive reči, da si boste končno lahko predstavljali deželo Irsko.

	RADIO SLOVENIJA 1	20.00
	SLOVENSKA ZEMLJA V PESMI IN BESEDI	

Prireditev Srečanje z ljudskimi pevci in godci je bila v Miklavžu v Priekiji, na območju najboljših vinogradov. Poslušali boste lahko ljudske godce in pevce: Sestre Nedeljko iz Tomaza pri Ormožu, harmonikarja Janeza Arh - Goričarjevega iz Srednje vasi pri Bohinj, mešane pevске skupine Vinogradniki ter ljudske godce z Ljubnega ob Savinji.

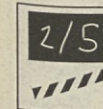
	HRVAŠKA TELEVIZIJA 1	23.10
	RADAR, izobraževalna oddaja	

V današnji oddaji boste spoznali rešitve nove vizualne podobe za turistično promocijo Hrvatske. Svojo promocijo je Hrvatska že uspešno začela na londonskem turističnem sejmu. Predlagani novi slogan je: Mala zemlja za veliki odmor. Tako slogan kot znak sta izzvala precej kritike in razmišljanja o tem, kakšne so značilnosti Hrvatske. Avtor in režiser: Dalibor Martinis.

	TV SLOVENIJA 1	20.35
	GORE IN LJUDJE, pripravlja Marjeta Keršič Svetel	

Zadnja oddaja GORE IN LJUDJE v letu 1993 bo v celoti posvećena pogorju Annapurne v Nepalski Himalaji. Tričlanska ekipa oddaje je spremljala letošnje alpinistično odpravo v Južno steno Annapurne I, ki veļja za eno najteļjih v Himalaji. Alpinista Franćek Knez in slavno Svetličić sta nameravala steno preplezati po novi smeri v alpskem stilu in seveda priti tudi na vrh tega 8091 m visokega osemstisoćaka, ki je edini, na katerega se Slovencem še ni posrećilo splezati. Toda vse skupaj se je zasukalo precej drugaće, kot je odprava načrtovala. V dramatićne dogodke je bila vmešana tudi TV ekipa. Annapurna pa ustvarjalcev oddaje ni zanimala samo po čisto alpinistićni plati, pać pa jih je zanimal predvsem naraščajoći turizem v himalajskih dolinah, naćini, kako domaćini rešujejo teļzave, ki jih ta turizem prinaša in pa seveda življenje ljudi, ki so pod Annapurno doma. V oddaji boste spoznali moža, ki si je pred 25 leti izmišlil trekiński turizem, potem pa ugotovil, da mu je izum ušel iz rok, poklepetali bomo z udeleženeci odprave, ki se je povzpela na Šiša Pangmo, seveda pa tudi nagradna igra ne bo manjkala.

V letu 1994 se bo oddaja GORE IN LJUDJE preselila v nov termin predvajanj. Na sporedu ob ob sobotah zvećer, prvić ze 8. januarja.

	HRVAŠKA TELEVIZIJA 1	13.00
	ŠUANI francoski film, 1989	

Film se dogaja v Franciji 1793. leta. Francoska revolucija je na višku, kralja ni več in zaviadal je teror. Revolucionarji želijo prevzeti oblast, kmetje pa so predani kralju in cerkvi, zato se borijo proti novemu gibanju. V tem revolucionarnem obdobju spremljamo različne zgodbe človeških usod.

Scenarist in režiser tega izvrstnega zgodovinskega filma je Philippe de Broca, igrajo pa: Philippe Noiret (na sliki) Sophie Marceau, Lambert Wilson in drugi.

TV SLOVENIJA 1 / NOCOJ BO 22.50

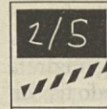
Dežela dveh različnih kultur

PALAČA VETROV, angleška nadaljevanka

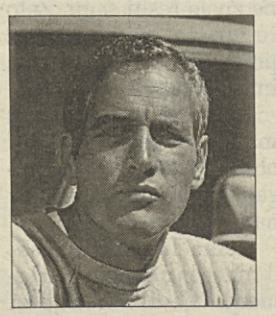
PALACA VETROV pripoveduje o usodi Ashtona Pelhama-Martina, castnika britanske kolonialne vojske, ki se leta 1872 vrne v deželo svojega otrostva - Indijo, ki je razpeta med kulturo Indijcev in njihovih angleskih kolonialnih gospodarjev. Ker imajo predstojniki Ashtona za neprilagodljivega, ga posljejo na kazensko odpravo: spremljati mora poroćno povorko dveh princes. V eni od princes prepozna Anjuli, prijateljico iz otrostva. Zaljubita se, vendar se mora Anjuli poroćiti z dekadentnim maharadžem iz Bithorja. Sele ko maharadža umre, se zaljubljenca najmeta:

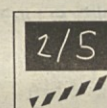
pobegneta k Palaci vetrov - tako Indijci imenujejo vrh Himalaje. Roman Anglezije M. M. Kaye Palaća vetrov, preveden je tudi v slovenščino, je izšel 1978. leta. Dve leti kasneje je angleški producent Geoff Reeve dobil filmske pravice. Dvanajst milijonov dolarjev je stala televizijska priredba romana, ki je takoj nasla tudi kupca. Palaća vetrov je bila prva britanska nadaljevanka, ki jo je predvajala tudi ena od ameriških kabelskih televizij. Dramatićen vrhunec nadaljevanke je nedvomno prizor, v katerem naj bi princeso zažgali skupaj z njenim možem. Ta osvetljuje

ozadje, na katerem sloni nadaljevanka: spopad moderne evropske velesile 19. stoletja s tisoć let staro kulturo. Angleži so sicer že leta 1829 prepovedali sati, to je zažiganje vdov, vendar je prizor iz Palaće vetrov zgodovinsko pravićen. Se zdaj se dogaja, da indijske zene sledijo možem v smrt. Kajti 2500 let stara tradicija zažiganja vdov ima verske in tudi materialne vzroke. Vdova, ki se da zažgati, pomaga družini do ugleda in premoženja. Kraj, kjer zažgejo vdovo, postane svetišće, tja romarji prinašajo bogate darove in tam pustijo tudi velike novce.

	RAI 1	20.40
	THE COLOR OF MONEY, ameriški film, 1986	

Petindvajset let po svoji zmagi Fast Eddie Felson ući mladega fanta svoje umetnosti, a kmalu odkrije, da je mladenić većji cinik od njega. Paul Newman je imel veliko teļzav z Oskarjem. Leta 1961 namreć ni prejel Oskarja za odlično vlogo Eddieja v filmu The Hustler, zato pa je prejel nagrado za vlogo v filmu Color of Money. Za kvaliteto filma jamći tudi ime režiserja Martin Scorsese. Igrajo še: Tom Cruise, M.E. Mastrantonio.

	RTL 2	20.15
	SANCHEZOV OTROCI, ameriško mehiški film, 1978	

Mehiški macho in njegovi hćerki hoćejo zapustiti kočo, v kateri živijo... Film temelji predvsem na igral-skem slovesu Anthony Quinna, saj so za njim že uspešnice Grk Zorba, Cesta. Soavtor scenarija je Cesare Zavattini, ki je znan kot predstavnik italijanskega neorealizma in je precej sodeloval z režiserjem Vittoriojem de Sico. V filmu igrajo: Anthony Quinn, Dolores Del Rio, Lupita Ferrer in drugi. Režija: Hall Bartlett.

IZBOR IZ SATELITOV

MUSIC TELEVISION

07.00 Awake on the Wild Side; 10.00 Video; 12.00 Unplugged: Midnight Oil; 13.00 Greatest Hits; 14.00 Video; 16.00 Popumentary: Pet Shop Boys; 16.30 Coca Cola Report; 16.45 MTV v kinu; 17.30 Dial MTV; 18.00 Soul of MTV; 18.30 Music Non Stop; 20.30 Most Wanted; 22.00 Greatest Hits; 23.00 Coca Cola Report

SKY ONE

07.00 The DJ Kat Show; 09.55 Risanke; 10.30 The Pyramid Game; 12.00 Sally Jessy Raphael; 13.30 Paradise Beach; 14.00 Barnaby Jones; 15.00 Seventh Avenue, 2. del; 16.00 Drugaćen svet; 16.45 DJ Kat Show; 18.00 Star Trek; 19.30 Paradise Beach; 20.00 Rescue; 20.30 Growing Pains; 21.00 Vse razen ljubezni; 22.00 Melrose Place; 23.00 Star Trek; 00.00 Nedotakljivi

PRO 7

04.40 Serije, ponovitve; 09.20 Hard Country, pon. am. filma; 11.15 Vse čisto normalno; 11.45 Roseanne; 12.15 Tisoć milj prahu; 13.15 Chubasco, am. film; 16.55 Risanke; 18.25 Srćni fant in dve dami; 18.55 Ulična poznanstva; 19.25 Roseanne; 20.00 Poroćila; 20.15 Dr. med. Hlob Pratorius, nem. komedija; 22.10 T. J. Hooker; 23.10 Loveć na nagrade, ital.-franc. vestern; 01.00 Poroćila

PREMIERE

07.00 Romeo; 08.00 Mystery Date; 09.30 Nevarno se je motiti; 10.45 American Shaolin; 13.15 Kino '93; 14.30 Notranji krog, ital.-sov. film; 16.45 D.O.G.-Prepovedani triki, am. film; 18.15 Nomadi mraka-brezdomci v New Yorku; 19.15 Kino '93; 20.15 Hook, am. film; 22.35 bad Fellows, am. mafijski film; 00.10 American Football NFL

SAT 1

09.10 Ponovitve serij; 12.25 Sence strasti, serija; 13.10 Doktor Trapper John; 14.10 Sosed; 14.40 Bonanza, serija; 15.40 Vesoljska ladja Enterprise; 16.45 Tvegaji; 17.20 Pojdi na vse; 18.00 Regionalna poroćila; 18.30 Pet krat Pet; 19.00 Poroćila; 19.30 Kolo sreće; 20.15 Zlata parada popevk, vodita Peter Bond in Frederic Meisner; 21.10 Z - Govorimo o zloćinu, magazin; 22.00 Ugovarjam I; 23.00 Spieglova TV reportaža; 23.40 Electric Blue, 13. del britanske erotićne serije; 00.20 Ponovitve

EUROSPORT

08.30 Aerobika; 09.00 Alpsko smučanje, iz Val d'Isere; 10.00 Sestriere: Slalom (M), 1. tek, prenos; 11.30 Akrobatsko smučanje; 12.30 Sestriere: Slalom (M), 2. tek, prenos; 13.30 Eurogol, magazin; 14.30 Motorsport, vrhunec; 15.30 Eurofun, magazin; 16.00 Ameriški nogomet NFL; 17.30 Alpsko smučanje, ponovitve; 18.30 Eurogol, magazin; 19.30 Športna poroćila; 20.00 Eurotenis, magazin; 22.00 Boks, dvoboji profesionalcev; 23.00 Snooker; 01.00 Poroćila

RTL

09.00 Serije, ponovitve; 12.00 Opoldanski magazin; 14.10 Čas hrepenenja; 17.00 Kdo je šef?; 17.30 Družinske vezi; 18.45 Poroćila; 19.10 Eksplozivno; 19.45 Dobri časi, slabi časi; 20.15 Columbo: Piši ali umri; 21.45 Quincy; 22.45 Show Dirka Bacha; 23.15 Gottschalk; 00.00 Law and Order; 01.00 Noćni program

SKY MOVIES PLUS

15.00 Tom Brown's Schooldays; 17.00 Crack in The World; 19.00 Delirious; 21.00 Billy Bathgate; 23.00 Operation Condor: Armour Of God II; 00.50 Retribution

MOVIE CHANNEL

15.00 Outback; 17.00 Scooby-Doo And The Ghoul School; 19.00 The Fire In The Stone; 21.00 Silent Motive; 23.00 Regarding Henry; 00.50 The Owl

FILMNET +

14.00 Buddy Buddy; 16.00 K-TV; 18.00 Fire Birds; 19.30 El News; 20.00 By Way Of The Stars; 21.40 Empire Of The Sun; 00.10 Mad Max: Beyond The Thunderdome

SUPER CHANNEL

05.30 Verska oddaja; Novice; Gospodarstvo; Super Shop; 18.00 Današnji Show; 19.00 Poroćila; 19.30 Eco Record; 20.00 Prva oseba; 21.00 Showcase; 22.00 Poslovne novice; 22.30 Gospodarstvo; 23.00 Show, vodil Jay Leno

CNN

05.00-22.00 World News; 06.30 MoneyLine; 10.30 World Report; 11.30 Business Report; 12.30 Business Day; 13.30 Business Asia; 14.00 Larry King Live; 16.30 Cnn & Co; 19.00 World Business Today; 20.00 International Hour; 22.00 World Business Today Update; 22.30 Showbiz Today

RADIO

Slovenija 1

4.30, 5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 17.00, 18.00, 21.00, 23.00 Poroćila; 19.00 Dnevnik; 6.50 Dobro jutro, otroci; 8.05 Radio plus; 8.30 Dnevnikov odmev; 8.40 Minute za smeh; 11.30 Pregled tiska; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.00 Do 13-ih; 13.45 Iz tujega tiska; 14.05 Poslovne informacije; 15.00 Radio danes; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.15 Ekološki kotiček; 17.00 Studio ob 17-ih; 19.45 Lahko noć, otroci; 20.00 Slov. zemlja v pesmi in besedi; 20.35 Minute za; 21.05 Igra; 21.46 Intermezzo; 22.30 Informativna oddaja v tujih jezikih; 23.05 Literarni noćturno.

Slovenija 2

6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poroćila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutrjanja kronika; 8.00 Gospodarski vestnik; 8.40 Koledar prireditve; 10.40 Primorski val; 11.00 Novosti založb; 12.00 Opoldne; 12.40 Štajerski val; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.40 Tema popoldneva: Šolstvo; 17.50 Šport; 19.30 Štos - Še v torek objuhamo spomine; 21.00 Zgodnja dela; 22.20 Stoletje improvizirane glasbe.

Slovenija 3

9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Poroćila; 8.10 Dobro jutro; 9.05 Glasba; 10.05 Sodobna umetnost; 11.05 Človek in zdravje; 11.35 Izbrali smo; 13.05 Enajsta šola; 14.05 Izobraževalni program; 15.00 Big Band RTS; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Ljudsko izročilo; 16.40 Esee; 17.45 Izšlo je; 18.00 Koncerti; 19.33 Arije in monologi; 20.00 Literarni večer; 20.45 S koncertov; 22.05 Pretok idej; 22.25 Glasba našega časa; 23.55 Lirićni utrinek.

Radio Koper

(slovenski program)

(SV 549 kHz, UKV 88.5 - 93.8 - 100.3 - 100.6 - 104.3 - 107.6 MHz)
8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Poroćila; 12.30 Dnevnik; 7.45 Evergreen; 8.00 Modri val; 8.15 Vsak dan je dober dan; 9.00 Servisne informacije; 9.15 Utrinki, zanimivosti; 9.45 Finanćni nasveti; 11.00 Hladno, toplo, vroće; 12.30 Opoldnevnik; 13.00 Jagode in podoknice; 15.15 Ka je novega?; 15.30 Dogodki in odmevi - prenos RS; 16.00 Glasba po željah; 16.35 Iz kulturenega sveta; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 Iz kulturenega sveta, 2. del; 19.00 Dnevnik; 19.30-23.15 Većerni program Modrega vala; 23.15 Noćni pr.

Radio Koper

(italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poroćila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah; 7.45 Ulica velikih vrhov; 8.05 Horoskop; 8.10 Prireditve; 8.40 Igraj z nami; 8.50 Dobro jutro otroci; 9.05 Razgovor s psihologom; 9.45 Po izbiri;

10.00 Pregled tiska; 11.00 Randevous 12.00 Souvenir d'Italy; 13.00 Glasbeni desert; 13.00 Glasba po željah; 14.45 Kramljanje; 16.00 Ob 4; 18.00 Souvenir d'Italy; 18.45 Sledimo ritmu; 20.00 Noćni pr.

R. Glas Ljubljane

5.15, 7.15, 10.15, 13.15, 14.15, 17.15, 19.15 Novice; 7.30 Loto; 8.15 Napoved; 9.25 Kam danes; 11.00 Anketa; 12.00 BBC novice; 12.15 Novinarjev gost; 13.55 Pasji radio; 15.15 RGL komentira in obvešća; 16.10 Spoznajmo se; 17.00 Anketa; 18.15 Tema tedna; 20.00 Labirint znanja; 21.30 Ta nori torek; 1.00 Sat. progr.

Radio Kranj

9.00, 14.00, 18.00 Gorenjska vćeraj, danes, jutri; 5.40 Dobro jutro; 7.40 Pregled tiska; 9.20 Tema dneva; 10.40 Informacije, zaposlovanje; 13.00 Pesem tedna; 17.00 Na vrtiljaku z Romano; 17.50 Kristne informacije; 18.50 Radio jutri.

Radio Maribor

6.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00 Poroćila; 17.00, 19.00 Dnevnik; 6.05 Kmetijski nasveti; 6.45 Pregled tiska; 7.00 Kronika; 9.05 Štajerske miniaturre; 11.45 Infoservis; 12.10 Mali oglasi; 13.05 Pod Pekrsko gorco; 15.10 Kmetijski nasveti; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Železi ste; 17.30 Osmrtnice, obvestila; 17.45 Šport; 20.00 Študij in glasba; 21.00 Kulturno umetniški program.

Radio Študent

11.00 Vžig; 12.00 Kondicija dvojiškega sistema; 14.00 OF; 17.00 Joculari; 17.30 Technica elaboratum; 19.00 Tolpa bumov; Lucky Dube; 20.00 Underground International.

Radio Trst A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poroćila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledar in Pravljljica; 8.00 Deželna kronika; 8.10 Svojo poslednjo voljo pri zdravi in čisti pameti izrekam; 8.35 Soft music; 9.00 Iz studia z vami, 9.15 Odprta knjiga: Borba (P. Voranc, pripoveduje Štefka Drlo); 10.30 Intermezzo; 11.45 Okrogla miza; 12.45 Cecilijanka '93; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Aktualnosti; 16.00 Mladi val; Gastronomikviz; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 350-letnica rojstva Antonia Tarsie; 18.00 Božanska komedija: Pekel (prevod in priredba A. Capuder, r. S. Verć, 11. del); 18.40 Slovenska lahka glasba; 19.20 Napovednik.

Radio Općine

11.30, 15.30, 17.30 Poroćila; 10.00 Glasba po željah; 17.45 Paf boom; 18.30 C'est la vie; 20.30 Smeh in glasba.

Radio Koroška

18.10-19.00 Partnerski magazin.

NOVA GORICA / OTROŠKI PARLAMENT

Brez nasilja - za prijateljstvo

Skupščinske klopi bodo zasedli mladi

Preveč nasilja, pravijo mladi

Jasna Durič, OS Solkan - V soli se ne moreš uveljaviti, saj se učitelji bojujejo uspešnejših učencev in se posvečajo nasilnejšim. Tudi mediji spodbujajo k nasilju, predvsem TV. Nič manj ne zaoštrajo videoteke, ki mladim ponujajo kasete s pornografsko in nasilniško vsebino. Družba bi morala storiti več, da do tega ne bi prihajalo.

Vanja Tosev, OS Fran Erjavca, Nova Gorica - Učitelji so preveč popustljivi, učenci pa to izrabljajo in se vedejo nasilno. Prepirani so, da jim bodo učitelji odpustili tudi slabo vedenje. V takem primeru bi morali učitelji poklicati starše in jih opozoriti. Sola, starši in učenci so premalo povezani.

Ana Zavrtanik, OS Solkan - Moji sošolci so pogosto nasilni do tistih, ki niso iz mesta ali niso slovenske narodnosti. Zmerjajo jih, da smrdijo, da so nekaj manj. Tudi to je nasilje. Kdo je zanj kriv? Učenci verjetno ne. Nasilje prinašajo predvsem od doma, od staršev, prijateljev in z ulice.

Barbara Saver, psihologinja na OS Solkan - Zlasti nam, ki se ukvarjamo z otroki, ne sme biti vseeno za nasilje nad mladimi. Za to ne bi smeli skrbeti samo psihologi in učitelji, ampak tudi drugi, ki živijo v tej družbeni skupnosti. Mladina je skrb vsega naroda, zato smo vsi odgovorni za to, kaksna bo jutri.

Marino Pangos, inspektor - Mladinskega nasilja je vedno več, težave z njim pa so velike. Policija mu sledi in ga obravnava, posamezni primeri pa so zelo delikatni. Marsikateri nočemo obesati na veliki zvon in podatkov zato ne posredujemo medijem. Na severnem Primorskem je v porastu spolno nasilje nad mladimi, povezano z drogami.

Iva Devetak, tajnica ZPM Nova Gorica - Vloga Zveze prijateljev mladine je, da prisluhnemo težavam mladih in da jih skušamo reševati. Kot organ civilne družbe prenašamo njihove pripombe, želje in zahteve tistim organom, ki jim morajo prisluhniti. V tem primeru so to parlament in ministrstvo za solstvo.

Edina točka dnevnega reda ima naslov: Brez nasilja - za prijateljstvo. Otroci bodo pred vsemi odgovornimi razgrnili svoje težave, ki jih ovirajo v soli in pri razvijanju osebnega življenja.

Na ugotovitev, da se mlademu slovenskemu rodu piše ne preveč roznata prihodnost, so se odzvale vse slovenske občine in podprle zamisel o zasedanju mladega parlamenta. Pri tem jim je precej pomagala Zveza prijateljev mladine. Osnovni solci so prišli na dan s številnimi težavami, ki mlade zuli, vendar jih ne znajo rešiti sami. Zato računajo na starejše, predvsem na svoje starše in vzgojitelje.

Občinski otroški parlament so samo ena od oblik, ki odraslim pomagajo razumeti, kako naš naraščaj živi.

Tema letosnjih zasedanj mladinskih parlamentov je bila nasilje in varovanje pred njim.

V Novi Gorici so skušali včeraj razvozlati, kaj je tisto, kar spodbuja in sprošča nasilje odraslih nad mladimi in med otroki. Odgovorili so na specifična vprašanja, ki so značilna za obmejno mesto. Ugotovitev, da mladinsko prestopništvo narašča in da ima slovenska policija za zapahi vse več mladih nasilnikov, ni razveseljiva.

Kdo naj se ukvarja z mladimi prestopniki? Starši? Sola? Strokovne službe? Policija? Ali je morda to tematika, s katero bi se moral čim prej spopasti tudi slovenski parlament?

Vojo Cuder

DREŽNICA / TEČAJI

Turizem kot način življenja

Dobro sodelovanje med turističnimi agencijami

Turistično društvo iz Drežnice nad Kobaridom, ustanovljeno pred kratkim, ima v nacrtih tudi skrb za izobraževanje svojih članov in krajanov Drežnice ter sosednjih vasi. Turistično društvo je od podobnih v občini in širše »pobralo« nekatere utečene zamisli in oblike dela, dodalo pa je tudi nekaj svojih originalnih zamisli. Ena teh je tudi izobraževanje. S tako imenovanimi študijskimi krožki zeli dati ljudem nekaj vedenja o turistični dejavnosti, kako privabiti in zadovoljiti turiste, kako jim približati podobo in duha dežele, v katero so prišli, jih naučiti kulture bivanja, kako ohranjati zdravje v stiku z naravo itd.

Tako je TD povabilo turistično agencijo Tolminska iz Tolmina na enodnevni

tečaj, katerega delovni naslov je bil Turizem kot način življenja. Slušateljem so povedali, kako naj se ureja prostor, kako aranžirati cvečje, o antistresnem programu itd. Odziv na vabilo je bil zadovoljiv. Pokazalo se je, da imajo Drežničani dokaj usklajene poglede glede možnosti uvajanja turizma v krajevno dejavnost. Prva ovira za kaj večjega, pravijo v Drežnici, so slabe prometnice in telefonija. Za hitrejši napredek bi potrebovali tudi ugodne kredite. Oblika pridobivanja znanja se domačinom zdi primerna, za naprej si želijo sodelovanje strokovnjakov-praktikov. Agencija Tolminska bo podobne tečaje, kot ga je imela v Drežnici, organizirala tudi drugje. Sli bodo tja, kamor jih bodo povabili.

(V. C.)

IZ CERKNICE IN POSTOJNE

Zagotavljanje socialnih stanovanj

CERKNICA - V tej občini so do izteka roka za odkup stanovanj z zakonsko določenimi popusti na ta način prodali 418 stanovanj, od tega 139 občinskih. Od prodaje teh stanovanj se je doslej v občinski blagajni nabralo blizu 35 milijonov tolarjev, kar pa ne zadostuje za gradnjo novih stanovanjskih objektov. Te bi v občini potrebovali, saj je trenutno na listi 83 prosilcev za socialna stanovanja. Nekaj novih stanovanj bi lahko dobili, če bi preuredili tamkajšnji samski dom.

(M. G.)

Predbožično petje in koncerti

POSTOJNA - Predpraznično in praznično vzdušje bodo tudi v tem mestu zaznamovale prireditve, ki jih pripravljajo podjetja Postojnska jama, HOT, Hoteli -Turizem, Pigmalion in Turistično društvo. Zabele so se že z miklavževanjem, nadaljevale pa se bodo z božičnimi koncerti in božičnim zborovskim petjem. Tako bo v petek, 17.12., v dvorani srednje sole rock koncert, v nedeljo pa bo v koncertni dvorani Postojnske jame nastopil komorni pevski zbor Ave. Na predbožični večer bo prav tako v Jami prepeval oktet Raskovec z Vrhnike, dan kasneje pa medzupnijska komorna skupina iz Postojne. Od drugih prireditev naj omenimo še predstave živih jasic, ki bodo na ogled od 25. decembra dalje.

(M. G.)

Podelili prstane kakovosti

POSTOJNA - V podjetju LIV se nekaj let podeljuje posebno nagrado, zlati prstan kakovosti, tistim zaposlenim, ki med letom s svojim delom najbolj prispevajo k zagotavljanju celovitega sistema kakovosti v podjetju. Letošnje priznanje je konec minulega tedna prejelo 5 delavcev. To postojnsko podjetje, ki med drugim proizvaja sesalnike za prah, transportne zeriave in kolesa - okoli 80 odstotkov teh izdelkov prodaja na tujem -, naj bi že kmalu dobilo mednarodni certifikat za kakovost ISO 9001.

(M. G.)

POSTOJNA / KOMUNALA

S prispevkom do obnove vodovoda

Odlok bo veljal do preklica republiške uredbe o oblikovanju cen komunalnih storitev

Poslanci občinske skupščine so na svoji zadnji seji sprejeli odlok o komunalnem prispevku. Z njim bodo skušali rešiti nezavidljiv položaj javnega podjetja Kovod Postojna, ki zaradi omejenih cen svojih storitev komaj se pokriva enostavno reprodukcijo.

Z uvedbo prispevka bodo komunalci zbrali nekaj manj sredstev, kot so sprva pričakovali, saj so poslanci ob omenjenem odloku sprejeli tudi dopolnilo, s katerim je Perutninski kombinat Pivka, eden največjih porabnikov vode v občini, delno

oprosčen plačila prispevka. Predsednik zbora združenega dela Vojo Mihelj je svoj predlog dopolnila utemeljil z dejstvom, da je PK Pivka celoten vodovod za lastne potrebe in za večji del Kopenske doline v preteklosti zgradila s svojimi sredstvi.

Vsi ostali uporabniki bodo tako poleg rednega plačevanja računov za storitve plačevali se komunalni prispevek, ki bo znašal za kubični meter vode 24 tolarjev, kanalscine 7 in čiščenje odplak 5 tolarjev. 55 odstotkov zbranih sredstev bo Ko-

vod namenil za vzdrževanje, obratovanje in posodobitev vodovodnih in kanalizacijskih sistemov, preostali delež pa se bo stekal v občinski proračun in ga bodo porabili za se kako potrebna vlaganja v komunalno infrastrukturo.

Odlok bo veljavi toliko časa, dokler ne preneha veljati republiška uredba o načinu oblikovanja cen komunalnih storitev. Zaradi nje Kovod že več kot poldrugo leto komajda pokriva tekoče materialne stroške ter stroške za osebne dohodke in najnujnejša dela na vodovodnem in

kanalizacijskem sistemu. Načrtovana izguba v letošnjem letu znaša blizu 45 milijonov tolarjev.

Postojnski vodovodni sistem, ki je bil zgrajen pred dobrimi 20 leti, razvodi pa se marsikje se italijanski, je na več mestih nujno potreben obnove. Razmere so tako kritične, da lahko občani tako rekoc že jutri ostanejo brez vode. Zelo zgovoren je tudi podatek, da od treh milijonov m³ nacprane vode prodajo le polovico. Kar 1,5 milijona kubčnih metrov je zaradi dotrajane omrežja namreč odteče v zemljo.

(M. G.)

PIRAN / IZVRŠNI SVET

Optimističen kandidat za mandatarja

V četrtek bodo odborniki piranske občinske skupščine odločali o novem mandatarju občinskega izvršnega sveta. Odborniki so za novega mandatarja predlagali Roberta Časara, diplomiranega pravnika iz Lucije, sedaj zaposlenega v komunalnem podjetju Okolje.

Razmerje sil v piranski skupščini je precej izenacevano. Ali menite, da boste na četrtkovem glasovanju dobili potrebnih 23 glasov?

Mislím, da mi bo večina delegatov dala podporo. Čeprav je bilo casa malo, saj sem se moral za kandidaturu odločiti tako rekoč čez noč, sem se že uspel predstaviti vsem občinskim strankam, pogovarjal pa sem se tudi s posameznimi odborniki. Glede na njihove odzive in zagotovila lahko pričakujem, da bom izvoljen.

Vas program za delovanje novega izvršnega sveta, ki je bil že poslan odbornikom, obsega sicer samo tri strani, vsebinsko pa je zelo obsežen in zahteven. Ga boste uspeli uresničiti, glede na to da bo ta mandat morda trajal le štiri mesece?

Ta program je seveda bolj osnutek, seznam nerešenih zadev v občini, saj za bolj poglobljeno studijo ni bilo casa. Zdaj pripravljam dopolnitve, ki jih bom predstavil na sami seji skupščine. Jasno mi je, da vsega navedenega ni mogoče izpeljati v štirih mesecih. Rešili bomo lahko samo najbolj pereče probleme, preostale zadeve pa vendarle lahko vsaj zastavimo, tako da bodo naši nasledniki toliko prej pripeljali zadeve do uspešnega zaključka. Prav tako bomo nedokončane zadeve in projekte, ki jih je začel

Robert Časar, kandidat za mandatarja nove vlade (Foto: B. V.)

dosedanji izvršni svet, mi peljali naprej.

V »dediscini« dosedanje občinske vlade je kar nekaj zelo nujnih in neprijetnih zadev: Fiesa, dokončanje piranske sole, promet in se kaj. Kako boste določili prednost, saj je malo casa in zlasti denarja?

Novi izvršni svet bo moral najprej narediti pregled stanja na področju občinskih financ, prostorskih aktov in v proračunu. Katere zadeve

bodo imele prednost pri reševanju, pa bo treba določiti na podlagi konsenza vseh strank. Kot mandatar se nameravam še pred izvolitvijo novega izvršnega sveta z njimi o tem dogovoriti, tako da bo novi IS lahko takoj sklepal o tem in pridobil soglasje občinske skupščine.

Prevzeti nameravate naporen posel. Zakaj ste se odločili, da sprejmete ponujeno kandidatur?

Ne glede na to, kdo bo

mandatar, jaz ali morda nekdo drug, je treba to zadevo izpeljati in s tem zagotoviti, da bodo organi lokalne skupnosti normalno delovali. V nasprotnem primeru bodo imeli v Ljubljani opravičilo za tukajšnje posege, pod centralistično kontrolo pa bo za vse v občini slabše. Zato sem se odločil, da sprejem tu nevhvalno nalogo, saj sem tu doma in želim, da bi se tukaj dobro živelo.

Boris Vuk

LJUTOMER / ZIMSKA SLUŽBA

Začetek je bil slab, kakšen bo konec

Zimska služba je pri občanih dobila črno piko še pred začetkom koledarske zime

Clani ljutomerskega izvršnega sveta so včeraj obravnavali poročilo o delu zimskih služb. Zadržane snežne padavine so tiste, ki so zadolženi za čiščenje cest, očitno močno presenetile. Mnenja članov IS so bila sicer različna: od ocene 'katastrofalno' pa do ocene 'pa vendarle ni bilo tako hudo'. Bolj kritični so bile tisti, ki poznajo tudi podeželske ceste. Poročila 10 krajevnih skupnosti govorijo o tem, da so doslej za čiščenje cest porabile skupaj skoraj 2, 4 milijona tolarjev. Za večino velja, da so že prekoračile finančna sredstva, ki so bila namenjena za vzdrževanje prevoznosti cest za celo zimo - pri tem pa se koledarska zima sploh se ni

zacela. Precej kritik je letelo tudi na račun Cestnega podjetja. Najbolj hudi so nanje v Krajevni skupnosti Cven, kjer so morali občinske ceste očistiti kar sami. Da bi bile težave se večje, Cestno podjetje občinskih cest sploh ni označevalo s stebricki, ki označujejo sirino ceste. Zaradi tega ceste v ovinkih niso bile pravilno spluzene in marsikatero vozilo se je znaslo v jarku. Zaradi vseh težav bodo predstavniki Cestnega podjetja v najkrajšem možnem času povabili na pogovor. Ker so vsa sredstva za zimsko službo že porabljena, bodo stroške plačali iz sredstev rezerve. Izvršni svet je že pred sneženjem poslal inspekcijsko službo za ogled ceste Verzej-Ra-

zkrizje, ki jo je treba zaradi uničenosti zapreti vsaj za tovorni promet (često uporabljajo vozniki tovornjakov za bliznjico, hkrati pa se tako izognejo policijskim kontrolam). Članom IS se je zdel odgovor inspektorjev neresen, saj so ti zapisali, da bodo počakali na odjugo.

Pozivu na čiščenje so se slabo odzvali tudi meščani in podjetja, najbolj pa jih je razočaral odziv nezaposlenih. Prek Zavoda za zaposlovanje so poklicali 30 nezaposlenih, da bi v obliki javnih del pomagali pri čiščenju mesta. Odzvalo se jih je samo pet. Za tiste, ki se vabilu niso odzvali, bodo predlagali posebne ukrepe.

Goran Ohman

MOZIRJE / OBČINSKA AFERA

Predsednika IS ovadili zaradi goljufije

Alfred Božič poskušal v svoj žep spraviti 3,3 mio tolarjev

Kriminalisti UNZ Celje so pred časom tožilstvu ovadili Alfreda Božiča, predsednika izvršnega sveta skupščine občine Mozirje, ker naj bi prek sinovega podjetja skušal za 3, 3 milijona tolarjev ogoljufati več zdravstvenih ustanov.

Policisti sicer niso navešli polnega Božičevega priimka, govorijo le o Alfredu B., »prejšnjem direktorju zasebnega podjetja« in »funkcionarju SO Mozirje«. Ker pa je splošno znano, da je imelo Božičevo podjetje Božič d.o.o. z nekaterimi zdravstvenimi domovi sklenjeno pogodbo o opravljanju računovodskih in drugih uslug, je povsem gotovo, da gre v tej zadevi prav za predsednika moziške vlade. Božiča so torej ovadili zaradi suma »storitve kaznivih dejanj

goljufij in ponarejanja listin v škodo družbenega premoženja.« Policisti svoj ovpodbo utemeljujejo z naslednjimi dejstvi: ko je Božič kot funkcionar dosegel odcepitev moziških zdravstvenih ustanov iz Zdravstvenega doma Velenje in oblikovanje samostojnih zdravstvenih zavodov v občini Mozirje, naj bi v imenu sinovega podjetja z njimi podpisal pogodbo za opravljanje knjigovodskih in finančnih storitev.

V skladu s pogodbo sta mu zavoda Lekarna Mozirje in Zgornjesavinjski zdravstveni dom zaupala podpisovanje finančnih dokumentov, torej tudi prenosnih nalogov na SDK Mozirje. Pred malo več kot letom dni je Božič direktorski stolček poveril svo-

jemu sinu Mitji, sam pa je v zasebnem podjetju še vedno ostal sopodpisnik. Aprila letos pa so se direktorji vseh treh zavodov dogovorili in nato se pisмено obvestili zasebno podjetje Božič, da mu odvzema pravico zastopanja in jo prenašajo na svet zavodov.

Po navedbah policistov »je Alfred B. izsilil sestanek z zaposlenimi v zavodih, kjer pa mu odločitve njihovih direktorjev ni uspelo spremeniti.«

Zato je 19. julija letos v imenu zavodov izpolnil nekaj akceptnih nalogov, ki jih je podjetje kupilo pri SDK Mozirje. Nanje je napisal, da naj bi zavodi že 26. maja, torej takrat, ko je bil Božič njihov podpisnik, vnaprej nakazali nekaj izplačil zasebnemu po-

djetju Božič. Zgornje Savinjski zdravstveni dom naj bi 19. julija podjetju Božič nakazal 701.841 tolarjev, Lekarna Mozirje istega dne 368.323, 50 tolarjev, Zavod za zdravstveno varstvo Zgornje Savinjske doline pa naj bi, spet istega dne, podjetju Božič izplačala 252.612 tolarjev. Sumijo, da je Alfred Božič na enak način in z istim namenom 16. avgusta napisal se tri akceptne naloge, ki naj bi veljali za nazaj. Istega dne je skušal Alfred Božič tako izpisane akceptne naloge, ki sta jih podpisala le on in njegov sin, na SDK v Mozirju vnovčiti. To pa mu ni uspelo zaradi začasnih odredb o preprečitvi izplačil zasebnemu podjetju Božič na račun oskudovanih zavodov.

Brane Piano

Celjska železniška postaja zdaj izgleda čisto drugače kot pred tedni (Foto: Sherpa)

CELJE / OTVORITEV

Železniška postaja - letošnja največja naložba

Muzejski vlak je včeraj na celjsko železniško postajo pripeljal ministra za promet in zveze Igorja Umka in nekaj drugih uglednih gostov. Celjani so se veselili, ker so po skoraj desetih letih vendarle uzrli prenovljeno železniško postajo. Železniskemu vozlišču in obnovi postajne zgradbe v Celju so Slovenske železnice namenile kar 2, 2 milijarde tolarjev, samo letos pa je bilo vanju vloženih 663 milijonov tolarjev. Gre torej za največjo letošnjo naložbo SZ, ki so obnovile šest kilometrov tirov, vgradile 60 novih kretnic, zgradile sodobne signalne varnos-

tne naprave, ki postaji omogočajo sprejem in odajo 240 vlakov na dan, predvsem pa so s tem povečale varnost na območju železniškega vozlišča. Občina je sofinancirala obnovo postajne zgradbe. Jože Bordnik, predsednik upravnega odbora SZ in od nedavnega tudi direktor družbe za gradnjo avtocest je otvoritev pospremil z ugotovitvijo, da bosta oba infrastrukturna nacionalna programa - že pred časom sprejeti železniški in pred kratkim potrjeni avtocestni - Slovenijo povedla med sodobne prometne države.

Brane Piano

ŽIŽKI / SREČANJE UPOKOJENCEV

Pokojnina naj bi zagotavljala dostojno življenje

V predprazničnem vzdušju so se v nedeljo v organizaciji občinske podružnice Slovenske ljudske stranke srečali upokojenci iz okolice Maribora, Rus, Ptuja, Gornje Radgone, Ljutomera, Ormoža in drugih krajev Stajerske s člani Upokojenske zveze pri SLS. Na srečanju so poleg pozornosti svojim težavam precej časa namenili tudi temi, kako bi aktivneje vplivali na lepše življenje vnukov. Predsednica Upokojenske zveze pri SLS, dr. Berta Jereb, je preko 200 zbranih opozorila, da je upokojencev čedalje več, saj se v zadnjem času upokojuje sorazmerno veliko mladih. Zbrani so si na zboru, ki so se ga udeležili se glavni sekretar SLS Franci Feltrin, tajni-

ca te stranke Jana Podobnik in predsednik Sivilih iz Celja Rudolf Krzanic, zastavili cilj, da bi se vsak upokojil, ko bi za to začutil potrebo. Skratka, nekateri pred z zakonom določenim časom, tisti, ki pa se počutijo sposobne za delo, pa naj bi delali tudi dlje. V času odprtega mikrofona dr. Berte Jereb so se zbrani posebej zavzeli za uvedbo nacionalne pokojnine, ki bi omogočila vsakemu dostojno preživetje tudi v domu za ostarele. Ob tem, da se redki upokojenci »kopljejo« v denarju visokih pokojnin, pa biva preko 75 odstotkov slovenskih upokojencev na robu preživetja. Skratka, pokojnine naj ne bi bile odvisne le od višine plač.

Boris Hegedüs

GLOSA

Pečat pripada glavarju, mošnja pa cesarju

Da cesarjev pečat z Dunaja, ki ga je Martin Krpan nosil v pismu, ko je po deželi Kranjski se tovoril angleško sol, tudi danes nekaj velja, ne gre dvomiti. Na vprašanje, kje naj bo okrajno glavarstvo, je kot pribito v prvo obveljala tmasta Krpanova, Idričanom in Cerkničanom pa pri tem ni pomagala niti trdna zveza z mošnjakastim Merkurjem, simbolom idrijskih rudarjev, ali copricami s Slivnice, ki bi nad cesarost lahko pognale kvečjemu kakšno nevihto z gromom. Četudi se je cesar medtem z Dunaja preselil dosti bliže Krpanovemu Vrhu pri Sveti Trojici, je s sabo popeljal vse svoje dvorstvo z ministrom Gregorjem vred. Brdavs je premagan, Krpan pa namesto s kobilico svoj tovor prevaza po cestah in železnici ter cesarju dopoveduje, da vse poti tudi danes vodijo skozi njegove kraje in da okrajno glavarstvo pritiče njemu. A glej ga, zlomka, tudi Idričjan čuka cesarja za rokav in mu kaže na pečat, ki mu ga je pritisnil se takrat, ko je polnil njegove skrinje z bogastvom iz živosrebrnega podzemlja. Da bo mir, se cesar odloči in da vsakemu svoje glavarstvo, ministrom pa naroči, naj za vsak primer shranijo mošnjo s cekini. Pa se medtem oglasijo se Cerkničani in sedjo glavarstva zahtevajo zase. Vname se tudi na Stajerskem in Koroskem, v Zasavju, Domžalah, na Jesenicah... Povsod se med sabo prepirajo, brskajo po predalih in iščejo stare listine, zemljevide s pečati, ki naj dokazujejo pravo nasledstvo in pravico pred drugimi. »No, pogledjte, kakšni ste,« naposled razočaran zavzdihne cesar in ministru ukaže, naj po novem letu vsem napiše nove papirje, cesar pa bo nanje pritisnil svoj pečat. Mošnje s cekini pa naj ostanejo kar na dvoru, saj bi se ti prepirljivci zaradi njih lahko med sabo se stekli.

Roman Bric

LENART / VRAČANJE PREMOŽENJA

Vprašljiva realna vrednost odškodnin

Vrnjenih največ kmetijskih zemljišč in gozdov

V občini Lenart v Slovenskih goricah imajo z vračanjem po zadnji vojni odvzetega premoženja kar nekaj izkušenj, saj so bili se pred sprejemom zakona o denacionalizaciji ena od poskusnih občin v Sloveniji. Do konca lanskega leta je posebna skupna občinska komisija za denacionalizacijo prejela 250 zahtevkov za vrnitev premoženja, od tega kar 244 zahtevkov in vlog za vrnitev kmetijskih zemljišč in gozdov in samo šest vlog za vrnitev poslovnih prostorov. Lani v lenarski občini niso imeli zahtevkov za vračanje stavbnih zemljišč. Letos so prejeli 161 novih zahtevkov za vrnitev premoženja in tudi med temi je bilo največ zahtev za vrnitev kmetijskih zemljišč in gozdov. Doslej so v ob-

čini Lenart v Slovenskih goricah izdali že 75 delnih odločb, ki se nanašajo na vrnitev kmetijskih zemljišč in gozdov, od teh je 70 pravnomočnih. Iz najrazličnejših virov so zavrnilo stotinaj zahtevkov za vrnitev, zabeležili pa so tudi 21 pritožb na že izdane odločbe. Vrnili so dva poslovna objekta, 205 hektarjev njiv, travnikov, sadovnjakov in vinogradov in 70 hektarjev gozdov. Vse premoženje je bilo vrnjeno v naravi, odškodnin doslej v Lenartu niso izplačevali. Nekaj težav in dvomov povzročajo odškodnine, ki so bile nekaterim od odvzemcu izplačane, vendar je vprašljiva njihova realna vrednost. O teh odprtih vprašanjih bodo morali temeljito razmisliti. Prav tako je nekaj manjših težav z

vračanjem premoženja oziroma zemlje v večjih, zaočroženih kompleksih, s katerimi gospodarji ŽIPO Lenart. Upoštevali bodo zakonske pravice dosedanjih lastnikov, Agra Lenart, da se z vračanjem teh zemljišč, predvsem pa z vračanjem sadovnjakov in vinogradov, počaka do izteka njihove rodnosti, ki traja pri sadovnjakih in vinogradih deset, pri njivah pa pet let. To je tudi razumljivo in posteno, ocenjujejo poznavalci razmer, ki hkrati poudarjajo potrebo po veliki doslednosti in tankocutnosti, da ob povpravljanju starih krivic ne bi delali novih. Zdi se, da so stvari po začetni evforiji gladko stekle, v razmerno obojestransko zadovoljstvo vseh prizadetih.

Marjan Tos

MARIBORSKE NOVICE

45 let zbora Slava Klavora

Moški pevski zbor Slava Klavora Maribor letos slavi 45-letnico. Ob tem jubileju so posneli kaseto s pesmimi, s katerimi so zasloveli doma in po svetu. Kaseto bodo ljubiteljem njihovega petja predstavili danes, v torek, 14. decembra, ob 18.30 v avli Narodnega doma. Klavoraši, kakor se pevci tega zbora pogosto imenujejo, imajo se veliko načrtov za prihodnost. Maja prihodnje leto se bodo denimo udeležili znanega velikega mednarodnega pevskega tekmovanja v francoskem Toursu. (J. S.)

Slovenija včeraj, danes, jutri

V skofijski avli bo danes, v torek, 14. decembra, ob 19.30 kulturni večer z naslovom Slovenija včeraj, danes, jutri. Poleg kulturnega programa bo na sporedu tudi okrogla miza o perečih duhovnih, kulturnih in družbenih vprašanjih, sodelovali pa bodo dr. Bruno Hartman, dr. Ermin Krzicnik, dr. Alojz Pirnat in dr. Stanko Janežic. Na kulturnem večeru v skofijski avli bodo predstavili tudi novi zbornik Dom in svet 1993. (J. S.)

Trgovina v garažni hiši

Mariborčani so si dolgo želeli parkirno hišo. Ko pa so jo letos v nekdanji luknji ob hotelu Slavija končno dobili, pa le-ta v glavnem sameva. V njej je praviloma vselej na voljo dovolj parkirnih prostorov, konec tedna pa je podjetje Maco tu odprlo trgovino z mesanim blagom. V garažni hiši se nadejajo, da se bo tako več Mariborčanov odlotalo parkirati pri njih, saj se jim ne bo treba mučiti s prenašanjem vreck z nakupom do avtomobila. (J. S.)

KOŠARKA / EVROPSKI POKALI

V »euroclubu« Clear - Buckler

Danes Smelt Olimpija, jutri Stefanel

CANTU - »Bratski« dvoboj med Clearjem in Bucklerjem v četrtek v Cantuju predstavlja vsaj za italijansko kosarko osrednje srečanje v okviru »Eurocluba«. Gre za zadnje kolo v evropskih kosarkarskih pokalih pred božičnimi počitnicami in za nekatere italijanske ekipe (v euroclubu in Koracevem pokalu) bi lahko jutrišnje in četrtkovne tekme že predstavljale tudi dokončno odločitev.

V »euroclubu« je zmaga v Limogesu vrnila Benettonu (skupina A) nekoliko več samozavesti, toda v četrtek mora peterka iz

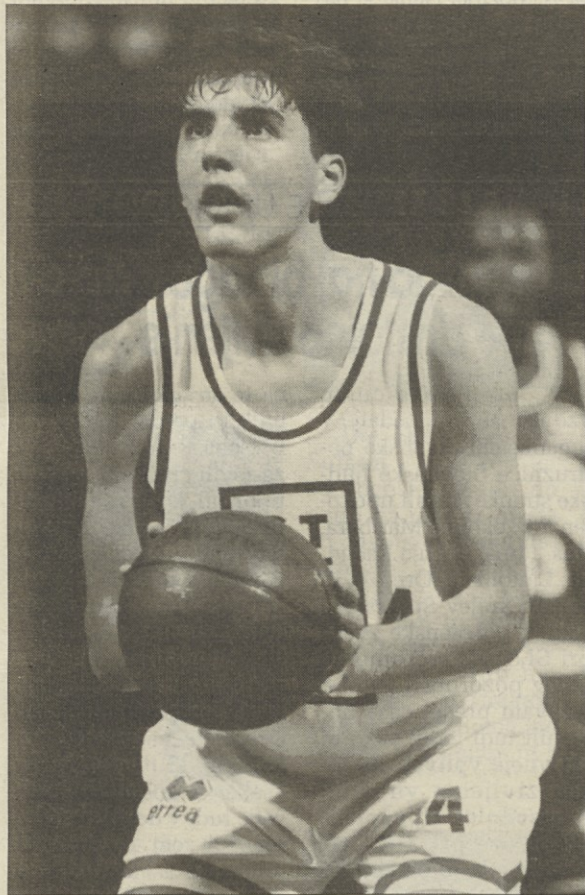
Trevisa v goste k Leverkusenu. Samo zmaga Benettonu se zagotavlja uvrstitev na eno od prvih dveh mest, ki zagotavljata eventualno tretjo tekmo v četrtfinalu na domačih tleh. Poraz sicer se ne bi pomenil dokončne izločitve, vsekakor pa bi to že pomenilo manj ugoden položaj v četrtfinalu.

Derbi med Cantujem in Bologno pa predstavlja zadnjo možnost za Clear, ki je doslej v petih tekmah štirikrat (od tega dvakrat doma) izgubil. Za Buckler pa bi zmaga pomenila velik korak na poti do prvega ali drugega mesta, saj

ima v povratnem delu zelo ugoden razpored.

Ze jutri pa bodo v areni Stefanel, Recoaro, Scavolini in Pfizer v Koracevem pokalu. Prve tri ekipe igrajo doma, medtem ko se Pfizer podaja na pot v Grčijo k Peristeriju. Položaj Pfizerja je zelo delikat, saj je že izgubil dve srečanju, z Grki pa je doma zmagal z eno samo točko razlike, zato mora tudi tokrat zmagati. Recoaro proti KK Zagreb in Scavolini proti Albi iz Berlina si bosta v primeru zmage matematično zagotovila napredovanje, Stefanel pa mora proti španski Saragozi po vsej sili zmagati in se na ta način odkupiti najprej za poraz v Koracevem pokalu v Turčiji in nato se za izgubo nepremagljivosti v italijanskem prvenstvu.

V evropskem pokalu, kjer ni italijanskih predstavnikov, pa bo že drevi ob 20. uri v ljubljanskem Tivoliju nastopila Smelt Olimpija. V goste ji prihaja švicarska ekipa Fidefinanz iz Bellinzona, ki ne bi smela predstavljati pretrdega oreha za Ljubljancane, ki so prejšnji tork nesrečno izgubili v Spaniji. Svicarji, ki imajo v svojih vrstah dva Američana in dva naturalizirana ameriška igralca, so v 3. kolu visoko izgubili v Splitu s Croatio Osiguranje, toda doma so že premagali Tofas in le tesno izgubili s španskim Taugresom. Pri Olimpiji je se vedno nekaj težav z zdravjem igralcev, zato bodo morali Ljubljancani zaigrati zbrano in odločno, da dosežejo tretjo zmago (v starih tekmah) v evropskem pokalu.

Dejan Bodiroga, eden od stebrov Stefanela (f. KROMA)

KARATE / MEDNARODNO TEKMOVANJE V BRIŠČIKIH

V močni konkurenci dober nastop Shinkaia

Damjan Crissani bi si zaslužil prvo mesto

Finalista Shinkai k.k. Damjan Crissani (levo) in Elia Hrovatin

Ze smo poročali, da sta se na 8. mednarodnem turnirju Città di Trieste v karateju, ki ga je v nedeljo openski Centro sportivo italiano priredil v domu pristanških delavcev Ervatti pri Brisicah, v tekmovalni kat zelo dobro odrezala tudi mlada člana Shinkai karate kluba Elia Hrovatin in Damjan Crissani, toda o njuni uvrstitvi, kot tudi o uvrstitvah ostalih članov našega kluba velja zapisati se nekaj besed.

Damjan Crissani je bil v kategoriji članov (od 17. do 35. leta starosti) s pasovi od rumenega do plavega zelo blizu zaslužene zmage. Prebil se je vse do finala in zasedel prvo mesto ex aequo, v ponovljenem finalu pa ga je glavni sodnik vidno oskodoval, tako da je bil na koncu drugi. Lep uspeh pomeni tudi uvrstitev v finale in končno četrto mesto za Elio Hrovatina med devet in deset let starimi tekmovalci (zeleni in plavi pasovi).

V močni konkurenci tekmovalcev iz Italije, Slovenije, Hrvaške, Avstrije, Srbije, Nemčije, Češke in Slovaške so se do polfinalnega kroga prebili še štirje člani Shinkaia in sicer Katrin stoka (rumeni in oranžni pas, letnika 85/86), Tilen Taucer (zeleni in plavi pas, letnika 79/80), David Vensnaver (rumeni in oranžni pas, letnika 79/80), med članicami z rjavimi in črnimi pasovi pa se Romana Maiano.

Poleg teh so se tekmovalci v katah udeležili še Andrea Hrovatin, Fabiana Piano, Jessica Stoka, Erika Suc, Daniele Di Mario, Alessandra Vasquez, Manuel Piano, Stefan Grgić, Martin Gustin in David Potocnik, ki sicer niso dosegli vidnejših uvrstitev, so si pa nabrali koristne izkušnje pred bodočimi nastopi.

ODBOJKA / ZVEZNI POKAL

Imsa KB proti Silvolleyju

Srečanje bo drevi v Štandrežu, s pričetkom ob 20.30

Odbojkarji Imse Kmečke banke bodo danes zvečer v štandreški telovadnici odigrali povratno srečanje šestnajstine finala zveznega pokala proti mostvu Silvolley. Pred štirinajstimi dnevi so drevisnji gostje, ki nastopajo v B1 ligi, v kateri se borijo za obstanek, v Trebaselegheju zmagali s 3:0 (15:11, 15:10, 15:13). Ker so Goricani takrat dosegli razmeroma visoko število točk, niso povsem brez možnosti za uvrstitev v nadaljnjo fazo. Kot znano, pa je vrste goriske sesterke v minulem tednu zdesetkala vročina,

tako da bodo drevi nastopili v zelo okrnjeni postavi. Če ne bo do večera zbolel se kdo (včeraj se je na seznam bolnikov vpisal se Ursic), bodo igrali Florenin, Stabile, Rigonat, Buzzinelli, Paoletti, Princic in Ferfolja, močnejši pa tudi center Lutman (na sliki), ki je edini že okrevan. Vsem ostalim, se pravi bratoma Populini, Marchesiniju in Ferriju, gre sicer na bolje, a pred sredo ne bodo začeli trenirati.

Drevi se vsekakor obeta zanimivo srečanje. Pričetek bo ob 20.30. Vstop je prost.

ODBOJKA / MLADINSKA PRVENSTVA NA TRŽAŠKEM

Borovi mladinci in Slogini »dečki« proslavljali svojo prvo zmago

Borove mladinke prepustile Prevenireju le eno točko! - »Deklice« niso igrale

MLADINCI
Koimpex - Volley Club 3:0 (15:7, 15:11, 15:9)

KOIMPEX: Germani, Kralj, Micalessi, Ritossa, Stranj, Veljak, Volcic

Koimpex je tudi v svoji drugi tekmi prepričljivo zmagal. Tekma je vseskozi potekala v eno samo smer, saj so bili Slogasi absolutno boljši tako tehnično kot taktično. Tega so se tudi zavedali in so svojega nasprotnika preveč podcenjevali, prav temu gre pa tudi pripisati sorazmerno visoko število točk, ki jih je Volley osvojil v posameznih setih in ki nikakor ne odražajo njegove dejanske moči. (INKA)

S. Andrea - Bor 0:3 (9:15, 10:15, 4:15)

BOR: Taberni, Domio, Pussini, Furlanic, Sustersic, Pieri, Cuk, Smotlak.

Borovci so le dosegli svojo prvo zmago in ceprav je v igri še preveč napak so tudi zadovoljili. Premagali so sicer sibkejšega a borbenega nasprotnika, zmaga pa gotovo vpliva novega elana. Nasi so stalno vodili, le v drugem setu so izgubljali 9:4, ko pa je na igrišče stopil Smotlak se je slika spremenila v korist Bora. V zadnjem nizu pa so bili domačini lahek plen Borovih ostrih servisov. (Dejan)

OSTALI IZID 3. KOLA: Pallavolo Trieste - Nuova Pallavolo 3:0.

VRSTNI RED: Pallavolo Trieste 6, Koimpex in Nuova Pallavolo 4, Bor 2, Sant'Andrea, Volley club in Prevenire 0.

MLADINKE

Bor - Prevenire 3:0 (15:0, 15:1, 15:0)

BOR: Gregori, Azman,

Fajman, Cok, Flego, Zadnik, Vodopivec, Pitacco, Gustini, Benevol, Gruđen

Borovke, ki so v tej kategoriji nesporno favoritinje, so tudi v petkovi tekmi nalezeli na nedoraslega nasprotnika. O tekmi sami ni kaj povedati, kajti ni bila koristna niti za lažji trening. (Dejan)

SGT B - Sokol 0:3 (8:15, 4:15, 1:15)

SOKOL: Svava, Kobal, Antonic, Legisa, Golemac, Kralj, Peric, Semec, Radetic. Sokolovke so imele v tem kolu nekaj težav edino v prvem setu, ko so jim nasprotnice nudile nekaj odpora. V nadaljevanju pa je Sokol igral vedno bolje in ni imel večjih težav, da je dosegel nov par točk.

OSTALI IZID 3. KOLA: Pallavolo Trieste - Sgt A 3:0, Koimpex ni igral. IZID

2. KOLA: Prevenire - Sgt B 3:2.

VRSTNI RED: Bor in Pallavolo Trieste 4, Koimpex, Sokol, Sgt A in Prevenire 2, Sgt B 0. (Koimpex, Bor in Pallavolo Trieste imajo tekmo manj)

DEČKI

Sloga - Rum Baker 3:1 (15:6, 8:15, 15:6, 15:6)

SLOGA: Corbatti, Drasic, Germani, Micalessi, Milic, Peterlin, Rebecchi, Sossi.

V svojem drugem nastopu so se Slogini dečki pomerili z ekipo enakih značilnosti. V obeh nastopih namreč v glavnem igralci letnika 80, to je kar dve leti pod dovoljeno zgornjo starostno mejo. V Slogini vrsti sta bila »stara« le Micalessi in Germani. Kombinirana Slogina ekipa je takoj dobro začela in osvojila prvi set, poraz v

drugem pa gre pripisati slabosti naših in ne preporodu nasprotnikov. Ti so vodili tudi že v tretjem s 5:0, ko je Sloga le uredila svoje vrste in z bolj gibčno obrambo in odločnejšim napadom obrnila rezultat v svojo korist.

Zadnji set je bil pravi monolog naših fantov, ki so že vodili z 12:0, ko so gostje osvojili še nekaj castnih točk, do preobrata pa jasno niso mogli priti. (INKA)

Bor - S. Andrea 3:1 (15:4, 12:15, 15:8, 15:3)

BOR: Furlanic, Sustersic, Pieri, Cuk, Smotlak, Seppi, Krnec, Bosari, Pussini.

Borovi dečki so po dobri igri osvojili drugo zaporedno zmago. Nasi so bili tehnično mnogo boljši, gostje pa so se skozi celo tekmo zilavo upirali. Nepotreben spodrsrlaj v drugem setu pa

Dečki Koimpexa so dosegli prvo zmago (Foto KROMA)

gre pripisati padcu koncentracije. Nato pa so domačini z ostrimi servisi in z učinkovitim napadom spet prevzeli nit igre v svoje roke in tudi prepričljivo zmagali. (Dejan)

OSTALI IZID 3. KOLA: Pallavolo - Nuova Pallavolo 0:3, Volley club ni igral.

Nuova Pallavolo 6, Bor 4, Sant'Andrea, Koimpex, Volley club in Rum Baker 2, Pallavolo Trieste 0. (Bor, Koimpex in Volley club imajo tekmo manj)

DEKLICE

V tem kolu nasi sesterke nista igrali. Koimpex je bil prost, borovke pa so zmagale brez boja, ker nasprotnik

ni imel s sabo nobenih dokumentov. Kljub pripravljenosti Bora, da bi vseeno igrali, je sodnik poslal domov obe sesterki, disciplinska komisija pa bo najbrž podelila zmago Boru brez boja.

IZIDI 3. KOLA: Oma - Virtus 0:3, Pallavolo Trieste - Altura 3:0, Pallavolo Trieste B - Bor 0:3 b.b., Sgt - Ricreatori 0:3, Koimpex ni igral.

VRSTNI RED: Pallavolo Trieste, Koimpex, Ricreatori, Bor, Oma in Virtus 2, Pallavolo Trieste B in Sgt 0. (Ricreatori, Oma, Koimpex, Pallavolo Trieste A in B imajo tekmo manj)

NAMIZNI TENIS / DRŽAVNI TURNIR ZA DRUGOKATEGORNIČE

Uspešen nastop vseh zamejskih igralk

Od Krasovk najuspešnejša Ana Bersan (3. mesto)

Na drugem kvalifikacijskem turnirju absolutne kategorije v Veroni, veljavem za državno prvenstvo je Krasova drugokategorničica Ana Bersan osvojila tretje mesto, ostale slovenske predstavnice pa so se vse uvrstile med šestnajst z izjemo Vanje Milic, ki je morala zaradi slabosti odstopiti od tekmovanja. Vse Krasove drugokategorničice Ana Bersan, Biserka Simoneta, Monika Radović so bile zmagovalke prvega dela tekmovanja po skupinah. Bersanova se je srečala z Barbaro Semenza, Noličev in Bruno Donatello. Simonetova je v svoji skupini premagala Albertijevo in Noresejevo, Radovičeva pa je odpravila Balbonijevo, Cagliarijevo in Andronijevo. Za uvrstitev v drugi del tekmovanja je namreč velikega pomena, da se pride iz skupine. Krasovke so se uvodoma igrale zelo dobro, saj so imele pred seboj nasprotnice, ki so na lestvicah postavljene višje od njih, kot sta na primer Semenza in Alberti. Katja Milic, igralka tretje kategorije, ki se je na turnir v Veroni kvalificirala na predhodnem turnirju tretje kategorije, je opravila preizkušnjo v višji kategoriji zelo dobro, saj je nadigrala vse drugokategorničice v svoji skupini. Preboj iz skupine je uspel tudi igralki Bora-Cunja R.E. Lari Posega, ki je z bliskovitimi napadi spravila na kolega Lombardijko Airaghijevo in dosegla drugo mesto v skupini. V kvalifikacijskem delu je zatem premagala se Barbaro Semenza in klonila pred finalistko Puricelli. V osmini finala je tudi izgubila Biserka Simoneta v treh nizih z zmagovalko turnirja De Lugano-

vo, Alippijeva pa je zaustavila Katjo Milic. Pot do pol finala je nadaljevala Ana Bersan, ki je slavila nad Crespijevo in v četrtini finala nad Dondo. V polfinalu je po trdi tekmi morala priznati premoč De Luganove.

V absolutni kategoriji naslednjega dne je imela zelo težavno skupino, v kateri sta ji bili nasprotnici Tinijeva in številka ena v prvi kategoriji Bulatova. Vanja Milic je v Veroni imela smolo. Po maratonski tekmi z Alippijevo, ki je trajala 50 minut ji je postalo slabo, tako da ni mogla nadaljevati z igro. Na prvem turnirju v Parmii je Vanja dosegla uvrstitev med prvih osem. Vse naše dvojice so zaključile s tekmovanjem v četrtini finala. (J.J.)

Ana Bersan tokrat zelo uspešna (Foto KROMA)

KOŠARKA TURNIR EWIVA MINIBASKET

Derbija starejših Boru A in Kontovelu

Pri mlajših se je Borova ekipa dobro upirala fizično močnejšemu Stefanelu

Turnir Evviva il minibasket

STAREJSI
BOR A - Polet 75:30 (32:20)

BOR A: Miralen 22, Lombardo, Pison 2 (0:2), Verri 2, Tolentino 6, Corbatti 4, Kafol 5 (1:4), Stokelj 18 (4:6), Daburro 4 (0:4), Lovriha 8 (0:2), Valassi 4.

Prosti meti 5:18, osebne napake 17.

POLET: Kocjancic 14, Gregori, Zagar (0:2), Grilanc 2, Hrovatin 4, Gustin 2 (0:4), Svab 2, Belicic 4, Piccini 2 (0:2), Ferluga.

Prosti meti 0:10, osebne napake 14.

V soboto sta ekipi Bora A in Poleta igrali slovenski derbi. Borovci so prvo četrtino brez težav dobili, Poletovci pa so v nadaljevanju reagirali in se po prvih dveh četrtinah pri-

blizali na 12 točk. Domačini so drugi polčas igrali sijajno in zasluženo slavili. Za poztrovalnost in borbenost bi pohvalili košarkarje obeh ekip. (Niko Stokelj)

Kontovel - Bor B 56:29 (36:5)
KONTOVEL: Trobec, Doglia 4 (2:4), Budin 10, Sustersic 18, Semec 6, Ražem 10, Bukavec, Zavadlal 4, Nabergoj 4, vaditelj Briscik.

BOR B: Krizmancic 6 (2:2), Sumerga, Derganc, Pitacco 11 (3:6), Romano 10 (2:6), Sadlowski, Premru 2, Krmec, Mirčeta, vaditelj S. Corbatti.

Kontovelci so odlično začeli v prvi četrtini (10:2) in v tem slogu tudi nadaljevali v drugi (26:3). V tem delu se je zlasti izkazal Budin. Borovci so se nato zbrali in so bili v tretji četrtini skoraj enakovredni gostiteljem

(9:16), da bi zadnjo četrtino, ob odlični igri Pitacca, tudi dobili s 15:4.

MLAJŠI
Stefanel - Bor 51:19 (18:14)

BOR: Pozar 0, Kralj 7 (1:4), Grgic 0, Gustin 0, Dolhar 0, Kemperle 2, Sovic 0, Madonia 0, Jogan B. 0, Kneip 0, Krevatin 0, Cosmo 2, Floridan 8 (0:4); vaditelja Okretic in M. Jogan.

Borovi minikošarkarji so tokrat igrali proti mnogo boljši ekipi in tudi visoko izgubili. Proti starejšim in fizično boljšeemu nasprotniku so bili plavi povsem nemočni. Naši so se belordecim odlično upirali le v drugi četrtini, ki so jo tudi zmagali z 12:10. To pa je bilo tudi vse. Kljub porazu vsi zaslužijo pohvalo, zelo dobro pa je zaigral predvsem Ivan Kralj. (Matija Jogan)

KOŠARKA

Visoka zmaga Jadrana Eurosave

V prvenstvu naraščajnikov

Jadran Eurosave - Intermuggia Dino Conti 124:75 (59:43)

JADRAN: Petaros 8, Senica 29 (1:2), Sosic 14 (0:2), Slavec 33 (3:8), Kocjancic 2, Genardi 6 (2:3), Metlika 2, Lakovic 18 (0:1), Gustin 7 (1:2), Stefancic 7 (3:3), Baldi 2, trener Vremec.

PM: 10/21. SON: 22.

Proti zadnjevrščenemu so Jadranovi naraščajniki visoko zmagali in le v prvi četrtini sta si bili ekipi dokaj enakovredni (30:22 za nase). V nadaljevanju je Vremčeva postava stalno večala razliko, v napadu pa sta bila Kristjan Slavec in Peter Senica za nasprotnike neustavljiva. Trener Vremec je kot običajno dal vsem posameznikom možnost, da dalj časa igrajo in vsi so zadovoljivo opravili svojo nalogo.

NOVICE

Nogomet 3. amaterska liga

Skupina E

IZIDI 11. KOLA: Stella Azzurra - Savognese 0:1, C. Faedis - Pulfero 1:1, Audax - Paviese 8:0, Lumignacco - Azzurra 1:1, Mariano - Nimis 3:1, Mladost - Moimacco 1:2.

VRSTNI RED: Mariano 20, Audax 18, Moimacco 17, Pulfero 11, Azzurra in Lumignacco 10, Mladost 9, Savognese, Stella Azzurra in C. Faedis 8, Paviese 7, Nimis 6.

PRIHODNJE KOLO: Audax - Pulfero, C. Faedis - Savognese, Lumignacco - Paviese, Mariano - Azzurra, Mladost - Nimis, Stella Azzurra - Moimacco.

Deželni mladinci

IZIDI: Staranzano - San Giovanni 2:2, Cormonese - Monfalcone 8:0, Fortitudo - Ponziana 1:3, Juventina - Lucinico 0:5, Portuale - San Canzian 0:0, Ronchi - San Luigi 5:1, San Sergio - Itala prekinjena.

VRSTNI RED: Ronchi 21, Cormonese 18, Portuale 15, Itala, Ponziana in San Canzian 14, San Luigi in Staranzano 13, San Sergio 12, San Giovanni 10, Lucinico 7, Monfalcone 6, Juventina 5, Fortitudo 4.

PRIHODNJE KOLO: San Sergio - Staranzano, Cormonese - Itala, Ronchi - Lucinico, Juventina - Monfalcone, San Giovanni - Ponziana, Fortitudo - San Canzian, Portuale - San Luigi.

Pokrajinski mladinci

IZIDI: Zarja Adriampex - San Marco odpovedana zaradi megle, Costalunga - Edile Adriatica 0:1, Domio - Union 5:1, Sant'Andrea - Primorje 0:0, Campanelle - Chiarbola 6:9, Opicina - Montebello D. Bosco 3:1, Olimpia - Zaula Rabuiese 8:1, Muggesana prosta.

VRSTNI RED: Opicina 18, Chiarbola 16, Olimpia 15, Zarja Adriampex 14, Domio 13, Costalunga in Sant'Andrea 12, Edile Adriatica in Muggesana 10, Primorje 9, Montebello Don Bosco 7, Zaula R. 6, San Marco 5, Union 4, Campanelle 1.

PRIHODNJE KOLO: Zaula - Muggesana, Montebello D. Bosco - Olimpia, Chiarbola - Opicina, Primorje - Campanelle, Union - Sant'Andrea, Edile Adriatica - Domio, San Marco - Costalunga, Zarja Adriampex prosta.

Košarka Naraščajniki

IZIDI: Salet - Don Bosco B 64:72, Don Bosco A - UGG 93:18, Jadran - Dino Conti 124:75, Latte Carso - Libertas 79:70, SGT - Arte Go 86:123.

VRSTNI RED: Stefanel in Don Bosco A 16, Arte 12, Don Bosco B 10, Libertas in Latte Carso 8, Jadran Eurosave 6, Salet 4, Ginn. Go. in SGT 2, Dino Conti 0.

PRIHODNJE KOLO: Jadran Eurosave - Salet (v soboto 18.12. ob 16. uri v Briscikih).

Obvestila

SKGZ - Komisija za šport vabi na predstavitev raziskovalnega dela Slovenski zamejski sport po letu 2000 (2. del) v Gregorčičevo dvorano v Trstu, Ul. sv. Franciska 20, v petek, 17. t. m., ob 18. uri.

SZ BOR

prireja pod pokroviteljstvom namiznoteniske federacije mladinski pokrajinski namiznoteniski turnir za osnovnosolce in srednjelolce. Odvijal se bo v soboto, 18. t. m., v Sportnem centru na stadionu 1. maj z začetkom ob 15. uri. Prijave sprejemajo do 15. t. m. pri SZ Bor ob delavnikih med 17. in 19. uro (tel. 51377 ali 566137), vpisnina znaša 2.000 lir, poravnati pa jo je mogoče tudi pred začetkom turnirja.

SK DEVIN

organizira zimovanje in silvestrovanje v Sappadi od 26. decembra do 2. januarja 1994. Na razpolago je se nekaj dodatnih mest. Informacije na tel. 220423 - Stojan. Nekaj dodatnih mest je tudi se na razpolago za zimovanje na Kronplatzu blizu Brunecka, ki bo od 2. do 6. oz. 8. januarja 1994. Informacije pri Stojanu - tel. 220423.

SK BRDINA

organizira zimovanje in silvestrovanje v Mariboru. Informacije in vpisovanje na sedezu kluba, Proseška ul.131 na Opčinah vsak ponedeljek od 18. do 20. ure. Zaba val vas bo ansambel Happy day.

ZVUTS za zamejstvo

organizira od 23. dec. do 2. jan. 1994 smučarske teca je na Pohorju.

SD BREG - smučarska sekcija

priredi zimovanje za bozic in novo leto v smučarskem centru Cerkno. Vse potrebne informacije lahko dobite na sedezu društva v doliški občinski telovadnici ob torkih od 21. do 22. ure.

MLADINSKI NOGOMET NA TRŽAŠKEM / PRVENSTVO ZAČETNIKOV IN NAJMLAJŠIH

Bor Farco še naprej melje nasprotnike Rekordna zmaga druge ekipe Zarje

Prepričljivo so zmagali tudi začetniki iz prve bazovske ekipe

ZAČETNIKI

San Sergio B - Zarja Adriampex B 0:10 (0:6)

ZARJA ADRIAIMPEX B: Furlan, Lonzar, Ivo Krizmancic (Emili), Grgic, (Pilati), Paoletic, Zornada, Svara, Tomiz, Giraldi, Gregori, Vitoimir Krizmancic.

STRELCI: Svara (4), Tomizza in Giraldi (2), Pilati, Ivo Krizmancic.

Druga ekipa začetnikov Zarje Adriampex je prav tako B ekipi San Sergia nasula kar deset golov in tako za beležila rekordno sezonsko zmago.

Domačini so se ves čas samo branili in skušali cim bolj omejiti poraz, kar pa jim ni uspelo, saj so bili zarjani vsaj za razred boljši

tekme. Pravi junak tekme je bil tokrat Svara, strelec kar starih zadetkov, pohvalo pa zaslužijo prav vsi, saj so domacine popolnoma nadigrali. Tekme praktično ni bilo, na igrišču pa smo videvali samo rdece-bele, ki so skozi vso tekmo oblegali domačega vratarja. (d.gr.)

Zarja Adriampex A - Chiarbola 3:0 (1:0)

ZARJA ADRIAIMPEX A: Caggiano, Gustin, Skabar, Strajn, Cernjava, Babudri, Kapun (Cauter), Jan Pahor, Merlak, (Tul), Martini (Jerman), Gabrovce.

STRELCA: Gabrovce (2), Martini.

Cevrav je bila ekipa Chirabole sicer precej skromna, so se morali

zlasti v prvem polcasu zarjani posteno potruditi, da so strli odpor Tržacanov, ki so se pretežno branili. S to važno zmago so se nasi začetniki obdržali na visokem mestu na lestvici. Zarjani so sicer diktirali dober tempo igre in zaključili polcas v svojo korist z golom odličnega Gabrovca, ki je bil nato še enkrat strelec.

Tudi v nadaljevanju, ko smo pričakovali reakcijo gostov, so nasi fantje zaigrali odločneje, do izraza je pršla boljša fizična pripravljenost varovancev trenerja Hafnerja in izid je bil zaokrožen na tri proti nič. Kljub skromnemu nasprotniku so zarjani pokazali poztro-

valno in tehnično dobro igro. (d.gr.)

NAJMLAJŠI
Bor Farco - Domio 8:1 (4:0)

BOR FARCO: Hrovatin (Jas Gregori), Jan Gregori, Longo Batic, Krizmancic, Primosi, Milic, Skrlj, Ostrouska (Umar), Damjan Gregori, Zornada.

STRELCI: Milic (5), Zornada (2), Skrlj.

Domio prav gotovo ni bila ekipa, ki bi lahko prekinila zmagovito Borovo ceto.

Kljub okrnjeni postavi so se borovci spet izkazali in končni izid kaže dejansko stanje na igrišču. Nasi so imeli stalno pobudo inso nasprotnika takoj potisnili na njegovo polovico

NOVICE

Berlusconi: »Savičević mora igrati!«

MILAN, SAO PAOLO - Brazilski casniki navduse-no pozdravljajo zmago Sao Paolo v finalu medcelinskega pokala proti Milanu, v Italiji pa je na dnevnem redu vprašanje, zakaj ni igral Savičević. »Afero« je dan po srečanju pogrel sam predsednik milanskega kluba Silvio Berlusconi, ki v teh dneh sicer snuje novo politično stranko, a ima dovolj časa tudi za Milan. »Dobro se zavedam, da mostvo sestavlja trener, ki za svoje izbire tudi odgovarja, toda ce bi bilo odvisno od mene, bi Savičević vedno igral. Res ni dovolj dinamičen, toda on je pač solist, ki lahko z genialnimi rešitvami pozivi ta čas prevec predvidljivo Milanovo igro«, pravi Berlusconi, ki je sicer sprejel opravičilo trenerja Capella, da ni hotel v zadnjem hipu zamenjati začetne postave, potem ko do zadnjega ni vedel, ali Savičević sme igrati. Po Berlusconijevem mnenju je treba razumeti Savičevićevo stisko, ker igra premalo.

Prevlada drsalcev iz nekdanje SZ

TOKIO - Rezultati tekmovanja v umetnostnem drsanju za pokal NHK: Plesni pari: 1. Isabelle Brasseur-Lloyd Eisler (Kan) 1.5 točke, 2. Radka Kovarikova-Rene Novotny (Čes) 3.0, 3. Yukiko Kawasaki (Jap) -Aleksej Tihonov (Rus) 4.5, 4. Oksana Kazakova-Dmitrij Suhanov (Rus) 6.5, 5. Jamie Sale-Jason Turner (Kan) 8.0; sportni pari: 1. Oksana Gricuk-Evgenij Platov (Rus) 2.0, 2. Irina Romanova-Igor Jarosenko (Ukr) 4.0, 3. Alik Stergiadu-Juris Razguliajev (Uzb) 6.4, 4. Tatjana Navka-Samuel Gezialan (Blr) 7.6, 5. Marina Anissina-Gwendal Peizerat (Fra) 10.0; zenske: 1. Surya Bonaly (Fra) 2.5, 2. Yuka Sato (Jap) 3.5, 3. Lu Chen (Kit) 4.0, 4. Tonya Harding (ZDA) 7.5, 5. Kumiko Koiwai (Jap) 8.0, 6. Ludmila Ivanova (Ukr) 8.0; moski: 1. Philippe Candeloro (Fra) 2.5, 2. Vjačeslav Zagorodnjuk (Ukr) 3.0, 3. Aleksej Urmanov (Rus) 4.5, 4. Masakazu Kagiya (Jap) 5.0, 5. Cornel Gheorghe (Rom) 7.5.

Obree dobil 50-centimetrsko desko

STOCKPORT - Skotski kolesar Graeme Obree, ki je avgusta v Hamarju postavil svetovni rekord v enourni vožnji, je od konstruktorja lesene steze, Nemca Ralpa Schurmanna, dobil v dar 50-centimetrsko desko z njegovim podpisom. Deska je bila del proge, na kateri je Škot postal svetovni prvak v zasledovalni vožnji na 4000 metrov in postavil omenjeni rekord na eno uro, ki ga je kasneje izboljšal njegov rojak, olimpijski zmagovalec Chris Boardman. Oba rekorderja sta v soboto od Mednarodne kolesarske zveze prejela zlati medalji za svoja dosežka.

Presenetljiva zmaga Edmontona

NEW YORK - V nedeljo so v NHL odigrali šest srečanj, za presenečenje pa so poskrbeli Edmonton Oilers, sicer predzadnje mostvo po številu točk (zbrali so jih 17). V gosteh so z 2:1 premagali Philadelphia, ki je v letošnji sezoni zbrala že 35 točk. Drugi izidi: Boston Bruins - Hartford Whalers 2:2, Dallas Stars - Florida Panthers 4:4, Winnipeg Jets - Toronto Maple Leafs 3:3, Chicago Blackhawks - San Jose Sharks 2:1, Anaheim Mighty Ducks - St. Louis Blues 2:1.

SMUČARSKI SKOKI / PO TEKMAH ZA SP V PLANICI

Bredesen in Weissflog pokazala največ

*Slovenski skakalci dobri v soboto
Vsa elita že danes v Predazzu*

JASNA MILINKOVIC

LJUBLJANA - Najboljši z obeh tekem svetovnega pokala v smučarskih skokih v Planici se niso imeli časa veseliti uspeha na začetku olimpijske sezone, kajti že v nedeljo popoldne so se morali preseliti na prihodnje prizorišče, v Predazzo, kjer se bodo danes pomerili na 90-metrski skakalnici.

Ceprav v soboto in nedeljo ni zmagal nihče izmed japonskih skakalcev - najvišje se je povzpel Takanobu Okabe, ki je bil drugi na prvi preizkusnji -, je Japonska na prvem mestu v pokalu narodov. Imajo močno mostvo, manjka pa jim se precej izkušenosti. Velikokrat se jim posreči zelo dober in nato povprečen skok, samo vprašanje časa pa je, kdaj bodo z dvema izvrstnima skokoma stali na zmagovalnem odru in tudi na najvišji stopnici.

S sobotno zmago je Espen Bredesen novo sezono začel tam, kjer je lani končal prejšnjo. Toda Norvežan, ki si je prisluzil nagrado pokrovitelja Magne za skupnega zmagovalca planiskih tekem, si ne dela nobenih utvar, da je Planica srečen kraj zanj, temveč se zanaša predvsem nase in na svojo dobro formo. Do božica bi svetovni prvak na veliki skakalnici rad prišel više, sprico uspeha v Planici pa bo lahko skakal povsem neobremenjen. Vseeno

mu je, kje skače. Pritisk okolja in ljudi zaradi olimpijskih iger v Lillehammerju ga ne moti. Najpomembnejši je pritisk, ki ga ustvarja sam tekmovallec. Za Norvežane ni nič čudnega, da dosegajo uspehe. Njihov glavni trener Trond Jöran Pedersen ničesar ne prepusti naključju. Da bi vzpodbudil svoje fante k se trsemu delu, je pri treningih tudi sam ves čas aktiven in raje zamudi običajne sprejeme ob velikih tekmovanjih kot pa vadbo s svojimi varovanci.

Drugi junak Planice je bil nedvomno Jens Weissflog. Po treh letih brez zmage si niti sam ni mislil, da se bo se kdaj povzpел na najvišjo stopničko. K trenutnemu drugemu mestu Nemcije v tekmovanju držav pa so veliko pomagali tudi drugi izvrstni reprezentančni kolegi Gerd Siegmund, Christoph Duffner in Hans-Jörg Jäckle. Le za malenkost je za Nemcem zaostal zmagovallec svetovnega pokala v prejšnji sezoni Andreas Goldberger, ki je edini izstopal v zelo povprečnem avstrijskem taboru. Temu primerna je tudi uvrstitev Avstrijev, ki so za Norveško na četrtem mestu.

Pričakovanja so bila velika tudi v slovenski reprezentanci. Vodstvo je računalo, da se bo na glavno tekmovanje lahko vsakic uvrstilo po sedem tekmovalcev, kar

pa se je pokazalo za prevec optimističen cilj. Na koncu je se najbolj realna ocena, da za uspeh lahko štejemo sobotno tekmo, ko so trije prisli do točk. Franci Petek je po dveh hudih poškodbah v zadnjih desetih mesecih skakal presenetljivo dobro. Z dvanajstim mestom je potrdil, da je med rehabilitacijo delal pravilno, sedaj pa bo potreboval se vrhano mero potrpežljivosti. »Sibka točka« v mostvu je bil Robi Meglic, ki je prepoceni prodal svojo formo. Tržičan je z devetnajstim leti se nekoliko premlad, da bi prevzel odgovornost na svoja pleča, in bo moral se tekmovalno dozoreti. Res pa je, da je edini izmed slovenskih skakalcev obakrat osvojil točko, in bo že danes lahko startal pod manjšim pritiskom. Tekmi v Predazzu bosta v nadaljnjih petih dneh sledili se dve preizkusnji v Courchevelu (Francija) in Engelbergu (Svica), s katerima se bo končal prvi del svetovnega pokala. Pomembni bosta se zlasti zato, ker bodo pred letošnjo turnejo sestavili novo jakostno lestvico. Za ohranitev sedanjega števila tekmovalcev, ki bodo imeli pravico nastopiti na tekmah za svetovni pokal, se bodo morali slovenski skakalci čim bolj približati sobotnemu nastopu in morda poseci se nekoliko visje.

SMUČANJE / VELESLOM ZA SP

Glavni favoriti tokrat povsem odpovedali

Zmagal Mayer, Tomba 17.

VAL D'ISERE - Veleslalom, ki je v Stonehamu odpadel zaradi slabega vremena in so ga izvedli v Val d'Isere, je postregel s presenečenji. Skoraj vsi favoriti so že v prvem teku zapravili priložnost za prvo mesto. Alberto Tomba je po celi seriji napak po prvem teku zasedel zanj slabo šestnajsto mesto, nič boljši ni bil tudi Norvežan Kjetil Andre Aamodt, ki se je uvrstil na trinajsto mesto. Lanskoletni skupni zmagovalec Marc Girardelli pa je že v prvem teku zaostal za več kot tri sekunde in se ni uvrstil v drugi tek. Pri vrhu sta ostala samo Avstrijec Günther Mader in zmagovalec uvodne tekme v Söldnu Francoz Franck Piccard. Z blešecim nastopom v drugem teku si je zmago zagotovil enaindvajsetletni Avstrijec Christian Mayer. Na drugo mesto se je uvrstil Nemec Tobias Barnerssoi, ki je vodil po prvem teku, na koncu pa zaostal za dvajset stotink sekunde. Oba sta v tekmovanju za svetovni pokal tokrat prvič stala na zmagovalnih stopnicah. Tretji je bil Švicar Michael von Grünigen, ki je tako ponovil uvrstitev sestre Christine iz Veysonnaza.

Vodilni v skupnem seštevku, Avstrijec Günther Mader, ki je bil po prvem teku tretji, je takoj po vmesnem času, ko je se imel prednost slabe pol sekunde, z levo nogo »zajel« količek in odstopil. Drugouvrščeni Franck Piccard je v zadnjih dvajsetih metrih napravil napako, ki ga je stala uvrstitev na zmagovalni oder, kljub temu pa je zasedel

četrto mesto. Norvežan Aamodt je po zaslugi Maderjevega odstopa in svojega sedmega mesta prevzel vodstvo v skupnem seštevku svetovnega pokala. Od slovenskih predstavnikov se je v drugem teku uvrstil samo Mitja Kunc in na koncu skupaj z Norvežanom Olejem Christiansom Furusethom delil enaindvajseto mesto. Jure Kosir je nastop v drugem teku zamudil za vsega eno desetinko sekunde. Gregor Grilc je bil 38., Andrej Miklavc 61., Jernej Koblar pa ni končal prvega teka.

Rezultati: 1. C. Mayer (Avs) 2:29.96, 2. Barnerssoi (Nem) 2:30.16, 3. Von Grünigen (Svi) 2:30.22, 4. F. Piccard (Fra) 2:30.26, 5. Thorsen (Nor) 2:30.32, 6. Knaus (Avs) 2:30.33, 7. Aamodt (Nor) 2:30.52, 8. Königsrainer (Ita) 2:30.67, 9. Gstrein (Avs) 2:30.72, 10. Locher (Svi) 2:31.09, 11. Kröll (Avs) 2:31.11, 12. Wasmeyer (Nem) 2:31.16, 13. Salzgeber (Avs) 2:31.18, 14. Belfrond (Ita) 2:31.24, 15. Nyberg (Sve) 2:31.27, 16. Pesando (Ita) 2:31.84, 17. Tomba (Ita) 2:31.88, 18. H. Mayer (Avs) 2:31.95, 19. Strand-Nilsen (Nor) 2:32.11, 20. Grandi (Kan) 2:32.40.

Danes slalom v Sestrieresu

Danes se bodo v italijanskem Sestrieresu moski pomerili v slalomu. Pričakujemo napad favoritov, kot so Tomba, Kosir, Aamodt, Stangassinger, ki so na včerajšnji tekmi razočarali. Verjetno pa bo Tomba s podporo glasnih navijacev dal vse od sebe, da bi znova okusil slast zmage v Evropi. (J. S.)

NOGOMET / PRVENSTVA NA TUJEM

Eintracht iz Frankfurta spet zmagal Manchester U. ima svoje prvenstvo

V španskem in angleškem prvenstvu najugodeje presenetila

MÜNCHEN - Najbolj pričakovane tekme so se v nemški Bundesligi končale brez zmagovalca, zato bistvenih novosti pri vrhu ni. Eintracht je prekinil crno serijo starih zaporednih porazov in obdržal vodstvo. Frankfurtčani so zaintrigirali celo presenetljivo dobro ter posteno zmesali strene Kaiserslauternu, ki si je od tega spopada mnogo obetala, a se je na koncu moral zadovoljiti z remijem. Bayern in neverjetni Werder Bremen sta gostovala v bivši NDR: Bavarci so v vedno »vročem« Dresdnu dosegli delitev točk, prav tako z 1:1 pa so se proti Leipzigu zadovoljili tudi belozeleni, ki so letošnji »bonus cu-dezev« popolnoma izrabili že v pokalu prvakov. Kot izgubljena priložnost

zveni torej domači remi BayerLeverkusena, se slabše pa sta se odrezala Hamburg in Duisburg: prvega je premagal zadnjevršeni Schalke, drugi pa je s 4:0 potonil v Stuttgartu. VRSTNI RED: Eintracht in Bayer Leverkusen 25, Kaiserslautern in Bayern 24, Hamburg, Werder in Duisburg 23.

V Angliji se nadaljuje monolog Manchester Uniteda, ki je tokrat preverjal ambicije Newcastla. Kot se v takih »big-matchih« rado zgodi, sta se ekipi zadovoljili z remijem, čeprav se gledalci ob lepi igri niso dolgočasili. Za vodicim je stanje tako izenačeno, da lahko nekaj negativnih ali pozitivnih rezultatov kake ekipe močno spremeni pol-dobo lestvice. Ma drugem oziroma tretjem mestu sta

zato Leeds in Blackburn, ki v zadnjem mesecu držita povprečje doma zmaga, zunaj remi, medtem ko je Aston Villa z dvemaneodločenima izidoma in kar tremi porazi precej zaostala. Vse bolj se ob Newcastleu vzpenja tudi drugi novinec, Swindon, dozivlja težke trenutke, saj brez zmage tiči na dnu lestvice kar precej oddaljen od varnih voda: zanj je sezona najbrž že zapečatena. VRSTNI RED: Manchester United 49, Leeds 36 (tekma manj), Blackburn 35, Arsenal 34, Newcastle 32.

Paris Saint Germain je v Franciji vključil turbo, obtem pa so nekateri zasledovalci pritiskali na zavo-

re. Posledice: Parizani imajo pred Bordeauxom (poraz v Cannesu) in Olympiqueom kar šest točk prednosti, marsikaj pa bodo se prispevali direktni spopadi, ki jih v naslednjih kolih kar mrgoli. Boj za naslov je omejen le na omenjene tri ekipe, kajti četrta kandidat, Monaco, raje stavi vse na prestižnejši in bolj donosen pokal prvakov. VRSTNI RED: PSG 33, O.M. in Bordeaux 27, Monaco, Auxerre in Nantes 24, Cannes 23.

V Španiji je Deportivo La Coruna spet zmagal v zadnjih minutah tekme: obrambna taktika pa je očitno izredno uspešna, saj so Galjezani v dose-danjih petnajstih kolih dobili le pet zadetkov. Ravno nasprotno se vede Barce-

West Ham je v soboto v Londonu premagal Coventry City s 3:2 (Telefoto AP)

lona, ki tudi v gosteh igra s stiriimi napadalci in pred vrati Zubizarrete rada pusca »vesoljske« luknje. »Blau-grana« so se v Valencii z domačimi igrali kot mačka z misjo in slavili s 4:0. Izredno razburljivo je bilo v Gijonu, kjer je

Sporting le strl (3:2) odpor Real Sociedad, medtem ko Real Madrid kljub stalnim napadom ni uspel predreti obrambnega zidu Seville. Presenečenja tega kola: zmaga Ovieda v Santanderju proti Racingu, ter domači polom (1:4) Celte

proti Albaceteju. Na dnu je Lerida premagala Valladolid in za odtenek povečala upanje na skoraj nemogoči obstanek. VRSTNI RED: Deportivo 22, Barcelona 21, Gijon 20, Real Madrid 19.

DIMITRIJ KRIZMAN

gospodarstvo in finance

PREVOZI / V TRSTU PREDSTAVILI ETR 460 IN ETR 500

Industrija že ponuja vlake visoke hitrosti

Minister Costa napovedal sprostitev gradnje hitrih prog

MARKO WALTRITSCH

ETR 460 je uradni naviv novega vlaka, ki se je sicer v medijih bolj uveljavil kot »Pendolino«. S tem vzdevkom so se sprijaznili tudi v tehničnih in uradnih katalogih pojavljata obe imeni. Italijanski transportni minister Raffaele Costa je trzasko konferenco o prevozih v sredo domemskemu prostoru izkoristil, da je nov italijanski hitri vlak predstavil svojim kolegom in prometnim strokovnjakom iz tridesetih držav, ki so prisli za to priložnost v Trst. Pri tem je minister spominjal na tiste spretne trgovce, ki potencialnemu kupcu ponujajo dobro blago. Nič čudnega, če upostevamo, da vsakokrat, ko gre državni poglavar ali kak vplivni predstavnik vlade na uradni obisk v tujino, povabi v svoje spremstvo tudi trgovce in industrije in nato botruje sklepanju trgovskih pogodb. Zato se zdi popolnoma neumestna ironija tistih, ki take nastope državnikov ocenjujejo kot neprimerne.

»Pendolino« je izdelek podjetja Fiat Ferroviaria, starega znanca italijanskih in mnogih drugih železnic, tako na področju proizvodnje lokomotiv kot vagonov in sodobnejših vlakovnih kompozicij. V času, ko se tudi Italija pripravlja na gradnjo hitre železniške mreže po zgledu nekaterih drugih evropskih držav, se zlasti sosednje Francije, je to podjetje pomislilo na vlake, ki bodo vozili po teh hitrih progah. Ti morajo biti taki, da bodo zlahka konkurirali tudi letalskemu prevozu. Če pomislimo na predvideno hitrost taksnega vlaka in na dejstvo, da bo npr. iz središča Milana do središča Rima porabil komaj tri ure, potem lahko mirno trdimo, da je konkuren-

nost z letalskim prevozom zelo aktualna, saj so letališča zunaj mestnih središč, da o zamudnih opravilih pred vzletom in po pristanku ne govorimo.

»Pendolino« doseže navisjo hitrost 250 km na uro. Uporaben je tudi na normalnih progah, seveda z ustrezno nizjo hitrostjo. V Trstu so predstavili enega prvih primerkov, ki jih bodo izročili Italijanskim železnicam. Do srede 1995 naj bi jim predali 9 vlakovnih kompozicij z vsemi upravnimi in servisnimi službami.

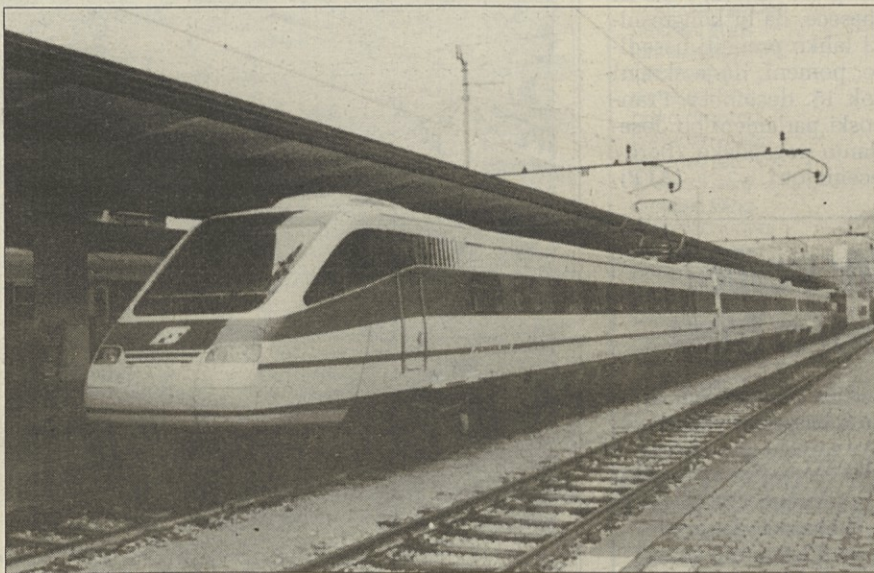
Na trzaskih tracicah je bil prejšnji petek na ogled se hitrejši vlak z oznako ETR 500, ki dosega hitrost do 300 km na uro. Izdelal ga je konzorcij Trevi, v katerega so se povezala nekatera pomembna italijanska podjetja in ki je pogodbeno ze izdelal nekaj kompozicij, ker pa hitrih prog se ni, ti vlaki počivajo na mrtvih tirih. V nekaj letih naj bi konzorcij italijanski železnici prodal 30 takih kompozicij.

Zunaj videz teh dveh

hitrih vlakov je zelo prikupna in moderna. Morda nekoliko spominja na bolj znani francoski TVG, ki ze več let povezuje Pariz z Nico in Bordeauxom, tako da tudi v Franciji, kjer je sicer razdalja med prestolnico in Azurno obalo večja kot med Milanom in Rimom, marsikdo raje potuje z vlakom kot z letalom. Podobne vlake imajo tudi v Spaniji, kjer so lani, tik pred otvoritvijo Expoja v Seville to andaluzijsko mesto povezali s hitrim vlakom z Madridom, sedaj pa načrtujejo povezavo z Bilbaom in Barcelono ter prek Pirenejev s Francijo.

V Italiji se o izgradnji hitrih železnic govori ze nekaj let. Lani se je ze zdelo, da bodo gradbena dela stekla zelo hitro. Izdelani so bili okvirni nacrti za hitre proge Turin - Milan - Benetke in Milan - Bologna - Firenze - Rim - Neapelj. Proga Rim - Firenze je pravzaprav ze zgrajena, potem pa se je zataknilo zaradi znanih proračunskih težav. Sedaj se zdi, da se stvari spet premikajo, saj je

minister Costa v Trstu napovedal, da bodo do konca februarja na servisnih konferencah ugotovili, ali je mogoče zaceti gradnjo na vseh načrtovanih progah, končno odločitev pa naj bi sprejeli do aprila. Prva naj bi pršla na vrsto izgradnja celotne proge Milan - Neapelj, nujna bi bila nato francosko-italijanska povezava med Lyonom in Turinom, za njo pa proga do Benetk. Seveda bi bilo nesmiselno, ko bi gradnjo ne nadaljevali do Trsta in Vidma, zato je minister Costa upravičeno opozoril, da bi bile brez hitre proge v smeri zahod-vzhod - in torej njenega nadaljevanja proti Sloveniji, Avstriji in Madžarski - države na južni strani Alp prikrajšane v primerjavi s prometno bolj razvitimi severnoalpskimi državami, kar bi povzročilo tudi negativne razvojne in gospodarske posledice. Zamilisel o izgradnji osi Barcelona - Marseille - Benetke - Budimpešta, ki jo je pred leti vrgel v svet nek bivši italijanski minister, ki so mu bile pri srcu predvsem Benetke, je torej se vedno zelo aktualna, le denarja in dobre volje je treba.

»Pendolino« na tirih trzasko železniške postaje (Foto Krizmančić/KROMA)

Lloyd Adriatico s polnimi jadr

TRST - Nadaljuje se val interesa za zavarovalnico Lloyd Adriatico, ki je samo v zadnjem tednu doživela 10-odstotni porast svojih borznih kotacij, kar gre razumeti kot priznanje investorjev za dinamičnost in strategijo, ki jo je oblikovala trzaska kompanija pod vodstvom Antonia Sodara. Pozitivni trend je potrdila tudi nedavna napoved odkupa 10,34 odstotka glavnice koprške zavarovalne družbe Lloyd Adriatic, za kar se je trzaska kompanija odločila v funkciji svoje nove politike prodiranja na tuje trge, potem ko je si je z ustanovitvijo družbe Lloyd Adriatico Espana že zagotovila delež na španskem trgu.

Pospešen ritem izteka letošnjega poslovnega leta potrjujejo tudi po-

datki iz obračuna za prvih 10 mesecev letos, ki jih je včeraj pregledal izvršni odbor zavarovalne družbe in ki v primerjavi z istim obdobjem lani kažejo na 15,17-odstotni porast nabranih zavarovalnih premij, ki v absolutni vrednosti dosegajo skoraj 1.300 milijard lir. Skupna neposredno zbrana sredstva grupe brez vodilne zavarovalnice Lloyd Adriatico (ki jo poleg le-te sestavljajo še Giuliana Vita, Giuliana Assicurazioni in Lloyd Adriatico Espana) naj bi tako ob koncu leta dosegla vsoto 1.830 milijard, sama vodilna kompanija pa naj bi znesku dodala še svojih 1.650 milijard lir.

Pozitivni so tudi podatki, ki prihajajo iz finančnega oddelka, kjer so se npr. vlaganja v prvih 10

mesecih leta povišale za 18,78 odstotka.

Upravnemu svetu je bil medtem predstavljen delovni program za prihodnja tri leta, v okviru katerega je posebna pozornost posvečena letu 1994, ko bo začela veljati (za zavarovalnice sicer dokaj neprijetna) sprostitev na področju avtomobilskega zavarovanja, medtem ko je za področje življenjskega in drugih zavarovanj predvidena nadaljnja rast, ki jo pri Lloyd Adriaticu ocenjujejo na + 18,19 odstotka. Ob koncu poslovnega leta 1994 bi morala trzaska zavarovalnica po načrtih zbrati za 1.871 milijard lir zavarovalnih premij (+13,59%), medtem ko naj bi promet grupe dosegel vrednost 2.100 milijard lir.

ZUNANJA TRGOVINA / V TRSTU IN VIDMU

Pomembni pobudi za razvoj sodelovanja s Slovenijo in drugimi vzhodnimi sosed

Sekcija za zunanjo trgovino pri Slovenskem deželnem gospodarskem združenju obvesča vse včlanjene mednarodne operaterje, da bosta jutri, 15. decembra, v Trstu in Vidmu dve pomembni pobudi, ki sta v prvi vrsti namenjeni podjetnikom in operaterjem, zainteresiranim za gospodarsko sodelovanje s Slovenijo in z ostalimi vzhodnimi državami.

Na Pomorski postaji v Trstu se bo ob 9. uri začelo celodnevno kongresno zasedanje združenja mesanih zbornic ACCOA oziroma članov trgovinskih zbornic Italija-Slovenija, Italija-Hrvaška in Italija-Makedonija, medtem ko bo v Vidmu (ob 10. uri v zborni dvorni tamkajšnje Trgovinske zbornice - Trg Venerio 8) srečanje med skupino slovenskih podjetnikov in potencialnih italijanskih partnerjev iz Furlanije-Juljske krajine.

Letno srečanje zunanjetrgovinskih operaterjev, ki so včlanjeni v ACCOA (Združenje trgovinskih zbornic za cezejadransko območje, ki je nasledilo bivši Ital-Jug) bo posvečeno

vprašanjem gospodarske izmenjave in sodeovanja med navedenimi državami in Italijo. Predvideni so referati in posegi uglednih strokovnjakov, od predstavnikov pristojnih uradov ICE za Slovenijo in Hrvaško do vseh drugih ustanov, kot npr. ANCE, SACE itd.

V Vidmu je dopoldne predvidena okrogla miza o izglelih za sodelovanje s Slovenijo, na kateri bodo sodelovali Gospodarska zbornica Slovenije in razna gospodarska združenja iz Slovenije in FJK (med njimi tudi SDGZ). Popoldne pa bodo na vrsti srečanja med posameznimi podjetji iz naslednjih panog: les, kovinska, mehanika, kmetijska in živilska industrija, papir, obdelava kože.

Za podrobnejše informacije lahko interesi klicejo na organizacijsko tajništvo SDGZ v Trstu (tel. 040 - 362949) oziroma neposredno organizatorja: Delegacija ACCOA Trst - Trgovinska zbornica Trst (tel. 040-6701208), za videmsko srečanje pa EUROSPORTELO Trgovinske zbornice Videm (tel. 0432/273289). (D.D.)

CTE

ZAKLADNE ZADOLŽNICE V EVRODEVIZI

■ CTE so italijanski efekti v ECU in sicer v denarni enoti Evropske gospodarske skupnosti.

■ Obresti in kapitali CTE so izraženi v ECU, izplačujejo pa se v lirah na osnovi menjave lira/ECU dva delovna dneva pred zapadlostjo. Za zadolžnice, ki so hranjene na centralnih računih Bance d'Italia, obresti in kapital se lahko vplačajo tudi v ECU.

■ CTE se koristijo od 29. novembra 1993 in zapadejo 29. novembra 1998.

■ CTE nudijo letno 7% bruto obresti, plačane posticipirano.

■ Zadolžnice so dodeljene z dražbo, ki je rezervirana bankam in drugim pooblaščenim operaterjem.

■ Zadolžnice privatniki lahko rezervirajo pri okenicah Bance d'Italia in pri kreditnih zavodih do 13.30 dne 15. decembra.

■ Glede na ceno, s katero bodo zadolžnice CTE prodane, se resnična donosnost spreminja: v primeru, da se izklicna cena istoveti z nominalno bo realni čisti donos znašal 6,125% letno.

■ Cena, ki bo iznešena na dražbi in efektivni donos bosta objavljena v časopisju.

■ Zadolžnice CTE se koristijo z 29. novembrom; ob vplačilu (21. decembra), ki bo v ECU ali v lirah na osnovi menjave z dne 16. decembra, bo treba vplačati poleg cene, iznešene na dražbi, tudi do tedaj dozo-rele obresti. Te bodo zasebniku izplačane ob prvem šestmesečnem obroku.

■ Za rezervacijo in nakup ni predvidena nikakršna provizija.

■ Zadolžnice so v ponudbi v svežnjih po najmanj 5000 ECU.

■ Naknadne informacije nudijo banke.

GATT / PRED ROKOM ZA SKLENITEV SPORAZUMA

Pogajanjem ni videti ne konca ne kraja

V Ženevi sta se še enkrat sestala Kantor in Brittan

Ameriški pogajalec Mickey Kantor v ženevi novinarjem ni veliko povedal (Telefoto: AP)

ZENEVA, BRUSELJ - Evropski pogajalec Leon Brittan je včeraj odpotoval iz Zeneve v Bruselj po skoraj 48 urah nepretrganega pogajanja, da bi dosegel sporazum v okviru Splošnega sporazuma o trgovini in carinah (Gatt) z ameriškim pogajalcem Mickeyem Kantorjem. Po pogajanjih je Brittan izjavil le, da »se ni vse končano«. Brittan je v Bruslju o sestanku s Kantorjem poročal zunanjim ministrom dvanajstere, ki so zasedali prav zaradi pogajanj o zaključku urugvajskega kroga pogajanj. »Prislo je do določenega napredka, vendar nas čaka še precej

delaj,« so izjavili evropski pogajalci, zaskrbljeni, ali se jim bo posrečilo do zadnjega ustvariti zadosten pritisk na ZDA. Kar zadeva druga vprašanja, je 115 držav udeleženek pri pogajanjih Gatta v zadnjih 24 urah naredilo velikanske korake proti dokončni ureditvi zadnjih spornih vprašanj, tako da nameravajo prvo različico sklepnega besedila pripraviti se danes. Kot omenjajo v diplomatskih krogih, so uskladjili že 20 besedil, odprtih pa je še 12 točk, med njimi vprašanje intelektualne lastnine ter vprašanje storitev in pomorskega prometa. Odgovorni predstavniki

Gatta so povedali, da bodo imeli zunanji ministri držav članic Evropske unije na voljo 12 ur za dokončno redakcijo 500 strani dolgega sklepnega besedila, ki naj bi ga razdelili delegacijam danes popoldne ali pozneje. Jutri popoldne naj bi se sestal Komite trgovinskih pogajalcev, politični organ Gatta, ki naj bi sprejel zaključno besedilo urugvajskega kroga in tako vso zadevo, kot je predvideno, zaključil do 15. decembra, če bodo le odpravili razlike med EU in ZDA. Mandat, ki ga je 1. julija 1993 ameriški kongres odobril Clintonovi administraciji v okviru

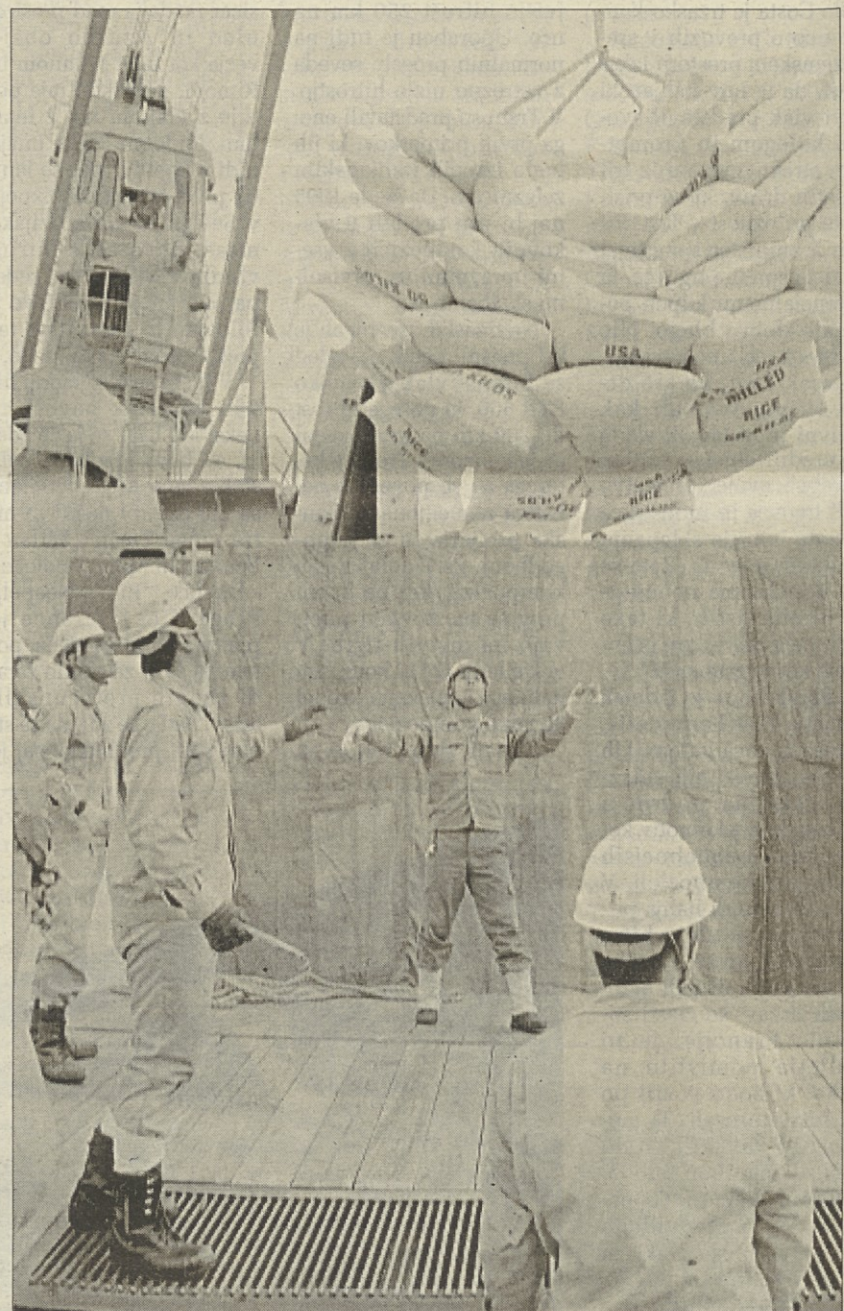
obnovljenega »skrajšanega postopka« urugvajskega kroga pogajanj, poteče 15. decembra. Bistvo skrajšanega postopka je v tem, da kongres lahko sprejme ali zavrne celotno sklepno besedilo urugvajskega kroga, brez dopolnil. Teoretično ima Clintonova administracija čas do 16. aprila 1994, ko se lahko podpiše omenjeni sporazum. Ker pa mora predsednik Clinton kongresu dati na voljo tri mesece, da bi kongresniki lahko preučili besedilo, pomeni, da je skrajni rok 15. december. Francoski parlament bo dotedanje pogajalsko »bero« ocenil jutri. (AFP)

Japonska: uvozili prvo pošiljko riža

TOKIO - Sef kabineta vlade Masayoshi Takemura je izjavil, da ima Tokio se zmeraj namen sprejeti odločitev o tem, da bodo svoje tržišče riža odprli za uvoz. Odločitev o tem naj bi sprejeli pozno v ponedeljek. Voditelji osmih strank v vladni koaliciji naj bi se srečali zvečer ter odločili o tem, ali naj sprejmejo kompromisni načrt Gatta, s katerim bi dovolili v naslednjih šestih letih uvoz manjše količine riža, po tem obdobju pa naj bi tržišče v celoti odprli in se zavarovali zoper uvoz zgolj s carinami. Zunanji minister Tsutomu Hata, ki so ga poslali konec tedna v Ženevo, kjer naj bi skušal v zadnjih minutah izposlovati pri pogajalcih v okviru splošnega sporazuma o trgovini in carinah Gatt določene koncesije, je že sporočil, da bo Japonska v ponedeljek objavila o tem svoje uradno stališče. »Morali se bomo odločiti o tem, ali bomo sprejeli predlog Gatt, čeprav se je Japonska znašla na prelomni točki v zelo težkem položaju,« navaja njegove besede ob vrnitvi v Tokio tiskovna agencija Kyodo. Prava drama pa se je odigrala v trenutku, ko je na Japonsko, v pristanišče Kobe vplula prva ladijska po-

siljka ameriškega riža v zadnjih 26 letih. Riž, ki ga prevaža, je del celotne količine, ki jo bo v okviru izrednih ukrepov uvozila japonska vlada. Premier Morihiro Hosokawa je predstavnikom v japonskem parlamentu zagotovil, da bo Gatt namenil »vso potrebno pozornost japonski prehranbeni varnosti ter vprašanjem okolja ob proučevanju japonskega moratorija na obdavčitev uvoza riža v šestih letih. Hkrati pa je kmetijski minister Eiijiro Hata zagotovil, da bo Japonska »z vso resnostjo« obravnavala predlog Gatta, kar je v ponedeljek se večkrat ponovil. Omenil je, da bodo sprejeli predlog Gatta, četudi to se ne pomeni samoumevne uvedbe carin. Če bi Japonska sprejela predlog Gatta, bi se po vsej verjetnosti zatekla v strategijo podaljšanja šestletnega moratorija, je povedal Hata.

Socialisti, ki so največja skupina v vladi koalicijski, se tej skrbno orkestrirani igri niso pridružili. Voditelji koalicijskih strank so sedli k zaprtemu posvetu v zvezi z vprašanjem uvoza riža, medtem ko je na ulicah demonstriralo približno sto jeznih kmetov. (Reuters)

Ladja z ameriškim rižem v japonskem pristanišču Kobe (Telefoto: AP)

Davki za umetnine in rabljene predmete

BRUSELJ - Finančni ministri Evropske unije so včeraj koncali več kot leto dni trajajoče prepire o tem, kolikšna naj bo višina davka na dodano vrednost pri umetniških in rabljenih predmetih. Do soglasja je prislo potem, ko je Britanija v želji, da bi zavarovala svetovno znane dražbene hiše, pristala, da bo zmanjšala svoj davek na dodano vrednost do konca leta 1999 za umetniška dela, uvožena iz držav nečlanic EU in prodana na dražbi - za 2, 5 odstotka. Vsi drugi načini prodaje, z izjemo blaga, ki ga bodo prodajali zasebniki, bo obremenjena z minimalno petodstotno stopnjo na razliko med prejšnjo in sedanjo ceno. To pomeni, da bo umetniško delo, ki bo prvič v prodaji, obremenjeno s petodstotnim davkom na dodano vrednost svoje polne cene, medtem ko bodo pri trgovini med poklicnimi preprodajalci obračunavali petodstotne davke. Hkrati pa so se ministri dogovorili, tudi tokrat zato, da bi zadovoljili Britancem, da bodo tista umetniška dela, ki jih bodo uvozili iz držav nečlanic EU ter prodali za ponoven izvoz, lahko ostala v EU dve leti, ne da bi bilo zanje treba plačati kakršenkoli davek pri prodaji. Ministri so prav tako koncali leto dni trajajoče spore o prodaji rabljenih predmetov, pri čemer so določili, da morajo biti avtomobili stari najmanj 6 mesecev in da morajo imeti prevoženih najmanj 6000 kilometrov. Dogovorili so se tudi, da bodo s tem davkom obremenili normalen trgovski promet med grosisti, ne bodo pa z njim obremenjevali trgovine med posamezniki. Nova obdavčitev na dodano vrednost za umetniška dela in rabljene avtomobile bo stopila v veljavo s 1. julijem 1994. (Reuters)

Lichtenstein: volilci odločajo tudi o trgu

BERN - Kot so uradno sporočili v Lichtensteinu, ne bo referenduma o tem, ali se bo ta kneževina vključila v veliko novo evropsko tržišče v začetku prihodnjega leta, »najpozneje do spomladi 1994, saj se moramo ponovno dogovoriti o našem sporazumu s Svico«, je izjavil Norbert Frick, sekretar lichtensteinskega veleposlanstva v Svici. Natanko pred letom dni so namreč volilci v Lichtensteinu potrdili sporazum o Evropskem gospodarskem prostoru (EEA). Ker pa je sosednja Svica ta sporazum zavrnila, se bodo morali volilci do njega opredeliti znova. Obe državi imata namreč od leta 1923 sporazum o prostotrgovinskem območju, kar pomeni, da meja med njima praktično ne obstaja. Sporazum o Evropskem gospodarskem prostoru, ki bo začel veljati 1. januarja, razširja prostor enotnega tržišča, vključno s pravili o konkurenčnosti, od sedanje dvanajstere Evropske unije se na šest drugih držav, članic evropskega združenja za svobodno trgovino (Efta): na Avstrijo, Finsko, Švedsko, Norveško, Islandijo in Lichtenstein. V skladu s sporazumom o Evropskem gospodarskem prostoru se Lichtenstein lahko pozneje pridruži kot njegovi partnerji, vendar sele potem, ko bodo sporazum o odpravi carin ponovno proučile in potrdile članice Evropskega gospodarskega prostora. Ta dopolnjeni sporazum o prostotrgovinskem območju bodo potem predložili lichtensteinskim volilcem. Če bi ga ti zavrnili, Lichtenstein ne bi mogel ratificirati sporazuma EEA, ki ga je že podpisal. Frick je povedal, da se bo njihova kneževina v primeru pozitivnega izida na referendumu pridružila EEA se pred koncem prihodnjega leta. Kneževina Lichtenstein, ki leži na na desnem bregu Re- na med Avstrijo in Svico, je četrta najmanjša država v Evropi, saj meri le 160 kvadratnih kilometrov in ima 19 tisoč prebivalcev. (Reuters)

Rekordna rast delnic na hongkonški borzi

LONDON - London in Peking se pretekata o Hong Kongu in zaenkrat ni videti, da bi se sporazumela o predlogu za večjo demokracijo v koloniji, kar odločno zagovarja in pri čemer vztraja guverner Chris Patten ob podpori britanske vlade. Toda vlagatelji se ne menijo za politična prekanja med Britanijo in Kitajsko, vrednost hongkonskih delnic podira rekorde in se, kot se zdi, nezaustavljivo dviga nad politiko.

Ob koncu poslovanja prejšnji petek je Hang Seng, indeks vrednostnih hongkonskih delnic, dosegel že trideseti rekord v letosnjem letu, ko je prvič prebil mejo 10.000 in pristal pri 10.228. Promet pa je ta dan znašal 11.942 milijard HK\$ ali 1,03 milijarde funtov. Ob zaključku včerajšnjega poslovanja je Hang Seng znašal 10.223, kar je le za 5 točk manj od rekorda. Pri tem pa večina analitikov napoveduje, da se bo Hang Seng povečal se za 20 odstotkov v naslednjih dveh mesecih, to je do kitajskega novega

leta. Do konca leta 1994 naj bi zrastle za 40 odstotkov in konec leta 1995 naj bi znašale že 15.000. Razlog za te velike vzpone indeksa Hang Seng je pritok naložb iz Amerike, Japonske in Evrope. Hong Kong je zaenkrat najcenejši trg na azijsko-pacifiškem področju, vlagatelji pa kupujejo hongkonske delnice na podlagi spekulativne predpostavke, da se bo gospodarstvo Kitajske se naprej močno vzpenjalo. Vlagateljev zaenkrat tudi ne skrbi velik kitajski trgovinski primanjkljaj, ki naj bi letos, kot predvidevajo britanski strokovnjaki, znašal od 10 do 11 milijard dolarjev, prihodnje leto pa naj bi dosegel že 20 milijard dolarjev.

Vodilne svetovne banke so namreč dramatično spremenile obravnavanje Kitajske in povsem na novo ocenile njene gospodarske sposobnosti. Zato v Londonu predvidevajo, da bodo brez zahtev po ekonomskih omejitvah Kitajski dovolile trgovinski primanjkljaj do najmanj 20 milijard dolarjev. (A. K.)

MENJALNIŠKI TEČAJI

13. december 1993

menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 ITL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A banka	76,35	76,65	10,78	10,89	7,67	7,77
Avtohiša Ljubljana*	76,40	76,55	10,75	10,85	7,60	7,75
Azur Grosuplje	76,65	76,85	10,81	10,91	7,67	7,82
Banka Vipava Nova Gorica	76,30	76,64	10,81	10,90	7,73	7,78
BTC Ljubljana	75,90	76,60	10,60	10,80	7,50	7,75
BTC Sezana	76,00	76,65	10,75	10,87	7,66	7,78
Come 2 us*	76,50	76,70	10,82	10,88	7,64	7,80
Creditanstalt - Nova banka LJ	76,40	76,80	10,80	10,90	7,60	7,80
Dom caffè Domžale*	76,55	76,90	10,86	10,95	7,60	7,85
Emona Globtour	76,30	76,68	10,77	10,86	7,65	7,72
Eros Ljubljana*	76,59	76,80	10,80	10,87	7,65	7,80
Eros Kranj*	76,59	76,80	10,80	10,87	7,65	7,80
Firadas Idrija	76,40	76,90	10,75	10,95	7,60	7,80
Hida	76,65	76,70	10,83	10,86	7,73	7,78
Hipotekarna banka Brežice*	76,28	76,80	10,80	10,90	7,65	7,80
Hram Rožice Mengeš*	76,55	76,80	10,85	10,95	7,70	7,85
Ilirika Slovenj Gradec	76,35	76,63	10,77	10,84	7,71	7,76
Ilirika Postojna	76,25	76,60	10,62	10,82	7,65	7,78
Ilirika Sezana	76,55	76,64	10,82	10,85	7,73	7,77
Ilirika Jesenice	76,46	76,64	10,79	10,87	7,68	7,74
Idila Sečovelje*	76,30	76,65	10,70	10,87	7,67	7,82
Komercialna banka Triglav	76,30	77,30	10,80	10,93	7,62	7,83
Kompas Hertz Celje*	76,39	76,70	10,80	10,87	7,64	7,77
Kompas Hertz Velenje*	76,39	76,70	10,80	10,87	7,64	7,77
Kompas Hertz Idrija*	76,39	76,70	10,80	10,87	7,64	7,77
Kompas Hertz Tolmin*	76,39	76,70	10,80	10,87	7,64	7,77
Kompas Hertz Bled*	76,39	76,70	10,80	10,87	7,64	7,77
Kompas Hertz Nova Gorica*	76,39	76,70	10,80	10,87	7,64	7,77
Kompas Hertz Maribor*	76,35	76,60	10,80	10,84	7,64	7,77
Kompas Holidays	76,60	76,75	10,80	10,90	7,65	7,85
Kreditna banka MB d.d.*	75,82	76,75	10,78	10,91	7,70	7,84
Klub Slovenijales	76,60	76,75	10,85	10,90	7,69	7,81
LB d.d. Ljubljana	76,59	76,94	10,83	10,94	7,66	7,81
LB splošna banka Celje	75,85	76,75	10,79	10,91	7,68	7,79
LB splošna banka Koper	75,25	76,76	10,62	10,83	7,57	7,78
LB Dolenjska banka NM	76,00	76,90	10,75	10,95	7,65	7,82
LB banka Zasavje, Trbovlje	75,70	76,75	10,76	10,91	7,69	7,79
Libertas Koper*	76,30	76,70	10,72	10,82	7,69	7,79
Ma Vir	76,50	76,80	10,80	10,93	7,70	7,85
Madai Nova Gorica, Šempeter*	76,30	76,65	10,80	10,90	7,72	7,76
Moneta Ljubljana	76,61	76,68	10,83	10,85	7,73	7,76
Media*	76,60	76,80	10,83	10,90	7,72	7,79
Niprom I, II Ljubljana	76,58	76,84	10,84	10,90	7,68	7,78
Otok Bled	76,25	76,56	10,79	10,84	7,68	7,81
Petrol	76,63	76,68	10,81	10,84	7,69	7,79
Pigal Solkan*	76,20	76,60	10,75	10,85	7,66	7,78
Pigal Obutek*	76,20	76,60	10,75	10,85	7,66	7,78
Pigal Vrhnika*	76,30	76,50	10,70	10,85	7,65	7,80
Pigal Ilirska Bistrica*	76,00	76,45	10,65	10,85	7,64	7,76
Pigal Kobarid*	76,00	76,50	10,66	10,85	7,65	7,77
Pigal Avtopivon*	76,20	76,60	10,75	10,85	7,66	7,78
Pigal Koper*	76,00	76,35	10,70	10,85	7,66	7,74
Poštna banka Slovenije*	75,32	76,65	10,53	10,82	6,47	7,76
Primario Ljubljana*	76,65	76,80	10,80	10,87	7,64	7,80
Publikum Ljubljana	76,60	76,64	10,83	10,86	7,70	7,77
Publikum Celje	76,30	76,63	10,80	10,85	7,70	7,79
Publikum Krško	76,30	76,70	10,55	10,90	7,56	7,70
Publikum Maribor	76,10	76,59	10,81	10,86	7,65	7,78
Publikum Metlika	76,10	76,70	10,70	10,90	7,60	7,80
Publikum Mozirje	76,17	76,68	10,70	10,91	7,66	7,82
Publikum Novo mesto	76,30	76,70	10,70	10,90	7,60	7,80
Publikum Tolmin	76,00	76,59	10,76	10,86	7,65	7,74
Publikum Sevnica	76,10	76,65	10,77	10,88	7,66	7,80
Publikum Šentilj	75,29	76,65	10,65	10,91	7,60	7,80
Publikum Šentjur pri Celju	76,30	76,60	10,78	10,85	7,67	7,78
Publikum Trebnje	76,33	76,69	10,76	10,86	7,66	7,78
Publikum Zalec	76,32	76,65	10,78	10,84	7,66	7,79
Shalaby Koper	76,35	76,65	10,70	10,90	7,74	7,79
SKB d.d. **	75,88	75,98	10,79	10,80	7,63	7,64
Slovenska investicijska banka*	76,10	76,70	10,75	10,90	7,35	7,70
Slovenijaturist zel. pos. Ljubljana*	76,65	76,80	10,72	10,87	7,55	7,80
Slovenijaturist Maribor*	76,20	76,50	10,80	10,84	7,30	7,65
Slovenijaturist Jesenice	76,35	76,65	10,80	10,88	7,67	7,77
Slovenska pos. in hra. Kranj	76,38	76,55	10,82	10,86	7,70	7,77
Sonce Ljubljana	76,60	76,74	10,82	10,90	7,66	7,80
SZKB d.d. Ljubljana	76,48	76,73	10,73	10,87	7,60	7,80
Tartarus Postojna	75,99	76,63	10,72	10,83	7,67	7,79
Tentours Domžale	76,50	76,80	10,80	10,95	7,50	7,75
Tori Ljubljana	76,50	76,85	10,80	10,93	7,60	7,80
UBK Ljubljana	76,10	76,72	10,74	10,90	7,60	7,78
Upimo Ljubljana	76,64	76,68	10,85	10,87	7,73	7,77

Tečaj velja danes: * Zračunavajo provizijo: **

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 242 z dne 13. decembra 1993 — Tečaji veljajo od 14.12.1993 od 00.00 ure dalje

država	šifra	valuta	enota	ZA DEVIZE		
				nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	86,0366	86,2955	86,5544
Avstrija	040	šiling	100	1072,4510	1075,6780	1078,9050
Belgija	056	frank	100	359,8464	360,9292	362,0120
Kanada	124	dolar	1	96,1451	96,4344	96,7237
Danska	208	krona	100	1918,3768	1924,1492	1929,9216
Finska	246	marka	100	2237,3520	2244,0843	2250,8166
Francija	250	frank	100	2198,8941	2205,5106	2212,1271
Nemčija	280	marka	100	7540,7890	7563,4794	7586,1698
Grčija	300	drahma	100	—	52,7250	52,8832
Irska	372	funt	1	—	182,2042	182,7508
Italija	380	lira	100	7,5898	7,6126	7,6354
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	2,0000	—
Japonska	392	jen	100	117,2970	117,6499	118,0028
Nizozemska	528	gulden	100	6729,0230	6749,2708	6769,5186
Norveška	578	krona	100	1735,1355	1740,3566	1745,5777
Portugalska	620	escudo	100	73,5227	73,7439	73,9651
Švedska	752	krona	100	1523,2393	1527,8228	1532,4063
Švica	756	frank	100	8777,4783	8803,8900	8830,3017
Velika Britanija	826	funt šterling	1	191,0082	191,5829	192,1576
ZDA	840	dolar	1	127,8465	128,2312	128,6159
Evropska Skupnost	955	ECU	1	145,3035	145,7407	146,1779
Španija	995	peseta	100	91,7714	92,0475	92,3236

Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov Banke Slovenije na dan 14. DECEMBRA 1993

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna - vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 5. OKTOBRA 1993:					1,300,000	731,151	752,160	1,483,311
37		112,4847%	115,7169%	114,1008%	130,000	73,115	75,216	148,331

TEČAJ TOLARJA V TUJINI

7. DECEMBER 1993

država	banka	nakupni	prodajni
Avstrija	Posojilnica Pliberk	9,00	9,80
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	9,00	10,00
Avstrija	Posojilnica Borovlje	9,00	9,80
Avstrija	Posojilnica Šentjakob	9,20	9,70
Avstrija	Posojilnica Ločilo	9,30	10,00
Italija	Kmečka banka Gorica	12,50	13,00
Italija	Tržaška kreditna banka	12,40	13,00

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

13. DECEMBER 1993

valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1640,00	1685,00
nemška marka	976,00	996,00
francoski frank	283,00	291,00
holandski gulden	867,50	895,00
belgijski frank	46,30	47,80
funt šterling	2460,00	2541,00
irski šterling	2343,00	2420,00
danska krona	248,00	256,00
grška dramma	6,30	7,80
kanadski dolar	1239,00	1277,00
japonski jen	15,10	15,50
švicarski frank	1130,00	1165,00
avstrijski šiling	138,50	142,00
norveška krona	223,00	231,00
švedska krona	197,00	208,00
portugalski escudo	9,25	9,80
španska pezeta	11,70	12,30
avstralski dolar	1105,00	1143,00
madžarski florint	12,00	16,00
slovenski tolar	12,40	13,00
hrvaški dinar	0,13	0,20

KMEČKA BANKA - GORICA

13. DECEMBER 1993

valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1655,00	1705,00
nemška marka	979,00	999,00
francoski frank	283,00	293,00
holandski gulden	868,00	897,00
belgijski frank	46,20	48,00
funt šterling	2490,00	2550,00
irski šterling	2365,00	2420,00
danska krona	249,00	257,00
grška dramma	6,70	7,20
kanadski dolar	1253,00	1283,00
švicarski frank	1142,00	1165,00
avstrijski šiling	139,00	143,10
slovenski tolar	12,50	13,00

FRANKFURTSKI DEVIZNI TRG

13. DECEMBER 1993

valuta	nakupni	srednji	prodajni
ameriški dolar	-	1.695	-
francoski frank	-	29.160	-
nizozemski gulden	-	89.235	-
belgijski frank	-	4.772	-
španska peseta	-	1.217	-
danska krona	-	25.440	-
kanadski dolar	-	1.275	-
japonski jen	-	1.555	-
švicarski frank	-	116.400	-
avstrijski šiling	-	14.222	-
italijanska lira	-	1.006	-
švedska krona	-	20.200	-

MEDPODJETNIŠKI TRG

Tečajna lista Ljubljanske banke d.d. za obračun deviznih prilivov in odlivov podjetij

Tečaji veljajo od 14. decembra 1993 od 00.00 ure dalje

država	valuta	enota	ZA DEVIZE	
			nakupni	prodajni
Avstrija	šiling	100	1094,2407	1096,3740
Francija	frank	100	2243,5704	2247,9444
Nemčija	marka	100	7694,0000	7709,0000
Italija	lira	100	7,7440	7,7591
V. Britanija	funt	1	194,8890	195,2690
ZDA	dolar	1	130,4441	130,6984

Opomba: Tečaji so okvirni. Pri konkretnih poslih je možno odstopanje glede na trenutne tečaje na trgu deviz oz. poseben dogovor.

banka	valuta	nakupni	prodajni
Probanka Maribor	DEM	76,75	76,95
SKB Banka d.d.	DEM	77,30	77,45

POTOPIS

S poti po divjem Kurdistanu (7)

Kurdi imajo svoja oporišča tudi na Araratu

Po večerji se odločimo, da bomo poizkusili priti naslednji dan na Ararat. Tu pa nas čaka novo razočaranje, saj o možnostih dostopa tu ne ve nihče nič. Pravi, naj gremo na drugo stran gore, v Dogubayazit, kjer je izhodišče za vzpon na Ararat. Veliko možnosti za vzpon nam niso pripisovali, saj je tam vojno območje in nekdo nam bo gotovo preprečil vzpon. Če ne turški vojaki, ki jih je po pobojih zelo veliko, pa kurdski uporniki, ki imajo na Araratu tudi svoja oporišča. Da smo na vojnem območju, se je videlo tudi po tem, da je bilo mesto cel dan brez električne energije, saj so dan poprej Kurdi razstrelili transformatorsko postajo na bližnjem hribu. Smo mar res v vojni? Nic

ne kaže! V slovenski osamosvojitveni vojni sem bil veliko bolj napet in živčen, tu pa, kot da se me ta vojna ne tiče, čeprav je »bolj zaresna« kot naša in tudi tako oddaljena ni, saj se streljajo le nekaj kilometrov oddaljeno.

Ararat

Ker z Araratom ni bilo nič, prav tako ne z Erevanom, se odpravimo prek 2100 metrov visokega prelaza Čili Gečidi v 60 kilometrov oddaljeni Dogubayazit. Cesta se kmalu začne strmo vzpenjati po pobojih Ararata in naš do strehe naloženi kombi le s težavo premaga vedno bolj strme klance. Pocasi, a zanesljivo premagujemo serpentine in okoli sebe opazujemo izredno razčlenjeno vulkansko pokrajino, ki

spominja na lunino površino. Ob cesti in na njej seveda ni nikogar, vse, kar vidimo, je črn dim, ki se kadi iz izpušne cevi nasega kombija, ki se od hudih naporov trese in brni, kot da ga ne bi naredili pri Mercedesu.

Ko tako premagujemo hud klanec in si ogledujemo mogočni Ararat vsak trenutek z druge strani, nas ob česti presenetijo prvi mimoidoči ali, bolje receno, mimostoječi. Ne, to niso pastirji, niti cestni delavci, se manj pa turisti, temveč vojaki. Pa kaj zato, saj vojakov smo v zadnjih nekaj dneh videli že nickoliko. Toda ti vojaki sedijo na tankih, ki imajo uperjene cevi nekam gor v širna pobojna vulkana.

(Nadaljevanje jutri)
Blaž Zabukovec

Ararat je najvišja gora Turčije (Foto: Blaž Zabukovec)

ZA SPRETNE ROKE

Doma narejene praznične voščilnice in vezene prijemalke

Ob doma narejenih darilih pride do veljave vaša domiselnost

Prazniki so vse bliže, mi pa moramo postoriti se veliko stvari: pripraviti darila za svoje najbližje, okrasiti stanovanje, pisati novoletne voščilnice znancem, prijateljem... Najbolje bo, da si čas razporedimo tako, da ne bomo hiteli, hkrati pa naredili vse, da bomo novoletne praznike pričakali vedri, dobre volje in spociti. Če bomo ves čas le hiteli in v naglici naredili veliko več, kot je potrebno, ne bomo od tega imeli veliko.

Veliko bolje je, da si že zdaj vzamemo kaksno urico in skupaj v družinskem krogu naredimo kaj prijetnega za svoj dom. Se zdalec ni dovolj, da smo pri hiši same za vse. Razporeditev obveznosti med družinske člane lah-

ko vnese v družino več harmonije in razumevanja, kot bi mislili.

Konec leta je čas, ko pri sebi delamo določene načrte. Vnesimo v naš vsakdan toplino, razumevanje. Dom naj za vse postane varno zavetje.

Ker pa je prednovoletni čas tudi čas, ko se z drobnostjo spominimo svojih najbližjih, vam ponujamo ideje za izdelavo lično izdelanih vezanih prijemalk. Verjemite, da se zdalec ni pomembno to, kako drago je darilo. Preprosto doma narejeno darilo, dano iz srca, ima večjo vrednost, kot drago darilo, kupljeno le iz vlijudnosti.

Ob doma narejenih darilih prihaja do veljave tudi vaša domiselnost.

Danes vam ponujamo

idejo za izdelavo preprostega darila za mamo, staro mamo...

Pa tudi na znanke, ki jih med prazniki ne boste uspeli obiskati, ne pozabite. Izdelajte sami zanimivo in samo »vaso« voščilnico in jim zazelite vse dobro v novem letu.

Vezene prijemalke

Za darilo so primerne kuhinjske prijemalke iz belega redko tkanega blaga: sešijemo dve plasti blaga, vmes pa damo se plast bele flanele. Prijemalke izvezemo s križnimi vbodi. Motive vam ponujamo, vi pa lahko ustvarite tudi kaj novega.

Velikost prijemalk naj bo 15 x 15 cm. Vezemo s trojno nitjo. Na en vogal prijemalke nasijemo kvadrano zanko.

Praznične voščilnice

Lepe in enostavne so voščilnice iz belega papirja, okrašene z reliefnimi motivi. Motive naredimo sami, nekaj po predlogi, nekaj pa po lastni domisljiji.

Potrebujemo: debel sloj casopisnega papirja, papirnate robčke, pisemski papir, pergamentni papir, svinčnik, debelo sivanko za volno, zamašek, škarje z zobčastim rezilom.

1. Na pergamentni papir prekopiramo motiv, crke ali besedilo.

2. Sivanko z zaobljeno konico zatakamo z usom v zamašek. Zamašek nam bo kot držalo, tako si bomo olajšali delo.

3. Pripravimo papir: najprej plast casopisnega papirja, nanj položimo papirnat robček, na papir-

izza meje, ki so se neopazeni prithotapili daleč v notranjost in znenada planili na nič hudega sludeče prebivalce. Sistematično so pobijali, unicevali in požigali. Naropano blago in za prodajo primerne ujetnike pa vlačili s seboj. Zanimivo je, da so številni dubrovniški trgovci imeli dobiček z odkupovanjem uglednejših ujetnikov, ki so jih domači skušali rešiti suženjstva. Grozodejstva, ki so jih pocenjali bosenski turški begi - »sloveli« so predvsem tisti iz družin Predojevič in Malkoč, so imela seveda svoj namen, ki je za njim stal Carigrad. Tako so Turki destabilizirali dežele ob meji in si pripravljali pot za nadaljnja osvajanja.

Kdo je bil clovek, katerega nenadna smrt je zapечатila usodo Bizanca in Balkana?

Srbskim kneževinam so zasijali boljši časi, ko je postal veliki zupan Rasko Stefan Nemanja. Njemu se je posrečilo združiti pod svojo oblastjo vse srbske dežele, razen tistih v Bosni. Čeprav si ni nikoli lastil naslova kralj, je bil resnično prvi kralj dinastije Nemanjičev, ki je vladala do leta 1371, ko je umrl zadnji Nemanjič, car Uroš, Dusanov sin.

Čas vladavine Nemanjičev sodi v »zvezdne« trenutke srbske zgodovine. Kot se pri bolniku pred kolapsom pojavi nenadno izboljšanje, je tik pred somrakom ta del Evrope zasijal. Družinske in politične povezave s Francijo in Neapljem, dogovori o morebitni delitvi bizantinskega imperija in turško prodiranje iz Male

Dušan Silni

Azije so postavljale srbsko politiko v vrh aktualnega dogajanja v Evropi.

Najmogočnejši te srednjeveške srbske dinastije je Dušan Stefan, Dusan Silni. Rodil se je kot nezakonski otrok kralja Milutina. Zgodaj je zaslovel kot junak in državnik. Ugotovil je, da gre prodajalcem Turkom najbolj na roko nestabilen, razpadajoč bizantinski imperij. Začel si je prizadevati za združeno srbsko-bizantinsko cesarstvo, ki bi bilo sposobno ustaviti Turkov. Svojo oblast je razširil na Albanijo, Epir, Tesalijo in Makedonijo. Ra-

zglasil se je za imperatorja Srbov in Grkov. Slovesno so ga kronali v Skopju na veliko noč leta 1346. V Peči je postavil srbsko patriarhijo in sklical Sabor v Skopju. Njegov zakonik postavlja njegovo carstvo ob bok napredni Evropi tistega časa.

Leta 1355 je Dusan začel obsežno akcijo, da bi v odporu proti Turkom združil Grke, Srbe in Bolgare. Sredi teh prizadevanj je nenadoma umrl. Njegova velika država je razpadla v drobne fevde, ki so postali lahek plen tujih zavojevalcev.

A. L.

Danes goduje

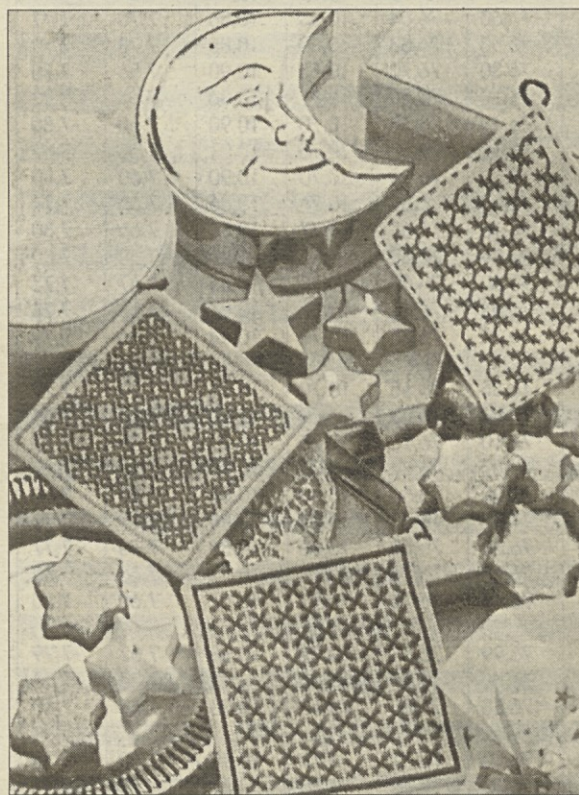
Janez od Kriza

Rodil se je leta 1542 v Spaniji. Pri dvajsetih letih je na presenečenje svojih najbližjih vstopil v karmelitanški red.

Ko je dostudiral in postal duhovnik, se je ob pomoči redovnice Terezije Velike odločno lotil reforme karmelitankega reda, saj si je želel globljega duhovnega in redovnega življenja.

Ustanovil je stroge samostane bosonogih karmelitanov. Zaradi uspeha njegove prenove so ga nasprotniki, ki so živel po olajšanih pravilih, preganjali in celo zaprli. Medtem, ko je bil v jeci, pa so pristasi reforme zmagali in mogli svobodno živeti po njegovi zamisli.

Janez od Kriza velja za najjasnejšega mističnega teologa nove dobe, zato ga je Cerkev leta 1926 počastila s častnim naslovom cerkvenega učitelja.

Vezene prijemalke so nepogrešljive pri peki piškotov

nat robček pisemski papir in na pisemski papir narobe obrnjeni pergamentni papir z motivom.

4. S sivanko pretikamo po obrisu motiva. Risha mora biti obrnjena narobe, da je potem relief pravi.

5. Za ravne crte vzamemo ravnilo in ob njem zatikamo sivanko. Tako naredimo rob na voščilnici ali pa podčrtamo začetnice naslovnikovega imena.

Nekaj motivov vam ponujamo mi, nekaj pa jih ustvarite vi sami! (M. H.)

STARE SLOVENSKE LJUDSKE ŠEGE IN OBIČAJI

Navada, stara šele nekaj desetletij

Pošljite nam izvirne božično-novoletne čestitke ali pa nas obvestite o zanimivih jaslicah

Danes je domala vsaka slovenska hiša pred novim letom okrasena z božično-novoletno jelko. Na njej visijo najrazličnejši okraski, električne lučke, sladkarije, pod njo postavi darila dedek Mraz ali Božiček, pa tudi jaslice niso redke. Odkod je ta navada prisla v naše kraje, so mnenja različna. Fran Levstik je zagovarjal tezo, da je božično drevesce prava ruska točre slovanska šega. Dokazoval je, da so v Rusiji že v prastarih casih poznali božično drevo, imenovano jolka (smreka). Od pravoslavnih Rusov naj bi nato navada presla k evangelijskim Prusom. Nekateri so se božične jelke branili, saj naj bi bil običaj nemški. Prav tako so se ga branili tudi katolici, ki so v božičnem drevescu videli protestantsko šego.

Raziskave o božičnem drevesu nemškega in nordijskega območja segajo na konec prejšnjega stoletja in so pokazale obstoj dveh različnih oblik drevesa: zgolj zimzelenega drevesa brez okrasja in luci ter drevesa, okrasenega s svečkami. Drevo brez okrasja je nedvomno starejše. Že davno naj bi se združilo s predstavo o drevesu življenja, ki ni samo indoevropska, ampak mnogo sirsja. Predstava je presla v judovsko podoba raja, krščanska simbolika pa je iz »rajskega drevesa« naredila drevo Kristusovega križa.

Prvo poročilo o okrašenem pušpanovem stebelu prihaja iz druge polovice 17. stoletja z dvora v Hannoveru, torej s protestantskega severa. Iz 18. stoletja pa so že znana poročila o okra-

senih božičnih drevescih v Nemčiji, na Švedskem in v Slici.

Se leta 1844 je J. Buchen-hain zapisal, da je na Kranjskem božično drevo celo v meščanskih krogih domala povsem neznano. Okraseno božično drevo izvira namreč iz meščanskih navad. Pri nas so si ga v tistem času postavljali le priseljeni nemški uradniki, trgovci in obrtniki. Takrat je bila na Slovenskem splošno razširjena navada, da je v »bog-kovem kotu« visela smrečica, nekakšna predhodnica bogato okrasenega »nemškega« božičnega drevesca. Obešena je bila zelo različno, z vrhom zgoraj ali spodaj, okrasena ali neokrasena, okraski pa so se razlikovali od kraja do kraja. Na njej so bila lahko jabolka, pozlačeni ali posrebreni

orehi in lesniki, doma pečeno pecivo v obliki ptic, zvezd in podobno. Ponekod so drevesca okrasili z verigami iz pisanega papirja ali s papirnatimi »panteljni«. Tudi imena so se razlikovala. V Prekmurju so smreko imenovali božič ali betlehem, v Halozah hojčica, na Kozjanskem paradiz, v okolici Hrastnika krispan ipd.

Dreves niso obešali je samo v hišni kot. V Zavrču pri Ptujtu so imeli navado,

da so jo postavili na plot ali k studentu. V okolici Rogaske Slatine so jo postavil »na mejo«, v Krškem pa na vrtove.

Skoraj vse slovensko ozemlje je torej do danes ohranilo starodavno šego, ki je znana vsemu evropskemu zahodu in severu. V 19. stoletju je iz tega običaja nastalo bogato okraseno božično drevesce, ta pa je predhodnik novoletne jelke.

Marjeta Smolnikar

NAGRADNA AKCIJA

V našem časniku lahko ob sredah in petkih spremljate nagradno akcijo BMW in v njej tudi sodelujete.

Z akcijo se pridružujemo kvizu »Labirint znanja«, ki je na sporedu vsak torek od 20. do 21.30 na valovih Radia Glas Ljubljane (100.2 in 99.5 MHz), v njem pa lahko sodelujete le s prijavnico, ki jo objavljamo vsak dan na tej strani.

Izpolnite prijavnico, jo izrezite in nalepite na dopisnico oziroma dajte v kuverto ter pošljite na naslov RGL, Kopitarjeva 6, Ljubljana. Če boste izzrebrani, se bo v torek zvečer pri vas oglašil telefon in nezni glasek bo rekel: »Halo, tukaj Labirint znanja...«. In potem boste odgovarjali na lahka in težka vprašanja, ki jih zastavlja Alenka Sivka in Tomaz Sršen. Pravilni odgovori pa prinasajo čeden kupček denarja...

LABIRINT ZNANJA

Ime in priimek:

Telefonska številka:

Naslov:

Glasbena želja:

Prijavnico pošljite na naslov:
RGL, Kopitarjeva 6, Ljubljana,
za LABIRINT ZNANJA

Horoskop

zapisal
B. R. K.

OVEN 21. 3. - 20. 4.: V vas bodo ugledali sposobnega organizatorja in se začeli spraševati, čemu ne poskrbite za napredovanje. Pogumno se boste lotili novih podvigov.

BIK 21. 4. - 20. 5.: Niso vse naloge tako nujne, da bi si morali zanje uničevati zdravje in greniti razpoloženje. Nekaj jih zavrzite, nekaj pa preložite na boljše čase.

DVOJČKA 21. 5. - 21. 6.: V luči pričakovanega uspeha vas bo marsikdaj zamikalo, da bi začeli prehitovati dogodke, vendar se boste vselej pravocasnno obrzali.

RAK 22. 6. - 22. 7.: Znesli se boste nad sibkejšimi in jim podtaknili krivdo. Ker boste gluhi na njihove dokaze, bodo svojo tesnobo usmerili drugam - k novim nedolžnežem.

LEV 23. 7. - 23. 8.: Iskreno si boste priznali, da pogleda navzdol ne zanemarjate zaradi preza-poslenosti z vzvišenimi zadevami, ampak iz strahu pred vrtoglavo.

DEVICA 24. 8. - 22. 9.: Fatalna oseba vas bo telesno se zmeraj neskončno privlačila, duševno pa vas bo začeljala odbijati. A bolj se boste jezili nanjo, močnejša bo strast.

TEHTNICA 23. 9. - 22. 10.: Čeprav boste zaradi negotovosti o izidih projekta na trnih, boste do sodelavcev prijazni, do domačih topli, do sibkejših popustljivi, do revnih radodarni.

ŠKORPIJON 23. 10. - 22. 11.: Nova pot zahteva spremembe, zato boste omahovali in tehtali med starim in novim, utečenim in negotovim. Naposled se boste odločili za novo.

STRELEC 23. 11. - 21. 12.: Nadrejeni ne bodo skrivali občudovanja ob vaši iznajdljivosti. Izkazali se boste na področju, za katero se sami niste vedeli, da ga obvladate.

KOZOROG 22. 12. - 20. 1.: Spoznali boste svojo zmoto. Ne prenasajte torej neizpolnjenih načrtov v prihodnje leto, postavite si raje nove, bolj skromne in realistične.

VODNAR 21. 1. - 19. 2.: Sosanjac vam bo slovesno predlagal, da vaše visokoleteče ideje s skupnimi močmi spravita v življenje. Predlog boste dali v razmislek.

RIBI 20. 2. - 20. 3.: Dodaten napor vam ne bo disal, a ker vam bo slika hvaleznih obdarjen-cev strasno godila, boste pomislili se na posojilo. Na koncu vam bodo poklonili denar.

KRIŽANKA

Vodoravno:

1. najdaljša reka v Sloveniji, 5. reka, ki teče skozi Firence, 9. indonezijski otok, 10. glavno mesto Saudove Arabije, 11. prevozno sredstvo, 13. plesna prireditev, 14. veliko finsko jezero, 15. sivanka, 17. okrajsava za opus, 18. plitva posoda za pečenje, 20. japonski književnik (Kobo), 21. naziv, 22. mesto in jezero pri Bursi v Turciji, 24. avtomobilska oznaka Reke, 25. oralo, 26. enovalentni radikal oktana, 28. ime nekdanjega indijskega politika Sastrija, 31. francoska revolucionarna pesem in državna himna, 33. ogloreпка tropskih morij, 34. nadav, pribitek, 35. stara mama, 36. ime literarnega junaka Holger-sona.

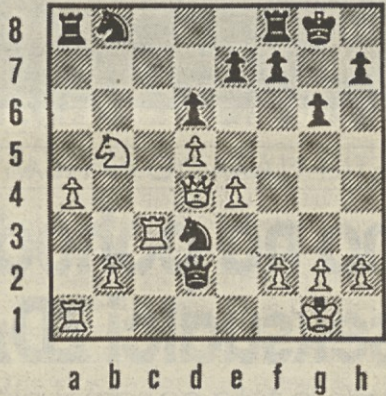
Navpično:

1. švedski avto, 2. drugo ime ameriskega izumitelja Edisona, 3. z več strani zaprti prazen prostori v skalni steni, 4. romunski jeep, 5. mestece v severni Italiji, 6. vodna zival, 7. glavno mesto Kenije, 8. kar se odlepi, 12. ameriski pisatelj (Herman, roman Moby Dick), 16. avtomobilska oznaka Genove, 18. požigalec iz strasti, 19. mikalnik za predivo, 20. prebivalci dela Britanskega otocja, 23. kratica za zelo uspešno, 25. dirkalna proga, 27. vojaški pratež, 29. politično zatocišče, 30. država v Indokini, 32. ime ceskega reformatorja Husa.

1	2	3	4	5	6	7	8
9				10			
11				12			
13			14				
		15	16			17	
18	19				20		
21			22	23			
24			25				
26		27			28	29	30
31				32			
33				34			
35				36			

REŠITEV
Vodoravno: Sava, Arno, Alor, Riad, Riad, avtomobil, bal, plug, ok, ime, ime, Abe, ponev, op, igla, Enare, tli, Lál, marsejeza, alet, azio, nona, NILS.

ŠAH

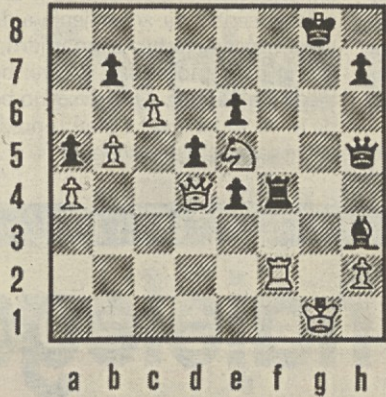

1) Brink Klausen - Rozenlund / Danska 1980

Črni skakac se je znašel v obroču belih figur in črna dama ze išče možnost za rešitev. Ponuja se ji na polju b2, vendar beli po 1...Db2?: odigra 2.Td3!: in osvoji skakaca in brani trdnjavo na polju a1. Zato se črni, ki je na potezi, odloči za boljso možnost in prehod v dolbljeni položaj. Poiscite to možnost.

Rešitev naloge

Slabost prve bele vrste je bila dober motiv črnemu, da se je v nastali poziciji odločil za odlocilen razplet s potezo 1...Ta4:!! Beli je sedaj na razpotju: na 2.Ta4: sledi 2...De1 mat, po 2.Da4: Df2+ 3.Kh1 odloči skok črnega skakaca 3...Se1! in beli se vda!

Rotunno - Aljehin / Montevideo 1938

Črne figure stiskajo obroč okrog belega kralja in za zaključek je treba odigrati najboljšo potezo. Za velikega kombinatorika, kot je bil velemejster Aljehin, to ni bilo težko. Tudi vam naloga ne bo delala težav. Črni na potezi zmaga!

Rešitev naloge

Takojšnji napad na belega kralja v nadaljevanju 1...Dg5+? 2.Kh1 Tf2: 3.Df2: De5: 4.Dg3+! Dg3: 5.hg3 bc6 6.b6! vodi celo v poraz črnega. Aljehin se je zato odločil za lepo in učinkovito potezo 1...De2!, ki takoj odloči partijo; na 2.Te2: Tf1 mat, na 2.Tf4: Dg2 mat! Beli se zato vda.

Silvo Kovac

JUTRI

Pisalo se je leto
1846

Izšle so Poezije
Franceta Prešerna

Niso redki, ki se nikamor ne odpravijo brez Prešernovih Poezij. Na različnih poteh nas spremljajo stih prava slovenskih pesnikov, odzvanjajo v naših upih in brezupih ter nas tu in tam spomnijo na pesnikove upe, da bi njegove pesmi izšle kolikor toliko neokrnjene. Prešeren je 14. maja 1846 vložil rukopis Poezij pri guberniju in dunajski cenzor Fran Miklošič je črtal le eno kitico Zdravljice in epigram zoper A. Murka. Poleti tistega leta ga je juridična oblast končno imenovala za advokata v Kranju. Spet se je skušal zblizati z Ano. Konec septembra se je preselil v Kranj, kjer je sprva uspešno deloval v poklicu in pri tem kazal in udejanjal posebno skrb za stiske nesrečnega ali preganjanega človeka. Decembra so izšle Poezije, a niso zbudile nobenega posebnega zanimanja. Kljub temu se je še naprej boril z epigrami, satirami in ostrimi domislicami zoper morečo enoličnost malomestnih navad in razvad.

PREBLISK

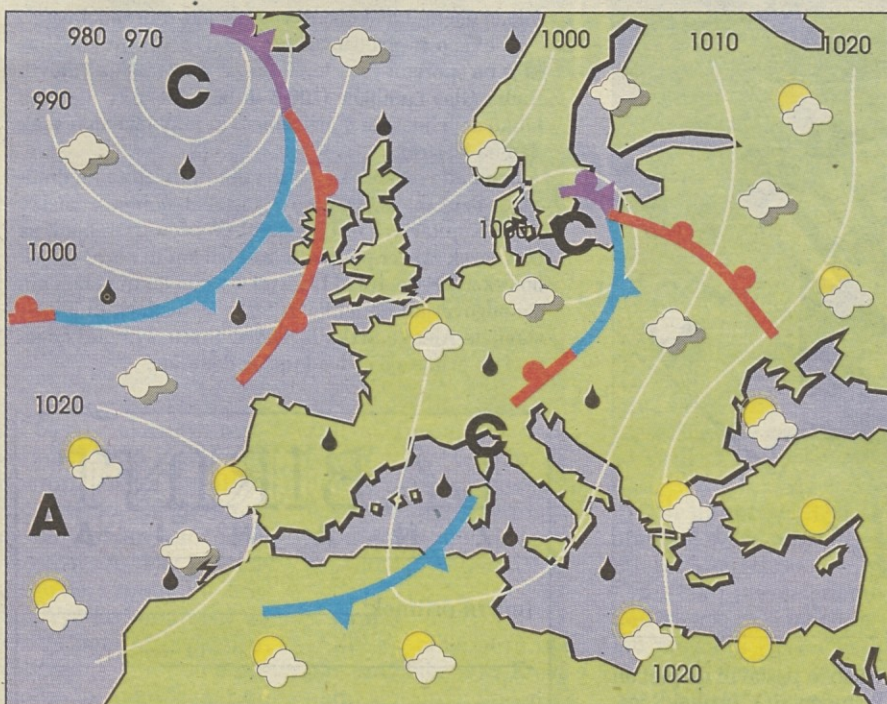
Sme nekaj nas, ker smo Prešernove, biti prešernih; pesem kaže dovolj, kak' je naš oče krotak.

France Prešeren

EVROPA / FRONTE NA ALPAH

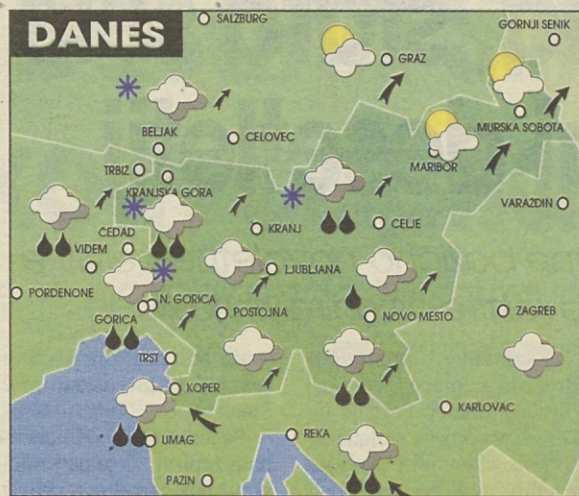
Vremenska slika:

Nad večjim delom Evrope je obsežno območje nizkega zračnega pritiska. Pred hladno fronto, ki je dosegla Alpe, priteka k nam v visinah z jugozahodnimi vetrovi topel in vlažen zrak.

ALPE JADRAN / OBLAČNO S PADAVINAMI

OBLACNOST	DEŽ/SNEG mm na dan
pod 10%	pod 5
10-30%	5-10
30-50%	10-30
50-80%	30-60
nad 80%	nad 60
VETER	NEVIHTE
5-10 m/s	
nad 10 m/s	

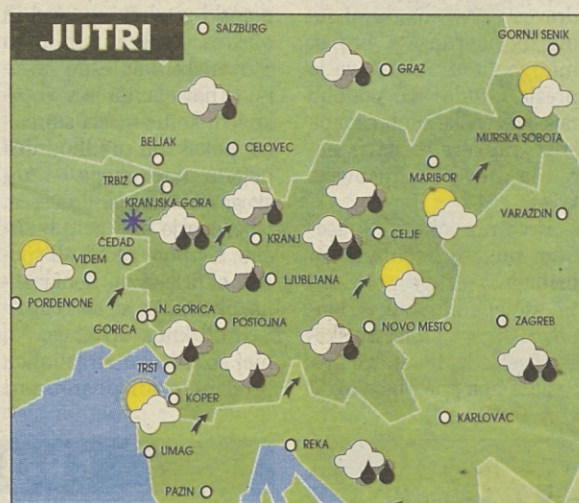

Slovenija:

Oblacno bo s padavinami. Meja sneženja bo na nadmorski višini okoli 1300 metrov. Temperature bodo od 4 do 8°C.

Sosednje pokrajine:

V sosednjih pokrajinah bo oblačno z občasnimi padavinami. Ob Jadranu bo pihal jugo.

V Sloveniji: V sredo bodo padavine prehodno oslabele in ponekod tudi ponehale.

Obeti: V četrtek se bodo padavine ponovno okrepile. Po nizinah bo deževalo. Več padavin bo v zahodni in južni Sloveniji.

TEMPERATURE
ALPE JADRAN

včeraj ob 7. in ob 13. uri

LJUBLJANA	-2/1
TRST	5/7
CELOVEC	-4/2
BRNIK	-4/1
MARIBOR	-1/5
CELJE	-2/8
NOVO MESTO	-2/9
NOVA GORICA	1/4
MUR. SOBOTA	-4/5
PORTOROŽ	4/11
POSTOJNA	3/7
ILIRSKA BISTRICA	2/9
KOČEVJE	5/8
CRNOMELJ	-2/11
SLOV. GRADEC	-6/0
BOVEC	-1/-
RATECE	-8/2
VOGEL	-4/-4
KREDARICA	-9/0
VIDEM	-1/5
GRADEC	-4/2
MONOSTER	-2/4
ZAGREB	-2/5
REKA	7/11

TEMPERATURE
PO EVROPI

včeraj ob 7. in ob 13. uri

HELSINKI	-6/-4
STOCKHOLM	-4/0
MOSKVA	-1/0
BERLIN	1/5
VARSAVA	1/3
LONDON	3/11
AMSTERDAM	3/6
BRUSELJ	4/5
PARIZ	7/7
DUNAJ	3/6
ZÜRICH	5/5
ZENEVA	4/7
RIM	6/16
MILAN	-1/10
BEOGRAD	0/5
BARCELONA	5/15
ISTAMBUL	1/15
MADRID	0/14
LIZBONA	8/15
ATENE	7/19
TUNIS	7/18
MALTA	9/17
KAIRO	13/22

DOLŽINA DNEVA	SNEŽNE RAZMERE	SNEŽNE RAZMERE	PLIMOVANJE
Sonce bo vzšlo ob 7.36 in zalilo ob 16.17. Dan bo dolg 8 ur in 41 minut. Luna je vzšla ob 08.21 in bo zaslala ob 17.40.	FURLANIJA-JK	Soriska planina 20 cm	Danes: ob 1.44 najnižje - 30 cm, ob 9.10 najvišje 3 cm, ob 11.33 najnižje 1 cm, ob 18.30 najvišje 33 cm.
RAZMERE NA CESTAH	Piancavallo 0/25 cm	Stari vrh 20 cm	Jutri: ob 2.19 najnižje -41 cm, ob 9.19 najvišje 12 cm, ob 13.24 najnižje 0 cm in ob 19.26 najvišje 37 cm.
Ceste po Sloveniji so večinoma normalno prevozne. Proti poteka tekoče in brez zastojev.	Forni di Sopra 0/5 cm	Liboje do 35 cm	
	Zoncolan 0/15 cm	Golte od 20 do 30 cm	
	Trbiz 20/40 cm	Pokljuka 15 do 20 cm	
	Nevejsko sedlo 20/50 cm	Kandrse do 35 cm	
	Sauris -/- cm	Logarska dolina do 15 cm	
	VENETO	Polzevo 35 cm	
	Sappada 0/10 cm	Kalč snega ni	
		Krvavec do 20 cm	
		Rogla 50 cm	
		M. Pohorje od 35 do 45 cm	

AMERIKA / PO LETIH NAZADOVANJA

Aids ponovno na pohodu med homoseksualci ZDA

Temu botruje občutek krivde in želja po samouničenju

WASHINGTON - Aids je ponovno na pohodu v San Franciscu, prestolnici ameriških homoseksualcev. Po mnenju izvedencev pojavu botruje dejstvo, da se je kar ena tretjina homoseksualcev odpovedala kondomu. Vzrok je izključno psihološke narave. V San Franciscu obkrožata homoseksualce le smrt in trpljenje, tako da neokuženi hote silijo v to neobčajno obliko počasnega samomora.

Statistični podatki potrjujejo to teznjo. Leta 1982 so zabeležili kar 18% novih primerov okužbe. V naslednjih letih je po zaslugi obveščenosti in dosledne uporabe kondomov odstotek novih okuženih padel pod 1%. Sedaj se je ponovno vse spremenilo, statistična krivulja se ponovno dviguje, tako da je že dosegla 2%, med homoseksualci, mlajšimi od 25 let, pa je že dosegla 4%.

Raziskovalci in socialni delavci v San Franciscu že odkrito govorijo o »drugem valu aidsa«.

»Temu sedaj ne botruje neznanje in

neinformiranost,« trdi zdravnik Tom Monn. »Vsi vedo, kako se prepreči okužba. Problem je izključno psihološke narave: ljudje namerno silijo v smrt.« Prebivalci četrti Castro, kjer živi večina sanfranciskih homoseksualcev, so zbegani od pokola, ki jih obdaja: vdali so se v usodo in niso več pripravljeni na spolno abstinenco in na zaščitene spolne odnose.

Strokovnjaki, ki s strahom sledijo temu pojavu, odkrito navajajo, da se med neokuženimi homoseksualci širi »občutek krivde, žalosti, frustracije in samouničenja«. Vso skrb posvečajo sedaj okuženim tovaršem, večina homoseksualcev je prepričana, da je okužba neizbežna.

New York Times je tako poročal o 46-letnemu homoseksualcu, ki je zaposlen v nekem centru za zdravljenje aidsa (bil je torej o vsem dobro seznanjen), ki se je skoraj namerno ukuzil. »Živel bom morda še 9 ali 14 let, a to je vseeno boljše, kot da bi se 30 let živel v strahu pred aidsom, sedaj sem končno svoboden.«

Japonske trditve: dieselski motorji naj bi povzročali raka na pljučih

TOKIO - Izpušni plini dieselskih motorjev povzročajo raka na pljučih. Do tega zaključka sta prišla japonska znanstvenika Takami Icinoso in Masaru Sagai z Raziskovalnega inštituta v Tsukubiju. O tem sta spregovorila na srečanju o zračnem onesnaženju, ki se je včeraj pričelo v Cibi, 40 kilometrov vzhodno od Tokia.

Odkritje je velikega pomena za boj proti raku. V preteklosti sta raziskovalca že dokazala, da nekatere sestavine izpušnih plinov dieselskih motorjev proizvajajo tako imenovani aktivni kisik. Sedaj sta odkrila zvezo med aktivnim kisikom in rakom na pljučih.

Da bi preverila svoje ugotovitve, sta opravila dva različna eksperimenta s poskusnimi miškami. Najprej so hrani nekaterih živali dodali masčobe, nato pa so jih enkrat tedensko za deset tednov izpostavili vdihovanju od 0, 05 do 0, 1 mg dieselskega izpušnega plina. Po enem letu so živali, ki so jih hranili z večjimi količinami masčobe, zbolele za rakom, kar je petkrat več kot živali, ki so jih hranili normalno. Drugič so namesto masčob miškam dajali karoten in ugotovili, da je bilo primerov raka znatno manj.

NOVICE

Med obnovo Windsorja poškodovani poslikave

LONDON - Med obnovitvenimi deli v britanskem dvorcu Windsor, priljubljenem bivaliscu angleske kraljice, so izvajalci del poškodovani srednjeveške poslikave neprecenljive vrednosti, je včeraj sporočil britanski dnevnik The Times. Do poškodb je prišlo med požarom, ki je novembra 1992 divjal po gradu, navajala dnevnik. Delavci so razbili stene, da bi vanje položili kable, preden so opazili poslikave, ki so bile skrite pod plastjo beleza. Freske iz 14. stoletja so v enem od grajskih stolpov in so od konca 18. stoletja prekrile z belezem. Predsednik mednarodne zveze arhitekturnih muzejev John Harris je za Times izjavil, da so zadevo skušali prikriti.

Pomoč Svetovne banke albanskim muzejem

TIRANA - Minister za kulturo Anagnosti se je sestal s predstavnico Svetovne banke Mary Andrews, da bi izposloval finančno pomoč za obnovo albanskih muzejev. Gospa Andrews je kasneje sporočila, da bo Svetovna banka nakazala precejšnje vsote v korist albanske kulturne dediščine in albanskih muzejev.

FRANCIJA / PO MNENJU ŽIRIJE »THE BEST«

Brian je najelegantnejši

PARIZ - Ameriskega poslovneza Johnnija Briana, čigar sliko so objavile mnoge revije, ko je poleti 1992 poljubljaj palec na nogi yorske grofice Sare Ferguson, so proglasili za enega najelegantnejših moških tega trenutka.

Zanj je glasovala žirija »The Best«, katere predsednik je bil Italijan Massimo Gargia, ki vsako leto nagradi vrsto znanih osebnosti »zaradi elegancije, življenjskega in delovnega stila«. Med nagrajenimi osebnostmi so manekenka Naomi Campbell, igralki Vanessa Redgrave in Emmanuelle Seigner, mlada žena režiserja Romana Polanskega, ter Dewi Sukarno. Poleg Briana so

letos najbolj elegantni moski francoski pevec Charles Trenet, plesalec Patrick Dupont, modni oblikovalec Dominique Morlotti, španski kipar Berrocal in jugoslovanski princ Sergej.

Smetana modnega, filmskega in gospodarskega življenja se je v soboto zbrala v Parizu, da bi se udeležila svečane večerje v prostorih prestižnega Carrousel du Louvre, približno deset metrov daleč od največjega muzeja na svetu. Prireditelj, ki se letos ponavlja že osemnajstič, je bila od leta 1976 do leta 1979 v Rimu, leta 1980 v Parizu, od 1981 do 1985 v New Yorku, od leta 1986 pa znova v Parizu.

Poleg nagrajencev so se prireditve udeležili tudi francoski igravec Jean-Claude Brialy, ki je vodil svečanost, princesa Soraja, modni oblikovalec Rocco Barocco, Donatella Pecci-Blunt, igralka Elsa Martinelli, Vittorio Emanuele in Marina Savojska ter pisatelj Françoise Sagan in Alain Peyrefitte.

Naomi Campbell in Emmanuel Seigner, ki veljata za dve izmed najlepših žensk na svetu, so fotografirani ob prihodu v Carrousel du Louvre divje oblegali. Campbellova se je v dolgi oprijeti zebrašči obleki nerada pustila slikati, medtem ko je bila Seignerova v prosojnem črnem minikirilu veliko prijaznejša.

Rim si je nadel božično obleko

Sončno popoldne je na rimski Trg Navoda privabilo kupce in radovedneže (AP)